

AGENCJA RYNKU ROLNEGO

**Sprawozdanie z działalności
Agencji Rynku Rolnego
w 2008 roku**

Zatwierdził
Prezes Agencji Rynku Rolnego

/Władysław ŁUKASIK/

Warszawa 2009 r.

Szanowni Państwo,

Agencja Rynku Rolnego od pięciu lat funkcjonuje jako agencja płatnicza UE i zgodnie z przyznaną akredytacją administruje mechanizmami Wspólnej Polityki Rolnej, w ramach których udziela beneficjentom wsparcia finansowego z wykorzystaniem funduszy unijnych i krajowych, a także prowadzi działania niezwiązane bezpośrednio z wypłatami środków finansowych.

W 2008 r. Agencja kontynuowała realizację zadań w zakresie: regulacji handlu zagranicznego, dopłat do produkcji, przetwórstwa i spożycia, interwencji, płatności uzupełniających, programów wsparcia, kwotowania produkcji mleka, administrowania Funduszem Promocji Mleczarstwa. Producenci rolni uzyskiwali wsparcie w postaci dopłat do materiału siewnego, tytoniu i skrobi ziemniaczanej. Po raz pierwszy od akcesji ARR na rynku wieprzowiny wypłacała refundacje do wywozu i dopłaty do prywatnego przechowywania mięsa wieprzowego, a także udzielała wsparcia rolnikom zakładającym wieloletnie uprawy roślin energetycznych.

Systematycznie wzrasta aktywność Agencji skierowana na działania o charakterze społecznym i prozdrowotnym, takie jak dostarczanie żywności najuboższej ludności UE oraz program „Szkłanka mleka” promujący spożycie mleka wśród dzieci i młodzieży, w którym uczestniczy 14 tys. placówek oświatowych (2,3 mln uczniów). Ponadto podjęte zostały prace nad uruchomieniem od roku szkolnego 2009/2010 nowego programu „Owoce w szkole”, który ma zachęcać dzieci do spożywania owoców i warzyw.

Wobec wzrastającej konkurencji, istotną rolę odgrywają działania promocyjne i informacyjne, poprzez które można wpływać na zmianę upodobań żywieniowych konsumentów, jak również na zwiększanie popytu na żywność o wysokiej jakości. Obok dotychczas realizowanych kampanii promocyjnych, w 2008 r. uruchomiono nowy program „5 x dziennie owoce i warzywa” oraz przygotowania do realizacji działań informacyjno-promocyjnych - zadania delegowanego w ramach PROW na lata 2007-2013.

W związku z reformą w sektorze cukru, w 2008 r. opracowano Krajowy Program Restrukturyzacji, którego głównym celem jest wsparcie finansowe rozwiązań alternatywnych w stosunku do uprawy buraka cukrowego.

Dążąc do dalszego wzrostu jakości oferowanych usług, w 2008 r. w ARR przeprowadzono gruntowną weryfikację stosowanych procedur oraz zmiany w regulaminie organizacyjnym. Podjęte zostały prace w celu nowelizacji przepisów ustawowych dotyczących Agencji Rynku Rolnego. Rozpoczęto prace przygotowawcze związane z wdrożeniem Systemu Zarządzania Jakością zgodnego z normą PN-EN ISO 9001:2009.

Przedkładając niniejsze sprawozdanie wyrażam nadzieję, że dostarczy ono Państwu szczegółowych informacji o działaniach realizowanych przez Agencję Rynku Rolnego.

Władysław Łukasik
Prezes Agencji Rynku Rolnego

SPIS TREŚCI

I. AGENCJA RYNKU ROLNEGO - AKREDYTOWANA AGENCJA PŁATNICZA UE	9
1. Status prawny i zakres działalności Agencji Rynku Rolnego	9
2. Struktura organizacyjna Agencji Rynku Rolnego	11
II. DZIAŁANIA ARR PROWADZONE W RAMACH ADMINISTROWANYCH MECHANIZMÓW	14
1. Działania interwencyjne na rynku rolno-żywnościowym	16
1.1. Rynek zbóż	16
1.1.1. Interwencyjny zakup i sprzedaż zbóż	18
1.1.2. Refundacje wywozowe	20
1.2. Rynek mięsa	21
1.2.1. Wieprzowina	21
1.2.1.1. Refundacje wywozowe do wieprzowiny	24
1.2.1.2. Dopłaty do prywatnego przechowywania wieprzowiny	24
1.2.2. Wołowina i cielęcina	25
1.2.2.1. Refundacje wywozowe do wołowiny i cielęciny	27
1.3. Rynek drobiu i jaj	29
1.3.1. Refundacje wywozowe do drobiu i jaj	30
1.4. Rynek mleka	31
1.4.1. Mleko surowe	32
1.4.1.1. Dopłaty do spożycia mleka i przetworów mlecznych w placówkach oświatowych	34
1.4.1.2. Dopłata krajowa do spożycia mleka i przetworów mlecznych w szkołach podstawowych	36
1.4.2. Masło	39
1.4.2.1. Interwencyjny zakup i sprzedaż masła	41
1.4.2.2. Dopłaty do zakupu masła przez instytucje i organizacje niedochodowe	42
1.4.2.3. Dopłaty do prywatnego przechowywania masła	42
1.4.2.4. Wystawianie certyfikatów jakości masła przeznaczonego do wykorzystania w ramach mechanizmów WPR w innych państwach członkowskich UE	43
1.4.3. Odtłuszczone mleko w proszku (OMP)	43
1.4.3.1. Interwencyjny zakup i sprzedaż odtłuszczonego mleka w proszku	45
1.4.4. Sery	45
1.4.4.1. Wydawanie zezwoleń na wykorzystanie kazeiny i kazeinianów do produkcji serów	46
1.4.5. Refundacje wywozowe do masła, mleka w proszku, serów i innych produktów mleczarskich	46
1.4.6. Kwotowanie produkcji mleka	47
1.4.7. Rejestr podmiotów skupujących mleko	53

1.4.8.	Administrowanie Funduszem Promocji Mleczarstwa	53
1.5.	Rynek cukru	55
1.5.1.	Refundacje wywozowe do cukru	57
1.5.2.	Monitorowanie produkcji oraz opłaty na rynku cukru	57
1.5.2.1.	Opłaty cukrowe	59
1.5.3.	Przetwarzanie cukru przemysłowego	59
1.5.4.	Restrukturyzacja przemysłu cukrowniczego	60
1.5.5.	Dywersyfikacja przemysłu cukrowniczego	61
1.6.	Rynek skrobi ziemniaczanej	63
1.6.1.	Dopłaty w ramach kwotowania produkcji skrobi ziemniaczanej	64
1.6.2.	Płatności dla plantatorów ziemniaków w ramach kwotowania produkcji skrobi ziemniaczanej	65
1.6.3.	Refundacje wywozowe do skrobi ziemniaczanej	67
1.7.	Rynek tytoniu	68
1.7.1.	Kontraktacja, odbiór i przetwórstwo surowca tytoniowego	69
1.7.2.	Płatności dla producentów surowca tytoniowego	69
1.7.2.1.	Płatność związana z produkcją (coupled)	70
1.7.2.2.	Płatność niezwiązana z produkcją (decoupled)	71
1.8.	Rynek nasion	74
1.9.	Rynek miodu	76
1.10.	Rynek suszu paszowego	79
1.11.	Rynek owoców i warzyw	80
1.11.1.	Refundacje wywozowe do świeżych owoców i warzyw	80
1.11.2.	Administrowanie rozdysponowywaniem owoców i warzyw nieprzeznaczonych do sprzedaży	81
1.11.3.	Program „Owoce w szkole”	81
1.12.	Rynek lnu i konopi	82
1.13.	Rynek wina	83
1.14.	Dostarczanie nadwyżek żywności najuboższej ludności Unii Europejskiej	85
1.15.	Wsparcie działań promocyjnych i informacyjnych na rynkach wybranych produktów rolnych	87
1.16.	Produkty przetworzone non-aneks I	90
1.17.	Pomoc do plantacji trwałych	90
1.18.	Monitorowanie rynku biokomponentów i biopaliw ciekłych	91
1.19.	Kontrola wykorzystania roślin energetycznych	93
1.20.	Kontrola wykorzystania surowców uprawianych na gruntach odłogowanych z przeznaczeniem do wytworzenia produktów nieżywnościowych	95
2.	Podsumowanie wydatków ARR w 2008 r. w ramach administrowanych mechanizmów	96
III.	ADMINISTROWANIE OBROTEM TOWAROWYM Z ZAGRANICĄ	101
1.	Administrowanie mechanizmami handlowymi WPR w zakresie obrotu towarowego z krajami trzecimi	102

1.1.	Handel zagraniczny na rynku mleka	102
1.2.	Handel zagraniczny na rynku wołowiny i cielęciny	103
1.3.	Handel zagraniczny na rynku wieprzowiny	104
1.4.	Handel zagraniczny na rynku drobiu i jaj	105
1.5.	Handel zagraniczny na rynku zbóż	106
1.6.	Handel zagraniczny na rynku cukru	107
1.7.	Handel zagraniczny w zakresie produktów przetworzonych non-aneks I	108
1.8.	Handel zagraniczny na rynku ryżu	109
1.9.	Handel zagraniczny na rynku świeżych owoców i warzyw	110
1.10.	Handel zagraniczny na rynku olejów i tłuszczów	111
1.11.	Handel zagraniczny na rynku bananów	111
1.12.	Handel zagraniczny na rynku lnu i konopi	112
1.13.	Handel zagraniczny na rynku przetworów owocowych i warzywnych	112
1.14.	Handel zagraniczny na rynku wina	112
2.	Podsumowanie działań ARR w ramach regulacji handlu zagranicznego	113
IV.	SYTUACJA EKONOMICZNO-FINANSOWA ARR	118
1.	Działalność ARR prowadzona w 2008 r. w ramach administrowania mechanizmami WPR ..	121
1.1.	Obrót środkami finansowymi	121
1.2.	Zabezpieczenia	126
1.3.	Wydatki związane z rozdysponowaniem zapasów interwencyjnych	127
1.4.	Wierzytelności Agencji Rynku Rolnego z tytułu WPR	127
2.	Krajowa działalność ARR w 2008 r.	129
2.1.	Obrót środkami finansowymi	130
2.2.	Rozliczenie środków finansowych na działalności krajowej w 2008 r.	138
2.2.1.	Działalność administracyjna	138
2.2.2.	Działalność w zakresie realizacji mechanizmów krajowych	140
2.2.3.	Działalność w zakresie płatności uzupełniających dla producentów surowca tytoniowego i plantatorów ziemniaków skrobiowych	142
2.2.4.	Działalność w zakresie realizacji projektu „Mołdowa”	144
2.2.5.	Działalność w zakresie realizacji pozostałych projektów	145
2.2.6.	Zaległe dopłaty do eksportu cukru	145
2.3.	Wydatki majątkowe	146
2.4.	Wierzytelności ARR z tytułu działalności krajowej	148
V.	SYSTEM INFORMACYJNY	151
1.	Cele systemu informacji	151
2.	Formy działalności informacyjnej	152
2.1.	Informowanie uczestników rynku o udziale ARR w procesie decyzyjnym UE	155
3.	Analizy, prognozy i informacje o rynku rolno-żywnościowym	156
3.1.	Pozyskiwanie informacji	156

3.2.	Opracowania analityczno-prognostyczne	157
VI.	WSPÓŁPRACA Z ZAGRANICĄ	159
1.	Realizacja programów pomocowych	159
1.1.	Projekty współpracy bliźniaczej	159
1.2.	Projekty polskiej pomocy rozwojowej	160
1.3.	Projekty wsparcia w ramach środków bezzwrotnej pomocy zagranicznej, w tym środków Unii Europejskiej	161
1.4.	Wsparcie techniczne Biura KE TAIEX	162
2.	Współpraca z instytucjami zewnętrznymi	163
2.1.	Udział ARR w konferencjach i spotkaniach przedstawicieli państw członkowskich Unii Europejskiej	163
2.2.	Organizacja wizyt delegacji zagranicznych w ARR	165
3.	Udział ARR w pracach związanych ze stanowieniem prawa Unii Europejskiej	166
3.1.	Udział przedstawicieli ARR w pracach organów pomocniczych UE	166
3.2.	Udział ARR w pracach legislacyjnych, w tym obsługa tłumaczeniowa	168
VII.	SYSTEM KONTROLI	169
1.	Audyt wewnętrzny	169
2.	Kontrola wewnętrzna	172
3.	Służby techniczne	175
VIII.	ZAGADNIENIA ORGANIZACYJNE	178
1.	Dostosowania legislacyjne	178
1.1.	Akty prawne regulujące organizację i zadania ARR	178
1.2.	Akty prawne regulujące działania ARR na rynkach rolnych	179
1.3.	Monitorowanie regulacji prawnych UE	182
2.	Zarządzanie kadrami	182
3.	Szkolenia	184
4.	Realizacja programu informatyzacji	184
5.	Polityka Bezpieczeństwa Informacji	187
6.	Plan Zachowania Ciągłości Działania	188
7.	Działania związane z wdrażaniem Systemu Zarządzania Jakością	189
8.	Tryb udzielania zamówień publicznych	190
9.	Zaangażowanie ARR w spółkach prawa handlowego	191
10.	Rejestracja przedsiębiorców	191
	SPIS TABEL	193
	SPIS WYKRESÓW	196
	ANEKS	198

I. AGENCJA RYNKU ROLNEGO - AKREDYTOWANA AGENCJA PŁATNICZA UE

1. Status prawny i zakres działalności Agencji Rynku Rolnego

Agencja Rynku Rolnego (ARR) została powołana w 1990 r. na mocy ustawy z dnia 7 czerwca 1990 r. o utworzeniu Agencji Rynku Rolnego (Dz. U. Nr 39, poz. 223, z późn. zm.) w celu realizowania interwencyjnej polityki państwa na rynku produktów rolnych i żywnościowych. Zgodnie z ustawą z dnia 16 lutego 2001 r. (Dz. U. Nr 29, poz. 320) ARR została wyznaczona, jako jedna z agencji płatniczych, do realizacji zadań Wspólnej Polityki Rolnej po akcesji Polski do Unii Europejskiej.

Od 1 maja 2004 r. ARR funkcjonuje zgodnie z prawodawstwem wspólnotowym jako akredytowana agencja płatnicza, administrując w Polsce mechanizmami Wspólnej Polityki Rolnej (WPR) finansowanymi i współfinansowanymi z budżetu UE oraz mechanizmami finansowanymi z budżetu krajowego. Działania prowadzone przez Agencję w ramach unijnej polityki rolnej mają na celu stabilizację rynków rolnych i żywnościowych oraz przyczyniają się do wzrostu konkurencyjności produktów rolno-spożywczych wytwarzanych na rynku unijnym.

W 2008 r. Agencja realizowała zadania na rynkach produktów rolnych i żywnościowych na podstawie ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o Agencji Rynku Rolnego i organizacji niektórych rynków rolnych (tekst jedn. Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1702, z późn. zm.) oraz statutu Agencji Rynku Rolnego, nadanego rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 7 lutego 2008 r. (Dz. U. Nr 30, poz. 181).

ARR uzyskała pełną i bezwarunkową akredytację oraz status agencji płatniczej na podstawie rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 19 kwietnia 2004 r. w sprawie ustanowienia Agencji Rynku Rolnego agencją płatniczą (Dz. U. Nr 76, poz. 713) zmienionego rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 10 października 2006 r. (Dz. U. Nr 186, poz. 1368). Na mocy rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 9 listopada 2006 r. w sprawie przyznania Agencji Rynku Rolnego akredytacji jako agencji płatniczej w zakresie uruchamiania środków pochodzących

z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (Dz. U. Nr 204, poz. 1507, z 2007 r. Nr 128, poz. 891) została przyznana Agencji Rynku Rolnego akredytacja jako agencji płatniczej w zakresie uruchamiania środków pochodzących z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG). Zakres akredytacji obejmuje realizację następujących zadań w ramach Wspólnej Polityki Rolnej:

- prowadzenie interwencji mającej na celu stabilizację rynków rolnych,
- administrowanie obrotem towarowym z zagranicą, w szczególności w zakresie przyznawania refundacji przy wywozie do państw trzecich,
- administrowanie kwotowaniem produkcji,
- obsługę działań w ramach restrukturyzacji przemysłu cukrowniczego,
- obsługę działań w zakresie wsparcia rynku w sektorze jaj i drobiu,
- obsługę działań w ramach wspólnej organizacji rynku wina.

W ramach administrowania mechanizmami WPR Agencja Rynku Rolnego, działając jako agencja płatnicza:

- wydaje indywidualne rozstrzygnięcia skierowane do beneficjentów mechanizmów WPR administrowanych przez ARR,
- prowadzi kontrolę w zakresie potwierdzenia prawa przedsiębiorców do uzyskania płatności bądź praw do produkcji w ramach WPR,
- wypłaca środki finansowe uczestnikom poszczególnych mechanizmów,
- przekazuje Komisji Europejskiej informacje dotyczące mechanizmów WPR, którymi administruje,
- informuje uczestników mechanizmów o decyzjach podjętych na szczeblu Wspólnoty w odniesieniu do realizowanych mechanizmów WPR.

Agencja realizuje również działania w poniższym zakresie:

- uczestniczy wraz z MRiRW w procesie decyzyjnym UE poprzez monitorowanie i opiniowanie projektów unijnych aktów prawnych, dzięki czemu ma możliwość wpływania na kształt prawa wspólnotowego,
- udziela wsparcia państwom kandydującym do UE oraz państwom trzecim, zapewniając pomoc ekspercką w ramach programów pomocowych finansowanych ze środków krajowych i unijnych,
- współpracuje z instytucjami płatniczymi innych państw członkowskich UE i organami unijnymi, dbając o zapewnienie harmonijnego wdrażania

ustawodawstwa wspólnotowego w zakresie administrowanych przez ARR mechanizmów WPR,

- opracowuje informacje o bieżącej sytuacji rynkowej oraz przygotowuje prognozy dotyczące rozwoju podstawowych rynków rolno-żywnościowych,
- prowadzi działania informacyjne służące poszerzaniu wiedzy uczestników rynku rolno-żywnościowego w Polsce na temat możliwości udziału oraz warunków uczestnictwa w mechanizmach administrowanych przez Agencję.

Jako agencja płatnicza Unii Europejskiej, ARR realizuje następujące funkcje:

- wdrażającą - odpowiada za prawidłową implementację prawodawstwa wspólnotowego dotyczącego mechanizmów Wspólnej Polityki Rolnej, którymi administruje oraz prawodawstwa krajowego regulującego działania w ramach mechanizmów finansowanych z budżetu krajowego,
- płatniczą - zobowiązana jest do wypłacania beneficjentom środków finansowych, prowadzenia rachunków księgowych oraz nadzoru i kontroli wydatkowanych środków finansowych zgodnie z wymogami Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG),
- informacyjną - przekazuje za pośrednictwem Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi informacje między organami Unii Europejskiej (w tym Komisją Europejską) a uczestnikami mechanizmów WPR.

2. Struktura organizacyjna Agencji Rynku Rolnego

Agencją Rynku Rolnego kieruje Prezes Agencji, który jest powoływany przez Prezesa Rady Ministrów, na wniosek ministra właściwego do spraw rynków rolnych w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw finansów publicznych. Prezes Agencji, jako organ wykonawczy, zarządzający i reprezentacyjny, pełni swoje funkcje przy pomocy Zastępców Prezesa Agencji i Dyrektorów Oddziałów Terenowych ARR.

W 2008 r. obowiązki Prezesa ARR pełnili: Stanisław Kamiński (od 6 marca 2007 r. do 25 lutego 2008 r.), Bogdan Twarowski (od 26 lutego do 29 kwietnia 2008 r.) oraz Władysław Łukasik (powołany na to stanowisko 8 maja 2008 r.). Funkcje Zastępców Prezesa ARR sprawowali: Waldemar Sochaczewski (od 20 listopada 2001 r.), Marcin Wroński (od 18 października 2007 r. do 28 marca 2008 r.), Bogdan Twarowski (od 15 grudnia 2007 r. do 26 lutego 2008 r.), Henryk

Smolarz (od 16 kwietnia do 13 października 2008 r.) oraz Andrzej Łuszczewski (od 28 marca 2008 r.).

Strukturę organizacyjną Agencji określa „Regulamin Organizacyjny Agencji Rynku Rolnego” (opisujący m.in. strukturę, kompetencje i zasady działania jednostek, komórek organizacyjnych oraz samodzielnych stanowisk wchodzących w skład ARR). W skład Agencji wchodzi Centrala i Oddziały Terenowe ARR.

Zgodnie ze statutem ARR w Centrali Agencji wydzielono następujące piony organizacyjne, którym na podstawie Regulaminu Organizacyjnego ARR przyporządkowano niżej wyszczególnione komórki organizacyjne:

1) pion organizacyjno-prawny:

- Biuro Prawno-Organizacyjne,
- Biuro Zarządzania Kapitałem Ludzkim,
- Biuro Informacji,

2) pion kontrolny:

- Biuro Audytu Wewnętrznego,
- Biuro Kontroli Technicznych,
- Biuro Kontroli Wewnętrznej,

3) pion finansowo-administracyjny:

- Biuro Finansowo-Księgowe,
- Biuro Teleinformatyki,
- Biuro Administracyjne,

4) pion analiz i interwencji:

- Biuro Produktów Roślinnych,
- Biuro Wspierania Konsumpcji,
- Biuro Produktów Zwierzęcych,
- Biuro Cukru i Biopaliw,
- Biuro Analiz i Programowania,

5) pion współpracy europejskiej i obrotu towarowego z zagranicą:

- Biuro Współpracy Europejskiej,
- Biuro Administrowania Obrotem Towarowym z Zagranicą,
- Biuro Promocji Żywności,

6) pion kwotowania i innych mechanizmów Wspólnej Polityki Rolnej lub mechanizmów krajowych:

- Biuro Kwotowania Produkcji Mleka.

W skład Agencji wchodzi 16 Oddziałów Terenowych (OT), których zasięg terytorialny obejmuje obszar województwa. Rozmieszczenie OT ARR obrazuje poniższa mapa.

Mapa 1. Oddziały Terenowe Agencji Rynku Rolnego

Na czele Oddziału Terenowego ARR stoi Dyrektor sprawujący, na podstawie posiadanego pełnomocnictwa Prezesa Agencji, funkcję pracodawcy w odniesieniu do pracowników zatrudnionych w danym Oddziale Terenowym. W skład struktury organizacyjnej Oddziału Terenowego ARR wchodzi Sekcje: Interwencji, Kwotowania Produkcji Mleka, Finansowo-Księgowa, Informacji, Administracji i Kontroli Technicznych oraz Stanowiska ds. Obsługi Prawnej i Teleinformatyki.

Schemat organizacyjny (wg stanu na dzień 31.12.2008 r.) Centrali Agencji Rynku Rolnego przedstawiono w Aneksie 1, natomiast schemat organizacyjny Oddziału Terenowego ARR - w Aneksie 2.

II. DZIAŁANIA ARR PROWADZONE W RAMACH ADMINISTROWANYCH MECHANIZMÓW

Agencja Rynku Rolnego w 2008 r. prowadziła politykę interwencyjną poprzez realizację mechanizmów Wspólnej Polityki Rolnej, zgodnie z zasadami określonymi w prawodawstwie unijnym i krajowym.

Mechanizmy WPR były finansowane z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji, a w przypadku działań współfinansowanych część środków pochodziła z budżetu krajowego. ARR administrowała również mechanizmami finansowanymi w całości ze środków budżetu państwa.

Działania prowadzone przez ARR w 2008 r. przynosiły wymierne efekty w postaci wypłat udzielonych producentom rolnym, przetwórcom, eksporterom i innym uczestnikom rynku rolnego, przyczyniając się do poprawy kondycji ekonomicznej beneficjentów oraz sytuacji na rynkach rolno-żywnościowych. Zgodnie z przydzielonymi zadaniami oraz zapotrzebowaniem ze strony beneficjentów Agencja realizowała następujące działania:

- administrowanie obrotem towarowym z zagranicą - wypłacała refundacje wywozowe do wybranych produktów rolno-żywnościowych (cukru, mięsa wieprzowego i jego przetworów, wołowiny i cielęciny, drobiu i jaj, produktów mleczarskich, świeżych owoców i warzyw, skrobi ziemniaczanej, produktów rolnych zawartych w towarach przetworzonych non-aneks I oraz przetworów zbożowych) na podstawie pozwoleń na wywóz z refundacją tych produktów. Pozwolenia wystawiane były również na przywóz/wywóz: bananów, lnu i konopi, przetworów owocowo-warzywnych, ryżu, zbóż i produktów zbożowych, olejów i tłuszczów oraz wina;
- płatności uzupełniające - realizowała krajowe uzupełniające płatności bezpośrednie dla producentów surowca tytoniowego (związane i niezwiązane z produkcją) oraz płatności związane z produkcją dla plantatorów ziemniaków skrobiowych, w ramach limitów środków finansowych przyznanych przez Komisję Europejską do wykorzystania w danym roku gospodarczym;

- programy/mechanizmy wsparcia - ich realizacja polegała na: wspomaganiu działań promocyjnych i informacyjnych, dostarczaniu żywności najuboższej ludności UE, udzielaniu producentom rolnym wsparcia do zużycia kwalifikowanego materiału siewnego, wspomaganiu rynku produktów pszczelich, wypłacaniu rekompensat za zrzekanie się kwot mlecznych przez producentów mleka oraz pomocy do zakładania plantacji trwałych roślin energetycznych;
- dopłaty do spożycia, przetwórstwa, prywatnego przechowywania i produkcji - w ramach tej grupy działań Agencja wspierała głównie konsumpcję mleka i przetworów mlecznych oraz promowała zdrowe odżywianie wśród dzieci i młodzieży poprzez realizację programu „Szkłanka mleka”. Ponadto wypłacała dopłaty do prywatnego przechowywania wieprzowiny, spożycia masła, produkcji skrobi ziemniaczanej i suszu paszowego oraz przetwórstwa lnu i konopi;
- interwencyjny zakup i sprzedaż produktów rolnych oraz ich przetworów - rozliczała płatności z poprzednich sezonów gospodarczych oraz prowadziła obsługę administracyjną mechanizmu na rynkach zbóż i mleka poprzez wybór przedsiębiorstw przechowalniczych, przyznawanie autoryzacji, kontrole itp.

Równolegle do mechanizmów związanych z przekazywaniem beneficjentom środków finansowych, Agencja w 2008 r. prowadziła działania w ramach mechanizmów WPR o charakterze administracyjnym. Dotyczyły one zarządzania systemami kwotowania produkcji (mleka, skrobi ziemniaczanej i suszu paszowego), odbiorem i przetwórstwem surowca tytoniowego, obrotem towarowym z zagranicą (m.in. pozwolenia na przywóz), jak również Funduszem Promocji Mleczarstwa. ARR wystawiała także certyfikaty jakości masła przeznaczonego do wykorzystania w mechanizmach WPR w innych państwach członkowskich UE oraz wydawała zezwolenia na wykorzystanie kazeiny i kazeinianów do produkcji serów. Do zadań Agencji należało również kontrolowanie wykorzystania surowców z przeznaczeniem do wytworzenia produktów nieżywnościowych, monitorowanie rynku biokomponentów i biopaliw ciekłych, kontrola wykorzystania roślin energetycznych oraz administrowanie potencjałem produkcyjnym winorośli i wina. ARR odpowiedzialna była także za monitorowanie rynku cukru, kontrolowanie przetwarzania cukru przemysłowego oraz opracowanie i wdrażanie Krajowego Programu Restrukturyzacji.

1. Działania interwencyjne na rynku rolno-żywnościowym

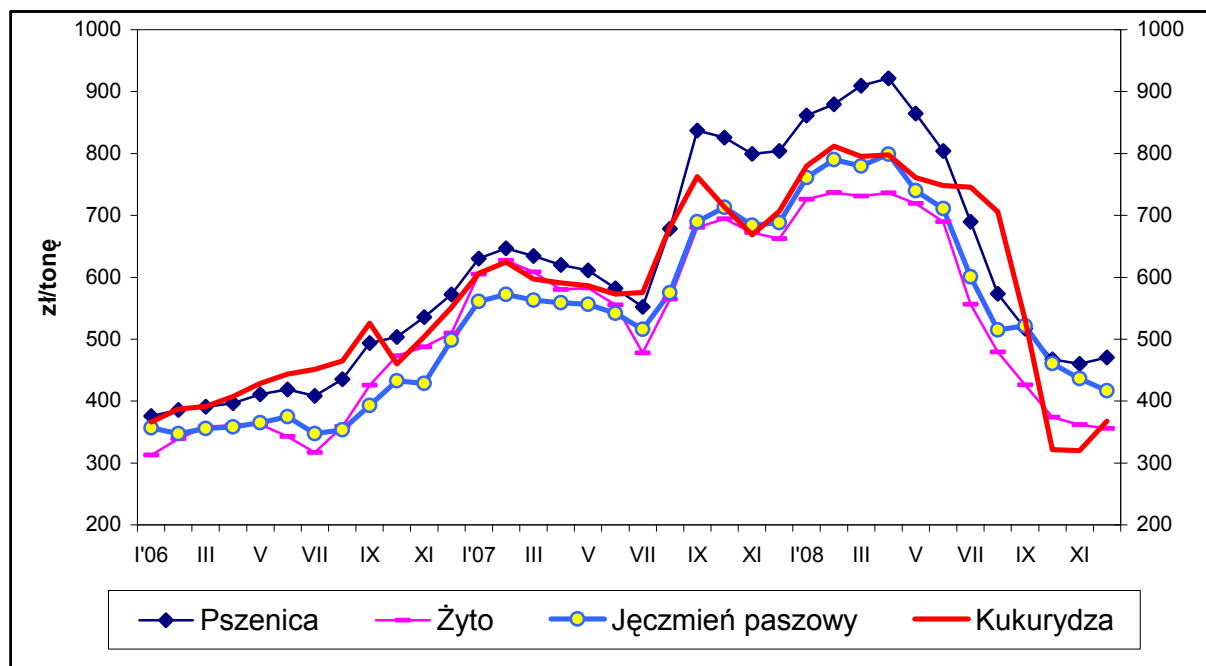
1.1. Rynek zbóż

W Polsce zbiory zbóż w ostatnich dwóch latach były dobre i wyniosły 27,1 mln ton w 2007 r. i 27,7 mln ton w 2008 r. Były one o 5-8% wyższe od średniej z lat 2002-2006, wynoszącej 25,7 mln ton. Jednocześnie w 2008 r. w wyniku spadku pogłowia trzody chlewnej zmniejszyło się zapotrzebowanie na zboża paszowe, przy niewielkim wzroście zużycia przemysłowego. Konieczna była natomiast odbudowa zapasów, które na początku sezonu 2007/2008 były wyjątkowo niskie (0,7 mln ton).

Sytuacja na krajowym rynku zbóż jest jednak ściśle powiązana z rynkiem unijnym. W większości krajów UE zbiory zbóż w 2007 r. były bardzo niskie. Wzrosło więc zainteresowanie polskim ziarnem, szczególnie ze strony zachodnich sąsiadów. W celu zwiększenia podaży ziarna na rynku unijnym Komisja Europejska na początku stycznia 2008 r. zawiesiła cła na import zbóż. Wpłynęło to również na zwiększenie przywozu ziarna do Polski, który w 2008 r. był ponad 3-krotnie większy od jego wywozu.

Niedobory zbóż w UE oraz rosnące ich zużycie na świecie spowodowały, że w pierwszych miesiącach 2008 r. na rynkach zagranicznych utrzymywała się wzrostowa tendencja cen ziarna. W tym samym czasie również w Polsce ceny skupu zbóż rosły, pomimo dobrych zbiorów. W marcu krajowe ziarno stało się jednym z najdroższych w UE. Dopiero od maja, na skutek zwiększonej podaży zbóż z importu, notowano spadki ich cen. W czerwcu 2008 r. przeciętna cena skupu pszenicy ukształtowała się na poziomie 804 zł/tonę, żyta 690 zł/tonę, kukurydzy 748 zł/tonę, a jęczmienia 757 zł/tonę (w tym jęczmienia paszowego 711 zł/tonę). W porównaniu do notowań z czerwca 2007 r. żyto było droższe o 24%, a pozostałe zboża o 31-38%. Na rynku unijnym przeciętna cena pszenicy konsumpcyjnej w tym czasie wynosiła 217 €/tonę, kukurydzy 213 €/tonę, a jęczmienia paszowego 191 €/tonę. W przypadku pszenicy była ona o 11% niższa niż w kraju, a w przypadku pozostałych rodzajów zbóż ceny były niższe niż w Polsce średnio o 6-9%. Na giełdzie w USA w czerwcu 2008 r. za pszenicę HRW Nr 2 płacono przeciętnie 348 USD/tonę, a za SRW Nr 2 - 260 USD/tonę (wg notowań Reuters'a), tj. odpowiednio o 57% i 24% więcej niż w tym samym okresie 2007 r.

Wykres 1. Średniomiesięczne ceny skupu zbóż w kraju w latach 2006-2008

Źródło: na podstawie danych GUS

Po zbiorach w 2008 r. sytuacja na światowym rynku zbóż zmieniła się diametralnie, zwłaszcza w Europie. Zbiory zbóż w UE (wg USDA) wyniosły 312,6 mln ton i były o 21,9% większe niż w 2007 r. Rekordowe zbiory zanotowano na Ukrainie (52 mln ton) i w Rosji (104 mln ton). Nadwyżka podaży nad popytem oraz perspektywa odbudowy zapasów zbóż skutkowały stopniowym spadkiem ich cen na świecie i rosnącym importem zbóż do UE. Skłoniło to Komisję Europejską w październiku 2008 r. do przywrócenia ceł na import zbóż.

W końcu 2008 r. na giełdzie w USA cena pszenicy HRW Nr 2 ukształtowała się na poziomie 209 USD/tonę, a SRW Nr 2 - 181 USD/tonę. Znaczny import spowodowany spadkiem cen na rynkach zagranicznych oraz duże zasoby krajowe zbóż po zbiorach w 2008 r. wywierały silną presję na spadek cen również w Polsce. Dopiero w grudniu 2008 r. spadkowa tendencja cen skupu pszenicy i kukurydzy uległa odwróceniu i ceny tego ziarna średnio w kraju ukształtowały się na poziomie odpowiednio 471 zł/tonę i 367 zł/tonę. Przeciętna cena jęczmienia w grudniu 2008 r. obniżyła się do poziomu 496 zł/tonę (jęczmienia paszowego do 417 zł/tonę), a żyta do 356 zł/tonę. W odniesieniu do cen z grudnia 2007 r. jęczmień był tańszy o 32% (w tym paszowy o 39%), a pozostałe zboża były tańsze o 42-48%.

Na krajowych giełdach towarowych spadkowa tendencja cen zapoczątkowana została w kwietniu 2008 r. i trwała do jesieni. W listopadzie wzrosły ceny pszenicy, a w kolejnym miesiącu również pozostałych zbóż, z wyjątkiem żyta, które nadal taniało.

Od początku roku gospodarczego 2008/2009 spadkowa tendencja cen skupu utrzymywała się również w innych krajach członkowskich UE. Najniższy poziom cen był notowany w krajach Europy Środkowo-Wschodniej, zwłaszcza na Węgrzech, Słowacji, w Polsce, Czechach, Rumunii i Bułgarii. Od października 2008 r. coraz więcej krajów notowało ceny skupu jęczmienia i kukurydzy niższe od ceny interwencyjnej.

1.1.1. Interwencyjny zakup i sprzedaż zbóż

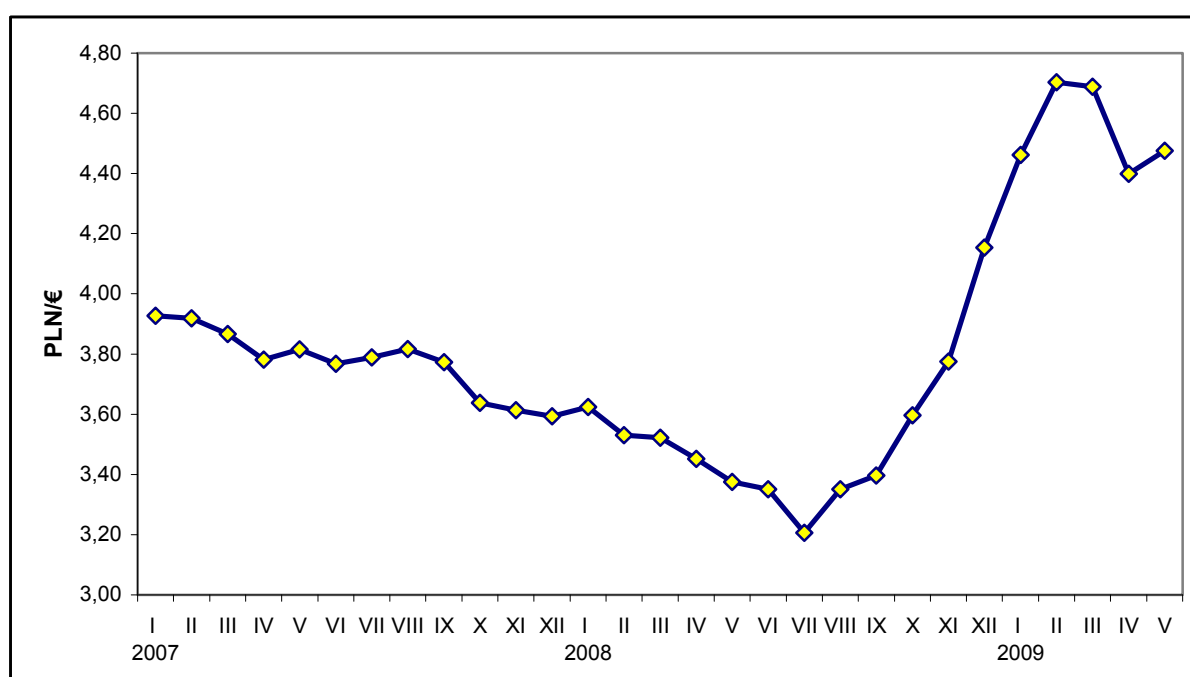
Celem mechanizmu „Interwencyjny zakup i sprzedaż zbóż” w ramach Wspólnej Polityki Rolnej jest stabilizacja rynku zbóż poprzez zakup nadwyżek zbóż oraz sprzedaż zapasów z przeznaczeniem na rynek wewnętrzny Wspólnoty lub wywóz poza UE. Zakupem interwencyjnym mogły być objęte trzy rodzaje zbóż: pszenica, kukurydza i jęczmień. W przypadku pszenicy i jęczmienia nie obowiązywały limity zakupów interwencyjnych. Zgodnie z rozporządzeniem Rady (WE) nr 735/2007 z dnia 11 czerwca 2007 r., Komisja Europejska ustaliła limit zakupu kukurydzy na zapasy interwencyjne dla całej UE-27 w roku gospodarczym 2007/2008 na poziomie 1,5 mln ton. W roku gospodarczym 2008/2009 limit ten uległ zmniejszeniu do 0,7 mln ton.

Zakupy interwencyjne mogą być prowadzone w okresie od 1 listopada do 31 maja następnego roku. Cena interwencyjna jest jednakowa dla wszystkich zbóż. Wynosi ona 101,31 €/tonę i co miesiąc jest zwiększana o 0,46 €/tonę osiągając w maju 104,53 €/tonę. Z uwagi na wysoki poziom cen skupu zbóż w I półroczu 2008 r., w okresie od 1 stycznia do 31 maja 2008 r. do Agencji nie wpłynęły oferty na interwencyjny zakup zbóż. Uruchomienie mechanizmu jest uzależnione wyłącznie od zainteresowania beneficjentów, które rośnie, gdy ceny rynkowe obniżają się do poziomu ceny interwencyjnej.

Spadek cen zbóż po zbiorach w 2008 r. spowodował, że od listopada producenci już zgłaszali w ARR zainteresowanie sprzedażą jęczmienia na zapasy

interwencyjne. Natomiast brak konkretnych ofert sprzedaży do końca 2008 r. wynikał z tego, że postępujące od sierpnia ub. r. osłabienie PLN względem € zachęcało potencjalnych dostawców do opóźniania sprzedaży zbóż, aby uzyskać za nie korzystniejszą cenę w złotych. Pierwsza oferta sprzedaży zbóż na zapasy interwencyjne (650 ton jęczmienia) wpłynęła do ARR na początku stycznia 2009 r. Korzystny dla sprzedających kurs € wobec PLN przyczynił się do nasilenia podaży jęczmienia na zapasy interwencyjne w marcu i kwietniu 2009 r.

Wykres 2. Notowania euro w złotych wg Europejskiego Banku Centralnego

Źródło: Dzienniki Urzędowe Unii Europejskiej (notowania EBC z końca miesiąca)

W 2008 r. ARR prowadziła działania związane z rozliczaniem umów sprzedaży zbóż zakupionych w poprzednich sezonach gospodarczych. Beneficjenci mogli ubiegać się o zwrot kosztów ich najtańszego transportu z miejsca składowania do miejsca załadunku w porcie lub miejsca wyjścia poza obszar celny UE (zgodnie z rozporządzeniem Komisji (EWG) nr 2131/1993 z dnia 28 lipca 1993 r., z późn. zm.). Warunkiem otrzymania z budżetu UE zwrotu poniesionych kosztów było złożenie w Agencji stosownego wniosku, udokumentowanie wydatków oraz potwierdzenie ilości wywiezionych zbóż poza obszar celny UE za pomocą dokumentów kontrolnych T5.

W 2008 r. ARR zakończyła rozliczanie umów sprzedaży zbóż zakupionych w poprzednich sezonach gospodarczych wypłacając 1 757 tys. zł (netto) z tytułu zwrotu kosztów transportu 25,6 tys. ton pszenicy, którą wydysponowano z magazynów interwencyjnych w 2007 r.

Przechowywanie zbóż

Od października 2008 r. Agencja prowadziła działania mające na celu zapewnienie powierzchni przechowalniczej pod zakupy interwencyjne zbóż ze zbiorów w 2008 r. Do 31 grudnia 2008 r. do Agencji wpłynęło 38 ofert na świadczenie usług przechowalniczych na łączną powierzchnię 394,7 tys. ton. Największą pojemność zaoferowały magazyny znajdujące się na terenie trzech województw: kujawsko-pomorskiego (114,9 tys. ton), warmińsko-mazurskiego (112,4 tys. ton) i zachodniopomorskiego (63 tys. ton). Magazyny, które nie posiadały ważnych świadectw autoryzacji, poddano kontroli autoryzacyjnej. W przypadku pozytywnych wyników kontroli magazyny otrzymały bezterminowe świadectwa autoryzacji i mogły świadczyć usługi przechowalnicze na rzecz ARR. W 2008 r. zawarto 26 umów na przechowywanie 70,3 tys. ton zbóż.

1.1.2. Refundacje wywozowe

W 2008 r. Agencja wypłaciła 160 tys. zł refundacji wywozowych do 906 ton produktów zbożowych w ramach realizacji wniosków złożonych przez beneficjentów w poprzednich latach, na podstawie stawek refundacyjnych obowiązujących do dnia 8 listopada 2007 r. Po tym terminie Komisja Europejska wprowadziła „zerowe” stawki refundacji do wywozu poza obszar celny Wspólnoty produktów przetworzonych na bazie zbóż, w tym dla mąk, kasz i syropów glukozowo-maltozowych.

Wydatki ARR na zakupy interwencyjne zbóż ze zbiorów w 2008 r. będą realizowane w 2009 r. Kwota środków wypłacona w 2008 r. w wysokości 1 917 tys. zł obejmuje zwrot kosztów transportu (1 757 tys. zł) w ramach interwencyjnej sprzedaży pszenicy z poprzednich sezonów gospodarczych oraz 160 tys. zł refundacji wywozowych.

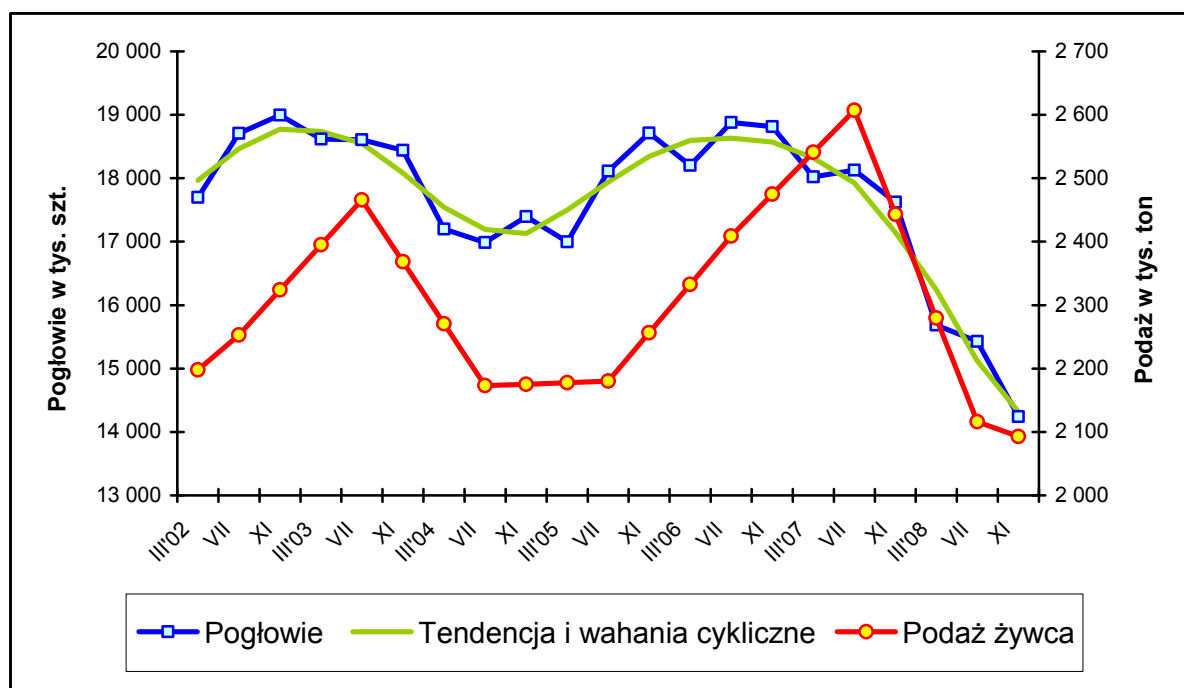
1.2. Rynek mięsa

1.2.1. Wieprzowina

Brak opłacalności chowu trzody chlewnej od połowy 2006 r. doprowadził do głębokiej redukcji jej pogłowia. W marcu 2008 r. liczba świń ogółem wyniosła 15,7 mln sztuk i była o 13% mniejsza niż przed rokiem. Postępujący proces redukcji pogłowia spowodował, że w listopadzie 2008 r. liczyło ono 14,2 mln sztuk i było o 19% mniejsze niż w 2007 r. oraz o 24% mniejsze niż dwa lata wcześniej.

Produkcja żywca wieprzowego w 2008 r. zmniejszyła się do 2 483 tys. ton wagi żywej, tj. o 10,5% w porównaniu do 2007 r. Skup żywca wieprzowego w tym czasie ukształtował się na poziomie 1 940 tys. ton, tj. o 13% niższym niż w 2007 r.

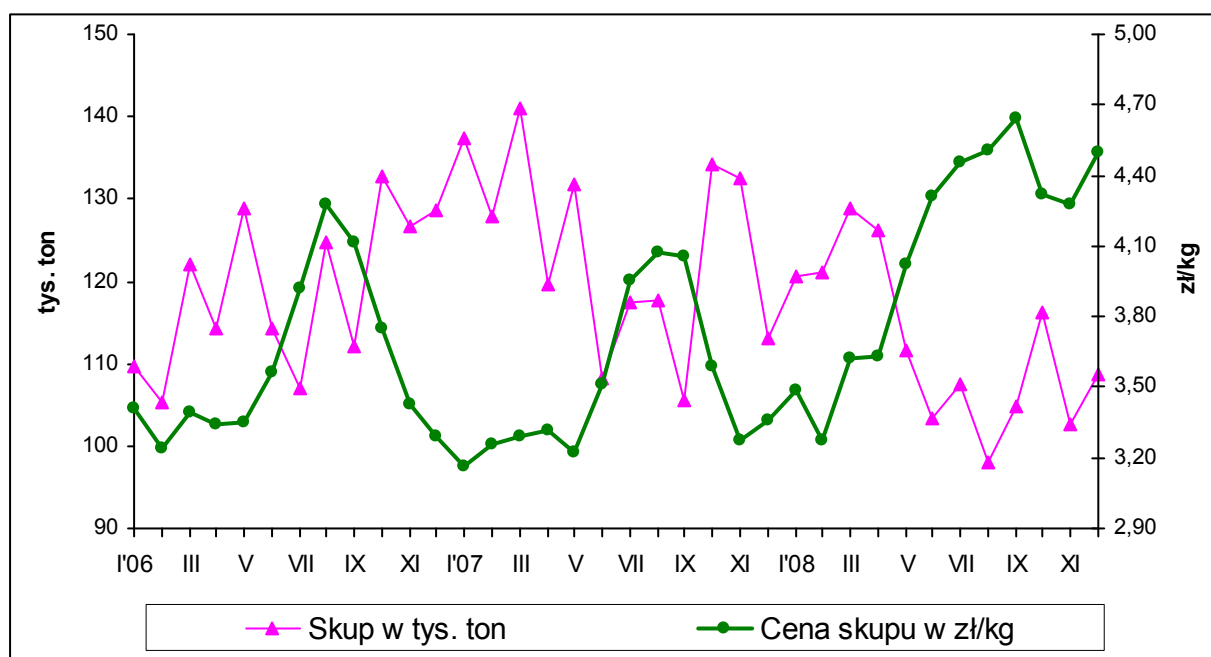
Wykres 3. **Pogłowie trzody chlewnej i podaż żywca wieprzowego w Polsce w latach 2002-2008**

Źródło: na podstawie danych GUS i obliczeń własnych

W wyniku malejącej krajowej podaży, ceny wieprzowiny w Polsce utrzymywały się na poziomie wyższym niż w 2007 r. W 2008 r. średnio za trzodę chlewną płacono 4,01 zł/kg, tj. o 15,9% więcej niż rok wcześniej. Wzrost cen krajowych był niższy niż wynikałoby to ze skali ograniczenia produkcji, gdyż był hamowany dużą jeszcze produkcją i stosunkowo niskimi cenami w innych krajach UE.

Wykres 4. Miesięczny skup i ceny skupu żywca wieprzowego w Polsce w latach 2006-2008

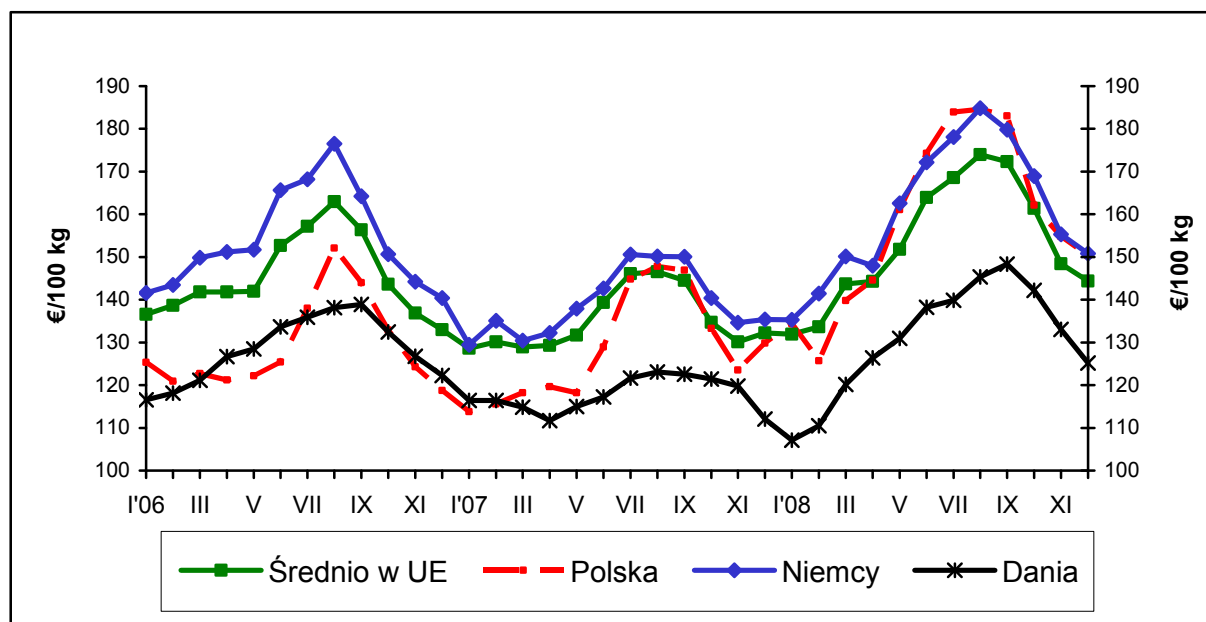
Źródło: na podstawie danych GUS

Obniżenie krajowej podaży wieprzowiny przełożyło się na wzrost cen detalicznych tego mięsa w skali roku o 6,8%, co z kolei wpłynęło na spadek jego spożycia. W 2008 r. spożycie wieprzowiny wyniosło 41,5 kg i było o 2,1 kg na osobę mniejsze niż rok wcześniej.

W wyniku wzrostu cen skupu oraz umocnienia się polskiej waluty, w lipcu 2008 r. cena referencyjna¹ polskiej wieprzowiny osiągnęła najwyższy (z notowanych po 2004 r.) poziom - 185,13 €/100 kg i była o 27,8% wyższa niż w lipcu poprzedniego roku. W wyniku zmian kursu walutowego, w II półroczu obniżyła się ona o 18,8% i w grudniu 2008 r. wyniosła 150,27 €/100 kg. Spadek ceny nie przełożył się jednak na poprawę konkurencyjności polskiej wieprzowiny, gdyż równolegle obniżeniu o 10-17% uległy ceny u pozostałych głównych producentów tego mięsa w Unii Europejskiej. Pod koniec 2008 r. ceny referencyjne wieprzowiny kształtowały się od 125,21 €/100 kg w Danii do 150,82 €/100 kg w Niemczech (przy średniej unijnej wynoszącej 144,36 €/100 kg).

¹ Cena referencyjna na rynku mięsa oznacza uśrednioną cenę skupu (za wagę poubojową) w poszczególnych krajach z ważniejszych rynków i klas zwierząt, publikowaną co tydzień przez KE.

Wykres 5. Ceny referencyjne wieprzowiny w UE w latach 2006-2008

Źródło: na podstawie danych Komisji Europejskiej

Na wielkość polskiego eksportu wieprzowiny w 2008 r. miały wpływ: uruchomienie pod koniec listopada 2007 r. refundacji do wywozu wieprzowiny nieprzetworzonej, podpisanie w II połowie grudnia 2007 r. memorandum o uchyleniu ograniczeń w imporcie polskiego mięsa do Rosji, a także otwarcie przez Ukrainę w połowie 2008 r. bezcłowego kontyngentu na mięso wieprzowe. Według danych Ministerstwa Finansów², w 2008 r. eksport żywca, mięsa i przetworów wieprzowych w ekwiwalencie mięsa wyniósł 407 tys. ton, tj. o 38% więcej w stosunku do roku poprzedniego. Ponad 50% wieprzowiny wywieziono poza granicę celną Wspólnoty.

Niekorzystne relacje cen krajowych do zagranicznych w 2008 r. spowodowały, że od lipca 2008 r. Polska stała się importerem netto tego mięsa. W efekcie saldo handlu zagranicznego wieprzowiną w 2008 r. było ujemne i wyniosło 88 tys. ton wobec dodatniego salda w 2007 r. wynoszącego 23 tys. ton.

Import wieprzowiny w 2008 r. ukształtował się na poziomie 495 tys. ton (w ekwiwalencie mięsa), tj. o 83% wyższym niż w 2007 r. W strukturze importu, podobnie jak w roku poprzednim, 90% stanowiło mięso surowe.

² Wielkości dotyczące eksportu i importu towarów na poszczególnych rynkach rolno-spożywczych przedstawiono na podstawie danych Departamentu Służby Celnej Ministerstwa Finansów.

1.2.1.1. Refundacje wywozowe do wieprzowiny

W 2008 r. Agencja wypłacała refundacje do wywozu nieprzetworzonego świeżego, chłodzonego i mrożonego mięsa wieprzowego (tusz, półtusz i ich elementów), wprowadzone rozporządzeniem Komisji (WE) nr 1410/2007 z dnia 29 listopada 2007 r. Wypłaty zrealizowane w 2008 r. na kwotę 72 523 tys. zł objęły 70,3 tys. ton surowego mięsa wieprzowego. Stawki refundacji na surowe mięso wieprzowe zostały wycofane przez Komisję Europejską z dniem 8 sierpnia 2008 r.

Agencja wypłacała także refundacje wywozowe przy eksporcie przetworów wieprzowych. W 2008 r. wypłacono z tego tytułu 10 642 tys. zł do 10,5 tys. ton przetworów, z tego: 9 662 tys. zł do 9,4 tys. ton szynek gotowanych, 454 tys. zł do 0,3 tys. ton mięsa suszonego, 447 tys. zł do 0,7 tys. ton konserw wieprzowych oraz 79 tys. zł do 0,1 tys. ton kielbas.

Ogółem w 2008 r. Agencja wypłaciła 83 165 tys. zł refundacji wywozowych do 80,8 tys. ton mięsa wieprzowego i jego przetworów, kierowanych głównie na rynki Ukrainy, Stanów Zjednoczonych i Białorusi.

1.2.1.2. Dopłaty do prywatnego przechowywania wieprzowiny

W 2008 r. Agencja kontynuowała realizację mechanizmu dopłat do prywatnego przechowywania wieprzowiny, uruchomionego rozporządzeniem Komisji (WE) nr 1267/2007 z dnia 26 października 2007 r. (mechanizm ten został wprowadzony po raz pierwszy od przystąpienia Polski do UE). Zgodnie z ww. rozporządzeniem dopłatami mogły być objęte półtusze wieprzowe oraz elementy pochodzące z ich rozbioru (zarówno z kością, jak i bez kości), a okres ich przechowywania mógł wynosić od 3 do 5 miesięcy. Agencja przyjmowała wnioski o dopłaty od 26 października do 26 listopada 2007 r. i na ich podstawie zawarła 62 umowy na dopłaty do prywatnego przechowywania 6,1 tys. ton wieprzowiny (głównie na okres 5-miesięczny). Mechanizm został ostatecznie zamknięty rozporządzeniem Komisji (WE) nr 1416/2007 z dnia 3 grudnia 2007 r.

W lutym 2008 r. Komisja Europejska rozporządzeniem (WE) nr 179/2008 umożliwiła jednorazowe przedłużenie umownego okresu przechowywania wieprzowiny maksymalnie o 3 miesiące. Agencja w oparciu o to rozporządzenie, na wniosek przedsiębiorców, przedłużyła 40 umów na przechowywanie, głównie o 2 i 3 miesiące.

Tabela 1. Realizacja dopłat do prywatnego przechowywania wieprzowiny w 2008 r. w podziale na rodzaje produktów

Lp.	Produkt		Liczba rozliczonych umów	Ilości przechowywane i rozliczone (tony)	Realizacja dopłat (tys. zł)
	Kod CN	Asortyment			
1.	ex 0203 11 10	półtusze	12	3 076	4 585
2.	ex 0203 12 11	szynki	4	681	1 141
3.	ex 0203 12 19	łopatki	1	130	257
4.	ex 0203 19 11	przodki	2	204	396
5.	ex 0203 19 15	boczek	7	291	300
6.	ex 0203 19 55/1	boczek bez skóry i żeber	3	60	54
7.	ex 0203 19 55/2	mięso bez kości	29	1 455	2 485
Ogółem			58	5 897	9 218

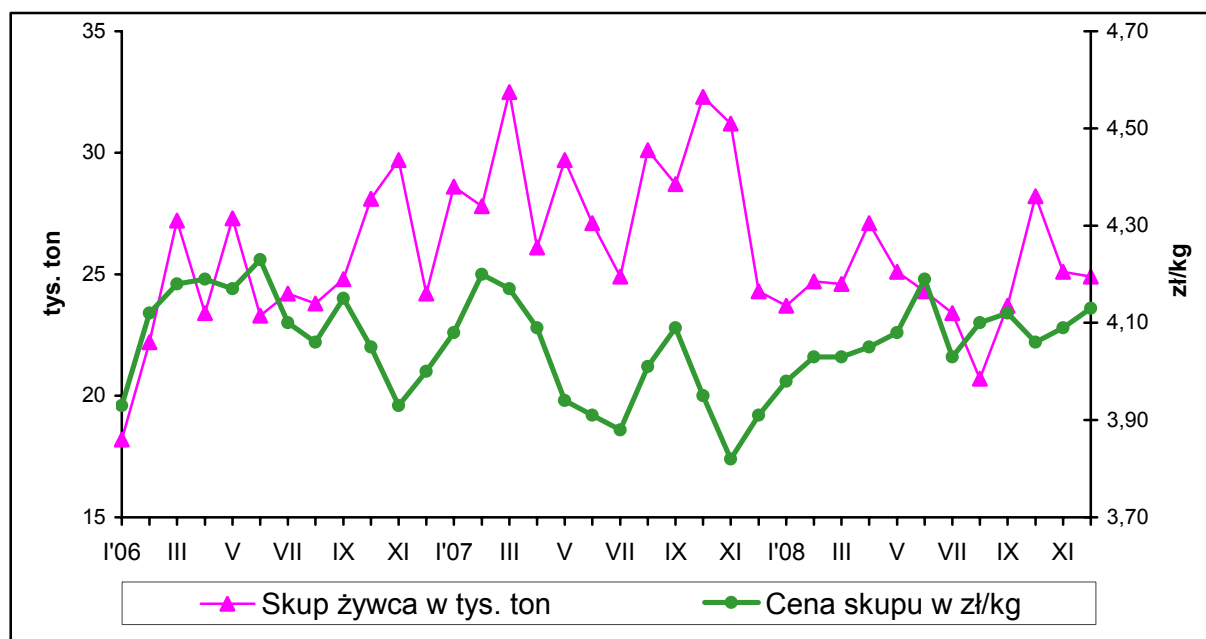
ARR w 2008 r. rozliczyła 58 umów na przechowywanie, zgodnie z którymi wypłaciła przedsiębiorcom dopłaty w kwocie 9 218 tys. zł do 5,9 tys. ton przechowywanych półtuszy wieprzowych i ich elementów.

1.2.2. Wołowina i cielęcina

Zmniejszenie popytu eksportowego na cielęta do opasu, przy relatywnie wysokich cenach skupu żywca wołowego, przyczyniło się do dalszego zwiększania pogłowia bydła w kraju. W końcu 2008 r. stado bydła liczyło łącznie 5,6 mln sztuk, tj. o 2,9% więcej niż przed rokiem, w tym pogłowie cieląt zwiększyło się o 3%, a bydła w wieku od 1 roku do 2 lat - o 4%.

Produkcja żywca wołowego i cielęcego w 2008 r. była o 2,4% większa od notowanej w 2007 r. i wyniosła 788 tys. ton wagi żywej. Skup żywca wołowego wyniósł 538 tys. ton, tj. o 11% mniej niż w 2007 r., a cielęcego 14,6 tys. ton, tj. o 11,5% mniej niż w roku poprzednim.

Wykres 6. **Miesięczny skup i ceny skupu żywca wołowego w Polsce w latach 2006-2008**

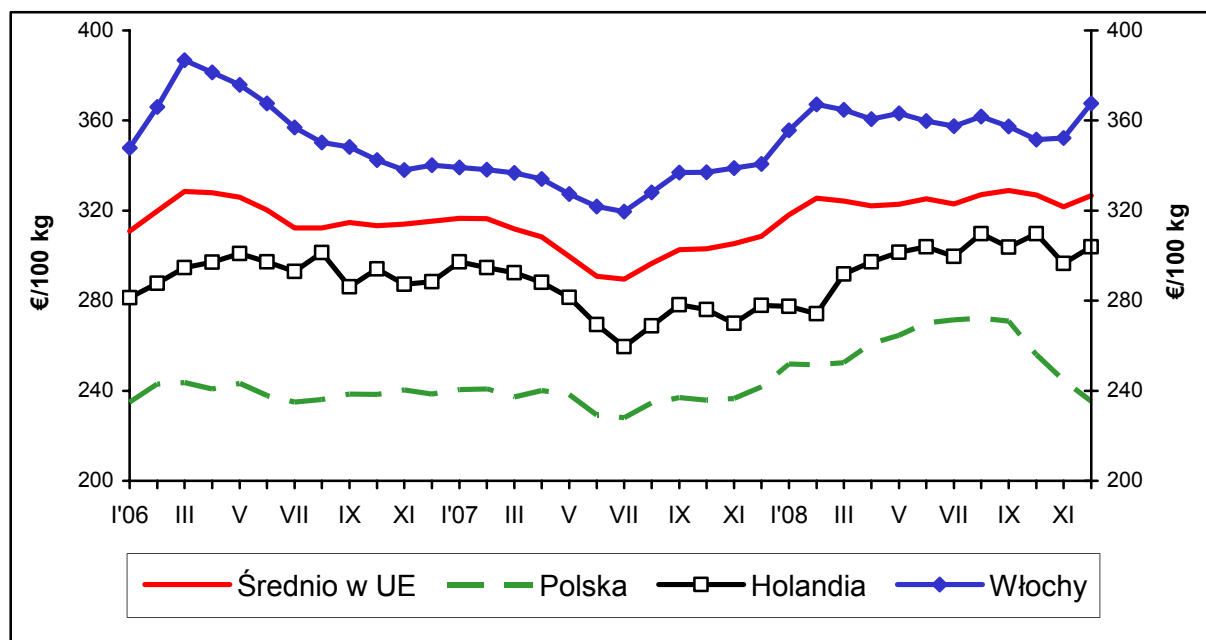

Źródło: na podstawie danych GUS

Spadek produkcji wołowiny w UE-15 stymulował wzrost cen tego mięsa na wspólnym rynku, w tym również w Polsce. W 2008 r. średnia krajowa cena skupu żywca wołowego wyniosła 4,03 zł/kg i była o 2,3% wyższa niż w roku poprzednim. Za młode bydło rzeźne płacono przeciętnie 4,44 zł/kg, tj. o 4,0% więcej niż w 2007 r. Według GUS, ceny detaliczne wołowiny w 2008 r. wzrosły o 4% w porównaniu z 2007 r. Spożycie mięsa wołowego ukształtowało się na poziomie 3,9 kg na osobę wobec 4 kg na osobę w roku poprzednim.

Na wysokość referencyjnej ceny krajowej wołowiny duży wpływ miały zmiany kursu złotego. Najwyższą od akcesji w 2004 r. cenę za polskie młode bydło klasy R3, wynoszącą 272,19 €/100 kg, odnotowano w sierpniu 2008 r. Cena ta była wciąż konkurencyjna względem cen notowanych w pozostałych państwach Wspólnoty, gdyż była o 16,8% niższa od średniej ceny unijnej. Wraz z deprecjacją krajowej waluty, polska referencyjna cena wołowiny do grudnia 2008 r. obniżyła się o 13,6% - do 235,23 €/100 kg. W okresie od sierpnia do grudnia 2008 r. przeciętny poziom cen w UE był względnie stabilny, przez co pod koniec roku cena krajowej wołowiny była od niego o 28% niższa.

Wykres 7. Ceny referencyjne wołowiny w UE w latach 2006-2008

Źródło: na podstawie danych Komisji Europejskiej

W 2008 r. z Polski wywieziono w ekwiwalencie mięsa 231 tys. ton żywca, mięsa, przetworów i podrobów wołowych oraz cielęcych, tj. o 6% więcej niż w roku poprzednim. Eksport stanowił 62% produkcji tych gatunków mięsa i był kierowany głównie do krajów UE. Spośród krajów pozaunijnych mięso świeże i mrożone trafiało przede wszystkim do Rosji, Kosowa, Macedonii i Kazachstanu, a żywiec wołowy do Chorwacji.

Import wołowiny i cielęciny w 2008 r. wyniósł 12 tys. ton w ekwiwalencie mięsa i był o 34% mniejszy niż w 2007 r. Zarówno bydło, jak i mięso z tych zwierząt sprowadzano głównie z krajów członkowskich UE.

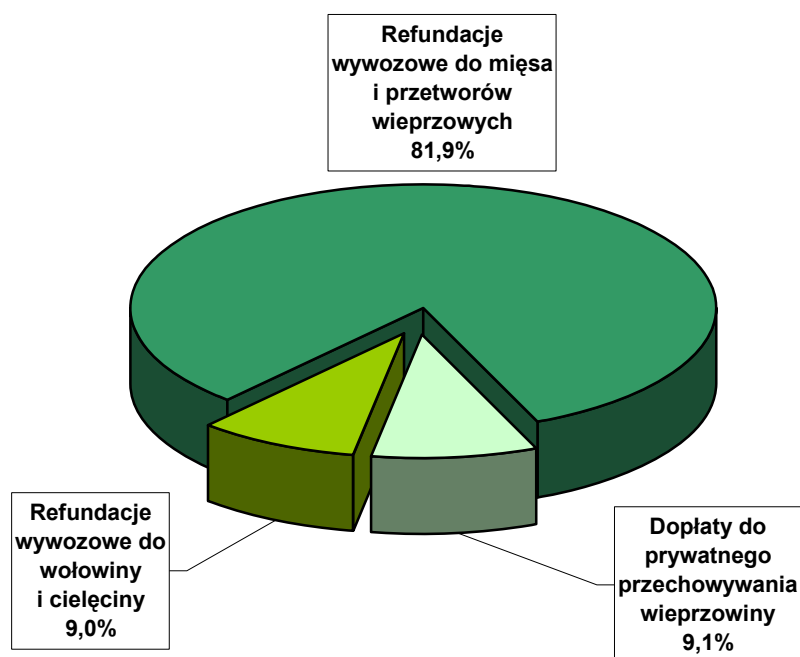
1.2.2.1. Refundacje wywozowe do wołowiny i cielęciny

Agencja wypłacała refundacje wywozowe do wybranych asortymentów wołowiny i cielęciny, świeżej oraz mrożonej, kierowanej poza obszar Wspólnoty. Przedsiębiorcy dokonali wywozu tego mięsa głównie do Rosji, Kazachstanu i Kosowa, uzyskując refundacje w wysokości:

- 3 801 tys. zł do 1,7 tys. ton świeżej wołowiny i cielęciny bez kości,
- 3 200 tys. zł do 3,3 tys. ton świeżych ćwierćtuszy wołowych i cielęcych,
- 2 105 tys. zł do 2,7 tys. ton mrożonej wołowiny i cielęciny bez kości.

W 2008 r. wypłacono ogółem 9 106 tys. zł refundacji wywozowych do 7,7 tys. ton wołowiny i cielęciny.

Wykres 8. **Struktura wydatków ARR na rynku mięsa w 2008 r.**

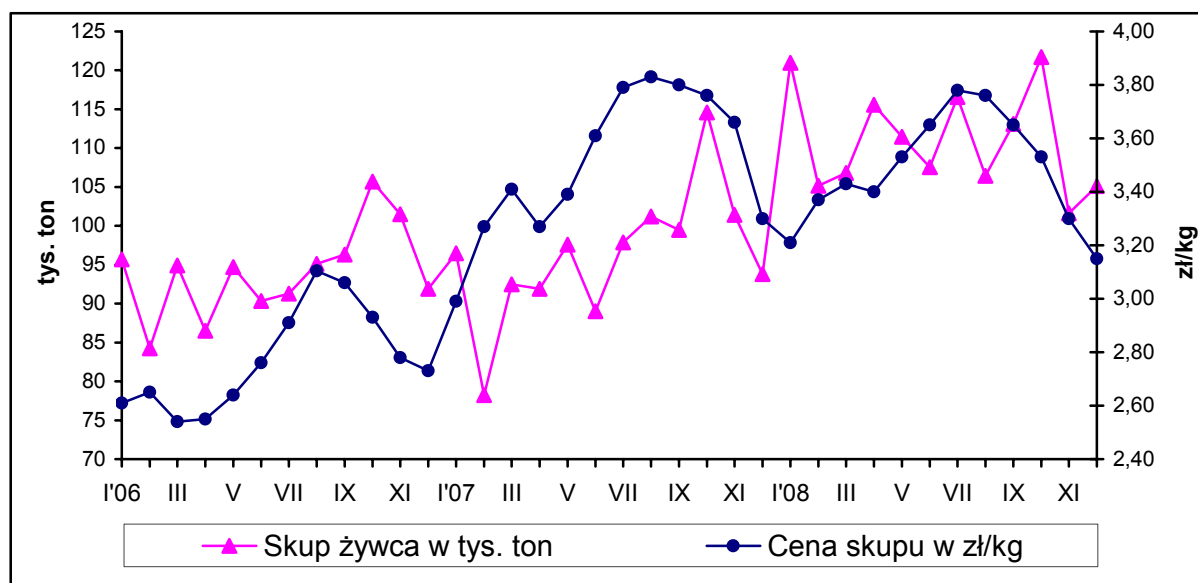
ARR prowadząc w 2008 r. na rynku mięsa działania interwencyjne, dokonała wypłat refundacji do wywozu wieprzowiny oraz wołowiny i cielęciny do krajów trzecich, a także zrealizowała dopłaty do prywatnego przechowywania nieprzetworzonego mięsa wieprzowego. Wypłaty refundacji na rynku wieprzowiny (83 165 tys. zł) ponad 9-krotnie przekroczyły wysokość wypłat refundacji do wywozu wołowiny i cielęciny (9 106 tys. zł).

Agencja w 2008 r. wsparła rynek wołowiny i cielęciny oraz wieprzowiny wypłacając ogółem 101 489 tys. zł, z tego 92 271 tys. zł eksporterom wywożącym mięso poza kraje Unii Europejskiej w ramach regulacji handlu zagranicznego oraz 9 218 tys. zł przedsiębiorcom uczestniczącym w mechanizmie prywatnego przechowywania wieprzowiny.

1.3. Rynek drobiu i jaj

Produkcja żywca drobiowego w 2008 r. ukształtowała się na poziomie 1 664 tys. ton, tj. o 4,4% wyższym niż w poprzednim roku. Przyrost produkcji przeznaczony został na eksport oraz na zaspokojenie rosnącego popytu krajowego. Skup żywca drobiowego wyniósł 1 486 tys. ton, tj. o 14% więcej niż w 2007 r.

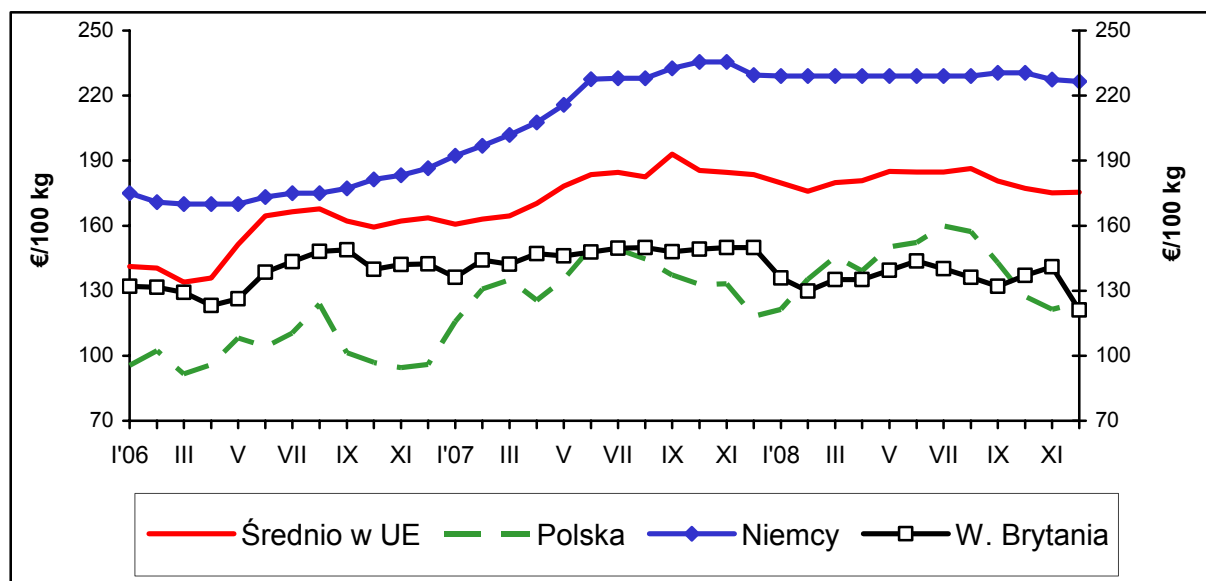
Wykres 9. **Miesięczny skup i ceny skupu żywca drobiowego w Polsce w latach 2006-2008**

Źródło: na podstawie danych GUS

W wyniku wzrostu podaży drobiu, jego ceny skupu w 2008 r. były niższe o 1,7% niż rok wcześniej. W kraju za żywca drobiowego średnio w roku płacono 3,46 zł/kg. Ceny zbytu tuszek kurcząt w Polsce wynosiły 139,79 €/100 kg, wobec 180,43 €/100 kg średnio w UE. Krajowy drób był wciąż konkurencyjny cenowo na rynku Wspólnoty. U głównych unijnych partnerów Polski w handlu drobiem, tj. w Wielkiej Brytanii i w Niemczech, ceny zbytu tuszek osiągnęły poziom odpowiednio 135,54 €/100 kg i 228,91 €/100 kg.

Wykres 10. Ceny zbytu tuszek kurcząt w UE w latach 2006-2008

Źródło: na podstawie danych Komisji Europejskiej

W 2008 r. eksport drobiu w ekwiwalencie mięsa wzrósł do 284 tys. ton, tj. o 3% w porównaniu do 2007 r. Wolumen importu drobiu był o 35% mniejszy niż przed rokiem i ukształtował się na poziomie 56 tys. ton. W efekcie saldo wymiany wzrosło o 38 tys. ton i wyniosło 228 tys. ton.

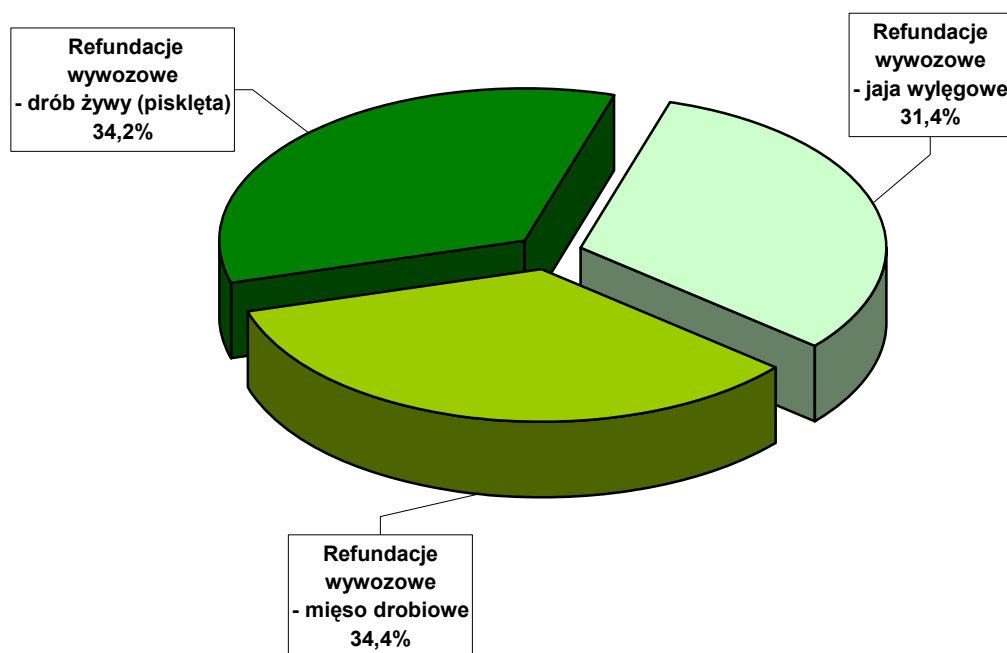
Obniżenie cen detalicznych mięsa drobiowego o 1,4% w skali roku spowodowało, że bilansowe spożycie tego mięsa wzrosło z 24 kg na mieszkańca w roku 2007 do 24,3 kg/mieszkańca w 2008 r.

1.3.1. Refundacje wywozowe do drobiu i jaj

W 2008 r. w ramach regulacji handlu zagranicznego na rynku drobiu i jaj Agencja zrealizowała wypłaty refundacji do wywozu: drobiu żywego, mięsa drobiowego i jaj wylęgowych.

Na rynku drobiu wypłacono refundacje do wywozu: 375 ton mięsa drobiowego na kwotę 685 tys. zł oraz 16 845 tys. sztuk drobiu żywego (piskląt) na kwotę 681 tys. zł. Ponadto wywieziono z refundacjami 16 606 tys. sztuk jaj wylęgowych, do wywozu których udzielono eksporterom wsparcia finansowego w wysokości 625 tys. zł. Ogółem w 2008 r. na rynku drobiu i jaj wypłacono refundacje wywozowe w kwocie 1 991 tys. zł.

Wykres 11. **Struktura wydatków ARR na rynku drobiu i jaj w 2008 r.**

W 2008 r. działania interwencyjne ARR na rynku drobiu i jaj dotyczyły wyłącznie handlu zagranicznego, w tym wypłat refundacji wywozowych. Głównymi kierunkami wywozu mięsa drobiowego były Mołdawia, Kazachstan oraz Arabia Saudyjska, natomiast jaja wylęgowe i pisklęta wywożono głównie na Ukrainę.

Agencja w 2008 r. wsparła rynek drobiu i jaj wypłacając 1 991 tys. zł, z tego: na refundacje wywozowe do drobiu żywego i mięsa drobiowego wydatkowano 1 366 tys. zł, natomiast pozostałe 625 tys. zł stanowiły wypłaty refundacji do wywozu jaj wylęgowych.

1.4. Rynek mleka

Zgodnie z przepisami UE oraz na podstawie krajowych aktów prawnych Agencja w 2008 r. na rynku mleka i jego przetworów prowadziła działania w ramach niżej przedstawionych mechanizmów:

- dopłaty do spożycia mleka i przetworów mlecznych w placówkach oświatowych,
- dopłaty do spożycia mleka i przetworów mlecznych w szkołach podstawowych,
- dopłaty do zakupu masła przez instytucje i organizacje nieochodowe,

- dopłaty do prywatnego przechowywania masła,
- handel zagraniczny na rynku mleka (poprzez wypłatę refundacji wywozowych wynikających z rozliczeń wniosków składanych w poprzednich latach oraz wystawianie pozwoleń na przywóz/wywóz przetworów mlecznych).

Ponadto ARR zarządzała systemem kwotowania produkcji mleka, w ramach którego wypłacała rekompensaty za zrzekanie się kwot indywidualnych przez producentów mleka. Realizowała również zadania administracyjne w ramach mechanizmów interwencyjnego zakupu i sprzedaży masła oraz odtłuszczonego mleka w proszku (głównie poprzez kontrole zakładów produkcyjnych i chłodni, wydawanie decyzji dotyczących przyznania/cofnięcia autoryzacji oraz organizowanie przetargów na wybór chłodni). Wydawała także zezwolenia na wykorzystanie kazeiny i kazeinianów do produkcji serów, wystawiała certyfikaty jakości masła przeznaczonego do wykorzystania w ramach mechanizmów WPR w innych państwach członkowskich UE oraz administrowała Funduszem Promocji Mleczarstwa, w tym rozliczała dofinansowanie do spożycia mleka i przetworów mlecznych w placówkach oświatowych (w przedszkolach i gimnazjach).

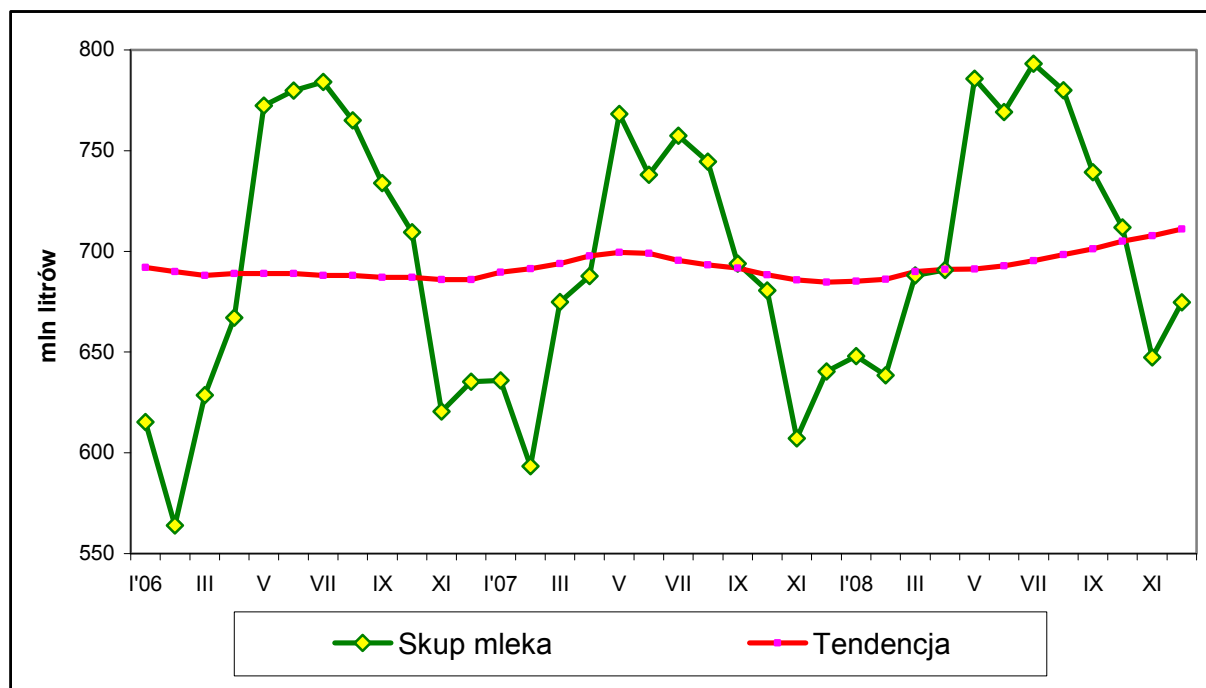
ARR z coraz większymi efektami wspierała bardzo istotny ze społecznego i prozdrowotnego punktu widzenia program „Szklanka mleka”. Jego głównym założeniem jest promowanie zasad zdrowego odżywiania oraz wzrost konsumpcji mleka i przetworów mlecznych wśród dzieci oraz młodzieży szkolnej. Na program składają się: mechanizm unijny (dopłaty do spożycia mleka i przetworów mlecznych w placówkach oświatowych) i wspierający go mechanizm krajowy (dopłata krajowa do spożycia mleka i przetworów mlecznych w szkołach podstawowych) oraz dofinansowanie z Funduszu Promocji Mleczarstwa.

1.4.1. Mleko surowe

Wysokie ceny mleka w II półroczu 2007 r. i w I połowie 2008 r. oraz zapowiedź zwiększenia limitów produkcji, przyczyniły się do wzrostu pogłowia krów w kraju. W grudniu 2008 r. ich liczba ogółem wyniosła 2 772 tys. sztuk i była o ponad 33 tys. sztuk (tj. o 1,2%) większa niż przed rokiem.

W wyniku zwiększenia pogłowia oraz stopniowo rosnącej mleczności krów, produkcja mleka surowego w 2008 r. osiągnęła poziom 12,1 mld litrów i zwiększyła się o 2,7% w porównaniu z rokiem 2007. Wzrost produkcji i zwiększenie krajowej kwoty mlecznej spowodowały, że w 2008 r. dostawy mleka były większe niż w poprzednim roku - skupiono 8,7 mld litrów mleka, tj. o 3,7% więcej niż w 2007 r.

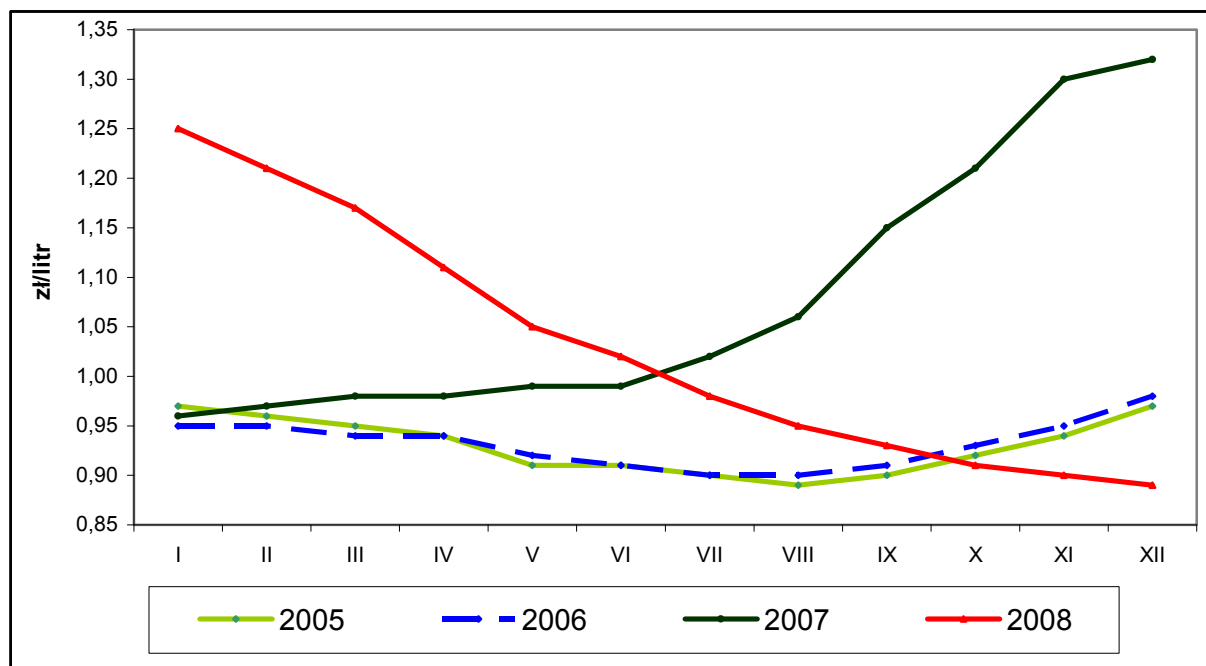
Wykres 12. Miesięczny skup mleka w kraju w latach 2006-2008

Źródło: na podstawie danych GUS

Pod wpływem światowej dekonunktury oraz zwiększonej krajowej podaży mleka do skupu, wysokie ceny surowca od początku 2008 r. ulegały stopniowej redukcji. Według GUS, w grudniu 2008 r. średnia cena skupu uzyskiwana przez producentów mleka była o blisko 33% niższa niż w analogicznym miesiącu 2007 r. i ukształtowała się na poziomie 88,97 zł/hl. W 2008 r. średnio w kraju za mleko w skupie płacono o 4,5% mniej niż w 2007 r., tj. 102,26 zł/hl.

Wykres 13. Miesięczne ceny skupu mleka w kraju w latach 2005-2008

Źródło: na podstawie danych GUS

1.4.1.1. Dopłaty do spożycia mleka i przetworów mlecznych w placówkach oświatowych

Agencja Rynku Rolnego realizuje unijny mechanizm "Dopłaty do spożycia mleka i przetworów mlecznych w placówkach oświatowych", którego podstawowym celem jest promowanie zasad zdrowego odżywiania oraz wzrost spożycia mleka i jego przetworów wśród dzieci i młodzieży szkolnej. Skierowany jest on do uczniów uczęszczających regularnie w ciągu roku szkolnego do placówek oświatowych, tj. do przedszkoli i szkół (z wyłączeniem szkół wyższych). Każde dziecko, które uczęszcza do placówki oświatowej może otrzymać w każdym dniu nauki szkolnej 0,25 litra mleka lub przetworu mlecznego po cenach niższych niż rynkowe. Ceny tych produktów nie mogą przekraczać cen maksymalnych określonych w rozporządzeniu Rady Ministrów na dany rok szkolny. W roku szkolnym 2007/2008 dopłatami objęte były: mleko, mleko smakowe oraz jogurty o zawartości tłuszczu minimum 1%, twarogi i twarożki o zawartości tłuszczu minimum 40%, sery topione o zawartości tłuszczu minimum 40% oraz sery żółte o zawartości tłuszczu minimum 45%. Zgodnie z rozporządzeniem Komisji (WE) nr 657/2008 z dnia 10 lipca 2008 r. ustanawiającym zasady stosowania rozporządzenia Rady (WE) nr 1234/2007 w odniesieniu do pomocy wspólnotowej na rzecz dostarczania mleka i niektórych przetworów

mlecznych dla uczniów w instytucjach oświatowych, rozszerzono listę produktów mlecznych będących przedmiotem dopłat, wprowadzono nowe stawki dopłat dla nowych kategorii produktów oraz skrócono termin składania wniosków o dopłaty. Zgodnie z załącznikiem I do ww. rozporządzenia, od września 2008 r. uczniowie mogą spożywać mleko, mleko smakowe, jogurty naturalne, smakowe i z owocami oraz smakowe i niesmakowe twarogi, twarożki, serki topione i sery żółte. Wprowadzono również obowiązek umieszczania w placówkach oświatowych uczestniczących w programie „Szkłanka mleka” plakatów „Europejskiego programu dopłat do spożycia mleka w szkołach” informujących, że spożycie mleka i przetworów mlecznych w danej placówce jest subsydiowane przez UE w ramach mechanizmu „Dopłaty do spożycia mleka i przetworów mlecznych w placówkach oświatowych”.

Warunkiem uczestnictwa w mechanizmie jest uzyskanie przez wnioskodawców zatwierdzenia poprzez dokonanie wpisu do rejestru ARR. W 2008 r. zatwierdzenie uzyskało 43 nowych wnioskodawców i według stanu na 31 grudnia 2008 r. posiadało je 429 podmiotów.

W 2008 r. z tytułu dopłaty unijnej Agencja wydatkowała 38 318 tys. zł (ponad 3,5-krotnie więcej niż w 2007 r.), obejmując nią 61,9 tys. ton mleka i produktów mlecznych.

Dofinansowanie do spożycia mleka i przetworów mlecznych w placówkach oświatowych ze środków Funduszu Promocji Mleczarstwa (FPM)

Zgodnie z ustawą o organizacji rynku mleka i przetworów mlecznych, dopłaty do spożycia mleka i przetworów mlecznych w placówkach oświatowych dofinansowane były ze środków Funduszu Promocji Mleczarstwa, które pochodzą z wpłat od podmiotów skupujących mleko. Za administrowanie FPM odpowiedzialna jest ARR, a celem dofinansowania programu ze zgromadzonych na Funduszu środków jest obniżenie ceny płaconej przez uczniów za mleko i jego przetwory spożywane w ramach mechanizmu unijnego. Od roku szkolnego 2007/2008 dofinansowanie z FPM udzielane jest do mleka i przetworów mlecznych, tj. do: mleka białego, mleka smakowego, jogurtu naturalnego oraz naturalnych serów (twarogi, twarożki, sery topione i sery żółte) spożytych przez dzieci uczęszczające do przedszkoli i gimnazjów. Zasady udzielania dofinansowania oraz stawki określone są

w „Trybie udzielania dofinansowania z Funduszu Promocji Mleczarstwa do spożycia mleka i przetworów mlecznych w placówkach oświatowych”, ustalonym w drodze uchwały przez Komisję Porozumiewawczą ds. Mleka i Przetworów Mlecznych. O dofinansowanie ze środków FPM do mleka i przetworów mlecznych spożywanych w przedszkolach i gimnazjach mogą się ubiegać wnioskodawcy, którzy:

- posiadają zatwierdzenie uczestnictwa w mechanizmie WPR „Dopłaty do spożycia mleka i przetworów mlecznych w placówkach oświatowych” (wpis do rejestru podmiotów ubiegających się o dopłaty) i spełniają wymagania określone w przepisach UE,
- organizują dostawy mleka i przetworów mlecznych do przedszkoli oraz gimnazjów w cenach nie wyższych niż ceny maksymalne ustalone przez Komisję Porozumiewawczą ds. Mleka i Przetworów Mlecznych,
- ubiegają się o dopłaty do mleka i przetworów mlecznych dostarczonych do przedszkoli i gimnazjów w ramach mechanizmu unijnego.

W roku szkolnym 2007/2008 wsparciem ze środków pochodzących z FPM objęto ponad 2,5 tys. przedszkoli i gimnazjów, w których blisko 277 tys. uczniów spożyło 4,5 tys. ton mleka i jego przetworów. W 2008 r. ze środków FPM Agencja wypłaciła dofinansowanie w kwocie 3 885 tys. zł do 4,8 tys. ton mleka i przetworów mlecznych dostarczonych do przedszkoli i gimnazjów.

1.4.1.2. Dopłata krajowa do spożycia mleka i przetworów mlecznych w szkołach podstawowych

Dopłata krajowa do spożycia mleka i przetworów mlecznych w szkołach podstawowych jest uzupełnieniem mechanizmu unijnego i została wprowadzona od roku szkolnego 2007/2008, zgodnie z ustawą z dnia 15 czerwca 2007 r.³ Mechanizm krajowy pozwala każdemu dziecku uczęszczającemu do szkoły podstawowej otrzymywać każdego dnia nauki szkolnej bezpłatnie 0,25 litra mleka bez dodatków smakowych, przyczyniając się tym samym do zwiększenia spożycia mleka i przetworów mlecznych przez dzieci ze szkół podstawowych.

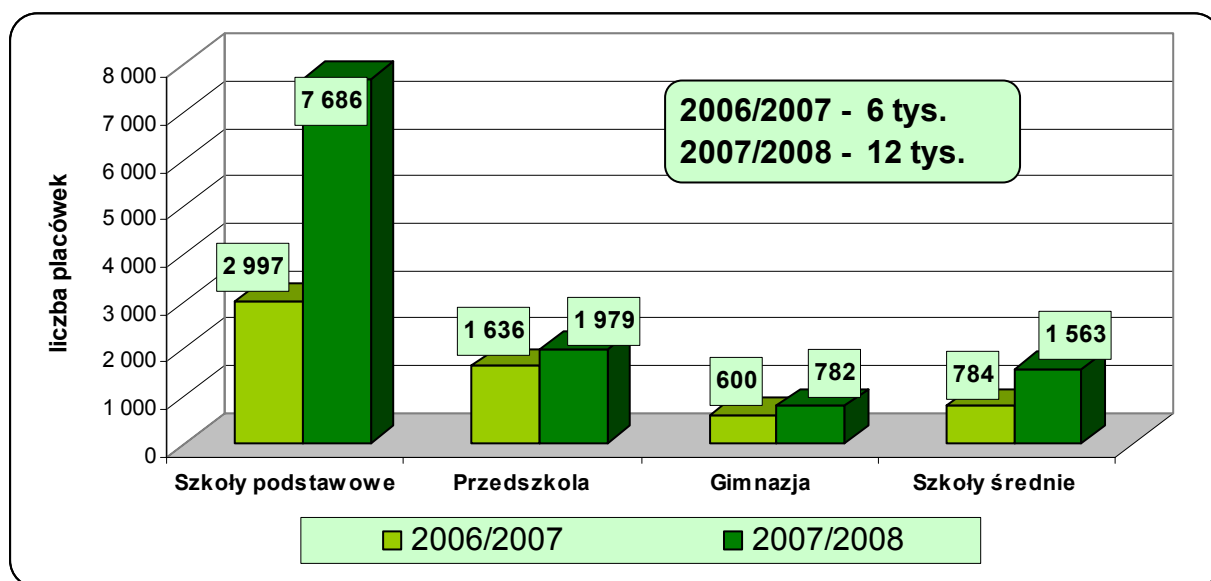
³ Ustawa z dnia 15 czerwca 2007 r. o zmianie ustawy o organizacji rynku mleka i przetworów mlecznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 115, poz. 794).

Zasady realizacji mechanizmu zostały określone w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 6 sierpnia 2007 r.⁴. Zgodnie z regulacjami krajowymi w mechanizmie mogą uczestniczyć wnioskodawcy, którzy:

- posiadają zatwierdzenie uczestnictwa w mechanizmie WPR „Dopłaty do spożycia mleka i przetworów mlecznych w placówkach oświatowych” (wpis do rejestru podmiotów ubiegających się o dopłaty) i spełniają wymagania programu określone w przepisach UE,
- organizują dostawy mleka i przetworów mlecznych do szkół podstawowych bezpłatnie lub w cenie nie wyższej niż różnica pomiędzy ceną maksymalną dostarczonego produktu a ceną maksymalną określoną dla mleka o zawartości co najmniej 1% tłuszczu, poddanego obróbce cieplnej, w opakowaniach o pojemności mniejszej niż 0,23 litra, ale nie mniejszej niż 0,20 litra,
- ubiegają się o dopłaty do mleka i przetworów mlecznych dostarczonych do szkół podstawowych w ramach mechanizmu WPR „Dopłaty do spożycia mleka i przetworów mlecznych w placówkach oświatowych”.

Ceny oraz rodzaj produktów objętych mechanizmem określa rozporządzenie Rady Ministrów obowiązujące w danym roku szkolnym.

Wykres 14. Liczba placówek oświatowych, które korzystały z programu „Szkłanka mleka” w latach szkolnych 2006/2007 i 2007/2008

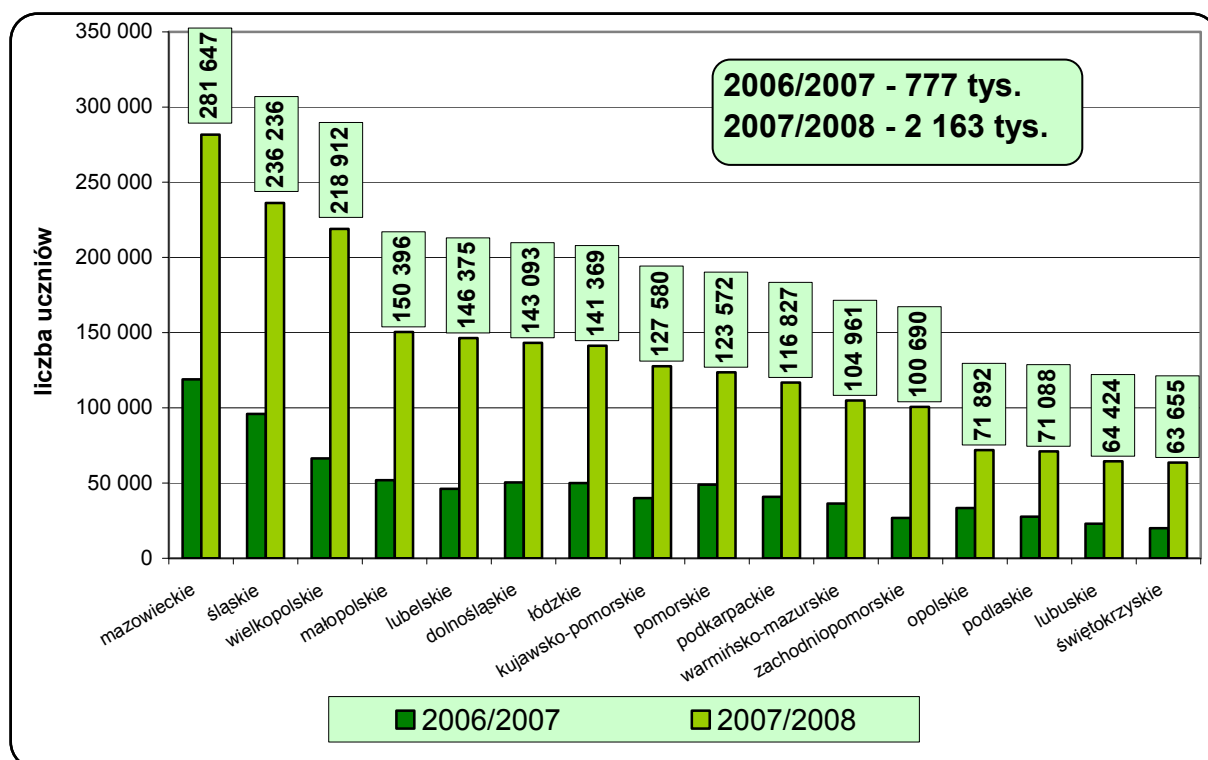

⁴ Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 6 sierpnia 2007 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu wypłacania dopłaty krajowej oraz szczegółowego zakresu kontroli wykorzystania tej dopłaty (Dz. U. Nr 147, poz. 1039).

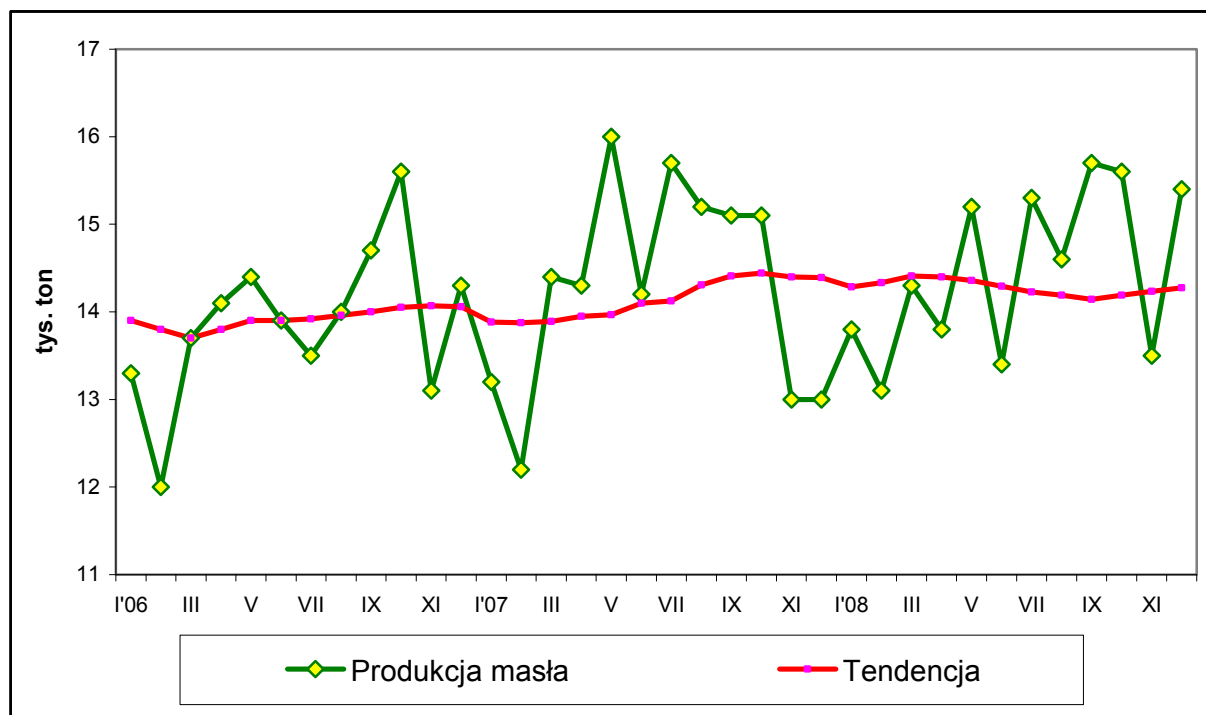
W roku szkolnym 2007/2008 z mechanizmu skorzystało blisko 7,7 tys. szkół podstawowych, w których ponad 1,5 mln uczniów spożyło 48 tys. ton mleka i jego przetworów. W 2008 r. ARR z tytułu dopłaty krajowej wypłaciła 121 488 tys. zł do ponad 53,6 tys. ton mleka i przetworów mlecznych dostarczonych do szkół podstawowych.

Z każdym rokiem rośnie zainteresowanie mechanizmami administrowanymi przez ARR w ramach programu „Szkłanka mleka”. W roku szkolnym 2007/2008 uczestniczyło w nim ponad 12 tys. placówek oświatowych (21% ogółu tego typu placówek w Polsce), czyli blisko 2-krotnie więcej niż w roku szkolnym 2006/2007, a mleko i jego przetwory spożywało ponad 2 mln uczniów (32% ogółu dzieci uczęszczających do placówek oświatowych w Polsce), tj. ponad 2,5-krotnie więcej niż w poprzednim roku szkolnym.

Wykres 15. Liczba uczniów, którzy korzystali z programu „Szkłanka mleka”

Wykres 17. Miesięczna produkcja masła w Polsce w latach 2006-2008

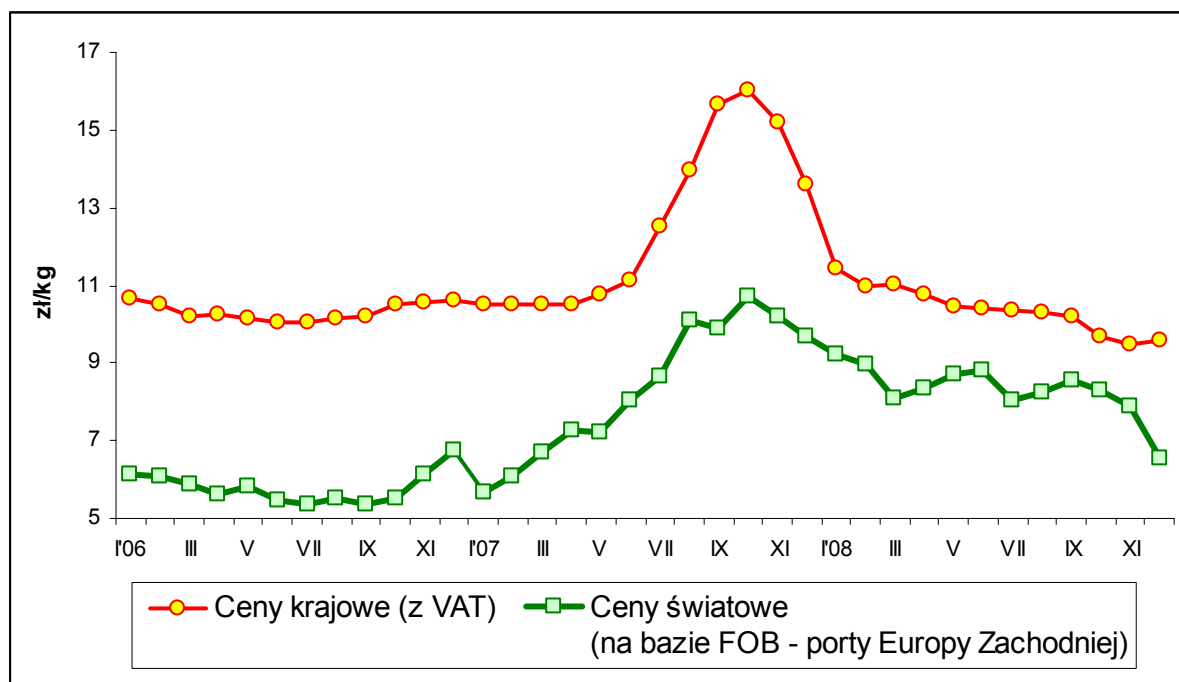

Źródło: na podstawie danych GUS

Jednocześnie mniejsza opłacalność transakcji eksportowych wpływała ograniczająco na wywóz masła. W 2008 r. wolumen eksportu tego produktu wyniósł 30 tys. ton i był o 6% mniejszy niż przed rokiem. Import masła od stycznia do lipca 2008 r. utrzymywał się na poziomie wyższym niż w 2007 r., a w drugiej połowie roku był stopniowo ograniczany. Przywóz masła w 2008 r. był o 6% mniejszy niż w poprzednim roku i ukształtował się na poziomie 3 tys. ton.

Ograniczony popyt eksportowy na polskie masło, przy zwiększonej produkcji oraz wysokim poziomie nagromadzonych zapasów spowodował, że ceny tego artykułu w 2008 r. wykazywały tendencje spadkowe. W grudniu ceny zbytu masła w blokach (wg GUS) ukształtowały się średnio na poziomie 9,57 zł/kg (z VAT) i były o blisko 30% niższe niż przed rokiem. Za masło formowane producenci uzyskiwali 11,23 zł/kg (z VAT), tj. o ponad 17% mniej niż rok wcześniej. W 2008 r. średnioroczne ceny masła w blokach oraz formowanego, w porównaniu z 2007 r. obniżyły się odpowiednio o 17% i o 5%.

Wykres 18. **Miesięczne krajowe i światowe ceny zbytu masła w latach 2006-2008**

Źródło: ceny krajowe wg GUS, ceny światowe wg FAMMU/FAPA

1.4.2.1. Interwencyjny zakup i sprzedaż masła

Zakupy interwencyjne masła mogły być prowadzone w okresie od 1 marca do 31 sierpnia po cenie interwencyjnej wynoszącej 221,75 €/100 kg, stanowiącej 90% ceny referencyjnej (246,39 €/100 kg). Oferty na zakup interwencyjny mogli składać przedsiębiorcy, którzy oferowali masło wyprodukowane w zakładach produkcyjnych posiadających świadectwa autoryzacji wydane przez ARR lub odpowiednie agencje płatnicze w innych krajach UE. Limit zakupu ustalony przez Komisję Europejską dla całej Wspólnoty wynosił 30 tys. ton.

W 2008 r., pomimo dekoniunktury na rynku mleka, ceny rynkowe masła były wyższe od ceny interwencyjnej. W związku z tym do ARR nie wpływały oferty na interwencyjny zakup masła na zapasy UE. W ramach administrowania mechanizmem Agencja przyznała autoryzację 2 chłodniom, a cofnęła - 4. Łącznie na dzień 31 grudnia 2008 r. autoryzację posiadało 28 zakładów produkcyjnych oraz 29 chłodni. Ponadto przeprowadzono kontrole dotyczące spełniania warunków autoryzacji przez zakłady produkcyjne oraz chłodnie. W marcu 2008 r. zorganizowano przetarg zamknięty na wybór autoryzowanych chłodni świadczących

usługi przechowalnicze masła na rzecz ARR. Przystąpiło do niego 11 przedsiębiorców i z wybranymi podmiotami zawarto 6 umów na świadczenie usług przechowywania interwencyjnych zapasów masła na łączną pojemność 4,3 tys. ton.

1.4.2.2. Dopłaty do zakupu masła przez instytucje i organizacje niedochodowe

Zgodnie z rozporządzeniem Komisji (WE) nr 1898/2005 z dnia 9 listopada 2005 r., celem funkcjonowania mechanizmu jest utrzymanie poziomu spożycia masła przez określone grupy konsumentów oraz promowanie spożycia tego produktu poprzez umożliwienie nabywania go po obniżonej cenie przez instytucje i organizacje niedochodowe. Uczestnikami mechanizmu są beneficjenci: instytucje i organizacje nieuzyskujące dochodu z prowadzonej działalności, tj.: żłobki, przedszkola, szkoły, domy pomocy społecznej, placówki szkolno-wychowawcze, organizacje pozarządowe prowadzące ośrodki wsparcia, stołówki i jadłodajnie dla ubogich, schroniska i noclegownie dla bezdomnych oraz dostawcy masła (przedsiębiorcy dostarczający masło do tych instytucji). Warunkiem uczestnictwa w mechanizmie było uzyskanie wpisu do rejestru przez dostawcę masła i jego odbiorcę. Beneficjenci zatwierdzeni do udziału w mechanizmie otrzymywali z ARR dokumenty (bony), uprawniające do zakupu masła w ramach mechanizmu.

Według stanu na 31 grudnia 2008 r. zatwierdzenie uczestnictwa w mechanizmie posiadało 108 beneficjentów i 15 dostawców masła, w tym aktywnie uczestniczyło 90 beneficjentów, do których masło dostarczało 6 dostawców, a z tytułu dopłat do zakupu 103,3 ton masła przez instytucje i organizacje niedochodowe ARR wypłaciła 146 tys. zł.

1.4.2.3. Dopłaty do prywatnego przechowywania masła

Uruchomienie mechanizmu w 2008 r. nastąpiło po opublikowaniu rozporządzenia Komisji (WE) nr 157/2008 z dnia 21 lutego 2008 r. Zgodnie z przepisami UE, dopłatami do prywatnego przechowywania mogło być objęte masło, które zostało wyprodukowane w zakładzie produkcyjnym autoryzowanym przez ARR lub odpowiednią agencję płatniczą na terenie innego państwa członkowskiego UE i wprowadzone do chłodni w okresie od 1 marca do 15 sierpnia 2008 r. Okres przechowywania masła nie mógł być krótszy niż 90 dni i dłuższy niż 210 dni.

W 2008 r. przedsiębiorcy nie uczestniczyli w mechanizmie dopłat do prywatnego przechowywania masła. ARR przyznała natomiast autoryzację 1 zakładowi produkcyjnemu i łącznie posiadało ją 11 zakładów produkcyjnych. Ponadto producent, który uzyskał autoryzację w ramach mechanizmu „Interwencyjny zakup i sprzedaż masła” mógł również produkować masło w ramach mechanizmu „Dopłaty do prywatnego przechowywania masła” bez uzyskania ponownej autoryzacji. W 2008 r. w ramach ww. mechanizmów autoryzację posiadały 32 zakłady produkcyjne. Przeprowadzono również kontrole spełniania warunków autoryzacji przez zakłady produkcyjne. Kontrole te nie wykazały uchybień.

1.4.2.4. Wystawianie certyfikatów jakości masła przeznaczonego do wykorzystania w ramach mechanizmów WPR w innych państwach członkowskich UE

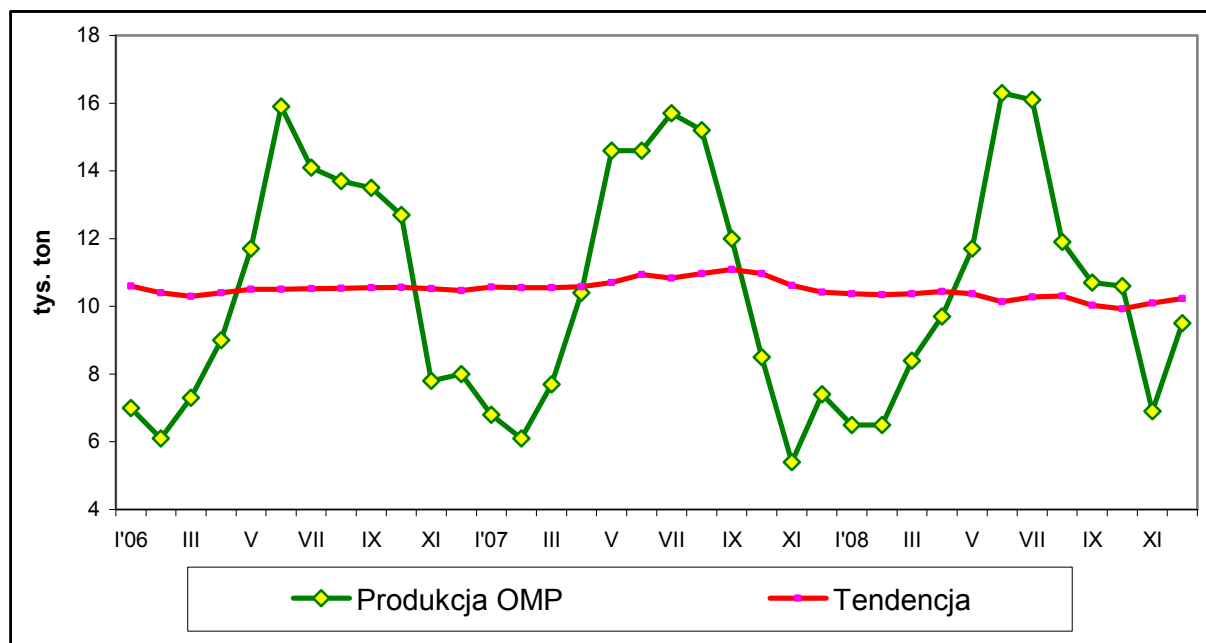
Zgodnie z przepisami UE Agencja wystawia certyfikaty jakości masła dla przedsiębiorców, którzy sprzedają masło do innych krajów członkowskich z przeznaczeniem na: interwencyjny zakup masła, dopłaty do prywatnego przechowywania masła, dopłaty do zakupu masła przez instytucje i organizacje niedochodowe oraz dopłaty do przetwórstwa masła, masła skoncentrowanego i śmietanki. W 2008 r. ARR wystawiła 232 certyfikaty jakości, które dotyczyły blisko 6,2 tys. ton masła przeznaczonego do wykorzystania w ramach mechanizmu dopłat do prywatnego przechowywania masła w Holandii, Niemczech, Francji, Belgii oraz Wielkiej Brytanii.

1.4.3. Odtłuszczone mleko w proszku (OMP)

Krajowa produkcja odtłuszczonego mleka w proszku w 2008 r. wyniosła 125 tys. ton i utrzymała się na poziomie zbliżonym do poprzedniego roku.

W wyniku znaczącego udziału eksportu w krajowej produkcji odtłuszczonego mleka w proszku, wraz ze spadkiem jego cen światowych, obniżeniu uległy krajowe ceny zbytu tego artykułu. W grudniu 2008 r. producenci OMP średnio w kraju uzyskiwali 7,09 zł/kg (z VAT), tj. o 35% mniej niż pod koniec 2007 r. Średnioroczna cena zbytu OMP w 2008 r. wyniosła 8,51 zł/kg (z VAT) i była o blisko 29% niższa niż w poprzednim roku.

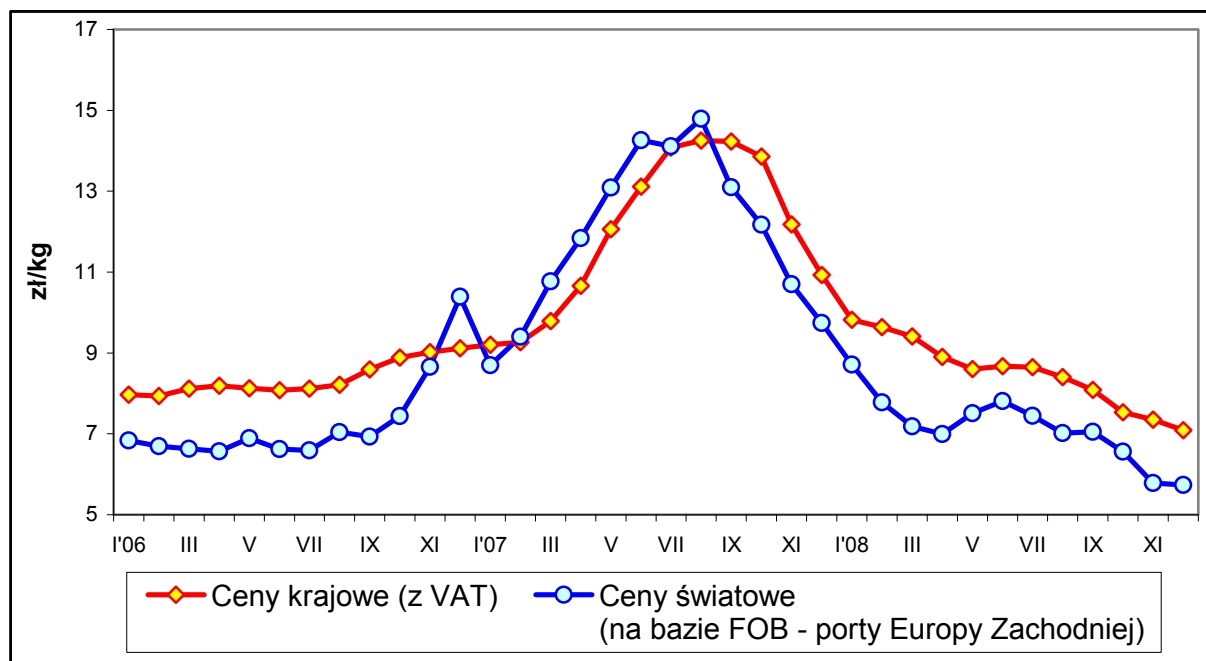
Wykres 19. Miesięczna produkcja OMP w Polsce w latach 2006-2008

Źródło: na podstawie danych GUS

W 2008 r. znacznie zwiększył się wywóz odtłuszczonego mleka w proszku, do czego przyczyniły się ceny polskiego OMP - konkurencyjne na rynku UE. Eksport tego produktu był o 17% większy niż rok wcześniej i wyniósł 88 tys. ton. Import OMP w tym samym czasie zwiększył się z 7,6 tys. ton do 10,6 tys. ton.

Wykres 20. Miesięczne krajowe i światowe ceny zbytu OMP w latach 2006-2008

Źródło: ceny krajowe wg GUS, ceny światowe wg FAMMU/FAPA

1.4.3.1. Interwencyjny zakup i sprzedaż odtłuszczonego mleka w proszku

Zgodnie z prawodawstwem unijnym, zakupy interwencyjne OMP mogły być prowadzone w okresie od 1 marca do 31 sierpnia, w ramach limitu ustalonego przez KE dla całej UE wynoszącego 109 tys. ton. Oferty na zakup interwencyjny mogli składać przedsiębiorcy, którzy oferowali OMP wyprodukowane w zakładach produkcyjnych posiadających świadectwa autoryzacji wydane przez ARR lub odpowiednie agencje płatnicze w innych krajach UE. Zakup mógł być dokonywany po cenie interwencyjnej wynoszącej do 31 sierpnia 2008 r. - 174,69 €/100 kg. Od 1 września 2008 r. cena interwencyjna OMP została obniżona do 169,80 €/100 kg.

W 2008 r. ceny rynkowe odtłuszczonego mleka w proszku utrzymywały się na poziomie wyższym niż cena interwencyjna, dlatego do ARR nie wpłynęły oferty na interwencyjny zakup OMP. Autoryzację uprawniającą do uczestnictwa w mechanizmie posiadało 25 zakładów produkcyjnych i 13 magazynów. W 2008 r. Agencja nie przyznała autoryzacji nowym zakładom produkcyjnym oraz magazynom, jednakże przeprowadziła kontrole dotyczące spełniania warunków autoryzacji przez podmioty autoryzowane przed 2008 r.

1.4.4. Sery

Zwiększona podaż mleka do skupu oraz rosnący popyt eksportowy na polskie sery podpuszczkowe dojrzewające w 2008 r. wpływały stymulująco na ich produkcję. W 2008 r. wyprodukowano 281 tys. ton ww. serów, tj. o 14,2% więcej niż w 2007 r.

W 2008 r. zwiększył się wolumen eksportu serów, na co miały wpływ ich ceny transakcyjne, znacznie wyższe niż w poprzednim roku. Wywóz serów podpuszczkowych dojrzewających był o 22% większy niż w 2007 r. i wyniósł ponad 110 tys. ton. Przywóz tych produktów uzupełniał gamę asortymentową podaży krajowej i ukształtował się na poziomie 14 tys. ton, tj. o 28% niższym niż rok wcześniej.

W wyniku ograniczenia popytu krajowego, ceny zbytu serów podpuszczkowych dojrzewających ulegały stopniowej redukcji. W grudniu 2008 r. (wg GUS) za ser „Gouda” średnio w kraju płacono 11,03 zł/kg, a za „Edam” 10,86 zł/kg, tj. o 29-30% mniej niż rok wcześniej. Średnioroczne ceny zbytu obu serów w 2008 r. obniżyły się o 9-10% wobec cen notowanych w 2007 r.

1.4.4.1. Wydawanie zezwoleń na wykorzystanie kazeiny i kazeinianów do produkcji serów

W UE produkcja serów o kodzie CN 0406 z dodatkiem kazeiny i/lub kazeinianów jest dozwolona po uzyskaniu stosownego zezwolenia. Mechanizm ma na celu przeprowadzanie kontroli w zakresie monitoringu wykorzystania kazeiny i kazeinianów do produkcji serów. Przedsiębiorca, który zamierzał wykorzystywać kazeinę i/lub kazeiniany do produkcji serów, był zobowiązany złożyć w ARR wniosek o wydanie zezwolenia.

W 2008 r. ww. zezwolenia wydano 3 producentom serów. W zakresie monitoringu wykorzystania kazeiny i kazeinianów do produkcji serów w zakładach produkcyjnych przeprowadzono 78 kontroli, w wyniku których nie stwierdzono przypadków stosowania kazeiny i kazeinianów do produkcji serów bez zezwolenia.

1.4.5. Refundacje wywozowe do masła, mleka w proszku, serów i innych produktów mleczarskich

W ramach regulacji handlu zagranicznego na rynku mleka, ARR w 2008 r. realizowała wypłaty refundacji do wywozu masła, mleka w proszku, serów i innych produktów mleczarskich. W związku z tym, że Komisja Europejska od czerwca 2007 r. zawiesiła stosowanie refundacji do wywozu produktów mleczarskich do krajów trzecich⁵, wydatki Agencji w 2008 r. wynikały z rozliczeń wniosków składanych przez eksporterów w poprzednich latach.

W 2008 r. z tytułu refundacji wywozowych eksporterzy otrzymali z ARR 1 334 tys. zł, z tego:

- 627 tys. zł do 184 ton masła,
- 409 tys. zł do 147 ton pełnego mleka w proszku,
- 245 tys. zł do 171 ton serów,
- 53 tys. zł do 43 ton mleka częściowo odwodnionego.

Głównymi kierunkami wywozu przetworów mleczarskich z refundacjami były: Arabia Saudyjska, Algieria i Egipt.

⁵ Rozporządzenie Komisji (WE) nr 660/2007 z dnia 14 czerwca 2007 r. ustalające refundacje wywozowe w odniesieniu do mleka i przetworów mlecznych.

1.4.6. Kwotowanie produkcji mleka

W ramach kwotowania produkcji mleka określana jest ilość mleka, którą dany kraj UE może wprowadzić do obrotu bez ponoszenia konsekwencji finansowych w kolejnych latach kwotowych. Rok kwotowy obejmuje okres od 1 kwietnia danego roku kalendarzowego do 31 marca następnego roku kalendarzowego.

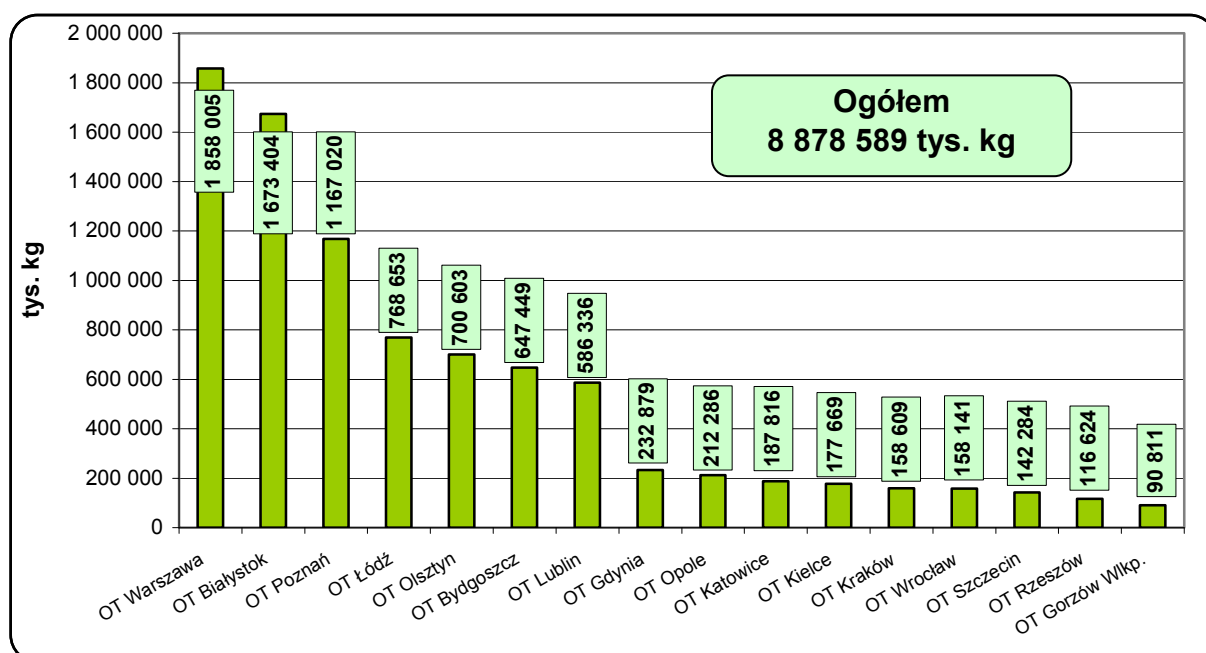
Rok kwotowy 2007/2008

Krajowa kwota mleczna dla Polski w roku kwotowym 2007/2008 wynosiła 9 380 143 tys. kg, a krajowa rezerwa kwoty krajowej (KRKK) została ustalona na poziomie 77 282 tys. kg mleka, z tego dla dostawców hurtowych przeznaczono 60 040 tys. kg, a dla dostawców bezpośrednich - 17 242 tys. kg. ARR w ramach realizacji zadań na rynku mleka w roku kwotowym 2007/2008 wydała ponad 25 tys. decyzji w sprawie przyznania kwot indywidualnych (KI) z KRKK dla dostawców hurtowych na łączną ilość 50 116 tys. kg mleka.

Dostawca mleka posiadający KI dla dostawcy bezpośredniego i/lub KI dla dostawcy hurtowego mógł dokonać zamiany (konwersji) części lub całości jednej ilości kwoty na drugą. Zamienić można było tylko niewykorzystaną w danym roku kwotę indywidualną lub jej część. Agencja w roku kwotowym 2007/2008 na wniosek producentów mleka dokonała ponad 1,8 tys. konwersji stałych KI z bezpośredniej na hurtową na ilość 20 174 tys. kg oraz 166 konwersji stałych z KI hurtowej na bezpośrednią w ilości 811 tys. kg. Ponadto dokonano 115 konwersji czasowych KI z bezpośredniej na hurtową (na 1 376 tys. kg) oraz 189 konwersji czasowych KI z hurtowej na bezpośrednią (na 1 357 tys. kg).

ARR w roku kwotowym 2007/2008, na wniosek dostawców hurtowych, zarejestrowała i przeprowadziła blisko 41 tys. transferów prawa do kwoty mlecznej (z tytułu: oddania KI dostaw w używanie, umowy zbycia gospodarstwa lub umowy sprzedaży KI dostaw) na łączną ilość 385 098 tys. kg. Dostawcy bezpośredni dokonali 1,5 tys. transferów prawa na 7 388 tys. kg kwot indywidualnych.

Wykres 21. Ilość mleka skupionego od dostawców hurtowych (po przeliczeniu na mleko o referencyjnej zawartości tłuszczu) wg OT ARR

Wysokość dostaw zrealizowanych przez dostawców hurtowych do podmiotów skupujących, po przeliczeniu na referencyjną zawartość tłuszczu, wyniosła 8 878 589 tys. kg mleka, natomiast wysokość sprzedaży bezpośredniej - 134 279 tys. kg. Stopień wykorzystania krajowej kwoty w roku kwotowym 2007/2008 wyniósł 96,08%, w tym wykorzystanie kwoty krajowej dostaw hurtowych ukształtowało się na poziomie 96,38%, zaś wykorzystanie kwoty krajowej sprzedaży bezpośredniej wyniosło 79,67%.

Rok kwotowy 2008/2009

Na podstawie przepisów rozporządzenia Rady (WE) nr 248/2008 z dnia 17 marca 2008 r. zmieniającego rozporządzenie Rady (WE) nr 1234/2007 w odniesieniu do krajowych kwot mlecznych, od 1 kwietnia 2008 r. zwiększono państwom członkowskim krajowe kwoty mleczne o 2%. W związku z tym w roku kwotowym 2008/2009 krajowa kwota mleczna dla Polski wzrosła do 9 567 746 tys. kg, a dodatkowy limit rozdzielono pomiędzy dostawców hurtowych.

W rejestrze prowadzonym przez ARR, na dzień 5 stycznia 2009 r. znajdowało się 196 tys. dostawców hurtowych oraz 19 tys. dostawców bezpośrednich.

Ustawa z dnia 12 czerwca 2008 r. o zmianie ustawy o organizacji rynku mleka i przetworów mlecznych (Dz. U. Nr 127, poz. 816) wprowadziła nowe przepisy w zakresie:

- rozdziału krajowej rezerwy kwoty krajowej (KRKK) - zmianie uległy progi ograniczające wielkość zwiększenia sprzedaży mleka lub przetworów mlecznych oraz wysokość kwoty indywidualnej, która może zostać przyznana z krajowej rezerwy. W świetle nowych przepisów zwiększenie sprzedaży mleka lub przetworów mlecznych wykazane przez producenta w roku kwotowym poprzedzającym rok, w którym złożono wniosek, nie może być mniejsze niż 500 kg. Wysokość kwoty indywidualnej przyznanej z krajowej rezerwy nie może być mniejsza niż 500 kg oraz nie może być większa niż 30 tys. kg,
- pobierania zaliczek na poczet opłaty wyrównawczej - w latach kwotowych 2008/2009 oraz 2009/2010 zniesiono nałożony na podmioty skupujące obowiązek pobierania zaliczek od dostawców hurtowych na poczet opłaty wyrównawczej w wysokości 20 groszy za każdy kilogram mleka wprowadzony do obrotu ponad przysługującą im kwotę indywidualną.

W dniu 31 października 2008 r. zostało opublikowane rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie wysokości krajowej rezerwy krajowej ilości referencyjnej w roku kwotowym 2008/2009 (Dz. U. Nr 195, poz. 1206). Na jego podstawie krajowa rezerwa krajowej ilości referencyjnej określona została w wysokości 399 743 tys. kg, z tego: dla dostawców hurtowych - 359 319 tys. kg, a dla dostawców bezpośrednich - 40 424 tys. kg. W związku z tym, że suma kwot indywidualnych dla dostawców hurtowych, ustalona na podstawie wniosków o przyznanie kwoty z krajowej rezerwy złożonych do poszczególnych OT ARR, była większa od wysokości krajowej rezerwy dla dostawców hurtowych określonej na rok kwotowy 2008/2009, Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi w drodze rozporządzenia z dnia 12 grudnia 2008 r. (Dz. U. Nr 224, poz. 1479) określił współczynnik przydziału indywidualnych ilości referencyjnych z krajowej rezerwy dla dostawców hurtowych w roku kwotowym 2008/2009 w wysokości 0,91126. Na podstawie ponad 48 tys. decyzji, do 16 stycznia 2009 r. Agencja rozdysponowała z KRKK 349 338 tys. kg dla dostawców hurtowych oraz 240 tys. kg dla dostawców bezpośrednich.

Na podstawie miesięcznych informacji przekazywanych do ARR przez podmioty skupujące szacuje się, że w roku kwotowym 2008/2009 skupiono ok. 9,3 mld kg

mleka po przeliczeniu na mleko o referencyjnej zawartości tłuszczu. Wobec powyższego stopień wykorzystania kwot indywidualnych przysługujących dostawcom hurtowym wyniósł 99,3%.

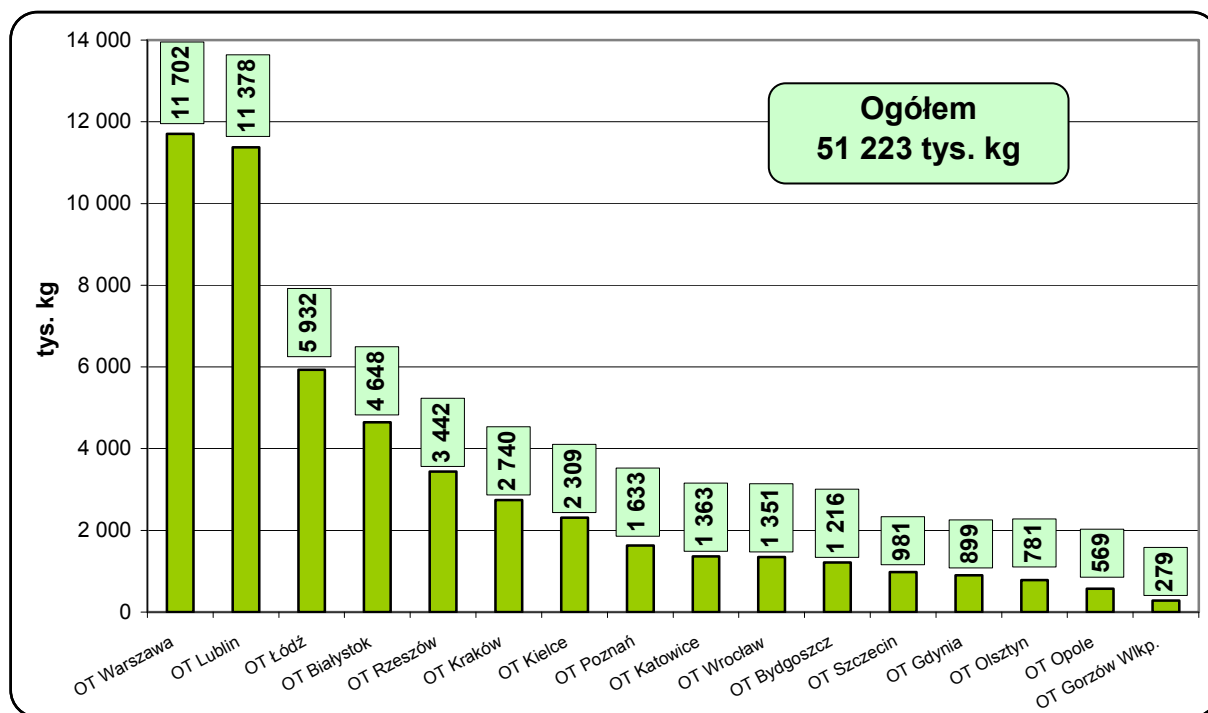
W 2008 r., w ramach zarządzania systemem kwotowania produkcji mleka, ARR wydała blisko 400 tys. zatwierdzonych decyzji administracyjnych, które dotyczyły m.in.: zmiany indywidualnej referencyjnej zawartości tłuszczu, obsługi transferów i konwersji kwot indywidualnych, rozpatrywania odwołań od decyzji wydanych uczestnikom mechanizmu kwotowania produkcji mleka, zwrotu zaliczek, rozpatrywania wniosków o przyznanie rekompensat za zrzekanie się prawa do KI czy przyznania kwoty indywidualnej z krajowej rezerwy kwoty krajowej.

Rekompensaty za zrzekanie się prawa do KI

W 2008 r. Agencja po raz drugi wspierała niskotowarowych producentów mleka umożliwiając im zrzekanie się kwot indywidualnych w zamian za rekompensaty finansowe pochodzące z budżetu państwa. Mechanizm stanowi alternatywę dla gospodarstw, głównie tych mniejszych, rezygnujących z produkcji mleka i ma za zadanie zniwelować ryzyko związane ze zmianą kierunku produkcji oraz zapewnić gospodarstwom odpowiednią pomoc finansową na przebranżowienie. W 2008 r. rekompensata przysługiwała dostawcy hurtowemu lub bezpośredniemu, który zobowiązał się do zaprzestania produkcji i wprowadzania do obrotu mleka lub przetworów mlecznych oraz zrzekł się prawa do KI. O rekompensaty mogli ubiegać się dostawcy prowadzący produkcję niskotowarową, którzy w roku kwotowym 2008/2009 posiadali kwotę mleczną nie większą niż 20 tys. kg. Skorzystanie z rekompensat wiązało się również z dodatkowymi obowiązkami, m.in.: z utrzymywaniem w gospodarstwie przez okres co najmniej 3 lat pogłowa bydła, kóz bądź owiec w liczbie nie większej niż 1,5 szt./ha i nie mniejszej niż 0,3 szt./ha trwałych użytków zielonych lub gruntów ornych z uprawą roślin pastewnych na pasze w plonie głównym oraz posiadaniem przez okres co najmniej 3 lat powierzchni trwałych użytków zielonych lub gruntów ornych z uprawą roślin pastewnych na pasze w plonie głównym, nie mniejszej od tej, którą producent mleka posiadał w dniu złożenia wniosku.

Na mocy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 sierpnia 2008 r. (Dz. U. Nr 157, poz. 981) dokonano zmiany wysokości stawek rekompensat stosowanych dla poszczególnych województw. Wahały się one od 0,68 zł/kg w województwie podkarpackim do 0,88 zł/kg w województwie podlaskim.

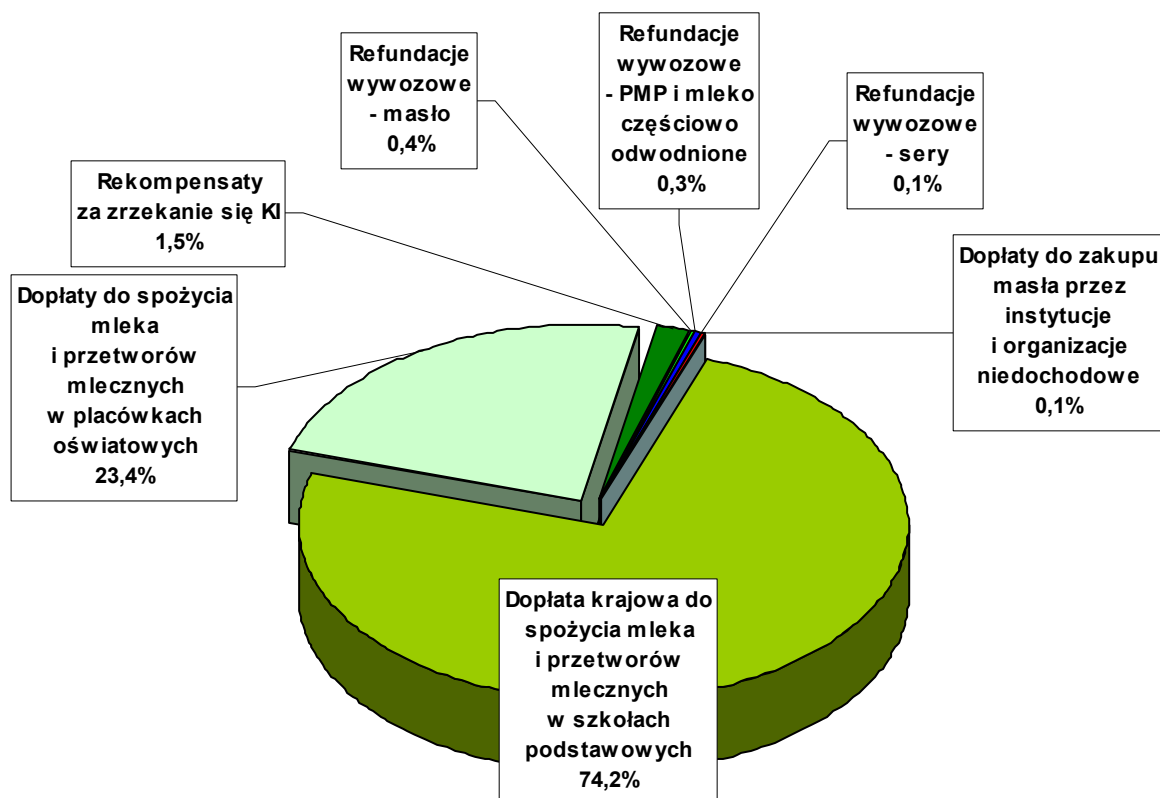
Wykres 22. Kwoty mleczne, których zrzekli się producenci mleka w 2008 r.

W 2008 r. największe wielkości kwot, które zostały przekazane do krajowej rezerwy zgłosili producenci mleka w województwach: mazowieckim, lubelskim, łódzkim i podlaskim.

Rekompensaty przyznano dla 7,4 tys. beneficjentów, którzy zrezygnowali z 51 223 tys. kg mleka. W 2008 r. ARR wypłaciła z tego tytułu część środków finansowych w kwocie 2 540 tys. zł (w tym ponad 140 tys. zł z tytułu rozliczeń płatności z 2007 r.), zaś pozostałe 37 315 tys. zł trafiło do producentów mleka w styczniu 2009 r. Kwoty indywidualne, których zrzekli się beneficjenci, zostaną włączone do krajowej rezerwy kwoty krajowej i będą rozdysponowane zgodnie z przepisami w roku kwotowym 2009/2010.

Wykres 23. **Struktura wydatków na rynku mleka w 2008 r.**

W 2008 r. ARR wypłaciła beneficjentom na rynku mleka i jego przetworów łącznie 163 826 tys. zł, z tego z tytułu: dopłat do spożycia mleka w szkołach podstawowych - 121 488 tys. zł, dopłat do spożycia mleka i przetworów mlecznych w placówkach oświatowych - 38 318 tys. zł, rekompensat za zrzekanie się kwot mlecznych - 2 540 tys. zł, refundacji wywozowych (do masła, serów, pełnego mleka w proszku oraz mleka częściowo odwodnionego) - 1 334 tys. zł, a także dopłat do zakupu masła przez organizacje i instytucje nieochodowe - 146 tys. zł.

Wsparcie finansowe udzielone w 2008 r. przez ARR na rynku mleka i przetworów mlecznych ukształtowało się na poziomie 163 826 tys. zł, z tego 39 798 tys. zł pochodziło z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji, a 124 028 tys. zł ze środków budżetu państwa.

1.4.7. Rejestr podmiotów skupujących mleko

W ramach administrowania systemem kwotowania produkcji mleka, ARR prowadziła Rejestr Podmiotów Skupujących Mleko (RPSM). W ciągu 2008 r. na własny wniosek wykreślono 8 podmiotów, 3 usunięto na skutek negatywnych wyników przeprowadzonych kontroli, a 5 jednostek zostało przejętych przez inne podmioty. Do rejestru wpisanych zostało 16 nowych jednostek skupujących. Na 31 grudnia 2008 r. wpisanych do RPSM było 289 jednostek skupujących mleko.

Mapa 2. Liczba podmiotów skupujących mleko w 2008 r. wg województw

Najwięcej podmiotów skupujących mleko znajdowało się w województwach mazowieckim i wielkopolskim - po 39 oraz lubelskim - 31 jednostek, natomiast najmniej w lubuskim - 7, zachodniopomorskim - 8 i świętokrzyskim - 9 podmiotów (stan na 31.12.2008 r.).

1.4.8. Administrowanie Funduszem Promocji Mleczarstwa

Fundusz Promocji Mleczarstwa (FPM) funkcjonuje w oparciu o ustawę z dnia 20 kwietnia 2004 r. o organizacji rynku mleka i przetworów mlecznych (tekst jedn. Dz. U. z 2005 r. Nr 244, poz. 2081, z późn. zm.) i ma za zadanie promowanie artykułów mlecznych. Zarządza nim Komisja Porozumiewawcza ds. Mleka

i Przetworów Mlecznych, ustalająca zasady gospodarowania oraz roczny plan finansowy FPM, przekazywany Prezesowi ARR. Stan konta Funduszu na 1 stycznia 2008 r. wynosił 24 935 tys. zł. W 2008 r. podmioty skupujące przekazały na konto FPM 6 886 tys. zł. Dodatkowo Fundusz zasilono odsetkami od lokat (838 tys. zł), wpływami z tytułu nadpłaconych kwot (104 tys. zł) oraz zwrotami od beneficjentów nadpłaconych środków finansowych (2 tys. zł).

W 2008 r. do Agencji wpłynęło 269 wniosków o przyznanie środków finansowych z FPM. Do dnia 31 grudnia 2008 r. rozpatrzono 199 wniosków o wypłatę środków na realizację przedsięwzięć wynikających z planu finansowego Funduszu na 2008 r. ARR w 2008 r. wypłaciła z FPM środki finansowe w wysokości 16 460 tys. zł. Wypłacone środki Agencja przeznaczyła na finansowanie:

- akcji promocyjnych i informacyjnych dotyczących mleka lub przetworów mlecznych w kraju i za granicą - 6 900 tys. zł,
- spożycia mleka i przetworów mlecznych w przedszkolach i gimnazjach - 3 885 tys. zł,
- organizacji lub udziału w wystawach i targach związanych z hodowlą bydła mlecznego, produkcją lub przetwórstwem mleka w kraju i za granicą - 3 490 tys. zł oraz szkoleń dostawców i podmiotów skupujących - 770 tys. zł,
- wsparcia działalności krajowych mleczarskich organizacji branżowych, biorących udział w pracach specjalistycznych stałych i roboczych komitetów organizacji międzynarodowych, międzyrządowych i unijnych zajmujących się problematyką mleczarstwa - 817 tys. zł,
- promocji i spożycia mleka lub przetworów mlecznych, w szczególności przez dzieci i młodzież - 376 tys. zł oraz wsparcia prac badawczo-rozwojowych mających na celu poprawę jakości przetworów mlecznych - 220 tys. zł oraz
- dodatkowych wydatków (provizje, odsetki) - 2 tys. zł.

Stan konta Funduszu na dzień 31 grudnia 2008 r. wyniósł 16 305 tys. zł, z tego: 15 658 tys. zł znajdowało się na koncie FPM, a 647 tys. zł dotyczyło subkonta FPM - dofinansowanie do spożycia mleka i przetworów mlecznych w placówkach oświatowych. Zobowiązania FPM w kwocie 3 602 tys. zł, powstałe w wyniku realizacji przedsięwzięć w ramach planu finansowego na 2008 r., zostaną rozliczone i wypłacone w 2009 r.

1.5. Rynek cukru

W pierwszym roku wprowadzania reformy na rynku cukru, tj. w roku gospodarczym 2006/2007 nie osiągnięto zakładanego zmniejszenia produkcji cukru w UE. Skłoniło to Komisję Europejską do wprowadzenia rozporządzeniem (WE) nr 290/2007 z dnia 16 marca 2007 r. redukcji limitu produkcji cukru i izoglukozy na rok gospodarczy 2007/2008, za pomocą procentowego współczynnika wycofania wynoszącego dla Polski 13,5%. W związku z tym limit produkcji cukru przysługujący Polsce w wysokości 1 772,5 tys. ton, w roku gospodarczym 2007/2008 został zmniejszony do poziomu 1 533,2 tys. ton. Znacząca podaż buraków cukrowych do skupu w roku gospodarczym 2007/2008 przełożyła się na wyższą niż planowano produkcję cukru wynoszącą 1 919 tys. ton, tj. o 386 tys. ton wyższą od obowiązującego limitu produkcyjnego. Większość cukru pozakwotowego została sprzedana na cele przemysłowe, przede wszystkim na rynku UE. Produkcja izoglukozy w odniesieniu do roku gospodarczego 2007/2008 wyniosła 32,3 tys. ton przy limicie produkcyjnym zredukowanym do tego samego poziomu.

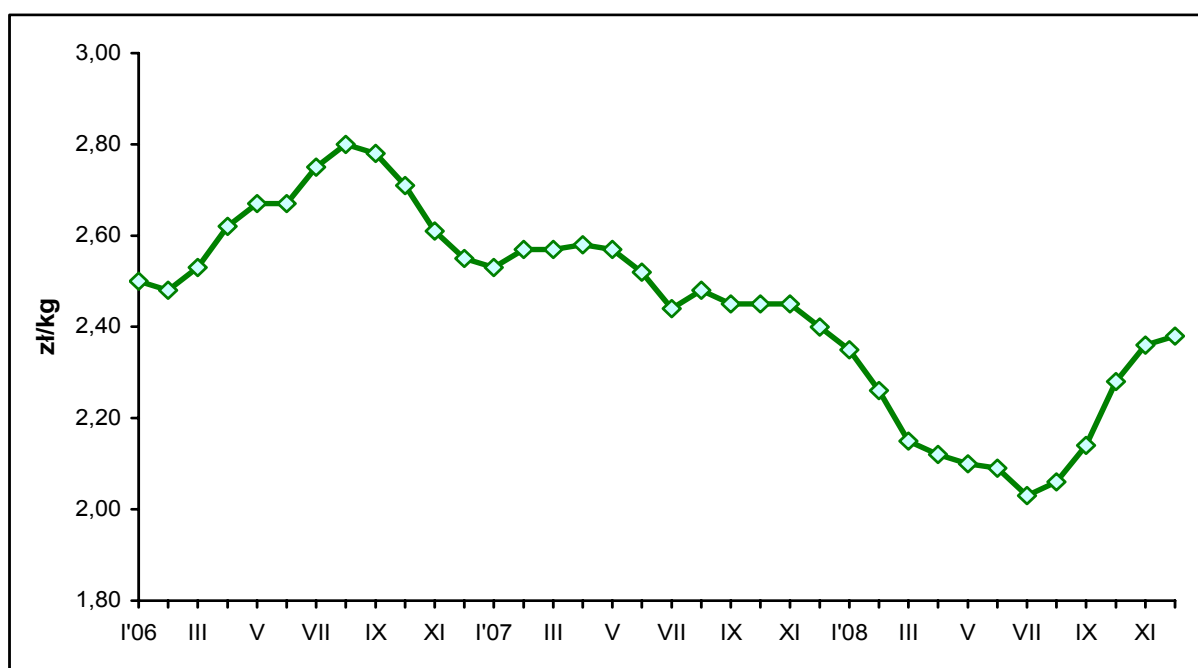
Czynnikiem determinującym sytuację na krajowym rynku cukru w roku gospodarczym 2008/2009 było zrzeczenie się przez Polskę 366,9 tys. ton cukru, tj. 20,7% z przyznanej w roku 2007/2008 kwoty produkcyjnej (1 772,5 tys. ton). W wyniku zrzeczenia się części kwoty produkcji cukru, Polska od roku gospodarczego 2008/2009 została uprawniona do rocznej produkcji 1 405,6 tys. ton cukru i 42,9 tys. ton izoglukozy (rozporządzenie Komisji (WE) nr 510/2008).

Według IERiGŻ, w 2008 r. zużycie cukru wyniosło 1 625 tys. ton i było o 0,6% wyższe niż w 2007 r., co świadczy o wzrostowej tendencji zużycia cukru w przemyśle spożywczym, przy ograniczaniu konsumpcji cukru w gospodarstwach domowych, a także o stabilnym poziomie zużycia w pozostałych działach gospodarki.

W obrocie towarowym cukrem z zagranicą w 2008 r. odnotowano wzrost eksportu oraz rekordowo wysoki poziom importu. W omawianym roku wyeksportowano z kraju 401 tys. ton cukru, tj. o 16% więcej niż w 2007 r. Import cukru w 2008 r. był ponad 2,7-krotnie wyższy niż rok wcześniej i osiągnął rekordowy poziom 124 tys. ton, z czego większość (80 tys. ton) zakupiono na rynku UE.

Duża produkcja cukru z kampanii 2007/2008, spowodowała znaczący spadek cen hurtowych cukru białego workowanego w okresie od stycznia do lipca 2008 r. z 2,35 zł/kg do 2,03 zł/kg. Redukcja krajowego limitu produkcji cukru oraz słabe zbiory buraków w roku gospodarczym 2008/2009 spowodowały, że od sierpnia ceny cukru rosły i w grudniu 2008 r. osiągnęły przeciętnie poziom 2,38 zł/kg (z VAT). Średnioroczna cena hurtowa cukru białego w 2008 r. była o 12% niższa niż w 2007 r. i wyniosła 2,19 zł/kg (z VAT).

Wykres 24. Miesięczne krajowe ceny zbytu cukru białego w latach 2006-2008

Źródło: ceny krajowe wg GUS

Pod wpływem przewidywanej niższej produkcji cukru na świecie oraz postępującego kryzysu sektora finansowego, światowe ceny cukru białego były w 2008 r. znacząco wyższe niż w 2007 r. (w 3-miesięcznych kontraktach terminowych notowanych na giełdzie LIFFE w Londynie). W 2008 r. kształtowały się one w przedziale od 318,70 USD/tonę do 399,20 USD/tonę wobec 277,40 USD/tonę do 344,30 USD/tonę w roku poprzednim.

Agencja Rynku Rolnego w 2008 r. realizowała na rynku cukru, w ramach mechanizmów WPR, następujące działania:

- wypłacała refundacje wywozowe,
- monitorowała produkcję cukru i pobierała opłaty cukrowe,
- kontrolowała przetwarzanie cukru przemysłowego,
- pobierała składki restrukturyzacyjne i przyjmowała wnioski o pomoc związaną z prowadzonym procesem restrukturyzacji przemysłu cukrowniczego,
- realizowała zadania w ramach dywersyfikacji przemysłu cukrowniczego.

1.5.1. Refundacje wywozowe do cukru

W 2008 r. ARR wypłaciła 268 469 tys. zł z tytułu refundacji do wywozu 218,5 tys. ton cukru i produktów zawierających cukier, z tego:

- 264 459 tys. zł do 210,6 tys. ton cukru białego w stanie nieprzetworzonym,
- 3 807 tys. zł do 7,5 tys. ton przetworzonych owoców,
- 162 tys. zł do 0,3 tys. ton syropu glukozowego i izoglukozowego,
- 30 tys. zł do 114 ton ziarna, nasion, roślin i owoców,
- 7 tys. zł do 8 ton cukru barwionego i aromatyzowanego,
- 4 tys. zł do 6 ton syropu cukrowego.

Na mocy rozporządzenia Komisji (WE) nr 947/2008, od 26 września 2008 r. zawieszono zostały refundacje wywozowe dla cukru białego oraz cukru surowego wywożonego w stanie nieprzetworzonym.

1.5.2. Monitorowanie produkcji oraz opłaty na rynku cukru

Celem monitorowania przez ARR produkcji cukru i izoglukozy w Polsce jest określenie wielkości produkcji dla każdego producenta oraz sprawdzenie prawidłowości wykorzystania produkcji pozakwotowej, zgodnie z przepisami prawa wspólnotowego. Każda ilość cukru i izoglukozy wyprodukowana w danym roku gospodarczym ponad przyznaną producentom kwotę stanowi produkcję pozakwotową, której wykorzystanie jest ściśle monitorowane. Produkcja pozakwotowa może być: użyta jako surowiec przemysłowy do przetworzenia na produkty końcowe (tj. alkohol, drożdże, określone produkty przemysłowe, chemiczne lub farmaceutyczne) przez zatwierdzonych przetwórców, przeniesiona na kolejny rok

gospodarczy, dostarczona w ramach szczególnego systemu dostaw do regionów peryferyjnych lub wywieziona w ramach limitu ilościowego poza obszar Wspólnoty, po wydaniu stosownego rozporządzenia przez Komisję Europejską.

Uczestnikami mechanizmu są zatwierdzeni producenci cukru i izoglukozy, którym minister właściwy do spraw rynków rolnych przyznał w drodze decyzji kwoty cukru oraz izoglukozy na dany rok gospodarczy. W roku gospodarczym 2007/2008 produkcję prowadziło 17 zatwierdzonych producentów cukru (29 zakładów produkcyjnych) oraz 1 producent izoglukozy. Na skutek znacznego zmniejszenia liczby zatwierdzonych producentów cukru (m.in. w wyniku konsolidacji podmiotów gospodarczych) od roku gospodarczego 2008/2009 produkcję cukru prowadzi 5 zatwierdzonych producentów cukru (19 zakładów produkcyjnych) oraz 1 producent izoglukozy. W związku z powyższym w roku gospodarczym 2007/2008 ARR wydała w drodze decyzji administracyjnych: 1 zatwierdzenie dla nowego producenta cukru, 12 decyzji o wygaśnięciu decyzji o zatwierdzeniu producenta cukru oraz 1 decyzję wycofującą decyzję o zatwierdzeniu producenta cukru.

W 2008 r. monitorowanie produkcji cukru i izoglukozy odbywało się w oparciu o przesyłane do ARR sprawozdania sporządzane przez producentów cukru i izoglukozy, dotyczące wielkości produkcji, obrotu oraz stanu zapasów cukru i izoglukozy dla lat gospodarczych 2007/2008 i 2008/2009. Przy określeniu wielkości produkcji cukru w roku gospodarczym 2007/2008 uwzględniono rozliczenie: 46 umów usługowego przerobu buraków cukrowych zawartych pomiędzy producentami krajowymi, 2 umów z producentami cukru z Rumunii oraz 3 deklaracji przeniesienia na kolejny rok gospodarczy cukru i izoglukozy z produkcji pozakwotowej. W ramach szczególnego systemu dostaw do regionów peryferyjnych UE (na podstawie rozporządzenia Rady (WE) nr 247/2006) zrealizowano 27 dostaw cukru pozakwotowego z roku gospodarczego 2007/2008 na łączną ilość blisko 5 tys. ton. Podstawą weryfikacji danych podanych przez producentów za rok gospodarczy 2007/2008 były wyniki kontroli przeprowadzonych u producentów cukru i izoglukozy przez Inspekcję Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych w ramach zadań delegowanych, zawarte w 85 zbiorczych raportach z tych kontroli. Na podstawie danych uzyskanych ze sprawozdań i raportów z kontroli, ARR prowadziła sprawozdawczość do KE.

W odniesieniu do roku gospodarczego 2007/2008 przekazane zostały informacje na temat:

- miesięcznych zapasów cukru i wielkości produkcji izoglukozy,
- wstępnej wielkości produkcji cukru każdego producenta,
- ostatecznej wielkości produkcji cukru i izoglukozy każdego producenta,
- powierzchni uprawy i produkcji buraka,
- stanu zapasów izoglukozy na ostatni dzień danego roku gospodarczego,
- ilości cukru i izoglukozy przeniesionych na następny rok gospodarczy,
- średnich miesięcznych ważonych cen sprzedaży cukru, łącznie sprzedanych ilości oraz odchył standardowych (za pośrednictwem systemu informatycznego AMIS-Sugar Prices).

1.5.2.1. Opłaty cukrowe

W 2008 r., w ramach mechanizmu „Monitorowanie produkcji oraz opłaty na rynku cukru”, ARR na podstawie rozporządzeń Rady (WE) nr 318/2006 i Komisji (WE) nr 952/2006 naliczyła i pobrała opłaty w łącznej wysokości 372 450 tys. zł, z tego:

- opłaty produkcyjne od producentów cukru oraz od producenta izoglukozy za rok gospodarczy 2007/2008 w wysokości 81 096 tys. zł,
- opłaty za wykupienie dodatkowej kwoty cukru w kwocie 291 345 tys. zł,
- opłaty za nadwyżki cukru z roku gospodarczego 2006/2007 (tj. niewykorzystane ilości cukru pozakwotowego) od 6 producentów cukru w wysokości 9 tys. zł.

1.5.3. Przetwarzanie cukru przemysłowego

Każda ilość cukru i izoglukozy wyprodukowana w roku gospodarczym ponad przyznaną producentowi kwotę stanowi produkcję pozakwotową, która musi zostać zagospodarowana w sposób ustalony przez Komisję Europejską. Jednym ze sposobów zagospodarowania produkcji pozakwotowej jest jej przetworzenie do produktów końcowych, takich jak: alkohol, drożdże, określone produkty przemysłowe, chemiczne lub farmaceutyczne. Zadaniem ARR, realizującej ten mechanizm, była kontrola przetwarzania surowców przemysłowych zgodnie z prawodawstwem unijnym.

W mechanizmie przetwarzania cukru przemysłowego mogli uczestniczyć wyłącznie zatwierdzeni przez ARR i agencje płatnicze innych państw członkowskich producenci cukru i przetwórcy surowców przemysłowych. W drodze decyzji administracyjnych, Prezes ARR wydał zatwierdzenia 43 przetwórcom, z tego: 33 przedsiębiorstwom gorzelniczym, 5 farmaceutycznym, 4 budowlanym oraz 1 drożdżowni.

Dostawy cukru przemysłowego do przetwórców odbywały się w ramach umów zawartych między producentem a przetwórcą i były realizowane do 30 listopada 2008 r. W roku gospodarczym 2007/2008 zawarto 117 umów, w ramach których dostarczono 333,4 tys. ton cukru przemysłowego, z tego: 42,6 tys. ton do przetwórców krajowych oraz 290,8 tys. ton do przetwórców z innych państw członkowskich UE. Dostawy i przetwarzanie surowca przemysłowego są objęte comiesięcznym raportowaniem do ARR przez krajowych producentów oraz przetwórców. W przypadku umów dotyczących dostaw surowców przemysłowych do przetwórców mających zakłady przetwórcze na terenie innych państw członkowskich, Agencja nawiązała współpracę z właściwymi agencjami płatniczymi tych państw. Wymiana informacji pomiędzy agencjami miała na celu uwiarygodnienie autentyczności danych przedstawianych przez przetwórców i producentów. Obejmowała ona przede wszystkim dane dotyczące ilości surowca dostarczonego przez producenta do przetwórcy, ilości przetworzonych surowców przemysłowych, a także informacje o wynikach przeprowadzonych kontroli. ARR w 2008 r. przeprowadziła 220 kontroli dotyczących przetwarzania surowca przemysłowego wyprodukowanego w roku gospodarczym 2007/2008.

1.5.4. Restrukturyzacja przemysłu cukrowniczego

Restrukturyzacja wspólnotowego przemysłu cukrowniczego ma na celu ograniczenie produkcji cukru na terenie Unii Europejskiej. System restrukturyzacji przewiduje pomoc finansową dla producentów cukru, którzy zaprzestaną produkcji w ramach przyznanych im kwot. W celu zrekompensowania strat poniesionych w wyniku procesu restrukturyzacji, wsparcie finansowe przewidziane jest również dla plantatorów buraków cukrowych oraz podmiotów (usługodawców) świadczących usługi na rzecz plantatorów za pomocą wyspecjalizowanych maszyn rolniczych.

Producenci cukru zobowiązani są do wypłaty pomocy dla plantatorów buraków cukrowych i usługodawców. Pomoc ta finansowana będzie z Tymczasowego Funduszu Restrukturyzacji, na który składają się tymczasowe składki restrukturyzacyjne wpłacane przez wszystkich unijnych producentów cukru i izoglukozy, zgodnie z rozporządzeniem Rady (WE) nr 320/2006.

W 2008 r. ARR wyliczyła i pobrała od producentów cukru i izoglukozy tymczasowe składki restrukturyzacyjne za rok gospodarczy 2007/2008 w wysokości 958 613 tys. zł. Wyliczeń dokonano na podstawie wielkości kwot produkcyjnych oraz stawek ustalonych przez KE (173,8 €/tonę dla cukru i 86,9 €/tonę dla izoglukozy). Producentów, którzy od roku gospodarczego 2008/2009 zrzekli się odsetka kwoty co najmniej równego współczynnikowi procentowemu wycofania w roku 2007/2008, tj. 13,5%, zwolniono z wpłaty części tymczasowej składki restrukturyzacyjnej odpowiadającej temu współczynnikowi. Powyższa redukcja objęła wszystkich producentów cukru w Polsce.

Producenci cukru, którzy zdecydowali się zaprzestać produkcji w ramach przyznanych im kwot produkcyjnych, wraz z wnioskami o pomoc restrukturyzacyjną składali do ARR plany restrukturyzacyjne. Spośród złożonych wniosków, 10 dotyczyło zrzeczenia się kwoty cukru bez demontażu urządzeń produkcyjnych, natomiast 8 wniosków dotyczyło zrzeczenia się kwoty cukru z całkowitym demontażem urządzeń produkcyjnych. Do końca grudnia 2008 r. wszyscy producenci cukru złożyli do Agencji Rynku Rolnego pierwsze roczne sprawozdania z realizacji planów restrukturyzacji. W 2008 r. ARR rozpoczęła również przyjmowanie wniosków składanych przez usługodawców, którzy w roku gospodarczym 2007/2008 świadczyli usługi na rzecz plantatorów objętych procesem restrukturyzacji.

Wsparcie finansowe w ramach pomocy restrukturyzacyjnej w wysokości 287,6 mln € przewidziane dla producentów cukru, plantatorów buraków cukrowych oraz usługodawców będzie wypłacone w 2009 r.

1.5.5. Dywersyfikacja przemysłu cukrowniczego

W 2008 r., w ramach realizacji mechanizmu WPR „Restrukturyzacja przemysłu cukrowniczego”, ARR opracowała Krajowy Program Restrukturyzacji (KPR), który po konsultacjach z Krajowym Związkiem Plantatorów Buraka Cukrowego, Związkiem

Producentów Cukru w Polsce oraz MRiRW został przekazany do Komisji Europejskiej. Głównym celem programu jest wsparcie finansowe rozwiązań alternatywnych w stosunku do uprawy buraka cukrowego i produkcji cukru na terenach gmin objętych restrukturyzacją przemysłu cukrowniczego. Przy opracowywaniu KPR uwzględniono działania (kierując się wytycznymi wynikającymi z bazowego rozporządzenia Rady (WE) nr 320/2006), które są komplementarne i spójne z działaniami wskazanymi w Osi I rozporządzenia Rady (WE) nr 1698/2005 z dnia 20 września 2005 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW). Działania te obejmują:

- modernizację gospodarstw rolnych - działanie ma na celu wsparcie modernizacji gospodarstw rolnych oraz ułatwienie zmiany profilu produkcji rolnej na inną niż uprawa buraka cukrowego lub rozszerzenie dotychczasowego profilu produkcji rolnej, poprzez refundowanie maksymalnie 40% kosztów kwalifikowalnych zakupu nowych maszyn i urządzeń do produkcji rolnej oraz ich montażu. Podmiotami uprawnionymi do ubiegania się o pomoc są producenci rolni w rozumieniu przepisów o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności, którzy jako plantatorzy buraków cukrowych, w wyniku procesu restrukturyzacji przemysłu cukrowniczego, częściowo lub całkowicie utracili prawo do uprawy i dostawy buraka cukrowego oraz prowadzą działalność rolniczą na terenie gmin objętych procesem restrukturyzacji,
- zwiększenie wartości dodanej podstawowej produkcji rolnej i leśnej - działanie ma na celu wsparcie inwestycji ukierunkowanych na przetwarzanie produktów rolnych na cele energetyczne, które będą realizowane na terenach gmin objętych procesem restrukturyzacji. Podmiotami uprawnionymi do ubiegania się o pomoc są mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa oraz przedsiębiorstwa zatrudniające mniej niż 750 pracowników lub posiadające obrót roczny nieprzekraczający 200 mln €. Pomoc finansowa w wysokości maksymalnie 50%⁶ kosztów kwalifikowalnych będzie przyznawana na budowę lub modernizację

⁶ Dla przedsiębiorstw innych niż mikro, małe i średnie maksymalna pomoc jest zmniejszona o połowę, czyli wynosi 25%.

przedsiębiorstw przetwarzających produkty rolne na cele energetyczne oraz zakup maszyn lub urządzeń do przetwarzania produktów rolnych na cele energetyczne.

Środki finansowe przeznaczone na realizację działań objętych KPR pochodzą z Tymczasowego Funduszu Restrukturyzacji wchodzącego w skład Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji. Kwota pomocy na rzecz dywersyfikacji przyznana Polsce wynosi 34,4 mln € i będzie wypłacana przez ARR na zasadzie refinansowania poniesionych, udokumentowanych i potwierdzonych w wyniku kontroli wydatków kwalifikowalnych.

Na rynku cukru w 2008 r. wydatkowano 268 469 tys. zł z tytułu refundacji wywozowych oraz uruchomiono działania wynikające z procesu restrukturyzacji sektora cukrowniczego.

1.6. Rynek skrobi ziemniaczanej

Według danych IERiGŻ, produkcja skrobi ziemniaczanej w sezonie 2007/2008 wyniosła 115 tys. ton i podobnie jak rok wcześniej była mniejsza od obowiązującego limitu wynoszącego dla Polski 144 985 ton. Poziom produkcji był jednak o 45% wyższy niż w słabym sezonie 2006/2007.

Średniomiesięczne ceny zbytu skrobi ziemniaczanej w 2008 r. obniżyły się z 2,16 zł/kg w styczniu do 1,73 zł/kg w końcu roku i były o blisko 23% niższe niż w grudniu 2007 r. W sprzedaży detalicznej tempo spadku cen mąki ziemniaczanej było wolniejsze niż u producentów. Od stycznia do grudnia 2008 r. cena detaliczna mąki ziemniaczanej uległa obniżeniu z 4,58 zł/kg do 4,27 zł/kg, tj. o 6,8%.

Eksport skrobi ziemniaczanej w 2008 r. wyniósł 31,8 tys. ton i był o 33% wyższy niż rok wcześniej. W tym samym czasie wzrosła również wielkość importu - z 8,6 tys. ton w 2007 r. do 9,7 tys. ton w 2008 r.

Agencja wspierała rynek skrobi realizując następujące mechanizmy:

- dopłaty w ramach kwotowania produkcji skrobi ziemniaczanej,
- płatności dla plantatorów ziemniaków w ramach kwotowania produkcji skrobi ziemniaczanej,
- refundacje wywozowe do skrobi ziemniaczanej (rozliczenie wniosków złożonych przez eksporterów w poprzednich latach).

1.6.1. Dopłaty w ramach kwotowania produkcji skrobi ziemniaczanej

Zgodnie z rozporządzeniem Rady (WE) nr 671/2007 przyznano Polsce na lata gospodarcze 2007/2008 i 2008/2009 kwotę produkcyjną w wysokości 144 985 ton skrobi ziemniaczanej dla każdego roku. W 2008 r. ARR realizowała mechanizm WPR „Dopłaty w ramach kwotowania produkcji skrobi ziemniaczanej” stosując dopłaty dla producentów skrobi w ramach ustalonej dla Polski krajowej kwoty produkcyjnej.

Z dopłat mogli skorzystać producenci skrobi, którzy przyjmowali ziemniaki na podstawie umów kontraktacji zawartych z plantatorami płacąc za nie co najmniej cenę minimalną oraz wyprodukowali z nich skrobię ziemniaczaną. KE ustaliła cenę minimalną w wysokości 178,31 €/tonę skrobi zawartej w dostarczonych ziemniakach. Stawka premii produkcyjnej wynosiła 22,25 €/tonę wyprodukowanej skrobi. Systemem dopłat objęta jest skrobia wyprodukowana w ramach kwot produkcyjnych przyznanych producentom skrobi w roku gospodarczym trwającym od 1 lipca danego roku kalendarzowego do 30 czerwca następnego roku kalendarzowego.

W ramach kwotowania produkcji skrobi ziemniaczanej, ARR w 2008 r. prowadziła działania dla lat gospodarczych 2007/2008 i 2008/2009, tj.:

- wypłacała producentom premie produkcyjne do skrobi wyprodukowanej w latach gospodarczych 2007/2008 i 2008/2009,
- wydawała świadectwa autoryzacji na rok gospodarczy 2008/2009 dla 11 punktów skupu należących do 10 producentów skrobi,
- weryfikowała wykazy umów kontraktacji złożone przez producentów skrobi dla roku gospodarczego 2008/2009,
- przeprowadzała czynności kontrolne dotyczące działek zadeklarowanych w umowach kontraktacji. Działki te zostały wskazane w złożonych do Agencji wykazach umów kontraktacji przez poszczególnych producentów skrobi dla roku gospodarczego 2008/2009 (kontroli poddano 378 gospodarstw rolnych),
- weryfikowała wnioski producentów skrobi dotyczące przydziału kwoty produkcyjnej na kolejne lata gospodarcze,
- przeprowadzała kontrole autoryzacyjne 10 producentów skrobi i 11 punktów skupu na rok gospodarczy 2009/2010, zakończone pozytywnym wynikiem. Świadectwa autoryzacji producenta skrobi i punktu skupu zostały wydane przez ARR w 2009 r., po opublikowaniu stosownego rozporządzenia Komisji Europejskiej,

ustalającego wysokość kwot produkcyjnych skrobi ziemniaczanej oraz lata gospodarcze, w których kwoty te będą miały zastosowanie.

W ramach dostępnych kwot produkcyjnych producenci skrobi podpisali z plantatorami ziemniaków umowy kontraktacji: na rok gospodarczy 2007/2008 na 129,1 tys. ton, a na rok 2008/2009 na 130,1 tys. ton skrobi. Agencja w roku gospodarczym 2007/2008 wydała 706 decyzji w sprawie przyznania premii produkcyjnych, zaś w okresie od lipca do grudnia 2008 r. w ramach roku gospodarczego 2008/2009 - 224 decyzje.

Tabela 2. Dopłaty w ramach kwotowania produkcji skrobi ziemniaczanej w 2008 r.

Lp.	Wyszczególnienie	Ilość skrobi (tony)	Kwota (tys. zł)
1.	Dopłaty z roku gospodarczego 2007/2008	80 804	6 749
2.	Dopłaty z roku gospodarczego 2008/2009	24 712	1 850
Ogółem		105 516	8 599

W 2008 r. ARR kontynuowała wypłaty premii produkcyjnych do skrobi wyprodukowanej w roku gospodarczym 2007/2008 i wydatkowała na ten cel 6 749 tys. zł do 80,8 tys. ton skrobi. W październiku 2008 r. producenci skrobi rozpoczęli składanie wniosków o dopłaty w ramach roku gospodarczego 2008/2009 i w związku z tym ARR wypłaciła pod koniec roku 1 850 tys. zł do 24,7 tys. ton skrobi.

Dopłaty dla producentów skrobi ziemniaczanej z tytułu premii produkcyjnych w 2008 r. wyniosły łącznie 8 599 tys. zł i objęły 105,5 tys. ton skrobi.

1.6.2. Płatności dla plantatorów ziemniaków w ramach kwotowania produkcji skrobi ziemniaczanej

W ramach przyjętego przez Polskę systemu uzupełniających krajowych płatności bezpośrednich (CNDP - Complementary National Direct Payments) ARR, zgodnie z decyzjami Komisji Europejskiej oraz na podstawie regulacji krajowych, dokonywała płatności dla plantatorów uprawiających ziemniaki skrobiowe. Plantatorzy mogli ubiegać się o przyznanie płatności do ilości ziemniaków określonej jako ekwiwalent skrobi w umowie kontraktacji zawartej z producentem skrobi, który uzyskał kwotę produkcyjną na dany rok gospodarczy (od 1 lipca do 30 czerwca roku następnego).

ARR w 2008 r. w ramach tego mechanizmu realizowała zadania dotyczące: weryfikacji umów kontraktacji zawartych między plantatorem ziemniaków a producentem skrobi (wskazanych w wykazach umów kontraktacji na rok gospodarczy 2007/2008) w ramach przyznanych im kwot produkcyjnych oraz wypłat płatności dla plantatorów ziemniaków skrobiowych.

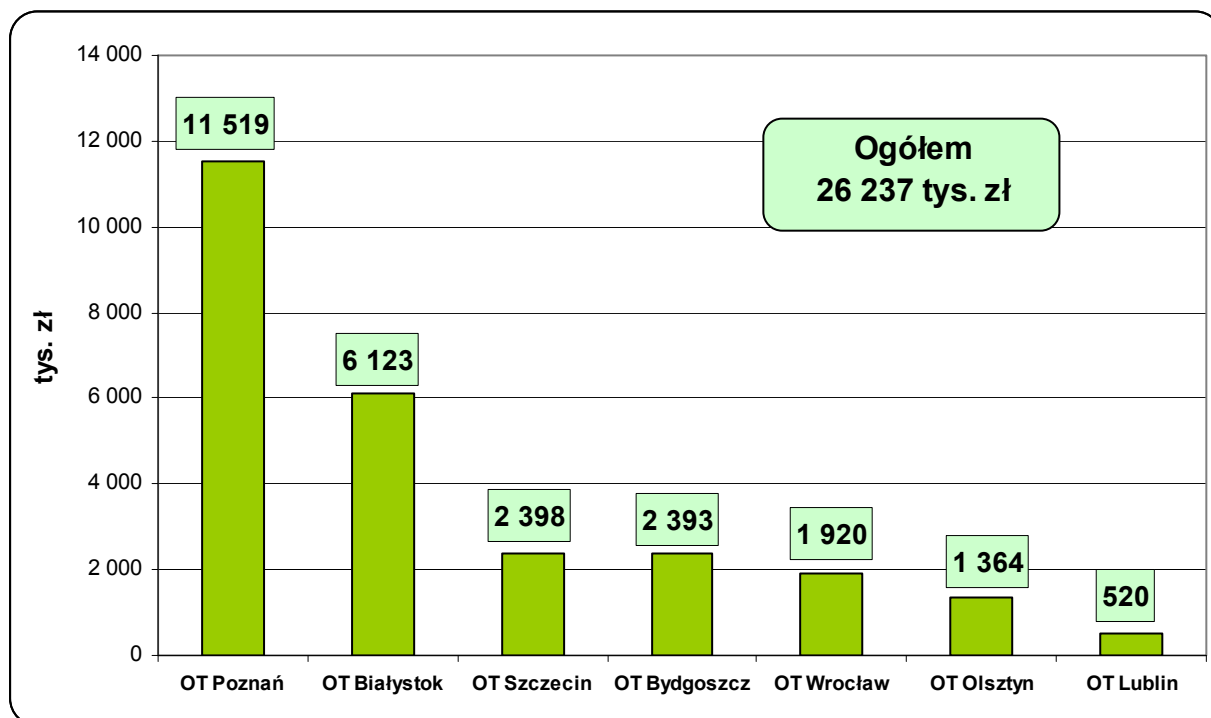
Tabela 3. Płatności dla plantatorów ziemniaków skrobiowych w 2008 r. wg OT ARR

Lp.	OT ARR	Ilość skrobi w wykazanych umowach kontraktacji (tony)	Liczba decyzji	Realizacja płatności		Wykonanie %
				Ilość skrobi (tony)	(tys. zł)	
1.	Poznań	51 569	2 038	48 225	11 519	93,5
2.	Białystok	34 738	1 600	25 635	6 123	73,8
3.	Szczecin	13 181	454	10 039	2 398	76,2
4.	Bydgoszcz	11 117	457	10 017	2 393	90,1
5.	Wrocław	8 869	401	8 038	1 920	90,6
6.	Olsztyn	6 741	370	5 708	1 364	84,7
7.	Lublin	2 894	202	2 178	520	75,3
Ogółem		129 109	5 522	109 840	26 237	85,1

Podstawą do udzielania płatności dla plantatorów za ziemniaki skrobiowe dostarczone ze zbiorów w 2007 r. była Decyzja Komisji z dnia 02/VII/2007 r. zatwierdzająca krajowe uzupełniające płatności bezpośrednie w Polsce za rok 2007 (notyfikacja nr K(2007) 3157). Stawki płatności dla roku gospodarczego 2007/2008 zostały określone w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 5 grudnia 2007 r. w sprawie stawek płatności za ilość skrobi zawartej w ziemniakach skrobiowych (Dz. U. Nr 241, poz. 1759).

W ramach krajowych uzupełniających płatności bezpośrednich dla plantatorów ziemniaków, ARR w 2008 r. wypłaciła 26 237 tys. zł do 109,8 tys. ton skrobi. Wydatki zrealizowane w 2008 r. objęły wyłącznie płatności z roku gospodarczego 2007/2008.

Wykres 25. Płatności dla plantatorów ziemniaków skrobiowych w 2008 r.

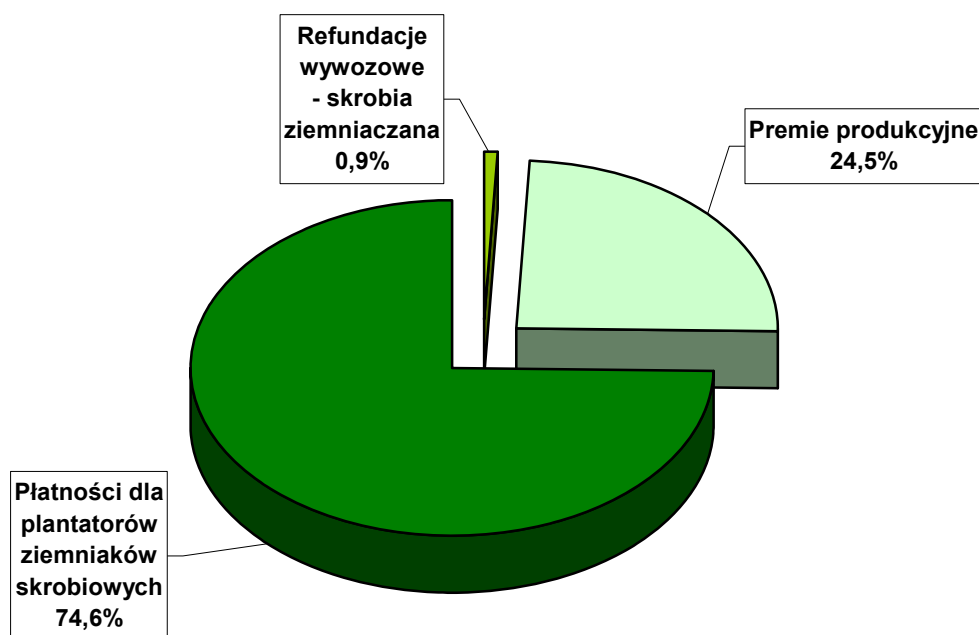

Płatności dla plantatorów ziemniaków ze zbiorów w 2008 r. realizowane są na podstawie Decyzji Komisji z dnia 18.04.2008 r. zatwierdzającej krajowe uzupełniające płatności bezpośrednie w Polsce za rok 2008 (notyfikacja nr K(2008) 1391). Rada Ministrów rozporządzeniem z dnia 15 grudnia 2008 r. określiła stawki płatności za ilość skrobi zawartej w ziemniakach skrobiowych dla roku gospodarczego 2008/2009 (Dz. U. Nr 236, poz. 1622). Pierwsze wnioski o przyznanie płatności dla plantatorów ziemniaków ze zbiorów w 2008 r. zostały złożone do OT ARR w styczniu 2009 r.

1.6.3. Refundacje wywozowe do skrobi ziemniaczanej

W 2008 r. eksporterzy otrzymali 311 tys. zł refundacji wywozowych do 5,6 tys. ton skrobi ziemniaczanej wywiezionej do krajów trzecich. Refundacje były wypłacane wyłącznie w oparciu o wnioski złożone do ARR w latach poprzednich, ze względu na „zerowy” poziom stawek refundacji obowiązujący od 9 listopada 2007 r. Głównymi krajami wywozu z refundacjami były: Rosja, Białoruś i Hongkong.

Wykres 26. **Struktura wydatków ARR na rynku skrobi ziemniaczanej w 2008 r.**

Agencja na rynku skrobi wypłaciła ogółem 35 147 tys. zł, z tego: 26 237 tys. zł płatności dla plantatorów ziemniaków, finansowanych z budżetu krajowego (blisko 75% ogółu wydatków na tym rynku), a także 8 599 tys. zł dopłat w ramach kwotowania produkcji skrobi ziemniaczanej (ponad 24%) oraz 311 tys. zł refundacji do wywozu skrobi ziemniaczanej - finansowanych z EFRG.

Na rynku skrobi ziemniaczanej wydatkowano 35 147 tys. zł, z tego: 8 910 tys. zł ze środków finansowanych z budżetu UE i 26 237 tys. zł w ramach uzupełniających krajowych płatności bezpośrednich dla plantatorów ziemniaków skrobiowych.

1.7. Rynek tytoniu

Agencja na podstawie regulacji krajowych oraz zgodnie z decyzjami Komisji Europejskiej zatwierdzającymi krajowe uzupełniające płatności bezpośrednie w Polsce, realizowała na rynku tytoniu dwa mechanizmy: „Kontraktacja, odbiór i przetwórstwo surowca tytoniowego” oraz „Płatności dla producentów surowca tytoniowego”.

1.7.1. Kontraktacja, odbiór i przetwórstwo surowca tytoniowego

Agencja w ramach mechanizmu „Kontraktacja, odbiór i przetwórstwo surowca tytoniowego” realizowała zadania z zakresu: wpisu do rejestru pierwszych przetwórców, zatwierdzania punktów odbioru surowca tytoniowego, stwierdzania nabycia prawa do uzyskania płatności związanej z produkcją i wpisu do rejestru producentów, nabycia prawa do uzyskania płatności niezwiązanej z produkcją i wpisu do rejestru podmiotów, a także rejestracji umów na uprawę, zawartych pomiędzy grupą producentów/producentem indywidualnym a zatwierdzonym pierwszym przetwórcą surowca tytoniowego.

W 2008 r. w rejestrze pierwszych przetwórców znajdowało się 5 pierwszych przetwórców surowca tytoniowego. Do rejestru producentów surowca tytoniowego uprawnionych do uzyskania płatności związanej było wpisanych 14,4 tys. producentów, a 13,1 tys. spośród nich należało do grup producentów. W rejestrze podmiotów uprawnionych do uzyskania płatności niezwiązanej, w 2008 r. znajdowało się 13,7 tys. producentów rolnych, spośród których 12,5 tys. należało do grup producentów. Skup surowca tytoniowego mógł być prowadzony w 29 zatwierdzonych punktach odbioru. Agencja zarejestrowała 1,2 tys. umów na uprawę tytoniu pochodzącego ze zbiorów w 2008 r.

1.7.2. Płatności dla producentów surowca tytoniowego

Płatności dla producentów surowca tytoniowego były realizowane na podstawie przyjętego przez Polskę systemu uzupełniających krajowych płatności bezpośrednich (CNDP - Complementary National Direct Payments). W 2008 r. ARR udzielała płatności za sprzedany surowiec tytoniowy pochodzący ze zbiorów w 2007 r. na podstawie Decyzji Komisji z dnia 02/VII/2007 r. zatwierdzającej krajowe uzupełniające płatności bezpośrednie w Polsce za rok 2007 (notyfikacja nr K(2007) 3157) oraz ze zbiorów w 2008 r. na podstawie Decyzji Komisji z dnia 18.04.2008 r. zatwierdzającej krajowe uzupełniające płatności bezpośrednie w Polsce za rok 2008 (notyfikacja nr K(2008) 1391). Po raz pierwszy płatności udzielane za surowiec tytoniowy, pochodzący ze zbiorów w 2007 r. i 2008 r., były podzielone na część związaną z produkcją (coupled) oraz niezwiązaną z produkcją (decoupled).

1.7.2.1. Płatność związana z produkcją (coupled)

Agencja udzielała płatności związanej z produkcją za ilość surowca tytoniowego dostarczonego pierwszemu przetwórcy. Zakontraktowana ilość surowca tytoniowego ze zbiorów w 2007 r., w ramach umów na uprawę tytoniu zawartych między pierwszymi przetwórcami a producentami surowca tytoniowego posiadającymi prawo do uzyskania płatności, wyniosła 49,1 tys. ton, z tego: 28,4 tys. ton dotyczyło odmian typu Virginia, a 20,7 tys. ton odnosiło się do grupy pozostałych odmian. Płatność związana z produkcją dla producentów surowca tytoniowego ze zbiorów w 2007 r. była realizowana dwuetapowo, jako płatność podstawowa (I etap) i jako płatność wyrównawcza (II etap).

Płatność podstawowa

Płatność podstawową realizowano w 2008 r. na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 21 sierpnia 2007 r. określającego maksymalną stawkę płatności dla producentów surowca tytoniowego (Dz. U. Nr 159, poz. 1115) oraz rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 29 sierpnia 2007 r. w sprawie współczynnika zabezpieczającego przed wypłatą płatności w nadmiernej wysokości (Dz. U. Nr 160, poz. 1132). Stawki płatności podstawowej ustalone w oparciu o maksymalne stawki oraz współczynniki korygujące dla zbiorów w 2007 r. wyniosły: 5,2709 zł za 1 kg tytoniu odmian typu Virginia oraz 4,1361 zł za 1 kg pozostałych odmian tytoniu.

W 2008 r. wsparcie finansowe dla producentów rolnych w ramach płatności podstawowej wyniosło 160 274 tys. zł i zostało udzielone do 33,1 tys. ton surowca tytoniowego pochodzącego ze zbiorów w 2007 r.

Płatność wyrównawcza

Uruchomienie w 2008 r. wypłat w ramach płatności wyrównawczej za surowiec tytoniowy pochodzący ze zbiorów w 2007 r. wynikało z tego, że całkowita ilość surowca tytoniowego dostarczonego pierwszemu przetwórcy przez producentów posiadających prawo do uzyskania płatności była mniejsza od ilości surowca tytoniowego objętej umowami na uprawę tytoniu. Po zakończeniu wypłat z tytułu płatności podstawowej, Agencja zrealizowała płatności wyrównawcze w kwocie 45 040 tys. zł do surowca tytoniowego pochodzącego ze zbiorów w 2007 r.

W grudniu 2008 r. Agencja rozpoczęła realizację płatności związanej z produkcją za sprzedany surowiec tytoniowy ze zbiorów w 2008 r., wypłacając producentom tytoniu w ramach płatności podstawowej 3 315 tys. zł do 0,8 tys. ton surowca tytoniowego dostarczonego pierwszym przetwórcom.

Tabela 4. Płatność związana z produkcją dla producentów surowca tytoniowego w 2008 r. wg OT ARR

Lp.	OT ARR	Kwota płatności podstawowych (tys. zł)	Kwota płatności wyrównawczych (tys. zł)	Łączna kwota płatności (tys. zł)	Kwota płatności podstawowych (tys. zł)	Łączna kwota płatności związanej (tys. zł)
		ze zbiorów w 2007 r.			ze zbiorów w 2008 r.	
1.	Białystok	3 007	1 805	4 812	795	5 607
2.	Bydgoszcz	16 098	6 757	22 855	289	23 144
3.	Gdynia	868	651	1 519	1 162	2 681
4.	Kielce	23 822	6 758	30 580	-	30 580
5.	Kraków	13 781	4 659	18 440	-	18 440
6.	Lublin	62 815	14 547	77 362	7	77 369
7.	Olsztyn	78	63	141	154	295
8.	Opole	6	2	8	-	8
9.	Poznań	60	59	119	154	273
10.	Rzeszów	35 176	8 016	43 192	-	43 192
11.	Warszawa	845	343	1 188	754	1 942
12.	Wrocław	3 718	1 380	5 098	-	5 098
Ogółem		160 274	45 040	205 314	3 315	208 629

Z tytułu płatności związanej z produkcją Agencja w 2008 r. udzieliła wsparcia finansowego dla producentów tytoniu w wysokości 208 629 tys. zł, z tego: 6 tys. zł do surowca tytoniowego ze zbiorów w 2006 r., 205 308 tys. zł ze zbiorów w 2007 r. (płatność podstawowa i wyrównawcza) i 3 315 tys. zł ze zbiorów w 2008 r. (płatność podstawowa).

1.7.2.2. Płatność niezwiązana z produkcją (decoupled)

Producenci rolni, którzy w latach 2005 lub 2006 byli stroną umowy kontraktacji lub umowy na uprawę tytoniu zawartej z pierwszym przetwórcą i na dzień 31 marca 2007 r. byli wpisani do rejestru producentów, mogli ubiegać się o stwierdzenie nabycia prawa do uzyskania płatności niezwiązanej z produkcją. W 2008 r. ARR po raz pierwszy udzielała wypłat płatności niezwiązanej. Podstawą określenia tej płatności była tzw. indywidualna ilość referencyjna surowca tytoniowego.

Tabela 5. Płatność niezwiązana z produkcją dla producentów surowca tytoniowego w 2008 r. wg OT ARR

Lp.	OT ARR	Kwota płatności niezwiązanej za 2007 r. (tys. zł)	Kwota płatności niezwiązanej za 2008 r. (tys. zł)	Łączna kwota płatności niezwiązanej (tys. zł)
1.	Białystok	1 964	3 746	5 710
2.	Bydgoszcz	3 258	6 307	9 565
3.	Gdynia	326	624	950
4.	Kielce	5 334	10 237	15 571
5.	Kraków	2 743	5 299	8 042
6.	Lublin	11 584	15 396	26 980
7.	Olsztyn	39	74	113
8.	Opole	1	2	3
9.	Poznań	31	59	90
10.	Rzeszów	6 955	13 255	20 210
11.	Warszawa	165	316	481
12.	Wrocław	1 134	2 181	3 315
Ogółem		33 534	57 496	91 030

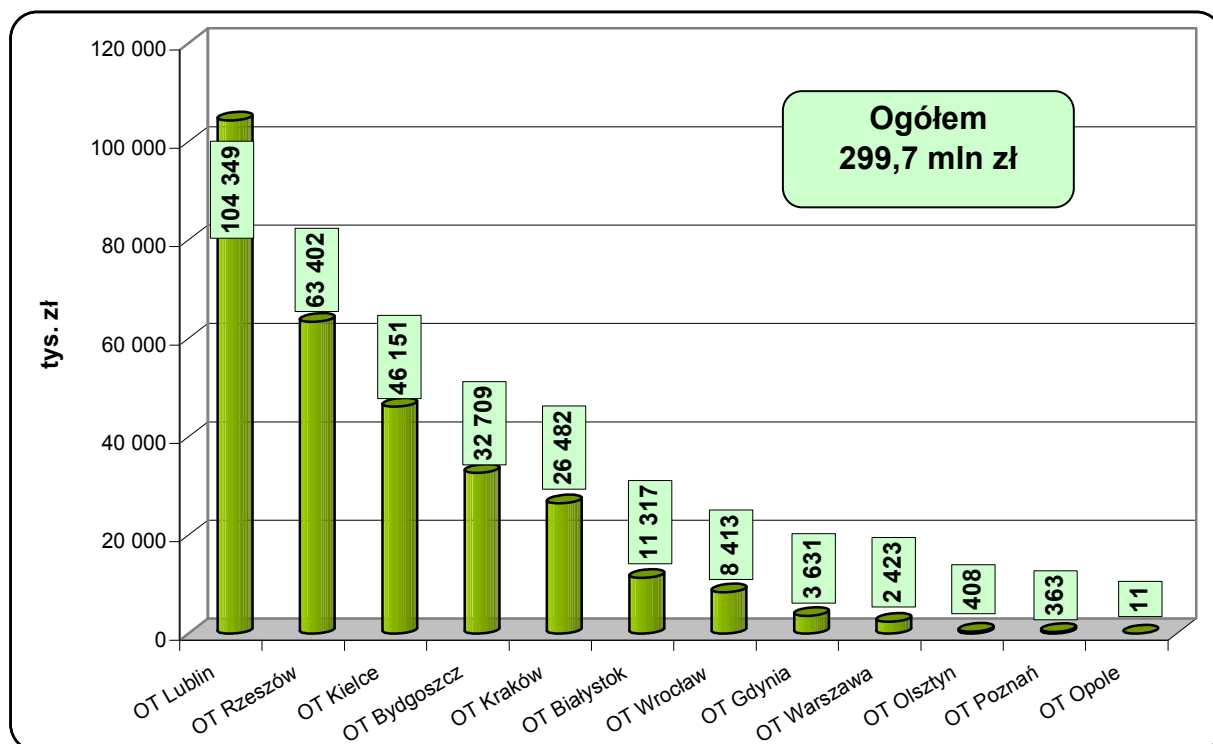
Z tytułu płatności niezwiązanej z produkcją Agencja w 2008 r. udzieliła wsparcia finansowego dla producentów tytoniu w łącznej wysokości 91 030 tys. zł, z tego: 33 534 tys. zł wypłacono za 2007 r. (do 41,7 tys. ton ilości referencyjnej surowca tytoniowego) i 57 496 tys. zł - za 2008 r. (do 37,7 tys. ton ilości referencyjnej surowca tytoniowego).

Tabela 6. Płatności dla producentów surowca tytoniowego w podziale na związaną i niezwiązaną z produkcją w 2008 r. wg OT ARR

Lp.	OT ARR	Kwota płatności związanej (tys. zł)	Kwota płatności niezwiązanej (tys. zł)	Łączna kwota płatności (tys. zł)
1.	Białystok	5 607	5 710	11 317
2.	Bydgoszcz	23 144	9 565	32 709
3.	Gdynia	2 681	950	3 631
4.	Kielce	30 580	15 571	46 151
5.	Kraków	18 440	8 042	26 482
6.	Lublin	77 369	26 980	104 349
7.	Olsztyn	295	113	408
8.	Opole	8	3	11
9.	Poznań	273	90	363
10.	Rzeszów	43 192	20 210	63 402
11.	Warszawa	1 942	481	2 423
12.	Wrocław	5 098	3 315	8 413
Ogółem		208 629	91 030	299 659

W 2008 r. Agencja wypłaciła w ramach płatności uzupełniających dla producentów surowca tytoniowego 299 659 tys. zł, z tego: 208 629 tys. zł z tytułu płatności związanej z produkcją oraz 91 030 tys. zł z tytułu płatności niezwiązanej z produkcją.

Wykres 27. Płatności dla producentów surowca tytoniowego w 2008 r.

Największe wsparcie finansowe z tytułu sprzedanego surowca tytoniowego uzyskali producenci rolni na terenie województw: lubelskiego (35% ogółu płatności), podkarpackiego (21%), świętokrzyskiego (15%) i kujawsko-pomorskiego (11%).

ARR w ramach uzupełniających krajowych płatności bezpośrednich dla producentów surowca tytoniowego w 2008 r. wypłaciła łącznie 299 659 tys. zł. Wsparcie finansowe otrzymało 14 tys. producentów surowca tytoniowego, w tym producenci zrzeszeni w 11 grupach producentów.

1.8. Rynek nasion

Agencja Rynku Rolnego, zgodnie z rozporządzeniem Komisji (WE) nr 1535/2007 z dnia 20 grudnia 2007 r. w sprawie zastosowania art. 87 i 88 Traktatu WE w odniesieniu do pomocy de minimis w sektorze produkcji rolnej, a także na podstawie regulacji krajowych, udzielała producentom rolnym wsparcia finansowego z tytułu zużytego do siewu lub sadzenia materiału siewnego kategorii elitarny lub kwalifikowany w ramach pomocy de minimis w rolnictwie.

Dopłaty były udzielane do powierzchni gruntów ornych obsianych lub obsadzonych elitarnym lub kwalifikowanym materiałem siewnym następujących gatunków roślin uprawnych: pszenicy zwyczajnej, żyta (populacyjnego, syntetycznego lub mieszańcowego), jęczmienia, pszenżyta, owsa, łubinu (żółtego, wąskolistnego lub białego), grochu siewnego, bobiku, wyki siewnej i ziemniaków (rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 marca 2007 r.⁷).

Agencja dokonywała dopłat do materiału siewnego na podstawie wniosków o przyznanie dopłat złożonych przez rolników w okresach: od 1 grudnia 2007 r. do 15 lutego 2008 r., od 15 kwietnia do 15 czerwca 2008 r. oraz po 1 grudnia 2008 r. (rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 15 listopada 2007 r.⁸).

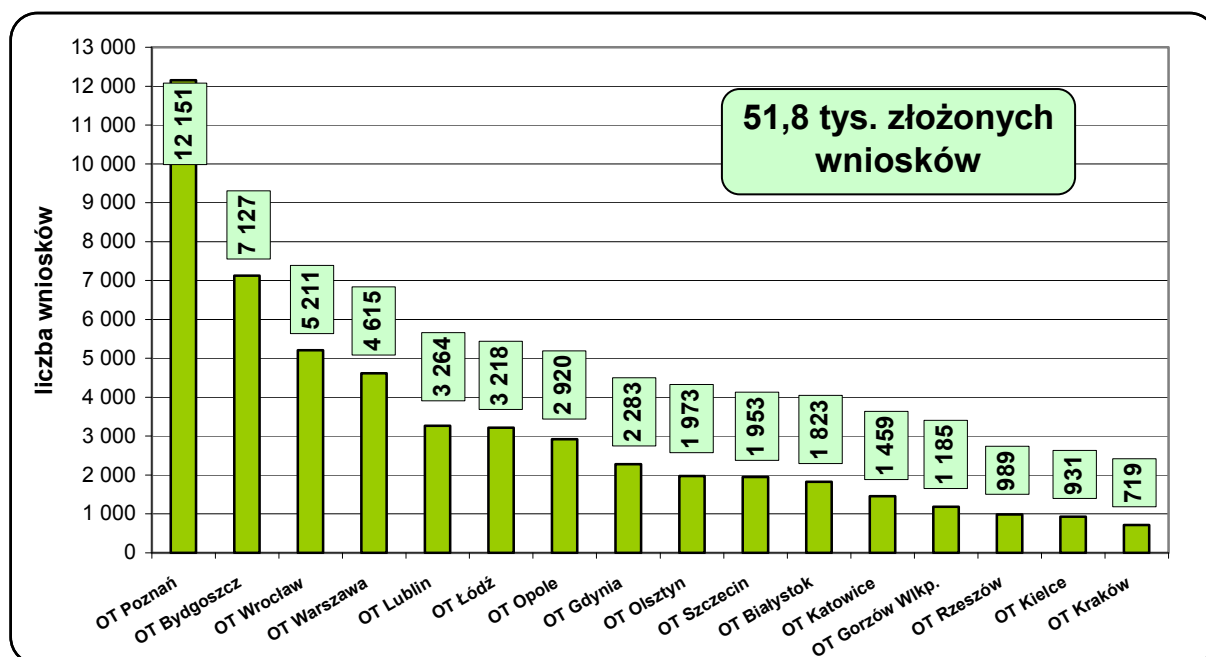
W 2008 r. do ARR wpłynęło 51,8 tys. wniosków o przyznanie dopłaty w ramach pomocy de minimis w rolnictwie. Na ich podstawie Agencja wydała 48,7 tys. decyzji administracyjnych. ARR realizowała dopłaty w ramach pomocy de minimis do 1 ha powierzchni gruntów ornych obsianych lub obsadzonych materiałem siewnym kategorii elitarny lub kwalifikowany w odniesieniu do wniosków złożonych w 2008 r. po stawkach: 100 zł/ha - w przypadku zbóż i mieszanek zbożowych, 160 zł/ha do roślin strączkowych i 500 zł/ha do ziemniaków (rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 12 października 2007 r.⁹).

⁷ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 marca 2007 r. w sprawie wykazu gatunków roślin uprawnych, do których materiału siewnego kategorii elitarny lub kwalifikowany przysługuje dopłata z tytułu zużytego do siewu lub sadzenia materiału siewnego kategorii elitarny lub kwalifikowany (Dz. U. Nr 46, poz. 300),

⁸ Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 15 listopada 2007 r. w sprawie terminów składania wniosków o przyznanie dopłaty z tytułu zużytego do siewu lub sadzenia materiału siewnego kategorii elitarny lub kwalifikowany oraz terminu i sposobu wypłaty tej dopłaty (Dz. U. Nr 214, poz. 1581),

⁹ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 12 października 2007 r. w sprawie stawek dopłat do 1 ha powierzchni gruntów ornych obsianych lub obsadzonych materiałem siewnym kategorii elitarny lub kwalifikowany (Dz. U. Nr 201, poz. 1447).

Wykres 28. Wnioski złożone z tytułu dopłat do materiału siewnego, mających charakter pomocy de minimis w rolnictwie, w podziale na OT ARR

Dopłat udzielono do 593 tys. ha powierzchni gruntów ornych, obsianych lub obsadzonych materiałem siewnym kategorii elitarny lub kwalifikowany, należących do producentów rolnych, którzy w 2008 r. wnioskowali o dopłaty mające charakter pomocy de minimis w rolnictwie. Największy udział w powierzchni gruntów ornych, na których zużyto do siewu lub sadzenia materiał siewny kategorii elitarny lub kwalifikowany zajmowały uprawy zbóż (96% ogólnej powierzchni). Znacznie niższy udział miały uprawy ziemniaka (3%) oraz roślin strączkowych (1%).

Tabela 7. Dopłaty do materiału siewnego, mające charakter pomocy de minimis w rolnictwie w 2008 r. wg OT ARR

Lp.	OT ARR	Liczba złożonych wniosków	Liczba hektarów	Kwota dopłat (tys. zł)
1.	Białystok	1 823	12 697	1 512
2.	Bydgoszcz	7 127	69 307	7 960
3.	Gdynia	2 283	44 294	5 035
4.	Gorzów Wlkp.	1 185	21 642	2 275
5.	Katowice	1 459	16 092	1 767
6.	Kielce	931	5 536	625
7.	Kraków	719	4 916	584
8.	Lublin	3 264	22 849	2 524
9.	Łódź	3 218	19 465	2 374
10.	Olsztyn	1 973	41 620	4 389
11.	Opole	2 920	49 570	5 252

Lp.	OT ARR	Liczba złożonych wniosków	Liczba hektarów	Kwota dopłat (tys. zł)
12.	Poznań	12 151	116 915	13 515
13.	Rzeszów	989	7 692	928
14.	Szczecin	1 953	43 745	4 796
15.	Warszawa	4 615	33 143	4 075
16.	Wrocław	5 211	83 756	9 188
Ogółem		51 821	593 239	66 799

W 2008 r. ARR wypłaciła beneficjentom 66 799 tys. zł dopłat w ramach pomocy de minimis w rolnictwie. Ponadto Agencja zrealizowała płatności w kwocie 43 tys. zł niemające charakteru pomocy de minimis w rolnictwie, na podstawie wniosków złożonych w 2007 r. Wypłacono je do 655 ha powierzchni gruntów ornych obsianych lub obsadzonych materiałem siewnym kategorii elitarny lub kwalifikowany producentom rolnym, którzy w 2006 r. ponieśli szkody w uprawach spowodowane suszą. Zainteresowanie rolników dopłatami do materiału siewnego w 2008 r. znacznie wzrosło w stosunku do roku poprzedniego. ARR wydatkowała na ten cel prawie 3,5-krotnie więcej niż w 2007 r.

Producenci rolni, zużywający do siewu lub sadzenia materiał siewny kategorii elitarny lub kwalifikowany, otrzymali z ARR w 2008 r. wsparcie finansowe w wysokości 66 842 tys. zł z tytułu dopłat do materiału siewnego. Rolnicy złożyli do ARR 51,8 tys. wniosków. Dopłat udzielono do blisko 594 tys. ha powierzchni gruntów ornych.

1.9. Rynek miodu

Wsparcie rynku produktów pszczelich

W 2008 r. Agencja Rynku Rolnego realizowała działania na rynku miodu w oparciu o trzyletni „Krajowy Program Wsparcia Pszczelarstwa w Polsce w latach 2007/2008, 2008/2009, 2009/2010”, zatwierdzony przez Komisję Europejską na mocy Decyzji z dnia 14/VIII/2007 r.¹⁰. Zgodnie z decyzją na realizację programu przyznano Polsce środki finansowe w łącznej kwocie 13,3 mln €, w tym 4,5 mln € do

¹⁰ Decyzja Komisji z dnia 14/VIII/2007 r. zatwierdzająca program poprawy produkcji i wprowadzania do obrotu produktów pszczelarskich, przedłożony przez Polskę na mocy rozporządzenia Rady (WE) nr 797/2004 (notyfikacja K(2007) 3843).

rozdysponowania w ramach I części programu, tj. w sezonie 2007/2008. Ponoszone wydatki mogły być do wysokości 50% refundowane z budżetu EFRG.

Pomoc finansowa w ramach mechanizmu była kierowana do związków, stowarzyszeń, zrzeszeń, spółdzielni i grup producenckich pszczelarzy oraz jednostek badawczo-rozwojowych zajmujących się problematyką pszczelarską.

W sezonie 2007/2008 do Agencji wpłynęło 245 projektów na realizację działań wspierających pszczelarstwo, na kwotę 27 709 tys. zł. W wyniku rozpatrzenia ofert przez komisję złożoną z przedstawicieli MRiRW i ARR oraz dokonaniu koniecznych przesunięć pomiędzy poszczególnymi środkami wsparcia, podpisano z podmiotami uprawnionymi 224 umowy.

Tabela 8. Projekty działań wspierające pszczelarstwo zgłoszone i objęte umowami w 2008 r.

Lp.	Kierunki wsparcia	Projekty zgłoszone		Projekty objęte umowami	
		Liczba	Wartość (tys. zł)	Liczba	Wartość (tys. zł)
1.	I. Pomoc techniczna dla pszczelarzy i organizacji	52	2 427	42	1 168
2.	II. Kontrola warrozy	76	10 205	74	7 594
3.	III. Racjonalizacja przemieszczania rodzin pszczelich na pożytki	7	59	6	50
4.	IV. Wspieranie laboratoriów przeprowadzających analizy właściwości fizyko-chemicznych miodu	30	1 218	26	568
5.	V. Wspieranie odbudowy pogłowia rodzin pszczelich	74	13 533	73	7 650
6.	VI. Współpraca z wyspecjalizowanymi jednostkami w ramach programów badawczych w sektorze pszczelarskim i produktów pszczelarskich	6	267	3	146
Ogółem		245	27 709	224	17 176

Zgodnie z rozporządzeniem Komisji (WE) nr 917/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r., podmioty uprawnione były zobowiązane do zrealizowania projektów do 31 sierpnia 2008 r., a Agencja do zrefundowania wydatków poniesionych w ramach mechanizmu - do 15 października 2008 r. Po zrealizowaniu przez podmioty uprawnione projektów objętych umowami, ARR dokonała kontroli wydatkowanych środków finansowych, a następnie, po rozliczeniu wniosków o refundację złożonych przez beneficjentów, wypłaciła 14 880 tys. zł (netto) - z tego po 50% z budżetów unijnego i krajowego. Ostatecznie w 2008 r. rozliczono 210 umów na realizację działań w sektorze pszczelarskim, a kwota wypłaconych refundacji wyniosła

4 135 tys. €. Programem objęto przede wszystkim zakup pszczoł oraz leków przeciwko warrozie. Dofinansowywano również przeprowadzanie szkoleń, wykonywanie analiz miodu, wdrażanie projektów badawczych, a także z zakup urządzeń laboratoryjnych oraz najem lawet do przewozu uli.

Tabela 9. Wykorzystanie środków przyznanych Polsce przez KE w ramach programu wsparcia pszczelarstwa na rok 2007/2008

Lp.	Kierunki wsparcia	Wartość wypłat netto (tys. zł)	Wartość wypłat netto (tys. €)	Liczba rozliczonych umów
1.	I. Pomoc techniczna dla pszczelarzy i organizacji	867	236	40
2.	II. Kontrola warrozy	6 483	1 804	74
3.	III. Racjonalizacja przemieszczania rodzin pszczelich na pożytki	9	3	2
4.	IV. Wspieranie laboratoriów przeprowadzających analizy właściwości fizyko-chemicznych miodu	297	82	19
5.	V. Wspieranie odbudowy pogłowia rodzin pszczelich	7 177	1 997	73
6.	VI. Współpraca z wyspecjalizowanymi jednostkami w ramach programów badawczych w sektorze pszczelarskim i produktów pszczelarskich	47	13	2
Ogółem		14 880	4 135	210

Na mocy Decyzji KE z dnia 14/VIII/2007 r., na prowadzenie działań w sektorze pszczelarskim w sezonie 2008/2009 (w okresie od 16.10.2008 r. do 15.10.2009 r.), przyznano Polsce do wykorzystania 4 404 tys. €. W ramach przygotowań do realizacji II części programu, Agencja w sierpniu 2008 r. wydała warunki dotyczące ubiegania się o refundację kosztów poniesionych w ramach realizacji mechanizmu „Wsparcie rynku produktów pszczelich w sezonie 2008/2009”, a także ogłosiła zaproszenie do składania projektów w ramach tego programu, w terminie do 20 października 2008 r. Do ARR wpłynęło 216 projektów na realizację działań na łączną kwotę 28,5 mln zł. Umowy na realizację działań w sezonie 2008/2009 będą zawarte w 2009 r.

W 2008 r. Agencja w ramach wsparcia rynku produktów pszczelich wydatkowała 14 880 tys. zł. Działania zrealizowane w sektorze pszczelarskim zostały sfinansowane w ramach środków krajowych i z budżetu EFRG (refundacja po 50% poniesionych wydatków).

1.10. Rynek suszu paszowego

Agencja administrowała mechanizmem WPR „Dopłaty do produkcji suszu paszowego” w oparciu o ustawę z dnia 19 grudnia 2003 r. o organizacji rynków owoców i warzyw, rynku chmielu, rynku tytoniu oraz rynku suszu paszowego (tekst jedn. Dz. U. z 2008 r. Nr 11, poz. 70, z późn. zm.).

W 2008 r. ARR realizowała dopłaty do produkcji suszu paszowego w ramach przyznanego Polsce krajowego gwarantowanego limitu produkcji suszu paszowego wynoszącego 13 538 ton, obejmującego produkcję w roku gospodarczym trwającym od 1 kwietnia danego roku do 31 marca następnego roku kalendarzowego.

O pomoc finansową z tytułu produkcji suszu paszowego mogły ubiegać się przedsiębiorstwa przetwórcze, które spełniały obowiązujące kryteria dotyczące urządzeń stosowanych do produkcji oraz wymogi w zakresie jakości wytwarzanego produktu, a także zostały zatwierdzone przez ARR.

Agencja w 2008 r. przyjęła do realizacji: 28 deklaracji dostaw zielonki (sporządzonych przez zatwierdzone przedsiębiorstwa przetwórcze) oraz 237 umów zawartych przez zatwierdzone przedsiębiorstwa przetwórcze z producentami rolnymi na dostawę zielonki, która w 2008 r. została wykorzystana przez przedsiębiorstwa do produkcji suszu paszowego w ramach tego mechanizmu. Ponadto ARR rozpatrzyła 76 wniosków o przyznanie dopłat, wydała 63 decyzje w sprawie przyznania oraz 2 decyzje w sprawie odmowy przyznania pomocy produkcyjnej do suszu paszowego.

Tabela 10. **Dopłaty do produkcji suszu paszowego w 2008 r.**

Lp.	Tytuł płatności	Ilość (tony)	Kwota (tys. zł)
1.	Wypłata zaliczek z tytułu produkcji suszu paszowego w roku gospodarczym 2007/2008	7 207	523
2.	Rozliczenie salda wypłaconych zaliczek z tytułu produkcji suszu paszowego w roku gospodarczym 2007/2008	-	530
3.	Wypłata zaliczek z tytułu produkcji suszu paszowego w roku gospodarczym 2008/2009	2 208	148
Ogółem		9 415	1 201

W 2008 r. w mechanizmie uczestniczyło 6 z 11 zatwierdzonych w ARR przedsiębiorstw przetwórczych. W trakcie roku gospodarczego przedsiębiorstwa te wnioskowały o zaliczkową kwotę pomocy po stawce 19,80 €/tonę. Po zakończeniu roku gospodarczego KE ustala ostateczną wysokość stawki pomocy w zależności od

stopnia przekroczenia gwarantowanego limitu produkcji. We wrześniu 2008 r. przedsiębiorstwa otrzymały wypłatę wyrównań (po stawce 13,20 €/tonę) z tytułu dopłat do produkcji suszu w roku gospodarczym 2007/2008.

W 2008 r. ARR zrealizowała dopłaty do produkcji suszu paszowego w formie płatności zaliczkowych w wysokości 671 tys. zł do 9,4 tys. ton rozdysponowanego suszu oraz wypłaciła wyrównanie w kwocie 530 tys. zł z tytułu produkcji suszu w roku gospodarczym 2007/2008.

Przedsiębiorstwa przetwórcze w 2008 r. otrzymały z ARR pomoc finansową w wysokości 1 201 tys. zł z tytułu produkcji i rozdysponowania suszu paszowego.

1.11. Rynek owoców i warzyw

1.11.1. Refundacje wywozowe do świeżych owoców i warzyw

Na rynku owoców i warzyw Agencja w 2008 r. wypłacała refundacje do wywozu świeżych owoców i warzyw z tytułu rozliczeń wniosków złożonych w latach poprzednich, ponieważ zgodnie z reformą tego rynku, KE począwszy od 2008 r., zniosła refundacje do ich wywozu. ARR w 2008 r. wypłaciła refundacje wywozowe w wysokości 803 tys. zł do 9,3 tys. ton świeżych owoców i warzyw, w tym do 8,9 tys. ton jabłek (96% wolumenu wywozu). Wypłacano również refundacje do wywozu brzoskwiń i nektarynek, pomarańczy oraz pomidorów.

Tabela 11. Wypłaty refundacji do wywozu świeżych owoców i warzyw w 2008 r.

Lp.	Wyszczególnienie	Ilość (tony)	Kwota (tys. zł)
1.	Jabłka	8 888	784,5
2.	Brzoskwinie i nektarynki	330	15,1
3.	Pomarańcze	36	3,5
4.	Pomidory	5	0,3
Ogółem		9 259	803,4

Głównymi kierunkami wywozu świeżych owoców i warzyw z refundacją były: Ukraina, Białoruś i Norwegia.

1.11.2. Administrowanie rozdysponowywaniem owoców i warzyw nieprzeznaczonych do sprzedaży

W ramach administrowania rozdysponowywaniem owoców i warzyw nieprzeznaczonych do sprzedaży, Agencja prowadziła działania na podstawie ustawy z dnia 19 grudnia 2003 r. o organizacji rynków owoców i warzyw, rynku chmielu, rynku tytoniu oraz rynku suszu paszowego (tekst jedn. Dz. U. z 2008 r. Nr 11, poz. 70, z późn. zm.) w zakresie:

- uznania jednostki organizacyjnej za organizację charytatywną uprawnioną do dystrybucji owoców i warzyw nieprzeznaczonych do sprzedaży, otrzymanych od organizacji producentów i ich zrzeszeń,
- przyznania innej jednostce organizacyjnej lub osobie fizycznej uprawnienia do otrzymania bezpłatnie owoców i warzyw nieprzeznaczonych do sprzedaży, od organizacji producentów i ich zrzeszeń,
- administrowania sposobem zagospodarowania owoców i warzyw nieprzeznaczonych do sprzedaży.

Do dnia 31 grudnia 2008 r. ARR wydała ogółem 160 decyzji w sprawie przyznania uprawnienia innej jednostce organizacyjnej lub osobie fizycznej do otrzymania bezpłatnie owoców i warzyw nieprzeznaczonych do sprzedaży oraz 15 decyzji w sprawie uznania jednostki organizacyjnej za organizację charytatywną uprawnioną do dystrybucji otrzymanych owoców i warzyw nieprzeznaczonych do sprzedaży.

1.11.3. Program „Owoce w szkole”

W drugiej połowie 2008 r. w ARR rozpoczęto prace przygotowawcze do wdrożenia nowego programu „Owoce w szkole”. Komisja Europejska zgodnie z rozporządzeniem Rady (WE) nr 13/2009 z dnia 18 grudnia 2008 r. planuje uruchomienie tego programu począwszy od roku szkolnego 2009/2010. Jego głównymi założeniami są: zmiana nawyków żywieniowych u dzieci oraz młodzieży poprzez zwiększenie udziału owoców i warzyw w ich codziennej diecie, propagowanie zdrowego odżywiania, a przez to przeciwdziałanie otyłości, cukrzycy i innym chorobom wynikającym z ubogiej i nieprawidłowej diety oraz odwrócenie spadkowej tendencji konsumpcji owoców i warzyw w UE.

Prace przygotowawcze w ramach nowego programu polegały na prowadzeniu bieżącej współpracy z MRiRW, obejmującej udział w międzyresortowych spotkaniach oraz posiedzeniu Grupy Roboczej Rady ds. Owoców i Warzyw, konferencji dotyczącej wdrożenia mechanizmu, a także współpracy w przygotowaniu „Strategii krajowej realizacji programu”. Ponadto opracowano i przekazano do MRiRW wstępną wersję założeń do jego realizacji. Program będzie obejmował dostarczanie owoców i warzyw dzieciom (w wybranej grupie docelowej) uczęszczającym do placówek oświatowych oraz działania promocyjno-edukacyjne (zaplanowane i sfinansowane przez państwo członkowskie), mające na celu zapewnienie skuteczności realizacji założeń programu.

W ramach programu Komisja Europejska przeznaczy środki finansowe na dostarczenie dzieciom w instytucjach oświatowych świeżych i przetworzonych owoców i warzyw, a także na pokrycie pozostałych kosztów związanych z logistyką, dystrybucją, monitorowaniem oraz oceną działania mechanizmu. Koszty realizacji programu będą współfinansowane w 75% z funduszy unijnych, natomiast pozostałe 25% będzie pochodziło z budżetu państwa.

W 2008 r. eksporterzy otrzymali 803 tys. zł refundacji do wywozu 9,3 tys. ton świeżych owoców i warzyw. ARR rozpoczęła prace przygotowawcze do uruchomienia unijnego programu „Owoce w szkole”.

1.12. Rynek lnu i konopi

W 2008 r. Agencja administrowała mechanizmem WPR „Dopłaty do przetwórstwa słomy lnianej i konopnej na włókno” na podstawie ustawy z dnia 20 grudnia 2002 r. o organizacji niektórych rynków rolnych (Dz. U. Nr 240, poz. 2059, z późn. zm.), a także rozporządzeń Rady (WE) nr 1234/2007 oraz Komisji (WE) nr 507/2008. Dopłaty realizowane były w ramach krajowych ilości gwarantowanych, które zostały przyznane Polsce w wysokości 924 ton długiego włókna lnianego oraz 462 ton krótkiego włókna lnianego i włókna konopnego (mogą one zostać wykorzystane w każdym roku gospodarczym, który w ww. mechanizmie trwa od 1 lipca do 30 czerwca).

W 2008 r. mechanizm realizowany był w ramach 3 lat gospodarczych, tj.: 2006/2007, 2007/2008 i 2008/2009, a wpis do rejestru uznanych przetwórców przetwarzających słomę lnianą i/lub konopną na włókno posiadało 9 autoryzowanych podmiotów. Z uwagi na specyfikę mechanizmu, wynikającą z tego, że okres przetwórczy trwa 22 miesiące, a warunkiem wypłaty jest zakończenie przerobu słomy lnianej i konopnej na włókno przez wszystkich przetwórców w kraju, w 2008 r. nastąpiło ostateczne rozliczenie mechanizmu dla roku gospodarczego 2006/2007. Agencja w 2008 r. wypłaciła przetwórcom 468 tys. zł do: 646,8 ton włókna konopnego, 320 ton krótkiego włókna lnianego oraz 239,8 ton długiego włókna lnianego.

ARR prowadziła również działania administracyjne dotyczące przetwórstwa słomy lnianej i konopnej w kolejnych latach gospodarczych. O dopłaty za rok gospodarczy 2007/2008 ubiegało się 7 autoryzowanych przetwórców, którzy w roku kalendarzowym 2008 złożyli do Agencji deklaracje okresowe na łączną ilość: 173,6 ton długiego włókna lnianego, 366,7 ton krótkiego włókna lnianego oraz 959,4 ton włókna konopnego. Dopłaty za ten okres wypłacone zostaną w 2009 r. W 2008 r. złożono również 5 wniosków o dopłaty, które dotyczyły roku gospodarczego 2008/2009. Powierzchnia uprawy objęta wnioskami wyniosła: 779,1 ha dla lnu i 987,1 ha dla konopi, a wielkość produkcji włókna, do którego przetwórcy ubiegają się o dopłatę przedstawia się następująco: 571,4 ton - długie włókno lniane, 817,8 ton - krótkie włókno lniane oraz 2 022,3 ton - włókno konopne.

W 2008 r. do przetwórstwa słomy lnianej i konopnej na włókno ARR udzieliła dopłat w wysokości 468 tys. zł.

1.13. Rynek wina

Agencja w 2008 r. prowadziła na rynku wina działania w zakresie mechanizmu WPR „Administrowanie potencjałem produkcyjnym winorośli i wina”. Zgodnie z rozporządzeniem Rady (WE) nr 2165/2005 z dnia 20 grudnia 2005 r. zmieniającym rozporządzenie (WE) nr 1493/1999 w sprawie wspólnej organizacji rynku wina, Polska została objęta strefą „A” upraw winorośli, w związku z czym dotyczą jej

regulacje prawne UE w zakresie ewidencjonowania i monitorowania potencjału produkcyjnego winorośli i wina w ramach Wspólnej Polityki Rolnej.

W 2008 r. po raz pierwszy podmioty wyrabiające wino gronowe lub moszcz gronowy z winogron pochodzących z własnych upraw winorośli znajdujących się na terenie Polski i zamierzające przeznaczyć swoje wyroby do obrotu, były zobowiązane do uzyskania wpisu do ewidencji prowadzonej przez ARR. Do dnia 12 września 2008 r. do Agencji wpłynęło 40 zgłoszeń wyrobu wina lub moszczu gronowego. Po weryfikacji zgłoszeń, do końca 2008 r. do ewidencji wpisano 35 podmiotów, najwięcej z województw: lubuskiego (9), małopolskiego (8) oraz dolnośląskiego (5).

Podmioty wpisane do ewidencji złożyły w 2008 r. do ARR informacje dotyczące areалу upraw winorośli, wielkości zbiorów winogron oraz produkcji wina gronowego. Z deklaracji złożonych przez podmioty wynika, że zbiory winogron w Polsce w 2008 r. wyniosły 1 074,34 dt, a krajowa produkcja wina gronowego osiągnęła poziom 542,12 hl. Winnice znajdujące się w ewidencji ARR zajmowały w 2008 r. łączną powierzchnię 36 ha.

Tabela 12. Areal uprawy winorośli, zbiory winogron, produkcja wina gronowego w Polsce w 2008 r. w podziale na województwa

Lp.	Województwo	Liczba podmiotów	Areal uprawy winorośli (ha)	Wielkość zbiorów winogron (dt)	Wielkość produkcji wina gronowego (hl)
1.	lubuskie	9	4,80	227,79	112,18
2.	małopolskie	8	2,78	187,40	74,44
3.	dolnośląskie	5	13,78	242,55	127,20
4.	podkarpackie	3	1,98	149,00	57,28
5.	wielkopolskie	3	5,59	90,50	58,60
6.	mazowieckie	3	6,15	122,90	80,55
7.	śląskie	2	0,08	23,20	13,80
8.	pomorskie	1	0,70	25,00	15,57
9.	świętokrzyskie	1	0,16	6,00	2,50
Ogółem		35	36,02	1 074,34	542,12

W 2008 r. do Agencji wpłynęło 7 deklaracji zapasów od podmiotów prowadzących handel hurtowy winem i moszczem gronowym. Zgodnie z tymi deklaracjami stan zapasów wina gronowego w Polsce (wg stanu na dzień 31 lipca 2008 r.) wyniósł 47,8 tys. hl wina gronowego oraz 747 hl moszczu gronowego.

1.14. Dostarczanie nadwyżek żywności najuboższej ludności Unii Europejskiej

Agencja Rynku Rolnego administrując mechanizmem Wspólnej Polityki Rolnej „Dostarczanie nadwyżek żywności najuboższej ludności Unii Europejskiej”, po raz kolejny uczestniczyła w prospołecznym działaniu mającym na celu poprawienie bytu osób najuboższych w UE, poprzez dostarczanie im gotowych artykułów spożywczych. Zgodnie z obowiązującymi zasadami Komisja Europejska na każdy rok budżetowy zatwierdza plan podziału środków finansowych pomiędzy państwa członkowskie, z przeznaczeniem na dostawy żywności dla osób najbardziej poszkodowanych we Wspólnocie. Na realizację programu w 2008 r. KE przyznała dla 19 krajów Wspólnoty ponad 305 mln €, w tym dla Polski blisko 50 mln € (188,5 mln zł), zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 182/2008 z dnia 28 lutego 2008 r.¹¹. Dla Polski przeznaczono środki finansowe m.in. na zakup na rynku gotowych artykułów spożywczych z grupy produktów mlecznych w wysokości 24,1 mln € oraz na zakup produktów zbożowych w kwocie 16,6 mln €. KE przekazała również do wykorzystania z zapasów interwencyjnych cukier w ilości 15,55 tys. ton.

W wyniku przeprowadzonych w ARR dwóch postępowań przetargowych wyłonieni zostali przedsiębiorcy, którzy dostarczyli najuboższym osobom w Polsce (za pośrednictwem organizacji charytatywnych) gotowe artykuły spożywcze. W bezpośredniej realizacji mechanizmu w 2008 r. uczestniczyły, wzorem lat ubiegłych, cztery organizacje charytatywne, tj.: Federacja Polskich Banków Żywności, Caritas Polska, Polski Komitet Pomocy Społecznej oraz Polski Czerwony Krzyż, które zawarły z ARR umowy na przekazanie gotowych artykułów spożywczych. Organizacje charytatywne zobowiązane były do przekazania artykułów spożywczych osobom spełniającym kryteria zawarte w art. 5 i 7 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. (Dz. U. Nr 64, poz. 593, z późn. zm.). W ramach programu przedsiębiorcy zrealizowali 5,7 tys. dostaw gotowych artykułów spożywczych do 146 magazynów zlokalizowanych na terenie całej Polski, skąd dalej dystrybuowano je do lokalnych organizacji społecznych zajmujących się osobami potrzebującymi, placówek oświatowych, jadłodajni oraz przekazywano osobom

¹¹ Rozporządzenie Komisji (WE) nr 182/2008 z dnia 28 lutego 2008 r. zmieniające rozporządzenie (WE) nr 1146/2007 przyjmujące plan podziału pomiędzy państwa członkowskie zasobów zapisanych w roku budżetowym 2008 na dostawy żywności pochodzącej z zapasów interwencyjnych do wykorzystania przez osoby najbardziej poszkodowane we Wspólnocie.

najuboższym bezpośrednio zgłaszającym się o pomoc. Dostawy produktów o łącznej wartości 178,7 mln zł obejmowały: 36,8 mln litrów mleka UHT, 8,7 tys. ton mąki pszennej, 7,5 tys. ton makaronu świderki, 7,3 tys. ton cukru białego, 3,3 tys. ton makaronu krajanka, 3,1 tys. ton kaszy jęczmiennej wiejskiej, 2,9 tys. ton płatków kukurydzianych, 2,3 tys. ton kaszy jęczmiennej mazurskiej, 2 tys. ton serów podpuszczkowych dojrzewających, 1,7 tys. ton dżemu, 1,4 tys. ton musli, 1,4 tys. ton dań gotowych oraz 0,8 tys. ton serów topionych. Pomoc żywnościowa została skierowana do blisko 4 mln osób potrzebujących, a w jej dostarczaniu uczestniczyło 7,5 tys. lokalnych organizacji charytatywnych.

Zgodnie z obowiązującą legislacją oraz na podstawie warunków wynikających z zawartych umów, organizacje charytatywne otrzymały zwrot kosztów administracyjnych w wysokości 1% wartości gotowych artykułów spożywczych. Wydatki ARR poniesione z tego tytułu wyniosły 1 340 tys. zł.

Przedsiębiorcy uczestniczący w mechanizmie otrzymali także zwrot kosztów transportu (nieprzekraczający 4,5% wartości nieprzetworzonego towaru żywnościowego lub wartości środków finansowych przeznaczonych na zakup gotowych artykułów z rynku), poniesionych w związku z dostawami gotowych artykułów spożywczych do magazynów organizacji charytatywnych. W ramach realizacji tego działania ARR wydatkowała 5 925 tys. zł.

Wydatki na realizację mechanizmu „Dostarczanie nadwyżek żywności najuboższej ludności UE” w 2008 r. wyniosły 160 559 tys. zł (netto), z tego 551 tys. zł zostało wydatkowane z tytułu końcowych płatności w ramach realizacji programu w roku 2007, zaś 160 008 tys. zł stanowiły wydatki związane z realizacją programu z 2008 r. Możliwość realizacji dostaw gotowych artykułów spożywczych do końca grudnia 2008 r., zgodnie z warunkami zawartych umów, spowodowała przesunięcie na 2009 r. terminu zwrotu części kosztów transportu oraz należnej kwoty z tytułu kosztów administracyjnych dotyczących programu z 2008 r.

<p>Na pomoc żywnościową w 2008 r. Agencja wydatkowała 160 559 tys. zł. W ramach realizacji mechanizmu dostarczono osobom potrzebującym ponad 79 tys. ton gotowych artykułów spożywczych.</p>

1.15. Wsparcie działań promocyjnych i informacyjnych na rynkach wybranych produktów rolnych

Wspólna Polityka Rolna Unii Europejskiej przewiduje wspieranie działalności promocyjnej, informacyjnej i reklamowej prowadzonych na rynku artykułów żywnościowych. ARR w ramach wsparcia działań promocyjnych i informacyjnych na rynkach wybranych produktów rolnych prowadzi działania mające na celu: wzmocnienie pozycji wspólnotowych artykułów żywnościowych na rynku globalnym, zwiększenie popytu na określone produkty poprzez zachęcanie do ich konsumpcji, a także umacnianie ich wizerunku w oczach konsumentów poprzez uświadamianie im, że artykuły te mają określone wartości zdrowotne i odżywcze, gwarantujące ich wysoką jakość. Powyższe działania służą zwiększeniu stopnia przejrzystości rynku, kształtują preferencje nabywców oraz przeciwdziałają określonemu problemowi społecznemu, np. poprzez kształtowanie prawidłowych nawyków żywieniowych. Działania te nie mogą jednak bezpośrednio wspierać konkretnych marek, znaków towarowych lub firm.

O dofinansowanie mogą się ubiegać organizacje zrzeszające producentów, przetwórców i dystrybutorów, które są reprezentatywne dla danej branży rolnej. Możliwa i zalecana jest także wzajemna współpraca instytucji publicznych, przedsiębiorców i organizacji pozarządowych, służąca budowaniu pozytywnego wizerunku oraz promocji podmiotów uczestniczących w realizacji działań edukacyjnych, informacyjno-promocyjnych oraz społecznych. Programy przedstawiane przez zainteresowane organizacje proponujące mogą dotyczyć wyłącznie produktów i tematów określonych w rozporządzeniu Komisji (WE) nr 501/2008, z późn. zm. Zakres działań podlegających dofinansowaniu obejmuje:

- public relations, promocję i reklamę, w tym: organizowanie szkoleń, konferencji z udziałem dziennikarzy i lekarzy, promocję w punktach sprzedaży, organizowanie akcji specjalnych wraz z konkursami, prowadzenie serwisu internetowego, ogłoszenia w prasie specjalistycznej podkreślające zalety produktów wytworzonych na terenie UE (zwłaszcza jakość i bezpieczeństwo żywności, wartości odżywcze i zdrowotne, oznakowania, specyficzne metody produkcji, wysokie standardy dobrostanu zwierząt i poszanowania środowiska naturalnego),

- udział w pokazach, targach i wystawach, mających na celu wzmocnienie wizerunku produktów unijnych.

Finansowanie działań promocyjno-informacyjnych realizowanych zarówno na rynku wewnętrznym, jak i w krajach trzecich, wynikające z zaakceptowanych przez UE programów jedno-, dwu- lub trzyletnich odbywa się zgodnie z rozporządzeniem Rady (WE) nr 3/2008, z późn. zm. Udział Wspólnoty nie może przekroczyć 50% faktycznego kosztu programu, wydatki z budżetu państwa członkowskiego stanowią minimum 30%, a pozostałe 20% stanowi udział organizacji proponującej (w przypadku branży, w której istnieje fundusz składkowy jej uczestników, udział organizacji proponującej może być pokrywany ze środków tego funduszu).

W 2008 r. ARR kontynuowała działania w ramach następujących programów zaakceptowanych przez Komisję Europejską w poprzednich latach:

- **„Ekologia”** - kampania promocyjna dotycząca produktów rolnictwa ekologicznego, realizowana na rynku polskim i niemieckim. Wydatki poniesione na prowadzenie akcji informacyjnej wyniosły 2 842 tys. zł, w tym 50% wydatków zostało sfinansowane z budżetu UE,
- **„Stawiam na mleko i przetwory mleczne”** - trzyletnia kampania informacyjno-promocyjna mleka i przetworów mlecznych, prowadzona na rynku polskim, ma na celu zachęcanie do spożywania mleka i jego produktów. Agencja wspiera finansowo projekt korzystając z trzech różnych źródeł: środków UE, środków budżetu państwa oraz środków Funduszu Promocji Mleczarstwa. Wydatki poniesione w 2008 r. na działania związane z tą kampanią wyniosły 6 258 tys. zł, w tym środki refinansowane z budżetu UE stanowiły 3 948 tys. zł,
- **„Życie miodem słodzone”** - dwuletnia kampania promocyjno-informacyjna dotycząca miodu i produktów pszczelich prowadzona na rynku polskim. Na realizację działań w tym zakresie ARR wypłaciła 864 tys. zł, w tym wydatki poniesione z budżetu UE wyniosły 540 tys. zł,
- **„Mięso i przetwory spożywcze oparte na tym składniku - tradycja i smak”** - kampania promocyjna dotycząca świeżej, schłodzonej lub mrożonej wołowiny, cielęciny i wieprzowiny oraz przetworów spożywczych opartych na tych składnikach, prowadzona na rynkach: ukraińskim, japońskim oraz chińskim. Wysokość wsparcia udzielonego w 2008 r. wyniosła 2 107 tys. zł, w tym wydatki poniesione z budżetu UE stanowiły kwotę 1 317 tys. zł,

- **„Stół pełen smaków”** - dwuletnia kampania promocyjno-informacyjna dotycząca świeżej, mrożonej lub schłodzonej wołowiny, cielęciny i wieprzowiny oraz produktów opartych na tych składnikach, prowadzona na rynkach Stanów Zjednoczonych i Korei Południowej. W ramach realizacji tej kampanii wydatkowano 881 tys. zł, w tym wypłaty z budżetu UE wyniosły 550 tys. zł.

Ponadto w 2008 r. Agencja Rynku Rolnego przedłożyła Komisji Europejskiej 3 oferty programów dotyczących promocji na rynku wewnętrznym UE: „5 x dziennie owoce i warzywa”, „Sery i produkty z mleka koziego i krowiego - bogactwo smaku” i „Tradycyjnie najlepsze”, których budżet ogółem wynosił 11,7 mln €, a także 1 projekt o budżecie 7,8 mln € związany z promocją mleka i produktów mlecznych na Ukrainie i w Rosji. Na podstawie Decyzji Komisji z dnia 22.VII.2008 r. w sprawie zatwierdzenia programów działań informacyjnych i promocyjnych dotyczących produktów rolnych na rynku wewnętrznym zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 1071/2005 (notyfikacja K(2008) 3738), został zaakceptowany jeden program promocyjno-informacyjny dotyczący świeżych oraz przetworzonych owoców i warzyw - **„5 x dziennie owoce i warzywa”** o wartości 1 998,8 tys. €. W 2008 r. ARR podpisała umowę na realizację ww. kampanii skierowanej na rynek wewnętrzny UE. Dwuletni program edukacyjny ma na celu promowanie zdrowej, racjonalnej diety, z uwzględnieniem spożywania codziennie owoców, warzyw i soków oraz skierowany jest do kobiet (25-45 lat) oraz dzieci (7-13 lat).

W grudniu 2008 r. ARR, w ramach prowadzonych działań promocyjno-informacyjnych, ogłosiła przetarg nieograniczony na zorganizowanie i przeprowadzenie kampanii informacyjnej dotyczącej wspólnotowego systemu oznaczeń produktów regionalnych i tradycyjnych.

W ramach realizacji programów promocyjnych i informacyjnych Agencja wydatkowała 12 952 tys. zł, z czego 7 776 tys. zł sfinansowano z budżetu UE, 4 607 tys. zł z budżetu krajowego (współfinansowanie), a kwota 569 tys. zł pochodziła z dotacji celowej.

1.16. Produkty przetworzone non-aneks I

W ramach administrowania handlem zagranicznym w zakresie produktów przetworzonych non-aneks I, takich jak: ciastka, lody, soki, napoje, jogurty aromatyzowane, czekolada i in., ARR stosowała refundacje wywozowe do podstawowych produktów rolnych, tj.: zbóż, cukru, mleka i produktów mlecznych oraz jaj, wykorzystywanych do wytwarzania produktów przetworzonych.

W 2008 r. wypłacono refundacje wywozowe do: cukru na kwotę 22 226 tys. zł (98% ogółu wypłat), mleka i produktów mlecznych na kwotę 278 tys. zł (z tego do: OMP - 72 tys. zł, PMP - 95 tys. zł i masła - 111 tys. zł), zbóż oraz jaj w kwocie odpowiednio 74 tys. zł i 22 tys. zł. Ze względu na zawieszenie stawek refundacji w przypadku mleka i produktów mlecznych od 14 czerwca 2007 r. (rozporządzenie Komisji (WE) nr 665/2007) oraz na zboża od 25 października 2007 r. (rozporządzenie Komisji (WE) nr 1258/2007), wypłaty odnoszące się do tych produktów rolnych dotyczyły wywozu zrealizowanego w latach poprzednich. Na mocy rozporządzenia Komisji (WE) nr 951/2008 od 26 września 2008 r. zawieszone zostały refundacje wywozowe do cukru. Wywóz produktów przetworzonych non-aneks I odbywał się głównie do Rosji, Turcji i na Ukrainę.

W 2008 r. ARR wypłaciła 22 600 tys. zł refundacji wywozowych do produktów przetworzonych non-aneks I.
--

1.17. Pomoc do plantacji trwałych

Rolnicy, którzy po 1 września 2007 r. założyli plantacje wieloletnich roślin energetycznych, zgodnie z ustawą z 26 stycznia 2007 r. o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego (Dz. U. Nr 35, poz. 217, z późn. zm.), mogli ubiegać się w ARR o zwrot części poniesionych kosztów. Wysokość pomocy zależała od rodzaju plantacji (wierzba, topola, miskant oraz ślazier pensylwański) i wynosiła od 30% do 50% zryczałtowanych kosztów założenia 1 ha plantacji danego rodzaju roślin energetycznych. W danym roku można otrzymać jednorazową pomoc do 100 hektarów ww. upraw.

Wnioski o przyznanie pomocy składano w OT ARR właściwych ze względu na miejsce założenia plantacji, w terminie do 3 miesięcy od dnia złożenia w biurze powiatowym ARiMR wniosku o przyznanie płatności do upraw roślin energetycznych.

Ogółem w 2008 r. do ARR wpłynęło 47 wniosków o przyznanie pomocy do łącznej powierzchni 817,7 ha plantacji, z tego do: 553,6 ha wierzby energetycznej, 232,6 ha miskanta, 16,8 ha ślazuwca pensylwańskiego oraz 14,7 ha topoli. Przed przyznaniem pomocy do plantacji trwałych ARR przeprowadzała kontrolę na miejscu założenia plantacji w celu sprawdzenia czy dane zawarte w złożonym przez rolnika wniosku są zgodne ze stanem faktycznym. W oparciu o wyniki z przeprowadzonych kontroli, w 2008 r. wydano 35 decyzji o przyznaniu pomocy.

Tabela 13. Powierzchnia oraz kwota przyznanej pomocy do plantacji trwałych w 2008 r.

Lp.	Gatunek rośliny energetycznej	Powierzchnia gruntów, do której została przyznana pomoc (ha)	Kwota przyznanej pomocy (tys. zł)
1.	Wierzba (<i>Salix</i> sp.)	392	1 685
2.	Miskant (<i>Miscantus</i> sp.)	231	1 664
3.	Topola (<i>Populus</i> sp.)	15	37
4.	Ślazuwiec pensylwański (<i>Sida hermaphrodita</i>)	3	13
Ogółem		641	3 399

Pomocą do plantacji trwałych objęto powierzchnię 641 hektarów ww. upraw, w tym: 392 ha wierzby i 231 ha miskanta.

Rolnikom, którzy założyli plantacje wieloletnich roślin energetycznych, ARR w 2008 r. udzieliła wsparcia finansowego z tytułu zwrotu części poniesionych kosztów w wysokości 3 399 tys. zł.

1.18. Monitorowanie rynku biokomponentów i biopaliw ciekłych

Agencja Rynku Rolnego, zgodnie z ustawą z dnia 25 sierpnia 2006 r. o biokomponentach i biopaliwach ciekłych (Dz. U. Nr 169, poz. 1199, z późn. zm.), realizuje działania związane z monitorowaniem rynku biokomponentów i biopaliw ciekłych. Prezes ARR, jako organ rejestrowy, jest odpowiedzialny za prowadzenie dwóch rejestrów:

- wytwórców (podmiotów wykonujących działalność regulowaną w zakresie wytwarzania, magazynowania lub wprowadzania do obrotu biokomponentów),
- rolników wytwarzających biopaliwa ciekłe na własny użytek.

Pozostałe działania Agencji w ramach administrowania mechanizmem obejmują: przeprowadzanie kontroli wytwórców i rolników wpisanych do rejestru w zakresie spełnienia przez nich warunków określonych w przepisach, przyjmowanie sprawozdań kwartalnych od wytwórców oraz sprawozdań rocznych od rolników, sporządzanie zbiorczego zestawienia z działalności rolników produkujących biopaliwa ciekłe na własny użytek i przekazanie go ministrom właściwym do spraw finansów publicznych, gospodarki, rynków rolnych oraz środowiska, a także wymierzanie kar pieniężnych wytwórcom i rolnikom naruszającym przepisy.

Na dzień 31 grudnia 2008 r., w wyniku składanych wniosków o wpis lub wykreślenie oraz po przeprowadzeniu działań kontrolnych przez ARR, w rejestrze wytwórców ujętych było 56 podmiotów, w tym: 23 produkujące estry metylowe, 14 - bioetanol oraz 4 - czysty olej roślinny. Pozostali przedsiębiorcy deklarowali prowadzenie działalności gospodarczej związanej z magazynowaniem lub wprowadzaniem do obrotu biokomponentów.

Tabela 14. Produkcja biokomponentów w 2008 r. wg danych ze sprawozdań złożonych do ARR

Lp.	Rodzaj biokomponentu	Liczba wytwórców	Produkcja (mln litrów)
1.	Estry metylowe	11	198
2.	Bioetanol	8	106
3.	Olej roślinny	2	143
Ogółem		21	447

ARR w 2008 r. przyjmowała również sprawozdania kwartalne od wytwórców oraz sprawozdania roczne od rolników. Ze sprawozdań złożonych przez wytwórców wynika, że produkcję biokomponentów w 2008 r. prowadziło 21 podmiotów, które łącznie wytworzyły ponad 447 mln litrów biokomponentów. Na koniec 2008 r., w rejestrze rolników znajdowało się 3 rolników, którzy zadeklarowali produkcję biopaliw ciekłych na własne potrzeby. Dopuszczalny limit produkcji biopaliw ustalony dla ww. producentów wyniósł łącznie 171,3 tys. litrów estrów metylowych rocznie.

Z rocznych sprawozdań złożonych w ARR przez rolników wpisanych do rejestru wynika, że w 2008 r. wyprodukowali oni łącznie 32,7 tys. litrów estrów metylowych.

1.19. Kontrola wykorzystania roślin energetycznych

Na podstawie ustawy z dnia 26 stycznia 2007 r. o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego (tekst jedn. Dz. U. z 2008 r. Nr 170, poz. 1051, z późn. zm.), realizacja mechanizmu związanego z przyznawaniem płatności do upraw roślin energetycznych została podzielona pomiędzy dwie agencje płatnicze - Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, która jest odpowiedzialna za wypłatę rolnikom ww. płatności oraz Agencję Rynku Rolnego, która dokonuje zatwierdzania podmiotów skupujących i pierwszych jednostek przetwarzających rośliny energetyczne oraz sprawuje nadzór nad prawidłowym przetwórstwem tych roślin.

Rolnicy mogą ubiegać się o dopłaty do upraw roślin energetycznych pod warunkiem prowadzenia takich upraw oraz zawarcia do 15 maja danego roku umów na ich dostawę z zatwierdzonymi przez ARR podmiotami skupującymi lub pierwszymi jednostkami przetwórczymi. O płatność mogą ubiegać się również rolnicy, którzy zadeklarują wykorzystanie lub przetwarzanie we własnym gospodarstwie zebranych przez siebie roślin energetycznych.

Zatwierdzone podmioty skupujące i pierwsze jednostki przetwórcze, które w 2008 r. zawarły umowy na dostawę roślin energetycznych, były zobowiązane do odebrania od rolników tych roślin w ilości nie mniejszej niż plon reprezentatywny określony dla danej rośliny oraz zagwarantowania, że ich równoważna ilość zostanie wykorzystana w obrębie UE do produkcji jednego lub kilku końcowych produktów energetycznych. Po przyjęciu roślin energetycznych ww. podmioty były zobowiązane do złożenia w OT ARR właściwym ze względu na swoje miejsce zamieszkania lub siedzibę oświadczenia o dostawie roślin energetycznych (na formularzu opracowanym i udostępnionym przez ARiMR), podpisanego przez obie strony umowy. Ostateczny termin dostarczenia zakontraktowanych ilości roślin energetycznych upływa w dniu 1 maja roku następującego po roku zbioru tych roślin.

W 2008 r. zawarto ponad 3 tys. umów na dostawę roślin energetycznych, a powierzchnia objęta tymi umowami wyniosła 42,8 tys. ha.

Tabela 15. Liczba umów zawartych w 2008 r. na dostawę roślin energetycznych oraz areał objęty tymi umowami

Lp.	Gatunek roślin energetycznych	Liczba zawartych umów	Powierzchnia objęta umowami (w ha)
1.	Rzepak	2 968	39 531
2.	Żyto	34	860
3.	Kukurydza	22	992
4.	Wierzba	18	580
5.	Pszenżyto	14	293
6.	Trawy	8	434
7.	Pszenica	4	84
8.	Owies	1	25
9.	Pozostałe	3	3
Ogółem		3 072	42 802

Z informacji złożonych przez podmioty skupujące i pierwsze jednostki przetwórcze o ilości roślin energetycznych odebranych od wnioskodawców wynika, że w 2008 r. skupiono 125,8 tys. ton tych roślin, z tego: 113,6 tys. ton rzepaku, 7,3 tys. ton zbóż oraz 4,9 tys. ton roślin wieloletnich.

Pierwsze jednostki przetwórcze, które odebrały rośliny energetyczne od rolników lub zatwierdzonych podmiotów skupujących, są zobowiązane do ich przetworzenia na końcowe produkty energetyczne (tj. biopaliwa, energię elektryczną lub ciepłą) do dnia 31 lipca drugiego roku po roku zbiorów. Końcowe produkty energetyczne muszą zostać wytworzone maksymalnie przez третią jednostkę przetwórczą. Ponadto, wartość ekonomiczna produktów energetycznych uzyskanych w drodze przetwórstwa musi być wyższa od wartości ekonomicznej wszystkich innych produktów uzyskanych podczas tego przetwórstwa, a przeznaczonych do innych celów. Pierwsze jednostki przetwórcze są zobowiązane do składania w OT ARR kwartalnych informacji dotyczących ilości i wartości wytworzonych produktów końcowych, pośrednich i ubocznych. Na ich podstawie ARR, zgodnie z wymogami rozporządzenia Komisji (WE) nr 1973/2004, dokonuje bilansowania ilości i wartości wytworzonych produktów energetycznych.

Z informacji złożonych przez pierwsze jednostki przetwórcze o procesie przetwórczym wynika, że w 2008 r. przetwarzano głównie rośliny energetyczne pochodzące ze zbiorów w 2007 r. Z ogólnej ilości ponad 368,2 tys. ton roślin energetycznych zebranych w tym okresie, do przetwórstwa w jednostkach zatwierdzonych przez ARR trafiło blisko 231 tys. ton tych roślin. Pozostałe ilości

zostały przekazane do przetwórstwa w innych państwach członkowskich UE lub nadal znajdują się w magazynach pierwszych jednostek przetwórczych. Z informacji dotyczących przetwórstwa roślin energetycznych zebranych w 2007 r. wynika, że do dnia 31 grudnia 2008 r. wyprodukowano: 47 747 tys. litrów estrów metylowych, 3 133 tys. litrów bioetanolu, 1,1 GWh energii elektrycznej oraz 101 658,3 GJ ciepła.

W 2008 r. ARR przygotowała listę zatwierdzonych podmiotów skupujących i zatwierdzonych pierwszych jednostek przetwórczych, które będą uprawnione do zawierania z rolnikami umów na dostawę roślin energetycznych w 2009 r. Została ona ogłoszona przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w Dzienniku Urzędowym MRiRW z dnia 15.12.2008 r. Na liście znalazły się podmioty, które posiadały zatwierdzenie na rok 2007 i/lub 2008, a kontrole sprawdzające potwierdziły spełnianie przez nie warunków zatwierdzenia oraz podmioty, które uzyskały zatwierdzenie po raz pierwszy.

O zatwierdzenie jako podmiot skupujący mogli ubiegać się przedsiębiorcy, którzy na podstawie umów zawartych z rolnikami zobowiązani zostali do nabycia na własny rachunek roślin energetycznych, a następnie zbycia ich bez przetworzenia do zatwierdzonej pierwszej jednostki przetwórczej z przeznaczeniem na cele energetyczne. O zatwierdzenie jako pierwsza jednostka przetwórcza mogli ubiegać się przedsiębiorcy, którzy zobowiązali się do przeprowadzenia pierwszego procesu przetwórczego roślin energetycznych z zamiarem pozyskania jednego lub więcej końcowych produktów energetycznych. Łącznie na 2009 r. zatwierdzono 480 podmiotów, z tego: 206 podmiotów skupujących i 274 pierwsze jednostki przetwórcze.

1.20. Kontrola wykorzystania surowców uprawianych na gruntach odłogowanych z przeznaczeniem do wytworzenia produktów nieżywnościowych

Działania Agencji w ramach kontroli wykorzystania surowców uprawianych na gruntach odłogowanych z przeznaczeniem do wytworzenia produktów nieżywnościowych, prowadzone zgodnie z prawodawstwem unijnym, polegały na kontroli prawidłowego wykorzystania surowców uprawianych na gruntach odłogowanych przeznaczonych do wytworzenia produktów nieżywnościowych oraz na poświadczaniu formularzy kontrolnych T5 dotyczących towarów przeznaczonych

do wytworzenia produktów nieżywnościowych. Do ARR wpłynęło 106 formularzy kontrolnych T5 z Francji, Holandii i Niemiec. Dotyczyły one 5-ciu krajowych przedsiębiorców wykorzystujących produkty wytworzone z surowców pochodzących z gruntów odłogowanych na terenie trzech ww. krajów Wspólnoty w okresie, w którym obowiązywał w nich system odłogowania gruntów.

Ogółem w 2008 r. Agencja poświadczyła 103 formularze kontrolne T5 potwierdzające prawidłowe wykorzystanie towarów wytworzonych z surowców uprawianych na gruntach odłogowanych innych państw Wspólnoty, z których polscy przedsiębiorcy wytworzyli produkty końcowe zgodne z rozporządzeniem Komisji (WE) nr 1973/2004, z późn. zm.

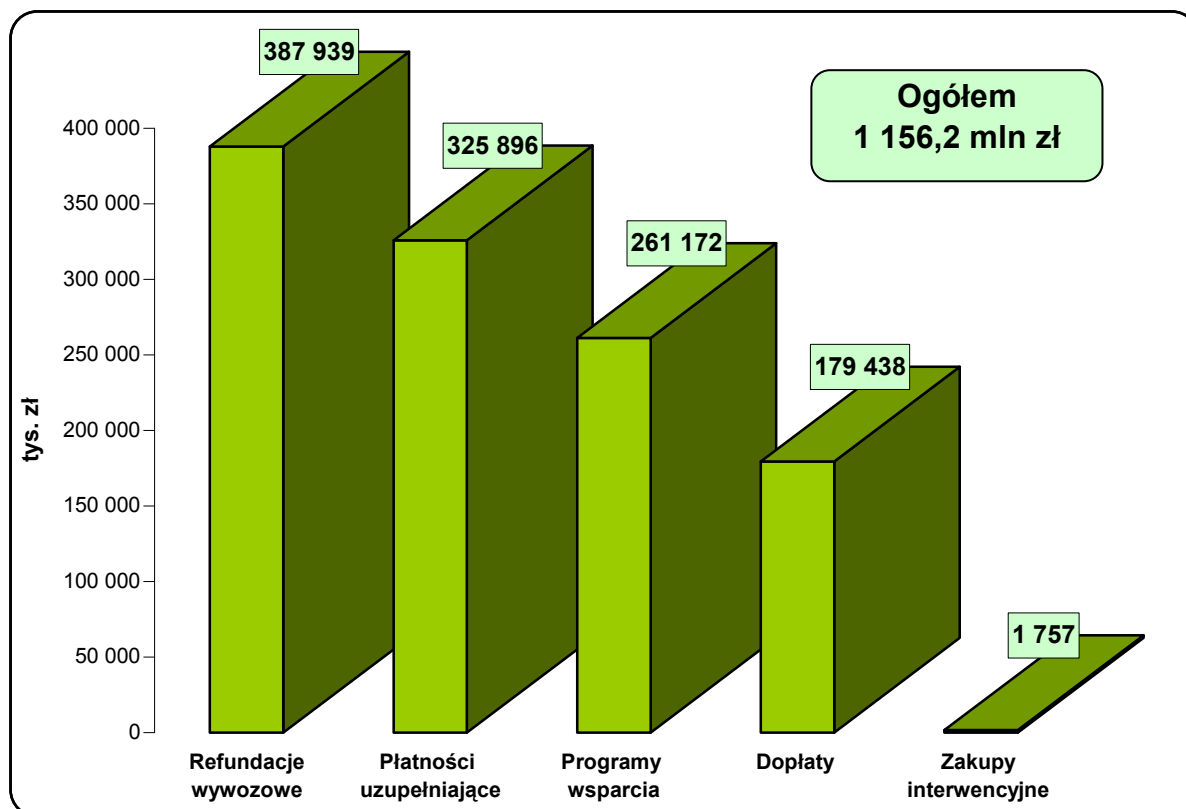
2. Podsumowanie wydatków ARR w 2008 r. w ramach administrowanych mechanizmów

ARR w ramach administrowanych mechanizmów dokonała płatności ze środków pochodzących z UE i budżetu krajowego. Prowadzono działania w ramach mechanizmów interwencyjnych, na które było zapotrzebowanie ze strony beneficjentów, w zakresie przedstawionym poniżej:

	(tys. zł)
1. Refundacje wywozowe do:	387 939
- cukru i produktów zawierających cukier	268 469
- mięsa wieprzowego i jego przetworów	83 165
- produktów przetworzonych non-aneks I	22 600
- mięsa wołowego i cielęcego	9 106
- drobiu i jaj	1 991
- przetworów mlecznych (m.in.: masła, serów, PMP)	1 334
- świeżych owoców i warzyw	803
- skrobi ziemniaczanej	311
- przetworów zbożowych	160

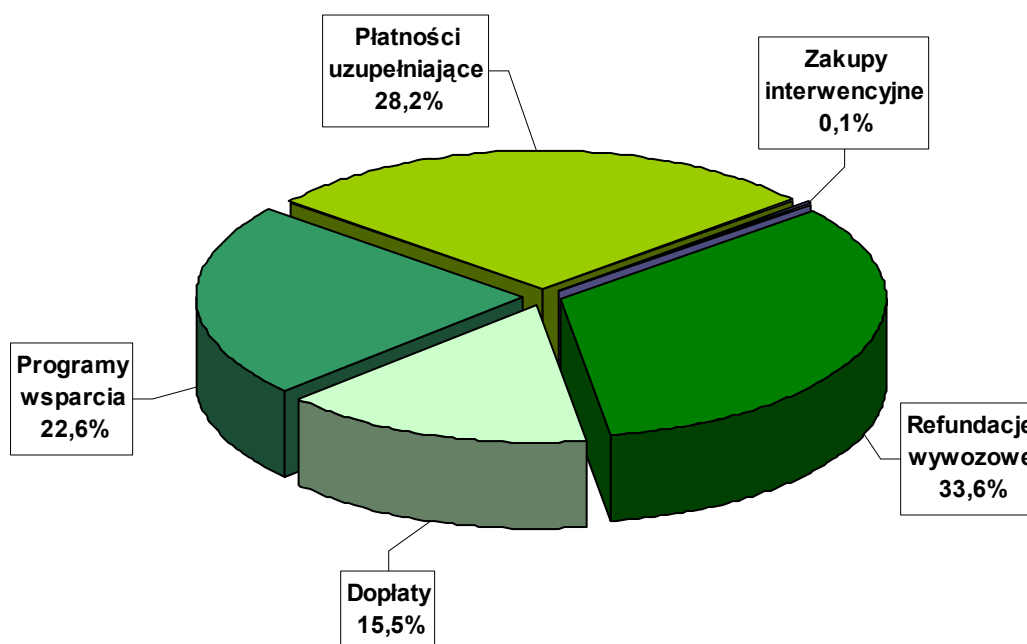
	(tys. zł)
2. Płatności uzupełniające dla:	325 896
- producentów surowca tytoniowego	299 659
- plantatorów ziemniaków skrobiowych	26 237
3. Programy wsparcia:	261 172
- dostarczanie nadwyżek żywności najuboższej ludności UE	160 559
- wsparcie finansowe do zużycia kwalifikowanego materiału siewnego kategorii elitarny lub kwalifikowany	66 842
- wsparcie rynku produktów pszczelich	14 880
- wsparcie działań promocyjnych i informacyjnych na rynkach wybranych produktów rolnych	12 952
- pomoc do plantacji trwałych	3 399
- rekompensaty za zrzekanie się kwot indywidualnych mleka	2 540
4. Dopłaty do:	179 438
- spożycia mleka i przetworów mlecznych w szkołach podstawowych (dopłata krajowa)	121 488
- spożycia mleka i przetworów mlecznych w placówkach oświatowych (dopłata unijna)	38 318
- prywatnego przechowywania wieprzowiny	9 218
- produkcji skrobi ziemniaczanej (premie produkcyjne)	8 599
- produkcji suszu paszowego	1 201
- przetwórstwa słomy lnianej i konopnej na włókno	468
- zakupu masła przez instytucje i organizacje nieochodowe	146
5. Interwencyjny zakup i sprzedaż:	1 757
- zboża (wydatki z tytułu zwrotu kosztów transportu)	1 757
Ogółem płatności ARR w 2008 r.	1 156 202

Wykres 29. Wydatki ARR w 2008 r. w podziale na grupy działań

Najwyższy udział w wydatkach ARR w 2008 r. stanowiły refundacje wywozowe - 34% (wypłacane do cukru, mięsa, produktów non-aneks I, drobiu i jaj, przetworów mlecznych, świeżych owoców i warzyw oraz skrobi ziemniaczanej), płatności uzupełniające - 28% (wypłacane dla producentów surowca tytoniowego i plantatorów ziemniaków skrobiowych), a następnie mechanizmy wsparcia (dostarczanie nadwyżek żywności najuboższej ludności UE, dopłaty do materiału siewnego w ramach pomocy de minimis w rolnictwie, wsparcie rynku produktów pszczelich, działania promocyjne i informacyjne, pomoc do plantacji trwałych oraz rekompensaty za zrzekanie się kwot mlecznych) - 23%. W ramach dopłat do spożycia, produkcji, prywatnego przechowywania i przetwórstwa Agencja wydatkowała 15% ogółu wypłat, w tym największy udział miały dopłaty w ramach programu "Szkłanka mleka". W 2008 r. ARR poniosła także wydatki związane z rozliczeniem zakupów interwencyjnych z poprzednich sezonów gospodarczych.

Wykres 30. **Struktura wydatków ARR w 2008 r. w podziale na grupy działań**

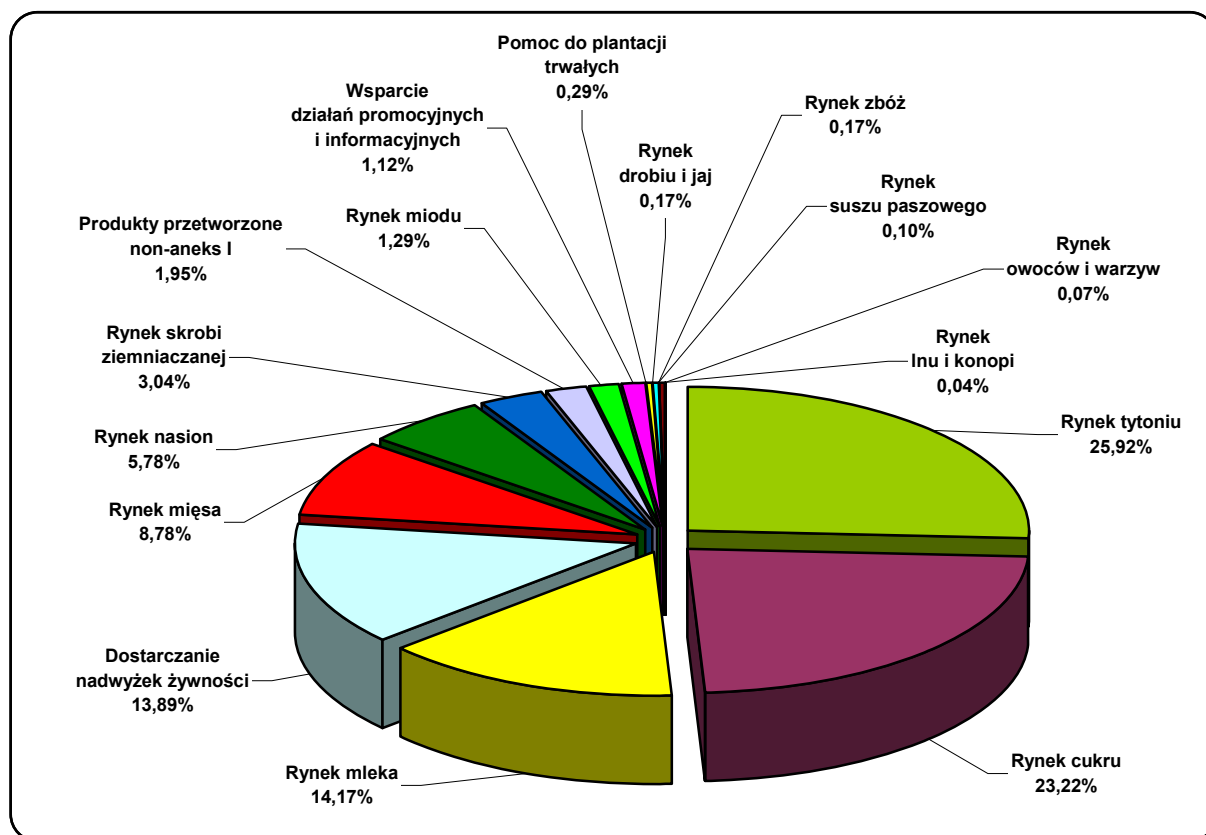

Najwyższe wsparcie finansowe w 2008 r. odnotowano na rynkach: tytoniu (299,7 mln zł), cukru (268,5 mln zł) i produktów mlecznych (163,8 mln zł).

Tabela 16. **Wydatki ARR w 2008 r.**

Lp.	Wyszczególnienie (rynek/mechanizm)	Wydatki ARR (tys. zł)
1.	Rynek tytoniu	299 659
2.	Rynek cukru	268 469
3.	Rynek mleka	163 826
4.	Dostarczanie nadwyżek żywności najuboższej ludności UE	160 559
5.	Rynek mięsa	101 489
6.	Rynek nasion	66 842
7.	Rynek skrobi ziemniaczanej	35 147
8.	Produkty przetworzone non-aneks I	22 600
9.	Rynek miodu	14 880
10.	Wsparcie działań promocyjnych i informacyjnych	12 952
11.	Rynek roślin energetycznych	3 399
12.	Rynek drobiu i jaj	1 991
13.	Rynek zbóż	1 917
14.	Rynek suszu paszowego	1 201
15.	Rynek owoców i warzyw	803
16.	Rynek lnu i konopi	468
Ogółem		1 156 202

Wykres 31. **Struktura wydatków ARR w 2008 r.**

Najwyższe wypłaty w 2008 r. Agencja zrealizowała na rynkach: tytoniu (25,9% poniesionych wydatków), cukru (23,2%), mleka (14,2%) oraz w ramach mechanizmu dostarczania nadwyżek żywności najuboższej ludności UE (13,9%). Znaczących wypłat dokonano również na rynkach: mięsa (8,8%), nasion (5,8%), skrobi ziemniaczanej (3%) i produktów przetworzonych non-aneks I (1,9%). Pozostałe środki finansowe wydatkowano w ramach: wsparcia rynku produktów pszczelich, wsparcia działań promocyjnych i informacyjnych na rynkach wybranych produktów rolnych, dofinansowania plantacji trwałych (roślin energetycznych) oraz na rynkach: drobiu i jaj, zbóż, suszu paszowego, owoców i warzyw oraz lnu i konopi.

Agencja Rynku Rolnego, w ramach mechanizmów WPR finansowanych z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) wydatkowała 623 421 tys. zł (54%). Z budżetu krajowego beneficjenci otrzymali wsparcie finansowe w wysokości 532 781 tys. zł (46%).

Agencja Rynku Rolnego wydatkowała w 2008 r. w ramach wsparcia sektora rolno-żywnościowego 1 156 202 tys. zł.

III. ADMINISTROWANIE OBROTEM TOWAROWYM Z ZAGRANICĄ

Agencja Rynku Rolnego od akcesji Polski do UE realizuje unijną politykę w zakresie wsparcia eksportu produktów rolno-spożywczych do krajów trzecich poprzez wypłatę przedsiębiorcom refundacji wywozowych. Pokrywają one częściowo lub całkowicie różnicę pomiędzy cenami światowymi a cenami produktów we Wspólnocie, a przez to pozwalają konkurować cenowo towarom unijnym z produktami na rynkach światowych. Refundacje wywozowe są też głównym instrumentem wspierającym przedsiębiorców i handlowców w eksporcie nadwyżek rynkowych branży rolno-spożywczej, a ich stosowanie sprzyja stabilizowaniu rynku wewnętrznego.

Agencja monitoruje także wolumen przywozu i wywozu produktów we Wspólnocie poprzez współpracę z agencjami płatniczymi innych państw członkowskich w zakresie administrowania mechanizmami handlowymi WPR.

W 2008 r. ARR, administrując obrotem towarowym z krajami spoza Wspólnoty, wykonywała zadania zgodnie z obowiązującym prawodawstwem UE oraz regulacjami krajowymi. W celu prawidłowego wypełniania powierzonych zadań, Agencja kontynuowała współpracę ze Służbą Celną Rzeczypospolitej Polskiej w zakresie:

- opiniowania krajowych aktów prawnych dotyczących zasad administrowania mechanizmami handlu zagranicznego,
- współuczestnictwa w przygotowaniu projektów uregulowań krajowych w zakresie zasad obowiązujących w obrocie towarami z krajami trzecimi,
- współuczestnictwa w aktualizacji instrukcji określających zasady postępowania organów celnych w ramach WPR oraz
- uszczegółowienia zasad wymiany informacji o wszelkich nieprawidłowościach związanych z realizacją mechanizmów handlowych.

1. Administrowanie mechanizmami handlowymi WPR w zakresie obrotu towarowego z krajami trzecimi

W ramach regulacji handlu zagranicznego, do zadań Agencji w 2008 r. należało m.in.: wydawanie i rozliczanie pozwoleń na przywóz i wywóz towarów oraz świadectw refundacji, naliczanie i wypłacanie refundacji wywozowych, nakładanie kar, a także informowanie przedsiębiorców o obowiązujących regulacjach handlu zagranicznego. ARR wykonywała zadania w poniżej przedstawionym zakresie:

1.1. Handel zagraniczny na rynku mleka

Przywóz

Do 30 czerwca 2008 r. przywóz mleka i przetworów mlecznych w ilościach większych niż 150 kg objęty był wymogiem posiadania pozwolenia. W przypadku przywozu w ramach kontyngentów taryfowych lub przywozu preferencyjnego bez kontyngentu, każda ilość produktu wymagała uzyskania pozwolenia na przywóz. W 2008 r. ARR wydała 5 pozwoleń na przywóz bez preferencji.

Wywóz

1. Wywóz mleka i jego przetworów bez refundacji nie wymagał pozwoleń. Wyjątek stanowił wywóz serów o kodzie CN 0406 do Kanady.
2. Wywóz z refundacją (pozwolenia na wywóz GATT/WTO) - pozwolenia były wymagane przy wywozie mleka i jego przetworów w ilościach większych niż 150 kg. Jednakże w 2008 r. Komisja Europejska nie ustanowiła stawek refundacji do wywozu mleka i przetworów mlecznych. Stawki te przywrócono w 2009 r.
3. Wywóz ze stawką refundacji ustaloną w drodze przetargu - pozwolenia wymagane były dla:
 - odtłuszczonego mleka w proszku w opakowaniach o zawartości co najmniej 25 kg wagi netto, zawierającego nie więcej niż 0,5% w masie substancji niemlecznej, objętego kodem nomenklatury refundacji wywozowych ex 0402 10 19 9000,
 - naturalnego masła w kostkach, o masie netto co najmniej 20 kg, objętego kodem nomenklatury refundacji wywozowej ex 0405 10 19 9700,

- bezwodnego tłuszczu mlecznego w kontenerach, o wadze netto co najmniej 190 kg, objętego kodem nomenklatury refundacji wywozowych ex 0405 90 10 9000.
- 4. Wywóz w ramach kontyngentów wywozowych - pozwolenia były wymagane na wywóz serów objętych grupą towarową CN 0406 do wyznaczonych przedsiębiorców w USA oraz na wywóz mleka w proszku do Republiki Dominikany.
- 5. Wywóz związany z zaproszeniem do przetargu organizowanego w kraju nienależącym do UE - pozwolenia były wymagane przy wywozie z wcześniej wyznaczoną stawką refundacji (z wyłączeniem serów objętych grupą towarową CN 0406), a jego otrzymanie poprzedzone było wydaniem przez ARR tymczasowego pozwolenia na wywóz, gwarantującego przedsiębiorcy otrzymanie, po wygraniu przetargu, ostatecznego pozwolenia na wywóz.

W 2008 r. Agencja wystawiła na rynku mleka 52 pozwolenia uprawniające do wywozu, z tego: 43 pozwolenia na wywóz serów do Kanady oraz 9 pozwoleń na wywóz serów do USA w ramach kontyngentów.

1.2. Handel zagraniczny na rynku wołowiny i cielęciny

Przywóz

Na rynku wołowiny i cielęciny do 30 czerwca 2008 r. istniał obowiązek uzyskania pozwolenia na przywóz mięsa wołowego i żywego bydła bez preferencji, o ile wielkość przywozu przekraczała ilości minimalne określone w Załączniku III rozporządzenia Komisji (WE) nr 1291/2000, tj. 1 sztukę bydła i 200 kg mięsa wołowego.

Przy przywozie wołowiny i cielęciny na preferencyjnych warunkach oraz w ramach kontyngentów taryfowych, dla każdej przywożonej ilości mięsa i bydła wymagane było posiadanie pozwolenia. Ilości dostępne w ramach wybranych kontyngentów były rozdzielane pomiędzy przedsiębiorców zgodnie z decyzją Komisji Europejskiej, w oparciu o regulacje handlowe obowiązujące na rynku wołowiny i cielęciny, dotyczące m.in.:

- przyznawania praw przywozowych przez KE przedsiębiorcom ubiegającym się o pozwolenia uprawniające m.in. do przywozu żywych zwierząt, przed złożeniem w ARR wniosków o pozwolenia,
- przydzielania dostępnych ilości w ramach poszczególnych kontyngentów przedsiębiorcom tradycyjnym (uczestniczącym w ramach danego kontyngentu) i nietradycyjnym (dokonującym przywozu poza danym kontyngentem),
- dokonywania przydziału ilości w ramach wybranych kontyngentów na podstawie dokumentów poświadczających pochodzenie produktów, na przykład certyfikatów autentyczności.

W 2008 r. na rynku wołowiny i cielęciny ARR udzieliła 12 pozwoleń na przywóz bez preferencji.

Wywóz

W przypadku wywozu powyżej 1 sztuki bydła żywego lub 200 kg mięsa wołowego (w ramach jednego zgłoszenia celnego), przedsiębiorcy mogli ubiegać się o pozwolenia na wywóz z wcześniej wyznaczoną stawką refundacji (w tym 5-cio dniowe, uprawniające do wywozu nie więcej niż 25 ton wołowiny i cielęciny).

W 2008 r. na rynku wołowiny i cielęciny Agencja udzieliła 788 pozwoleń na wywóz z refundacją ponad 11,6 tys. ton mięsa. Najwięcej pozwoleń na wywóz ARR wydała w ramach wypłaty specjalnych refundacji wywozowych (SER - Special Export Refunds), tj. najwyższych stawek refundacji, wypłacanych wyłącznie do mięsa wołowego spełniającego ściśle określone wymogi, pochodzącego z dorosłych osobników płci męskiej.

1.3. Handel zagraniczny na rynku wieprzowiny

Przywóz

Pozwolenia na przywóz każdej ilości wieprzowiny były wymagane wyłącznie w przypadku przywozu w ramach kontyngentów taryfowych rozdysponowywanych przez Komisję Europejską kwartalnie. W 2008 r. ARR nie wystawiła pozwoleń na przywóz wieprzowiny.

Wywóz

W 2008 r. pozwolenia były wymagane wyłącznie przy wywozie z refundacją produktów z grupy ex 0203 (mięso świeże, chłodzone lub mrożone), ex 1601

i ex 1602 (podroby jadalne, konserwy, kielbasy) - w ilościach większych niż 250 kg oraz przy wywozie produktów o kodach CN 0210 (mięso solone, suszone itp.) w ilościach większych niż 150 kg. Przedsiębiorcy mogli ubiegać się w ARR o wydanie pozwoleń na wywóz z wcześniej wyznaczoną stawką refundacji oraz pozwoleń 5-cio dniowych, uprawniających do wywozu nie więcej niż 25 ton wieprzowiny.

W 2008 r. ARR wydała ogółem 1,6 tys. pozwoleń na wywóz 83,5 tys. ton mięsa wieprzowego i jego przetworów.

1.4. Handel zagraniczny na rynku drobiu i jaj

Przywóz

Pozwolenia na przywóz drobiu i jaj były wymagane wyłącznie w ramach kontyngentów taryfowych (rozdysponowywanych kwartalnie) i dotyczyły każdej ilości przywożonych produktów. W 2008 r. Agencja udzieliła 42 pozwoleń na przywóz w ramach kontyngentów taryfowych, z tego:

- 22 pozwoleń w ramach kontyngentu ustanowionego rozporządzeniem Komisji (WE) nr 616/2007 na przywóz 626,6 ton mięsa drobiowego z Brazylii,
- 18 pozwoleń w ramach kontyngentu ustanowionego rozporządzeniem Komisji (WE) nr 1385/2007 na przywóz 25 ton mięsa drobiowego z Brazylii i Argentyny,
- 2 pozwoleń w ramach kontyngentu ustanowionego rozporządzeniem Komisji (WE) nr 539/2007 na przywóz 130,6 ton żółtka w proszku z Indii (ekwiwalent jaj w skorupkach).

Wywóz

Pozwolenia na wywóz na rynku drobiu i jaj były wymagane wyłącznie w ramach wywozu z refundacją. Jednakże pozwolenia na wywóz nie były wymagane w przypadku wywozu z refundacją ilości minimalnych, tj.:

- do 4 tys. szt. lub do 2 tys. szt. zarówno piskląt, jak i jaj wylęgowych (w zależności od kodu nomenklatury refundacji wywozowych) oraz
- do 250 kg mięsa drobiowego z grupy ex 0207 i produktów z jaj.

Przedsiębiorcy mieli prawo ubiegać się w ARR o pozwolenia na wywóz:

- z wcześniej wyznaczoną stawką refundacji,
- 5-cio dniowe, uprawniające do wywozu nie więcej niż 25 ton drobiu i jaj,

- „ex-post” - w przypadku jaj wylęgowych o kodach CN 0407 00 11 i 0407 00 19 oraz piskląt o kodach CN 0105 11, 0105 12 i 0105 19.

W 2008 r. ARR na rynku drobiu i jaj wydała 397 pozwoleń na wywóz z refundacją, z tego: 385 pozwoleń „ex-post” na wywóz piskląt jednodniowych i jaj wylęgowych na Ukrainę oraz 12 pozwoleń na wywóz mięsa drobiowego do m.in.: Mołdawii, Kazachstanu, Arabii Saudyjskiej, Kuwejtu, Tadżykistanu oraz na Ukrainę.

1.5. Handel zagraniczny na rynku zbóż

Przywóz

Przywóz towarów objętych wspólną organizacją rynku zbóż wymagał pozwoleń w przypadku przywozu bez preferencji ilości większych od wymienionych w regulacjach UE oraz przywozu każdej ilości towaru w ramach kontyngentów taryfowych. W związku z czasowym zawieszeniem cła przywozowego na niektóre zboża, w okresie od 11 stycznia do 26 października 2008 r. ARR wydała 2 pozwolenia na przywóz 7 tys. ton kukurydzy o kodzie CN 1005 90 00 w ramach kontyngentu taryfowego.

Poza kontyngentami ARR wydała 337 pozwoleń na przywóz 334,4 tys. ton towarów, w tym: 184 pozwolenia na przywóz 232,1 tys. ton kukurydzy, 62 pozwolenia na przywóz 89,8 tys. ton pszenicy oraz 49 pozwoleń na przywóz 2,8 tys. ton produktów objętych grupą towarową CN 2309, czyli karmy dla zwierząt. W ramach wydanych pozwoleń zrealizowano przywóz 311,5 tys. ton towarów objętych wspólną organizacją rynku zbóż.

Wywóz

Przedsiębiorcy, którzy chcieli wyeksportować zboże, zarówno z refundacją, jak i bez refundacji, w ilościach większych niż określone w regulacjach UE, byli zobowiązani uzyskać w ARR pozwolenia na wywóz.

W 2008 r. na rynku zbóż Agencja wydała łącznie 409 pozwoleń na wywóz bez refundacji 51,9 tys. ton produktów, w tym: 95 pozwoleń na wywóz 10,6 tys. ton skrobi, 82 pozwolenia na wywóz 8,7 tys. ton karmy dla zwierząt oraz 73 pozwolenia na wywóz 2,1 tys. ton mąki pszennej. Wywóz bez refundacji dotyczył łącznie 47,4 tys. ton towarów objętych wspólną organizacją rynku zbóż.

Od dnia 1 lipca 2008 r., zgodnie z obowiązującymi regulacjami UE, pozwolenia na wywóz z refundacją zbóż i ich przetworów są obligatoryjne w przypadku produktów, dla których ustalono stawkę refundacji, w tym w wysokości „zerowej”. ARR wydała 29 pozwoleń na wywóz z refundacją 280 ton mąki pszennej.

1.6. Handel zagraniczny na rynku cukru

Przywóz

Na rynku cukru pozwolenia były wymagane zarówno przy przywozie bez preferencji powyżej 2 ton produktów, jak i preferencyjnym, dokonywanym głównie w ramach kontyngentów taryfowych (dla każdej ilości produktów). W zakresie przywozu preferencyjnego przedsiębiorcy mogli uzyskać pozwolenia w ramach:

- zobowiązań dostawy cukru z krajów AKP (Afryki, Karaibów i Pacyfiku) oraz Indii,
- przywozu preferencyjnego cukru z krajów KNR (krajów najślabiej rozwiniętych),
- kontyngentów taryfowych na cukier, syropy cukrowe, izoglukozę, aromatyzowane lub barwione syropy izoglukozowe i syrop inulinowy z krajów bałkańskich (Albanii, Bośni i Hercegowiny, Chorwacji, Macedonii, Serbii i Czarnogóry),
- kontyngentu taryfowego na cukier i wyroby cukiernicze oraz proszek kakaowy zawierający dodatek cukru z krajów KTZ (krajów i terytoriów zamorskich),
- kontyngentu taryfowego na dodatkowy cukier z umów o partnerstwie w roku gospodarczym 2008/2009,
- kontyngentu taryfowego na cukier przemysłowy.

W 2008 r. Agencja wydała 134 pozwolenia na przywóz produktów cukrowych, z tego 102 pozwolenia na przywóz blisko 29,9 tys. ton produktów w ramach przywozu bez preferencji (głównie melasy) oraz 32 pozwolenia na przywóz 804,4 ton cukru trzcinowego w ramach kontyngentów taryfowych.

Wywóz

System pozwoleń obejmował wywóz produktów rynku cukru znajdujących się w obrocie na terenie UE w ilości większej niż 2 tony, zarówno z wcześniej wyznaczoną stawką refundacji (ustalaną okresowo), jak i bez refundacji. Wywóz z pozwoleniami dotyczył także każdej ilości cukru białego w ramach procedury przetargowej, jak również każdej ilości produkcji pozakwotowej (bez refundacji wywozowej).

Wywóz cukru z refundacją w 98,5% odbywał się w oparciu o system przetargowy, w ramach którego ustalana była stawka refundacji wywozowej do cukru białego w stanie naturalnym o kodzie CN 1701 99 10.

W 2008 r. Agencja wydała 205 pozwoleń na wywóz cukru białego z wcześniej wyznaczoną stawką refundacji, z tego: 151 pozwoleń dotyczyło stawki ustalonej okresowo oraz 54 - ustalonej w ramach procedury przetargowej. Ponadto wydano 45 pozwoleń na wywóz produktów rynku cukru bez refundacji.

Znaczna część wywozu cukru białego z refundacją ustaloną w ramach procedury przetargowej odbywała się na podstawie pozwoleń wydanych przez agencje płatnicze w Belgii i Wielkiej Brytanii (łącznie wykorzystano ponad 180 pozwoleń). W 2008 r. wydano łącznie 384 pozwolenia na przywóz i wywóz produktów z sektora cukru (w tym 52% pozwoleń dotyczyło wywozu cukru białego i przywozu cukru trzcinowego).

Przedsiębiorcy złożyli 1 612 wniosków o wypłatę refundacji wywozowych, z tego: 896 wniosków do cukru białego, 714 wniosków do cukru zawartego w przetworach owocowo-warzywnych oraz 2 wnioski do cukru zawartego w syropach cukrowych.

1.7. Handel zagraniczny w zakresie produktów przetworzonych non-aneks I

Wywóz

W ramach regulacji handlu zagranicznego w zakresie produktów przetworzonych non-aneks I Agencja wypłacała refundacje wywozowe do towarów nieobjętych Załącznikiem I do Traktatu Amsterdamskiego, takich jak: ciastka, czekolada, lody, pieczywo cukiernicze, jogurty aromatyzowane, płatki, soki, napoje i inne. Refundacje do wywozu tych produktów wypłacane były do wykorzystywanych w produkcji podstawowych produktów rolnych: cukru, mleka i produktów mlecznych, zbóż oraz jaj.

W 2008 r. wypłaty refundacji na rynku produktów przetworzonych były dokonywane głównie w oparciu o zarejestrowane w ARR receptury wyrobów cukierniczych: czekolad, ciastek, cukierków, pralinek, napojów, odżywek dla dzieci oraz zabielaaczy do kawy. Do surowców najczęściej zgłaszanych w recepturach należały: cukier, mleko w proszku i syrop glukozowy. Refundacje wypłacano także do

składników, których zawartość w wywożonym produkcie została określona w wyniku analizy chemicznej przeprowadzonej przez Służbę Celną na wniosek przedsiębiorcy (w przypadku, gdy nie znał on szczegółowego składu wywożonego produktu).

Instrumentem zarządzania handlem zagranicznym produktami przetworzonymi non-aneks I były świadectwa refundacji uprawniające posiadacza do uzyskania refundacji wywozowej, wystawiane na wartość refundacji wywozowej (w €), o którą mógł ubiegać się przedsiębiorca, a nie na ilość towarów. Z obowiązku posiadania świadectwa zwolnieni byli tzw. mali eksporterzy, tj. beneficjenci ubiegający się w roku budżetowym o wypłatę refundacji do wysokości 100 tys. € i posiadający siedzibę firmy w Polsce. W ramach roku budżetowego przedsiębiorcy mogli jednocześnie realizować świadectwo refundacji oraz korzystać z „rezerwy małego eksportera”.

W 2008 r. Agencja wydała 69 świadectw refundacji na kwotę 5,6 mln € uprawniających do uzyskania refundacji z tytułu wywozu produktów przetworzonych non-aneks I, zarejestrowała 7,9 tys. wniosków o wypłatę refundacji na wywóz towarów przetworzonych, a także wydała 128 zaświadczeń P2, wymaganych przy wywozie ciasta makaronowego o kodach CN 1902 11 00 i CN 1902 19 do USA. Refundacje do wywozu produktów przetworzonych non-aneks I uzyskało 52 przedsiębiorców.

Agencja rozpatrzyła również 2 wnioski o autoryzację (uzyskało ją 2 przedsiębiorców), a także zarejestrowała 287 receptur. Od 1 maja 2004 r. do 31 grudnia 2008 r. zarejestrowano 5,3 tys. receptur, z których 3,7 tys. posiadało w 2008 r. status wygasły, a 1,6 tys. status aktywny.

Ponadto, we współpracy ze Służbami Celnymi, ARR zleciła wykonanie kontroli weryfikacyjnych 125 receptur u 41 producentów.

1.8. Handel zagraniczny na rynku ryżu

Przywóz

System pozwoleń był stosowany przy przywozie powyżej 1 tony ryżu bez preferencji oraz każdej jego ilości w ramach kontyngentów.

W 2008 r. w ramach przywozu bez preferencji wydano 176 pozwoleń na przywóz 39,7 tys. ton ryżu (grupa towarowa CN 1006) oraz 1 pozwolenie na 12,5 ton

ryżu (grupa towarowa CN 1102). Ryż w ramach przywozu bez preferencji był importowany głównie z Tajlandii, Urugwaju, Pakistanu i Indii.

W ramach kontyngentu wynikającego z rozporządzenia Komisji (WE) nr 327/98, wydano 26 pozwoleń na przywóz 1,5 tys. ton ryżu (grupa towarowa CN 1006), głównie z Pakistanu, Wietnamu i Tajlandii oraz 2 pozwolenia na przywóz 3,9 tys. ton ryżu o kodzie CN 1006 30 98 z Gujany i Surinamu, na podstawie kontyngentu określonego w rozporządzeniu Komisji (WE) nr 1529/2007.

Wywóz

Pozwolenia były wymagane wyłącznie przy wywozie bez refundacji powyżej 500 kg ryżu, z wyłączeniem produktów objętych kodem CN 1006 10, tj. ryżu niełuskanego przeznaczonego do siewu. W 2008 r. wydano 14 pozwoleń na wywóz bez refundacji 126 ton ryżu (grupa towarowa CN 1006) oraz 1 pozwolenie dotyczące 10 ton kaszki ryżowej o kodzie CN 1103.

1.9. Handel zagraniczny na rynku świeżych owoców i warzyw

Przywóz

Na rynku świeżych owoców i warzyw systemem pozwoleń na przywóz był objęty czosnek o kodzie CN 0703 20 00, importowany w ramach kontyngentów z Chin, Argentyny i innych krajów trzecich. W 2008 r. wystawiono 81 pozwoleń na przywóz 3,9 tys. ton czosnku. Ponadto ARR wydawała pozwolenia na przywóz czosnku i produktów będących pochodną czosnku poza kontyngentem (wystawiono 126 pozwoleń na przywóz 4,8 tys. ton tych produktów).

Tabela 17. Pozwolenia wydane w 2008 r. na przywóz poza kontyngentem czosnku i innych produktów będących pochodną czosnku

Lp.	Kod towaru	Liczba pozwoleń	Ilości na pozwoleniach (tony)
1.	0703 20 00	41	1 798
2.	ex 0703 90 00	2	1
3.	ex 0711 90 80	15	537
4.	ex 0712 90 90	68	2 453
Ogółem		126	4 789

W 2008 r. wydano także 20 pozwoleń na przywóz 1,7 tys. ton jabłek o kodzie CN 0808 10.

Tabela 18. Pozwolenia wydane w 2008 r. na przywóz jabłek (kod CN 0808 10)

Lp.	Kraj pochodzenia	Liczba pozwoleń	Ilości na pozwoleniach (tony)
1.	Macedonia	1	100
2.	Chile	10	881
3.	Argentyna	9	718
Ogółem		20	1 699

Wywóz

Z dniem 1 stycznia 2008 r. zostały zniesione refundacje do wywozu świeżych owoców i warzyw, w związku z tym Agencja wypłacała refundacje wywozowe na podstawie 220 pozwoleń udzielonych beneficjentom w 2008 r. do zgłoszeń celnych przyjętych (wystawionych) do końca 2007 r.

1.10. Handel zagraniczny na rynku olejów i tłuszczów

Przywóz

Pozwolenia w ramach przywozu bez preferencji były wymagane dla ilości powyżej 100 kg, dla produktów objętych grupą towarową CN 1509, podgrupą CN 1510 00 oraz kodami CN: 0709 90 39, 0711 20 90, 1522 00 31, 1522 00 39 i 2306 90 19.

W ramach kontyngentu taryfowego oraz przywozu preferencyjnego po obniżonych stawkach celnych pozwolenie było obowiązkowe dla każdej ilości przywożonych produktów. W 2008 r. ARR wydała 4 pozwolenia na przywóz bez preferencji 14 ton oliwy z oliwek, pochodzącej z Libanu i Argentyny.

1.11. Handel zagraniczny na rynku bananów

Przywóz

W 2008 r. obowiązywały pozwolenia na przywóz bananów wystawiane na podstawie rozporządzenia Komisji (WE) nr 2014/2005. Agencja wydała 252 pozwolenia na przywóz 104,8 tys. ton bananów.

1.12. Handel zagraniczny na rynku lnu i konopi

Przywóz

Systemem pozwoleń na przywóz lnu i konopi objęte były następujące produkty: konopie surowe lub roszone (produkowane na włókno) i nasiona odmian konopi (przeznaczone na siew oraz inne niż siewne).

W 2008 r. Agencja udzieliła 2 pozwoleń na przywóz 200 ton nasion konopi innych niż siewne o kodzie CN 1207 99 91.

1.13. Handel zagraniczny na rynku przetworów owocowych i warzywnych

Przywóz

Przywóz przetworów owocowych i warzywnych nie był objęty systemem pozwoleń. Wyjątek stanowiły zakonserwowane grzyby z rodzaju *Agaricus* przywożone w ramach kontyngentu z Chin oraz kontyngentu z innych krajów nienależących do UE. W ramach tych kontyngentów, ARR w 2008 r. wydała 3 pozwolenia na przywóz 37,3 ton grzybów zakonserwowanych o kodach CN: 0711 51 00, 2003 10 20 oraz 2003 10 30.

1.14. Handel zagraniczny na rynku wina

Przywóz

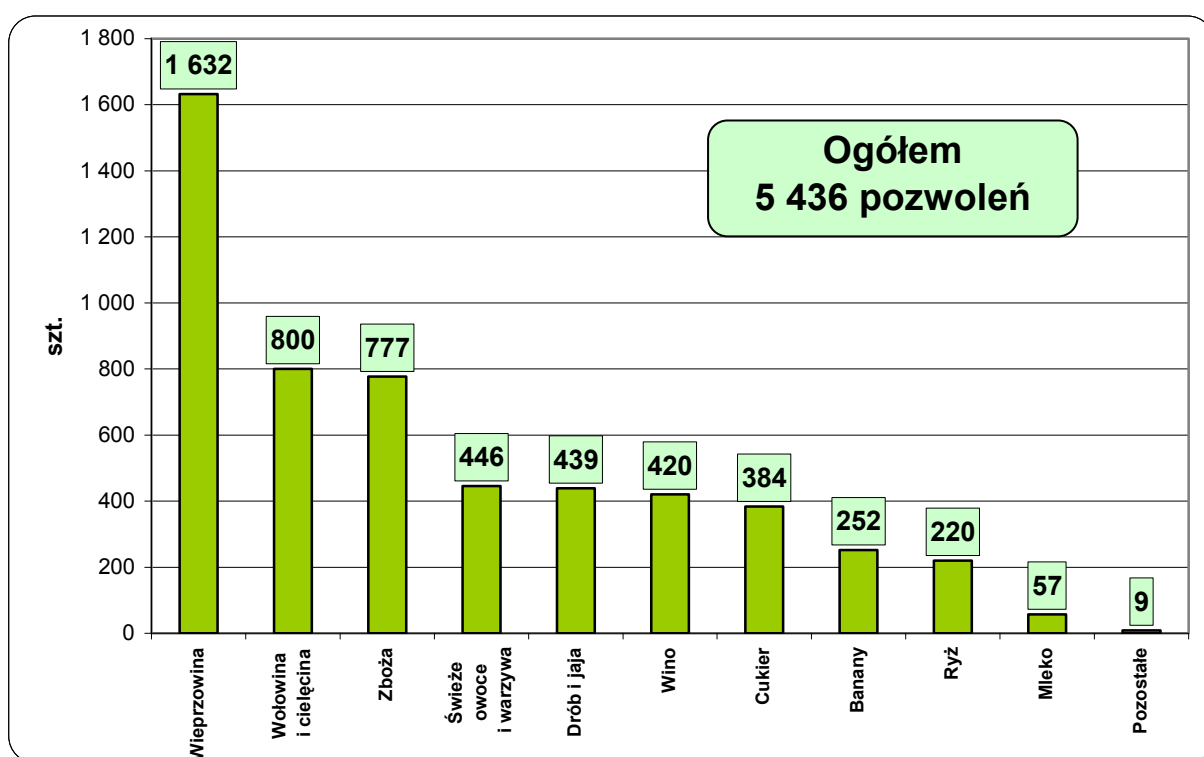
W okresie styczeń-lipiec 2008 r. przywóz powyżej 30 hl wina był objęty obowiązkiem uzyskania pozwolenia. W tym okresie Agencja wystawiła 420 pozwoleń uprawniających do przywozu 59,7 tys. hl wina, głównie z Mołdawii, Gruzji, krajów Ameryki Południowej, RPA, Australii, Izraela oraz USA.

Z dniem 1 sierpnia 2008 r. wymóg posiadania pozwolenia na przywóz wina został zniesiony (rozporządzenie Komisji (WE) nr 514/2008).

2. Podsumowanie działań ARR w ramach regulacji handlu zagranicznego

Agencja Rynku Rolnego realizując w 2008 r. swoje zadania w zakresie administrowania obrotem towarowym z zagranicą, wystawiła łącznie 5,4 tys. pozwoleń na przywóz i wywóz produktów rolno-spożywczych, w tym: 3,3 tys. w ramach wywozu z refundacją, 1,5 tys. w ramach przywozu bez preferencji oraz 0,5 tys. w ramach wywozu bez refundacji.

Wykres 32. Liczba pozwoleń wydanych w 2008 r. na przywóz/wywóz towarów do/z Polski

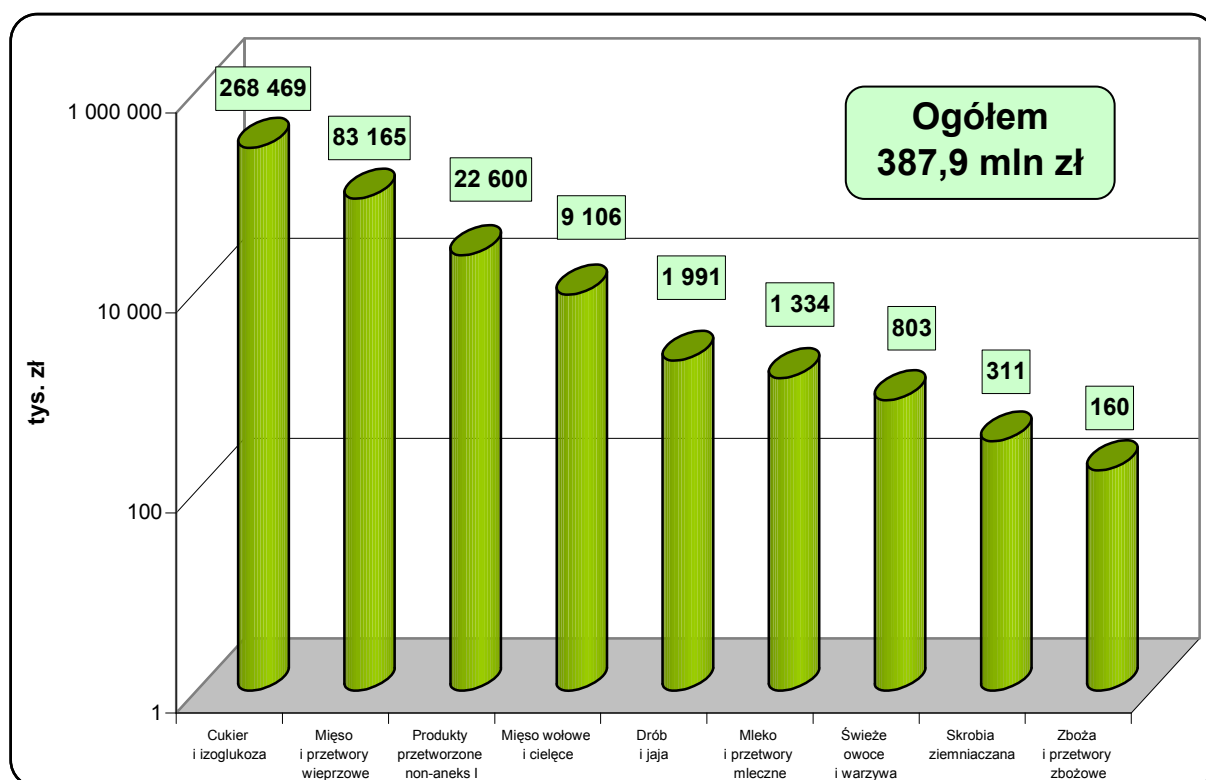

Najwięcej pozwoleń wystawiono na rynkach: wieprzowiny - 1,6 tys., wołowiny i cielęciny oraz zbóż - po 0,8 tys., a także na rynkach świeżych owoców i warzyw, drobiu i jaj, wina oraz cukru - po 0,4 tys. pozwoleń.

W 2008 r. do ARR wpłynęło 15,3 tys. wniosków o wypłatę refundacji, w tym najwięcej w zakresie produktów przetworzonych non-aneks I - 7,9 tys. (52% łącznej liczby wniosków) oraz na rynku wieprzowiny (4,5 tys.) i cukru (1,6 tys.).

Przedsiębiorcy wnioskowali o refundacje wywozowe w trybie standardowym i zaliczkowym. Najwięcej płatności zaliczkowych dokonano na rynku cukru. Eksporterzy wnioskujący o refundacje mogli posługiwać się pozwoleniami wydanymi przez Agencję lub właściwe instytucje innych państw członkowskich UE, korzystając z możliwości przenoszenia praw do wywozu w ramach regulacji obowiązujących na poszczególnych rynkach rolnych.

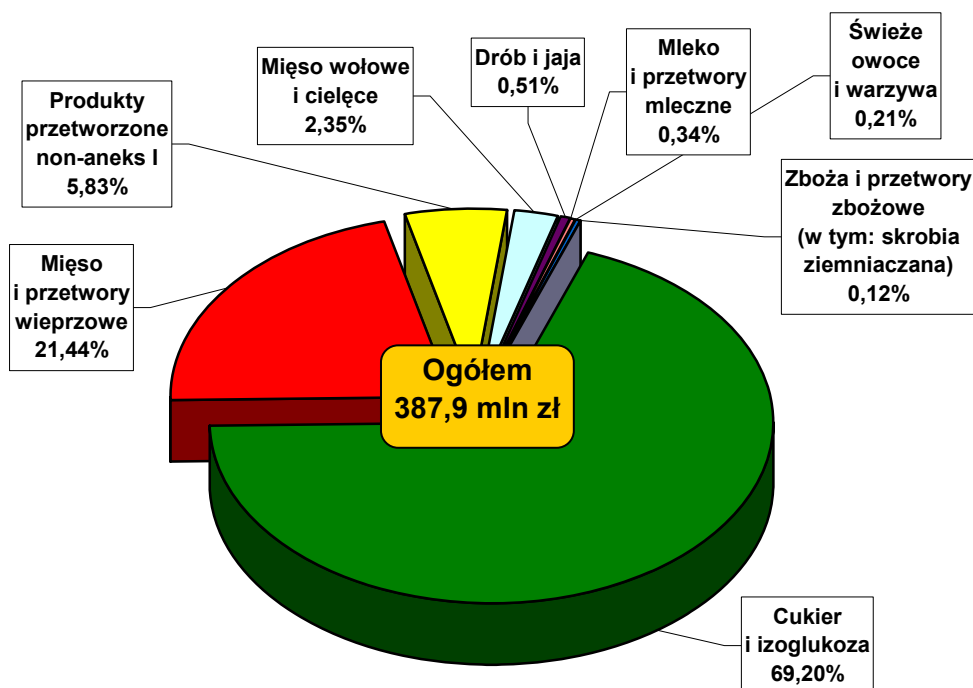
Wykres 33. **Wyплаты refundacji wywozowych w 2008 r. w podziale na produkty**

W 2008 r. Agencja wypłaciła łącznie 387,9 mln zł refundacji do wywozu 396,9 tys. ton produktów rolno-spożywczych. Najwięcej środków finansowych wypłacono na rynkach cukru - 268,5 mln zł i wieprzowiny - 83,2 mln zł, a także w zakresie produktów przetworzonych non-aneks I - 22,6 mln zł.

W zakresie towarów objętych jednym zgłoszeniem wywozowym, najwięcej płatności zrealizowano dla produktów non-aneks I oraz dla cukru wykorzystanego w produkcji przetworów owocowo-warzywnych. W przypadku wywozu tych towarów, jednym zgłoszeniem wywozowym objętych było często od kilku do kilkunastu różnych produktów. W związku z tym dla jednego wniosku o refundację wywozową dokonywano odpowiednio od kilku do kilkunastu płatności.

Wykres 34. **Struktura wypłat refundacji wywozowych w 2008 r.**

Najważniejszymi rynkami zbytu w wywozie produktów rolno-spożywczych objętych refundacjami były kraje WNP, głównie: Rosja, Uzbekistan i Ukraina. Polscy eksporterzy lokowali również produkty na rynkach innych krajów, w tym azjatyckich, jak również położonych w Ameryce Północnej i Południowej.

Tabela 19. **Główne kierunki wywozu towarów z refundacjami w 2008 r.**

Lp.	Rynek	Kwota refundacji (tys. zł)	Ilość (tys. ton)	Główne kierunki		Liczba przedsiębiorców korzystających z refundacji
				Kraj	mln zł	
1.	Cukier	268 469	218,5	Rosja	68,73	28
				Tadżykistan	49,91	
				Uzbekistan	74,57	
2.	Wieprzowina	83 165	80,8	Ukraina	53,76	40
				USA	9,98	
				Białoruś	7,82	
3.	Produkty przetworzone non-aneks I	22 600	71,4*	Rosja	8,24	53
				Turcja	3,55	
				Ukraina	2,28	
4.	Wołowina i cielęcina	9 106	7,7	Rosja	2,91	16
				Kazachstan	2,44	
				Kosowo	1,68	
5.	Drób i jaja	1 991	2,1	Ukraina	1,36	14
				Mołdawia	0,25	
				Kuwejt	0,16	

Lp.	Rynek	Kwota refundacji (tys. zł)	Ilość (tys. ton)	Główne kierunki		Liczba przedsiębiorców korzystających z refundacji
				Kraj	mln zł	
6.	Mleko i przetwory mleczne	1 334	0,6	Arabia Saudyjska	0,46	7
				Algieria	0,35	
				Egipt	0,16	
7.	Owoce i warzywa	803	9,3	Ukraina	0,71	41
				Białoruś	0,05	
				Norwegia	0,01	
8.	Zboża (w tym: skrobia ziemniaczana)	471	6,5	Rosja	0,14	13
				Białoruś	0,11	
				Hongkong	0,08	
Ogółem		387 939	396,9			212

* dotyczy wywiezionej ilości produktów.

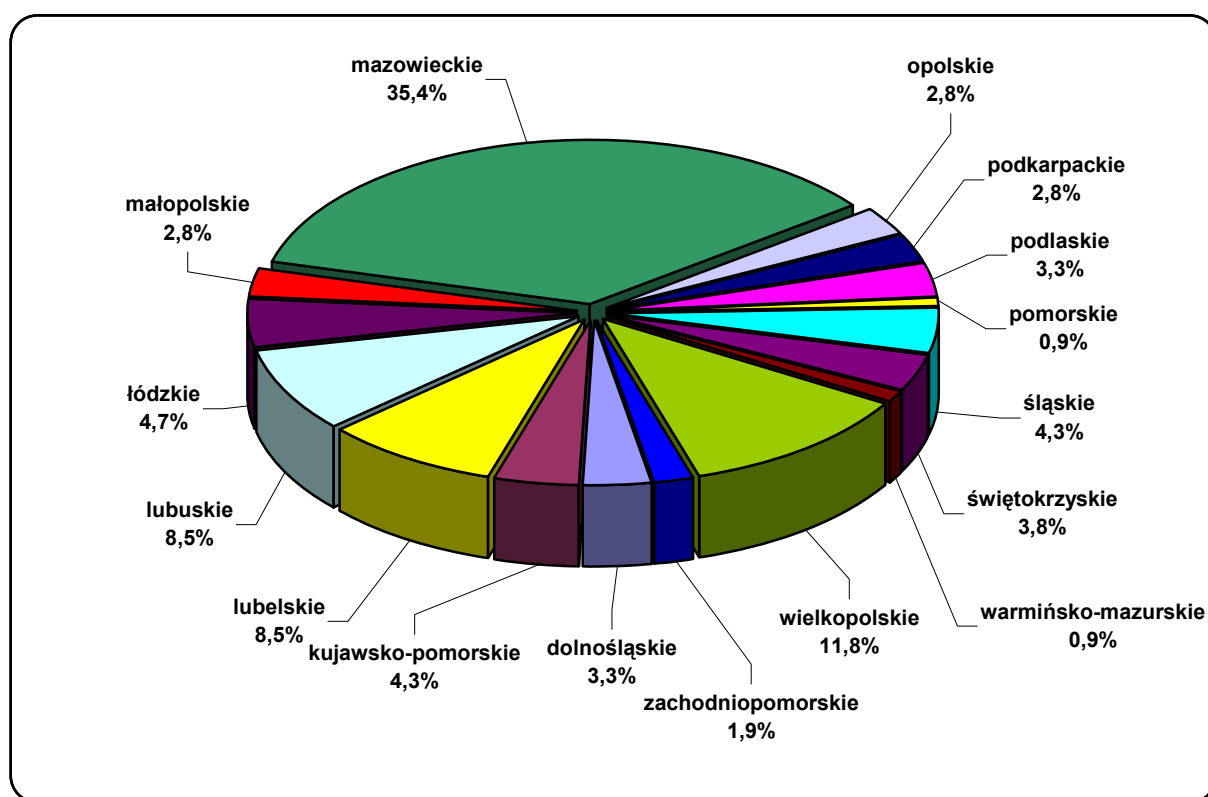
Mapa 3. Liczba przedsiębiorców korzystających w 2008 r. z refundacji wywozowych w podziale na województwa

W 2008 r. refundacje wywozowe wypłacono 212 eksporterom, spośród których najliczniejszą grupę stanowili przedsiębiorcy posiadający zarejestrowaną działalność gospodarczą na terenie województw: mazowieckiego (35,4% ogółu przedsiębiorców korzystających z refundacji wywozowych), wielkopolskiego (11,8%), lubelskiego i lubuskiego (po 8,5%).

Przedsiębiorcy z województwa łódzkiego stanowili 4,7% beneficjentów, z województw kujawsko-pomorskiego i śląskiego - po 4,3%, świętokrzyskiego - 3,8%, podlaskiego i dolnośląskiego - po 3,3%, natomiast przedsiębiorcy z województw: małopolskiego, opolskiego i podkarpackiego - po 2,8%. Najmniej przedsiębiorców otrzymało refundacje wywozowe w województwach: zachodniopomorskim, pomorskim oraz warmińsko-mazurskim (łącznie blisko 3,7% beneficjentów refundacji wywozowych).

Wykres 35. **Struktura przedsiębiorców korzystających z refundacji wywozowych w 2008 r. (w podziale na województwa)**

W 2008 r. ARR wystawiła 5,4 tys. pozwoleń na przywóz i wywóz produktów rolno-spożywczych, w tym 3,3 tys. pozwoleń uprawniających do ubiegania się o refundacje wywozowe. Do Agencji wpłynęło 15,3 tys. wniosków o refundacje wywozowe. Wypłatami refundacji objęto 396,9 tys. ton produktów rolno-żywnościowych na kwotę 387,9 mln zł.

IV. SYTUACJA EKONOMICZNO-FINANSOWA ARR

W 2008 r. Agencja Rynku Rolnego prowadziła gospodarkę finansową obejmującą działalność ustawową w zakresie administrowania mechanizmami Wspólnej Polityki Rolnej finansowanymi z budżetu UE oraz z budżetu krajowego. Działania ARR w tym zakresie polegały na:

- prefinansowaniu mechanizmów WPR na rynkach rolnych,
- dokonywaniu krajowych płatności uzupełniających dla producentów surowca tytoniowego i plantatorów ziemniaków skrobiowych,
- współfinansowaniu z budżetu krajowego mechanizmów WPR (programów działań promocyjnych i informacyjnych, programu poprawy produkcji i sprzedaży produktów pszczelarskich)

oraz

- wsparciu finansowym do zużycia kwalifikowanego materiału siewnego,
- dokonywaniu dopłat do spożycia mleka i przetworów mlecznych w szkołach podstawowych (w ramach programu „Szkłanka mleka”),
- wypłacie rekompensat za zrzekanie się indywidualnych ilości referencyjnych (IIR),
- pomocy dla plantacji trwałych,

a także

- prowadzeniu działalności administracyjnej zapewniającej realizację zadań powierzonych Agencji.

Dodatkowo Agencja na podstawie umów zawartych z Ministerstwem Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz Urzędem Komitetu Integracji Europejskiej realizowała w 2008 r. następujące projekty:

- projekt „Mołdowa” - dotyczący wsparcia w zakresie opracowania założeń do utworzenia instytucji realizującej interwencyjną politykę państwa w sektorze rolnym oraz w zakresie stosowania mechanizmów wsparcia dla tego sektora,
- projekt „Ukraina” - dotyczący zorganizowania i przeprowadzenia 3-dniowej wizyty studyjnej w Polsce dla 7 przedstawicieli administracji publicznej Ukrainy,

- projekt „Paryż” - dotyczący wykonania na rzecz MRiRW usługi polegającej na promocji polskiej żywności i dorobku kulinarnego podczas obchodów Święta Narodowego Trzeciego Maja organizowanego przez ambasadę RP w Paryżu,
- projekt „Chiny” - dotyczący wykonania na rzecz MRiRW usługi polegającej na wynajęciu na czas trwania Międzynarodowych Targów Żywności SIAL CHINA w Szanghaju powierzchni wystawienniczej w Shanghai New International Expo Center.

Zgodnie z ustawą z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 249, poz. 2104, z późn. zm.) Agencja finansowała działania związane z administrowaniem mechanizmami WPR w ramach:

- udzielonej przez Ministra Finansów pożyczki na prefinansowanie zadań,
 - przekazywanych przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi środków na współfinansowanie, płatności uzupełniające oraz na podatek VAT od działalności prowadzonej w ramach mechanizmów WPR,
 - umowy dotacji celowej w zakresie wydatków bieżących oraz inwestycji i zakupów inwestycyjnych, a także na realizację mechanizmów krajowych
- oraz realizowała projekty „Mołdowa”, „Ukraina”, „Paryż” i „Chiny” na podstawie odrębnie zawartych umów.

Tabela 20. **Wydatki na realizację działań ARR oraz źródła ich finansowania w 2008 r.**

Lp.	Wyszczególnienie	Źródło finansowania	Wartość (tys. zł)
1.	Prefinansowanie	pożyczka MF + zwroty rozliczające pożyczkę	623 421
2.	Współfinansowanie	dotacja celowa	12 047
-	Współfinansowanie programów działań promocyjnych i informacyjnych dotyczących produktów rolnych na rynku wewnętrznym i w państwach trzecich	dotacja celowa	4 607
-	Współfinansowanie programu poprawy produkcji i sprzedaży produktów pszczelarskich	dotacja celowa	7 440
3.	Udział ARR w mechanizmie „Współfinansowanie programów działań promocyjnych i informacyjnych dotyczących produktów rolnych na rynku wewnętrznym i w państwach trzecich	dotacja celowa	569

Lp.	Wyszczególnienie	Źródło finansowania	Wartość (tys. zł)
4.	Płatności uzupełniające	dotacja celowa	325 896
-	Płatności dla producentów surowca tytoniowego	dotacja celowa	299 659
-	Płatności dla plantatorów ziemniaków skrobiowych	dotacja celowa	26 237
5.	Finansowanie podatku VAT od WPR	dotacja celowa	14 132
6.	Mechanizmy krajowe		194 269
		z tego: dotacja celowa środki z 2007 r. środki własne	86 959 102 841 4 469
-	Dopłaty do spożycia mleka i przetworów mlecznych w szkołach podstawowych (w ramach programu „Szkłanka mleka”)	z tego: dotacja celowa środki z 2007 r. środki własne	121 488 59 239 61 354 895
-	Wsparcie finansowe do zużycia kwalifikowanego materiału siewnego	z tego: dotacja celowa środki z 2007 r. środki własne	66 842 21 934 41 334 3 574
-	Pomoc do plantacji trwałych	z tego: dotacja celowa środki z 2007 r.	3 399 3 386 13
-	Wypłaty rekompensat za zrzekanie się indywidualnych ilości referencyjnych (IIR)	z tego: dotacja celowa środki z 2007 r.	2 540 2 400 140
7.	Wydatki administracyjne		137 858
		z tego: dotacja celowa środki z 2007 r. środki własne	 124 998 10 318 2 542
8.	Wydatki inwestycyjne		8 923
		z tego: dotacja celowa środki z 2007 r. środki własne	 5 071 1 033 2 819
9.	Projekt „Mołdowa”	dotacja celowa	157
10.	Projekty: „Paryż”, „Chiny”, „Ukraina”	Środki z MRiRW i UKIE	347
Ogółem			1 317 619

1. Działalność ARR prowadzona w 2008 r. w ramach administrowania mechanizmami WPR¹²

1.1. Obrót środkami finansowymi

W 2008 r. Agencja realizowała wydatki w ramach administrowania mechanizmami WPR z udzielonej przez Ministra Finansów pożyczki w kwocie do 750 000 tys. zł na prefinansowanie zadań.

Wydatki na realizację mechanizmów WPR w ramach prefinansowania wyniosły łącznie 623 421 tys. zł.

Tabela 21. Wydatki poniesione przez ARR w 2008 r. na realizację mechanizmów WPR w ramach prefinansowania

Lp.	Wyszczególnienie	Wartość (tys. zł)
I.	Rynek zbóż	1 917
1.	Handel zagraniczny na rynku zbóż	160
2.	Interwencyjny zakup i sprzedaż zbóż	1 757
II.	Rynek mięsa	101 489
1.	Handel zagraniczny na rynku wieprzowiny	83 165
2.	Handel zagraniczny na rynku wołowiny i cielęciny	9 106
3.	Dopłaty do prywatnego przechowywania wieprzowiny	9 218
III.	Rynek drobiu i jaj	1 991
1.	Handel zagraniczny na rynku drobiu i jaj	1 991
IV.	Rynek mleka i przetworów mlecznych	39 798
1.	Handel zagraniczny na rynku mleka	1 334
2.	Dopłaty do spożycia mleka i przetworów mlecznych w placówkach oświatowych	38 318
3.	Dopłaty do zakupu masła przez instytucje i organizacje niedochodowe	146
V.	Rynek skrobi	8 910
1.	Handel zagraniczny na rynku zbóż (skrobia ziemniaczana)	311
2.	Dopłaty w ramach kwotowania produkcji skrobi ziemniaczanej	8 599
VI.	Rynek cukru	268 469
1.	Handel zagraniczny na rynku cukru	268 469
VII.	Rynek owoców i warzyw	803
1.	Handel zagraniczny na rynku świeżych owoców i warzyw	803
VIII.	Rynek suszu paszowego	1 201
1.	Dopłaty do produkcji suszu paszowego	1 201
IX.	Rynek lnu i konopi	468
1.	Dopłaty do przetwórstwa słomy lnianej i konopnej na włókno	468
X.	Rynek miodu	7 440
1.	Wsparcie rynku produktów pszczelich (prefinansowanie)	7 440
XI.	Dostarczanie nadwyżek żywności najuboższej ludności UE	160 559

¹² Okres 01.01-31.12.2008 r. obejmuje rok obrachunkowy EFRG 2007/2008 (01.01-15.10.2008 r.) oraz rok obrachunkowy EFRG 2008/2009 (16.10-31.12.2008 r.).

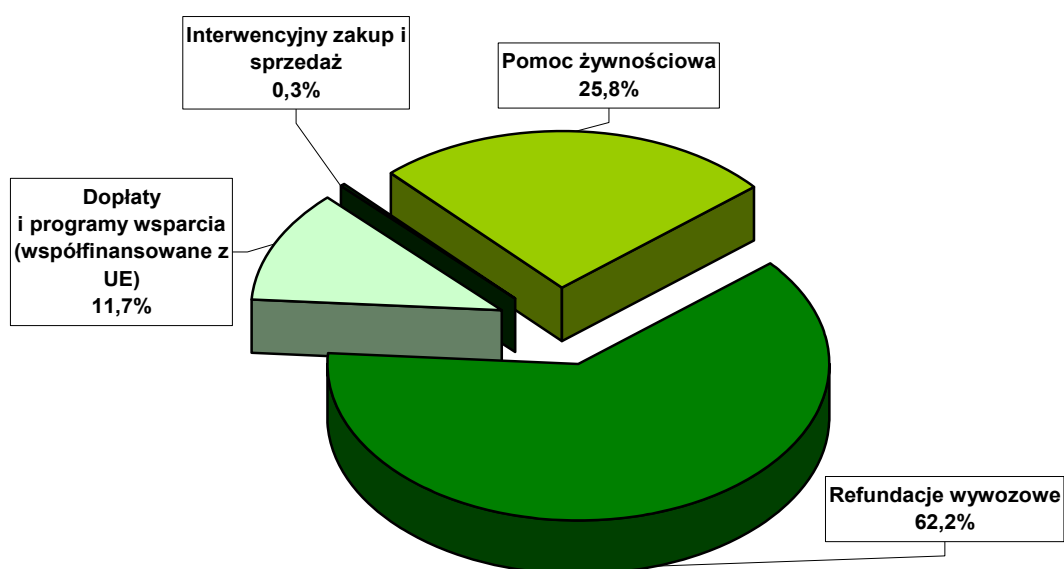
Lp.	Wyszczególnienie	Wartość (tys. zł)
XII.	Wsparcie działań promocyjnych i informacyjnych na rynkach wybranych produktów rolnych (prefinansowanie)	7 776
XIII.	Handel zagraniczny w zakresie produktów przetworzonych non-aneks I (refundacje wywozowe)	22 600
1.	Cukier	22 226
2.	Mleko i produkty mleczne	278
3.	Zboża	74
4.	Jaja	22
Ogółem wydatki na prefinansowanie		623 421

Zgodnie z powyższym zestawieniem najwyższy poziom wydatków odnotowano na rynku cukru - 290 695 tys. zł (46,6%), w tym refundacje do produktów non-aneks I zawierających cukier wyniosły 22 226 tys. zł. W ramach programu „Dostarczanie nadwyżek żywności najuboższej ludności UE” wypłacono 160 559 tys. zł (25,8%).

Tabela 22. **Wydatki poniesione przez ARR w 2008 r., w ramach grup mechanizmów, prefinansowane z WPR**

Lp.	Wyszczególnienie	Wartość (tys. zł)	Udział (%)
1.	Refundacje wywozowe	387 939	62,2
2.	Pomoc żywnościowa	160 559	25,8
3.	Dopłaty i programy wsparcia (współfinansowane z UE)	73 166	11,7
4.	Interwencyjny zakup i sprzedaż	1 757	0,3
Ogółem wydatki		623 421	100,0

Wykres 36. **Struktura wydatków ARR w ramach WPR w 2008 r.**

Najwyższy poziom wydatków poniesionych przez Agencję w 2008 r. w ramach administrowania mechanizmami WPR stanowiły refundacje wywozowe - 387 939 tys. zł (62,2% ogółu wydatków w ramach prefinansowania).

Tabela 23. Obrót środkami finansowymi na działalności WPR w 2008 r.

Lp.	Wyszczególnienie	Wartość (tys. zł)
I.	Środki na 01.01.2008 r.	16 752
II.	Wpływy ogółem, z tego:	2 475 935
1.	Prefinansowanie (pożyczka)	621 808
2.	Podatek VAT od WPR (dotacja celowa)	14 132
3.	Współfinansowanie	12 106
-	programu poprawy produkcji i wprowadzenia do obrotu produktów pszczelarskich	7 440
-	programów działań promocyjnych i informacyjnych dotyczących produktów rolnych na rynku wewnętrznym i w państwach trzecich ¹	4 666
4.	Programy promocyjne i informacyjne dotyczące produktów rolnych na rynku wewnętrznym i w państwach trzecich (20% udziału ARR)	569
5.	Podatek VAT z Urzędu Skarbowego	6 773
6.	Zabezpieczenia	31 362
-	zabezpieczenia gotówkowe	29 924
-	przejęte zabezpieczenia krajowe	1 303
-	przejęte zabezpieczenia UE	135
7.	Kwotowanie produkcji mleka - opłaty specjalne	26
8.	Odzyskane kwoty	1 867
-	Wierzytelności	695
-	- UE	695
-	- krajowe	0
-	Kary	735
-	- UE	361
-	- krajowe ²	374
-	Odsetki	437
-	- UE	213
-	- krajowe ²	224
9.	Wpływ środków z MRiRW w celu zwrócenia do beneficjentów	184
10.	Opłaty cukrowe	372 450
11.	Składka restrukturyzacyjna	958 613
12.	Częściowa spłata pożyczki	456 036
13.	Pozostałe	9
III.	Wydatki ogółem, z tego:	2 472 776
1.	Wydatki na WPR- prefinansowanie (pożyczka), z tego:	623 379
-	refundacje wywozowe, dopłaty i programy wsparcia ³	461 070
-	dostarczanie nadwyżek żywności najuboższej ludności UE ⁴	160 552
-	interwencyjny zakup i sprzedaż	1 757
2.	Współfinansowanie	12 106
-	programy wsparcia	12 106
3.	Programy promocyjne i informacyjne dotyczące produktów rolnych	569

Lp.	Wyszczególnienie	Wartość (tys. zł)
	na rynku wewnętrznym i w państwach trzecich (20% udziału ARR)	
4.	Podatek VAT	20 905
-	podatek VAT zapłacony przedsiębiorcom	12 635
-	podatek VAT z US przekazany do MRiRW	6 773
-	podatek VAT do US	1 497
5.	Oplaty cukrowe	372 450
6.	Kwotowanie produkcji mleka (opłaty specjalne) - zwroty	70
7.	Przejęte zabezpieczenia	27 864
-	zabezpieczenia - zwrot do przedsiębiorcy	26 497
-	zabezpieczenia - zwrot do MRiRW	1 367
8.	Odzyskane kwoty - zwrot do MRiRW	599
-	kary (krajowe) ²	375
-	odsetki (krajowe) ²	224
9.	Zwrot do beneficjentów wcześniej odzyskanych środków	184
10.	Składka restrukturyzacyjna	958 613
11.	Częściowa spłata pożyczki	456 036
12.	Pozostałe	1
IV.	Stan środków na 31.12.2008 r.	19 911

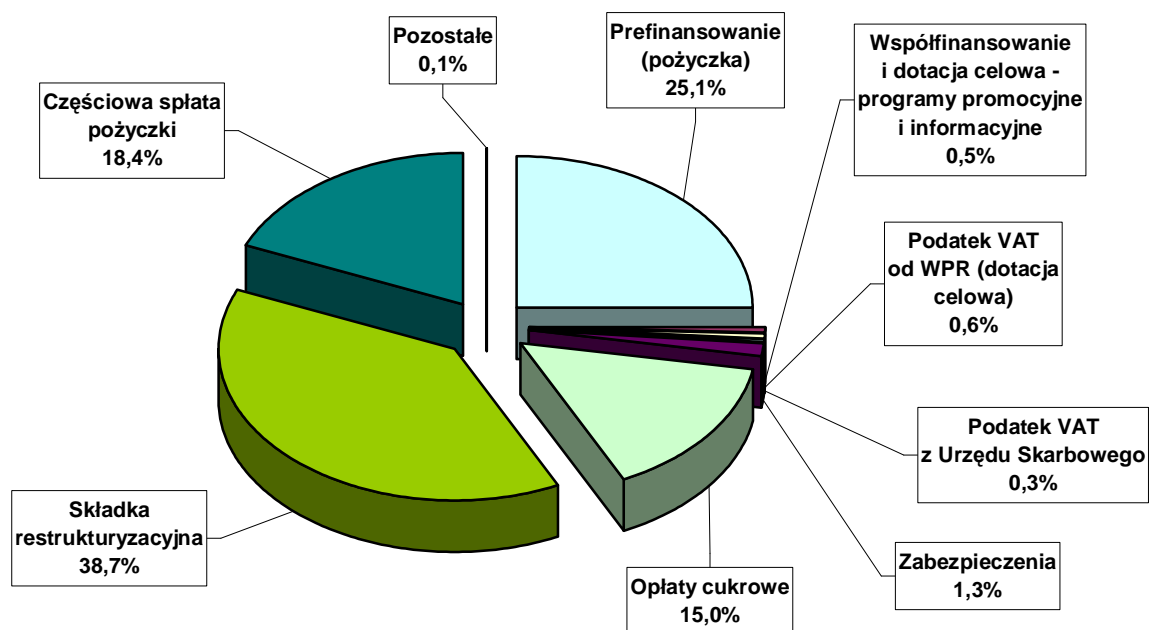
¹ Kwota 4 666 tys. zł nie uwzględnia zwrotów od beneficjentów w wysokości 59 tys. zł dokonanych w lutym 2009 r. Kwotę tę Agencja zwróciła na rachunek wydatków budżetu państwa, pomniejszając jednocześnie wydatki na ten cel w 2008 r.,

² Różnica pomiędzy kwotą wpływów i wydatków wynika z przesunięcia na przełomie lat wpływu środków na rachunek Agencji oraz ich przekazania na rachunek MRiRW,

³ W kwocie wydatków na refundacje wywozowe, dopłaty i programy wsparcia nie uwzględniono kompensat w wysokości 35 tys. zł,

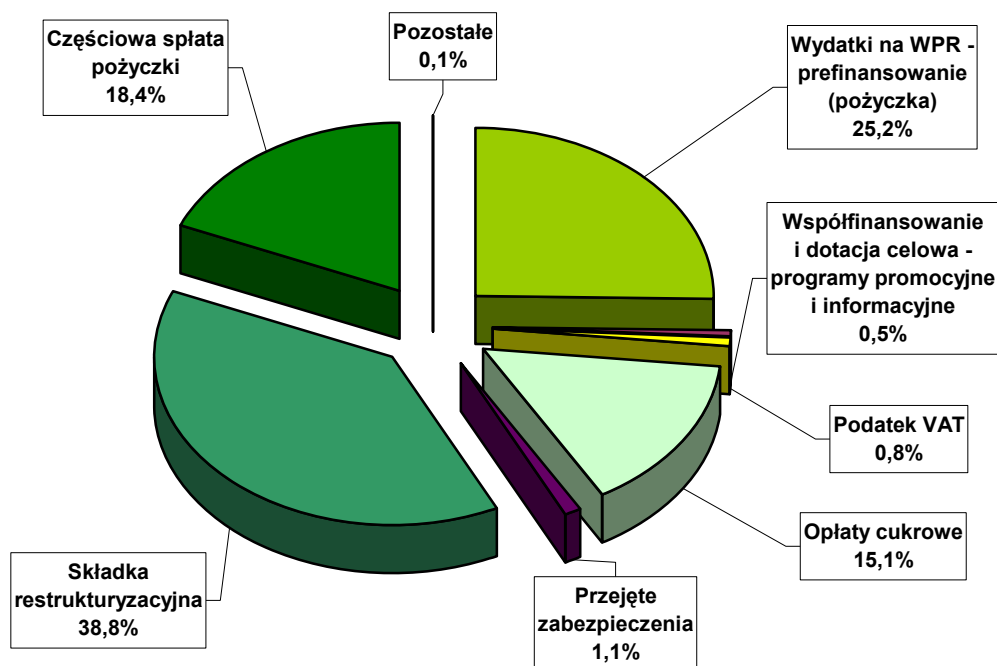
⁴ W kwocie wydatków na pomoc żywnościową nie uwzględniono kompensat w wysokości 7 tys. zł.

Wykres 37. **Struktura wpływów ARR w zakresie obrotu środkami finansowymi w ramach WPR w 2008 r.**

W 2008 r. wpływy Agencji w zakresie obrotu środkami finansowymi na działalności z tytułu WPR wyniosły 2 475 935 tys. zł. W strukturze wpływów finansowych w 2008 r. dominowała składka restrukturyzacyjna (958 613 tys. zł) oraz pożyczka z Ministerstwa Finansów na prefinansowanie (621 808 tys. zł).

Wykres 38. **Struktura wydatków ARR w zakresie obrotu środkami finansowymi w ramach WPR w 2008 r.**

Wydatki Agencji w 2008 r. w zakresie obrotu środkami finansowymi na działalności z tytułu Wspólnej Polityki Rolnej wyniosły ogółem 2 472 776 tys. zł. W strukturze wydatków najwyższe pozycje stanowiły: składka restrukturyzacyjna (958 613 tys. zł), wydatki poniesione na realizację mechanizmów WPR (623 379 tys. zł), jak również opłaty cukrowe (372 450 tys. zł).

W 2008 r. Agencja przekazała na dochody budżetu państwa środki finansowe z tytułu pobranej składki restrukturyzacyjnej w kwocie 958 613 tys. zł, opłat cukrowych w kwocie 372 450 tys. zł oraz innych dochodów, takich jak: podatek VAT w kwocie 6 773 tys. zł oraz przejętych zabezpieczeń, kar, odsetek i różnic kursowych w łącznej kwocie 1 970 tys. zł.

Agencja w 2008 r. otrzymała środki z budżetu państwa w kwocie 456 036 tys. zł z przeznaczeniem na częściową spłatę zaciągniętej pożyczki. Agencja wpłaciła ww. kwotę na rachunek bankowy, z którego pochodziły środki pożyczki, niezwłocznie po otrzymaniu tych środków z MRiRW.

Środki finansowe pochodzące ze składki restrukturyzacyjnej, stanowiące środki wpłacone przez beneficjentów w ramach pierwszej i drugiej raty oraz opłaty cukrowe, ARR w 2008 r. przekazała na rachunek dochodów budżetu państwa.

Stan środków na dzień 31.12.2008 r. wyniósł 19 911 tys. zł. Środki te są środkami o ograniczonej możliwości dysponowania. Powyższa kwota obejmuje:

- zabezpieczenia złożone w Agencji przez przedsiębiorców w kwocie 19 401 tys. zł jako zabezpieczenia uczestnictwa w wybranych mechanizmach WPR,
- opłaty specjalne za przekroczenie indywidualnej kwoty mlecznej w ramach kwotowania produkcji mleka w kwocie 474 tys. zł,
- wpływy z tytułu: odsetek w kwocie 4 tys. zł, odzyskanych wierzytelności w kwocie 13 tys. zł oraz wstrzymanych płatności na rzecz beneficjenta (do czasu aktualizacji danych w Centralnym Rejestrze Przedsiębiorców) w kwocie 19 tys. zł.

1.2. Zabezpieczenia

Podmioty uczestniczące w realizacji mechanizmów WPR były zobowiązane do dokonania wpłaty zabezpieczenia gotówkowego lub złożenia gwarancji instytucji finansowych, wymienionych w załączniku do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 19 sierpnia 2004 r. w sprawie wykazu gwarantów uprawnionych do udzielania gwarancji składanych jako zabezpieczenie pokrycia kwot wynikających z długów celnych (Dz. U. z 2004 r. Nr 194, poz. 1987, z późn. zm.). Instytucje te, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 21 kwietnia 2004 r. w sprawie współpracy pomiędzy instytucjami finansowymi upoważnionymi do gwarantowania długów celnych a Agencją Rynku Rolnego (Dz. U. Nr 78, poz. 733, z późn. zm.), podpisały z Agencją umowy o współpracy. Wykaz 29 instytucji finansowych uprawnionych do udzielenia gwarancji wg stanu na dzień 31.12.2008 r. przedstawiono w Aneksie 3.

Wg stanu na dzień 31.12.2008 r., złożone w ARR zabezpieczenia gwarancyjne wyniosły 651 293 tys. zł, natomiast zabezpieczenia gotówkowe 19 401 tys. zł.

W 2008 r. Agencja nie realizowała gwarancji stanowiących zabezpieczenie mechanizmów WPR od gwarantów, gdyż w przypadku powstania należności, gdzie zabezpieczeniem była gwarancja instytucji finansowej, przedsiębiorcy dokonali wpłat gotówkowych.

1.3. Wydatki związane z rozdysponowaniem zapasów interwencyjnych

W 2008 r., z uwagi na sytuację rynkową, Agencja nie prowadziła zakupów interwencyjnych na rynkach rolno-żywnościowych, w związku z tym według stanu na dzień 01.01.2008 r. oraz na dzień 31.12.2008 r. Agencja nie dysponowała zapasami towarów.

W 2008 r. Agencja poniosła wydatki związane z rozliczeniem kosztów transportu, zgodnie z zasadami wynikającymi z rozporządzenia Komisji (EWG) nr 2131/1993. Saldo wydatków w kwocie 1 757 tys. zł związanych z interwencyjną sprzedażą pszenicy, zostało rozliczone na rzecz budżetu UE.

Ponadto, w ramach mechanizmu „Dostarczanie nadwyżek żywności najuboższej ludności UE”, Agencja otrzymała cukier wydany z węgierskich zapasów interwencyjnych o wartości 25 419 tys. zł. Transakcja o charakterze bezgotówkowym została wykazana w sprawozdaniu do Komisji Europejskiej, zgodnie z ustalonymi zasadami rozliczeń, w pozycji „Pomoc żywnościowa - wartość produktu - program 2008” oraz w pozycji „Inne koszty publicznego przechowywania - cukier biały”.

1.4. Wierzytelności Agencji Rynku Rolnego z tytułu WPR

Wartość wierzytelności Agencji związanych z mechanizmami Wspólnej Polityki Rolnej na dzień 31.12.2008 r. wyniosła ogółem 575 tys. zł (z tego: należność główna 473 tys. zł oraz odsetki 102 tys. zł).

Tabela 24. **Wartość wierzytelności, ich dynamika i struktura**

Lp.	Wyszczególnienie	Stan na dzień:		Dynamika w % 2007=100	Udział w %	
		31.12.2007 r. (tys. zł)	31.12.2008 r. (tys. zł)		31.12. 2007 r.	31.12. 2008 r.
I.	Wierzytelności w Centrali ARR ogółem, z tego:	243	575	237	100,0	100,0
	- należność główna	239	473	198	98,4	82,3
	- odsetki	4	102	2 550	1,6	17,7
II.	Liczba dłużników z tytułu wierzytelności ogółem	5	34	680	x	x

Wierzytelności Agencji z tytułu WPR wynikają z decyzji administracyjnych i dotyczą:

- opłat z tytułu przekroczenia indywidualnej ilości referencyjnej przez podmioty skupujące w roku kwotowym 2006/2007 (zaliczki na poczet opłaty wyrównawczej i opłaty wyrównawcze),
- nienależnie zwolnionego zabezpieczenia,
- nienależnie pobranych środków z tytułu refundacji wywozowych,
- kar pieniężnych - na podstawie ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o organizacji rynku mleka i przetworów mlecznych (tekst jedn. Dz. U. z 2005 r. Nr 244, poz. 2081, z późn. zm.).

Tabela 25. **Okresy powstania wierzytelności Agencji Rynku Rolnego**

Lp.	Okres powstania wierzytelności (rok budżetowy EFRG)	Liczba dłużników z tytułu wierzytelności	Wartość wierzytelności (tys. zł)
1.	2006/2007	3	23
2.	2007/2008	21	527
3.	2008/2009	10	25
Ogółem		34	575

Wierzytelności ARR są przedmiotem systematycznych działań windykacyjnych, na co wskazuje zakwalifikowanie ich do określonego postępowania. Wg stanu na dzień 31.12.2008 r., wierzytelności były objęte postępowaniami windykacyjnymi, zgodnie z poniższym zestawieniem.

Tabela 26. Wierzytelności ARR wg postępowań, ich struktura i dynamika

Lp.	Kategoria Postępowania	Stan na dzień:				Dynamika w % 2007=100	Struktura w % wg wartości	
		31.12.2007 r. (tys. zł)		31.12.2008 r. (tys. zł)			31.12. 2007 r.	31.12. 2008 r.
		Liczba (szt.)	Wartość	Liczba (szt.)	Wartość	Wartości		
1.	Postępowanie egzekucyjne	1	12	23	280	2 333	4,9	48,7
2.	Postępowanie upadłościowe	2	11	2	11	100	4,5	1,9
3.	Porozumienie	0	0	1	260	0	0,0	45,2
4.	Inne	2	220	8	24	11	90,6	4,2
Ogółem		5	243	34	575	237	100,0	100,0

W 2008 r. zgodnie z danymi wynikającymi z powyższej tabeli:

- postępowaniem egzekucyjnym objętych było 23 dłużników, a wartość dochodzonych wierzytelności wynosiła 280 tys. zł. W ramach tego postępowania Agencja prowadzi również czynności prawne związane z wyjawieniem majątku przez dłużnika, a także wszystkie inne czynności prawem dozwolone, stosownie do statusu prawnego dłużnika,
- postępowaniem upadłościowym objętych było 2 dłużników, a wartość wierzytelności wynosiła 11 tys. zł. W sprawach objętych tym postępowaniem ARR przystępuje do toczących się postępowań upadłościowych, które są długotrwałe,
- porozumienie zawarto z 1 dłużnikiem umożliwiając mu spłatę zadłużenia w ratach, a wartość wierzytelności objętej tym postępowaniem wynosiła 260 tys. zł.
- w ramach postępowań „Inne” objętych było 8 dłużników, a wartość wierzytelności wynosiła 24 tys. zł. Do tej grupy dłużników zakwalifikowano kontrahentów, którzy ze względu na stan prawny nie mogą być zakwalifikowani do wyszczególnionych powyżej postępowań windykacyjnych. Z dłużnikami prowadzone są negocjacje mające na celu ustalenie formy i terminu spłaty.

2. Krajowa działalność ARR w 2008 r.

W ramach działalności krajowej Agencja wykonywała zadania związane z mechanizmami krajowymi, realizacją płatności uzupełniających oraz działalnością bieżącą w zakresie utrzymania Agencji i zakupów inwestycyjnych oraz wykonywała

zadania zlecone przez jednostki nadrzędne (MRiRW, UKIE) zgodnie z odrębnie zawieranymi umowami.

2.1. Obrót środkami finansowymi

Przychodami Agencji są: dotacja budżetowa ustalana corocznie w ustawie budżetowej, środki finansowe otrzymane na podstawie decyzji Ministra Finansów, a także wpływy z działalności statutowej, z kapitałów pieniężnych oraz odsetek od środków zgromadzonych na rachunkach bankowych stanowiące środki własne ARR.

1. W ustawie budżetowej na 2008 r., w części 35 - Rynki Rolne, w dziale 500 - Handel, w rozdziale 50002 - Agencja Rynku Rolnego, w paragrafie 2800 - Dotacja celowa z budżetu dla pozostałych jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych, określono dla Agencji Rynku Rolnego środki budżetowe na działalność statutową w wysokości 150 000 tys. zł oraz w paragrafie 6220 - Dotacja celowa w wysokości 5 106 tys. zł na wydatki majątkowe. W ramach środków przyznanych Agencji w ustawie budżetowej na realizację zadań na działalność statutową, z łącznej kwoty 155 106 tys. zł wyodrębnione zostały środki na wydatki:

	(tys. zł)
- administracyjne	134 368
- na dofinansowanie spożycia mleka i przetworów mlecznych w szkołach podstawowych (w ramach programu „Szkłanka mleka”)	15 632
- majątkowe	5 106

2. Przychody Agencji w 2008 r. zostały zwiększone o kwotę 110 672 tys. zł zgodnie z:
 - decyzją Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 24.07.2008 r. (znak: Fbr.0332-50/2008) na kwotę 110 000 tys. zł, z przeznaczeniem na realizację: dopłat do materiału siewnego, programu „Szkłanka mleka”, rekompensat dla producentów rolnych rezygnujących z produkcji mleka na rzecz bydła mięsnego oraz wsparcia inwestycji w trwałe nasadzenia roślin energetycznych,

- decyzją Ministra Finansów z dnia 08.10.2008 r. (znak: RR6/4135/5/REL/08/875) na kwotę 500 tys. zł, na dopłaty z tytułu zużytego do siewu lub sadzenia materiału siewnego kategorii „elitarny” lub „kwalifikowany” dla rodzin rolniczych w gospodarstwach, w których powstały szkody spowodowane suszą w 2008 r.,
- umową z dnia 17.11.2008 r. nr RRro2/2008 zawartą pomiędzy Ministrem Rolnictwa i Rozwoju Wsi a Agencją na kwotę 172 tys. zł, z przeznaczeniem na realizację projektu w Republice Mołdowy pod nazwą „Wsparcie w zakresie ustanowienia założeń dla budowy instytucji realizującej interwencyjną politykę państwa w sektorze rolnym oraz w zakresie stosowania mechanizmów wsparcia dla tego sektora”.

Łącznie w ramach dotacji celowej i środków przyznanych odrębnymi decyzjami ARR dysponowała kwotą 265 778 tys. zł.

3. W 2008 r. środki w kwocie 265 778 tys. zł wydatkowano w oparciu o wyszczególnione poniżej umowy podpisane pomiędzy Ministerstwem Rolnictwa i Rozwoju Wsi a Agencją:

- umowa nr RRro/1/2008 z dnia 30 stycznia 2008 r. wraz z aneksami o udzielenie dotacji celowej na wykonanie zadań z zakresu działalności bieżącej oraz inwestycji i zakupów inwestycyjnych na kwotę 265 606 tys. zł (przyznana w ustawie budżetowej kwota 155 106 tys. zł została zwiększona do kwoty 265 606 tys. zł, zgodnie z aneksami do umowy na kwoty 110 000 tys. zł i 500 tys. zł). W ramach realizacji ww. umowy Agencja otrzymała kwotę 217 803 tys. zł, z tego wydatkowała kwotę 217 597 tys. zł, a różnicę w kwocie 206 tys. zł zwróciła do MRiRW. W ramach tej umowy Agencja nie otrzymała środków w wysokości 47 803 tys. zł, w tym środki w kwocie 37 320 tys. zł stanowiły zobowiązania wymagalne na 31.12.2008 r. z tytułu rekompensat za zrzeczenie się IIR,
- umowa nr RRro/2/2008/70 z dnia 17 listopada 2008 r. zawarta na realizację w Republice Mołdowy projektu „Wsparcie w zakresie ustanowienia założeń dla budowy instytucji realizującej interwencyjną politykę państwa w sektorze rolnym oraz w zakresie stosowania mechanizmów wsparcia dla tego sektora”. W ramach realizacji ww. umowy Agencja otrzymała kwotę 172 tys. zł i wydatkowała 157 tys. zł, a różnica w wysokości 15 tys. zł została zwrócona do MRiRW.

4. W ustawie budżetowej na 2008 r. określono dla Agencji środki na finansowanie projektów z udziałem środków UE w łącznej kwocie 1 183 915 tys. zł, z tego:
- w paragrafie 2008 - dotacje rozwojowe oraz środki na finansowanie Wspólnej Polityki Rolnej w kwocie 500 000 tys. zł. Zgodnie z decyzją Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 08.12.2008 r. (znak: Fbr.0332-117/2008), ww. środki z paragrafu 2008 zostały zmniejszone o 43 949 tys. zł, tj. do kwoty 456 051 tys. zł, z tego: kwota 456 036 tys. zł została przeznaczona na częściową spłatę pożyczki zaciągniętej na realizację zadań WPR w 2008 r., natomiast kwota 15 tys. zł stanowi niewykorzystaną pożyczkę na prefinansowanie w 2008 r.,
 - w paragrafie 2849 - Dotacja celowa z budżetu państwa na finansowanie lub dofinansowanie ustawowo określonych zadań bieżących realizowanych przez pozostałe jednostki sektora finansów publicznych w kwocie 683 915 tys. zł. Kwota ta została pomniejszona o 110 000 tys. zł, zgodnie z decyzją Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 24.07.2008 r. (znak: Fbr.0332-50/2008) do kwoty 573 915 tys. zł, natomiast decyzją z dnia 19.08.2008 r. (znak: Fbr.0322-68/08) została zablokowana kwota 74 000 tys. zł, a następnie zgodnie z decyzją Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 08.12.2008 r. (znak: Fbr.0332-117/2008) kwotę dotacji celowej zwiększono o kwotę 43 949 tys. zł. Ogółem do dyspozycji Agencji pozostała kwota 543 864 tys. zł, z tego 156 739 tys. zł zgłoszono do środków niewygasających w 2008 r. (przeznaczonych do wydatkowania w 2009 r.).

W związku z powyższym w 2008 r. Agencji przyznano do dyspozycji środki w kwocie 387 125 tys. zł, które zostały przeznaczone na płatności uzupełniające, współfinansowanie oraz podatek VAT od działalności w ramach WPR, z tego:

	(tys. zł)
- płatności uzupełniające dla producentów surowca tytoniowego	333 103
- płatności uzupełniające dla plantatorów ziemniaków skrobiowych	26 237
- współfinansowanie programu poprawy produkcji i sprzedaży produktów pszczelarstwa	7 440
- współfinansowanie programu działań promocyjnych i informacyjnych dotyczących produktów rolnych na rynku wewnętrznym i w państwach trzecich	5 821
- podatek VAT	14 524

W ramach przyznanej kwoty z przeznaczeniem na płatności uzupełniające, współfinansowanie oraz podatek VAT od WPR, w 2008 r. wykorzystano środki w łącznej kwocie 352 075 tys. zł na następujące zadania¹³:

	(tys. zł)
- płatności uzupełniające dla producentów surowca tytoniowego	299 659
- płatności uzupełniające dla plantatorów ziemniaków skrobiowych	26 237
- współfinansowanie programu poprawy produkcji i sprzedaży produktów pszczelarstwa	7 440
- współfinansowanie programu działań promocyjnych i informacyjnych dotyczących produktów rolnych na rynku wewnętrznym i w państwach trzecich	4 607
- podatek VAT	14 132

Różnica pomiędzy kwotami przyznanymi a wykorzystanymi wynosi 35 050 tys. zł, z tego:

- kwota 34 653 tys. zł stanowi zobowiązania wymagalne na 31.12.2008 r. z tytułu płatności uzupełniających dla producentów surowca tytoniowego (34 458 tys. zł) oraz podatku VAT od WPR (195 tys. zł) nieuregulowane w 2008 r. z powodu braku zasilenia Agencji w środki finansowe przez MRiRW,
- kwota 325 tys. zł nie została zapotrzebowana,
- kwota 8 tys. zł została zwrócona na rachunek wydatków budżetu państwa w ramach uzyskanych w 2008 r. zwrotów dotyczących płatności uzupełniających dla producentów surowca tytoniowego,
- kwota 64 tys. zł została zwrócona na rachunek wydatków budżetu państwa w ramach uzyskanych w 2009 r. zwrotów dotyczących współfinansowania programów działań promocyjnych i informacyjnych dotyczących produktów rolnych na rynku wewnętrznym i w państwach trzecich (59 tys. zł) oraz płatności uzupełniających dla producentów surowca tytoniowego (5 tys. zł).

¹³ Informacja dotycząca obrotu środkami finansowymi w zakresie wydatków na współfinansowanie oraz podatek VAT od WPR została ujęta w pierwszej części niniejszego rozdziału „Działalność ARR prowadzona w 2008 r. w ramach administrowania mechanizmami WPR”.

5. W 2008 r. Agencja realizowała dodatkowe zadania na podstawie:

- umowy nr BDGzp-2915A-15/08 z dnia 17.04.2008 r. zawartej z Ministerstwem Rolnictwa i Rozwoju Wsi o wykonanie na rzecz Ministerstwa usługi polegającej na promocji polskiej żywności i dorobku kulinarnego podczas obchodów Święta Narodowego Trzeciego Maja organizowanego przez Ambasadę RP w Paryżu w dniu 5 maja 2008 r.,
- umowy z dnia 30.04.2008 r. zawartej z Ministerstwem Rolnictwa i Rozwoju Wsi o wykonanie na rzecz Ministerstwa usługi polegającej na wynajęciu 36 m² powierzchni wystawienniczej w Shanghai New International Expo Center podczas trwania Międzynarodowych Targów Żywności SIAL CHINA w Szanghaju w dniach 14-16 maja 2008 r.,
- umowy nr 507/2008 z dnia 17.12.2008 r. zawartej z Urzędem Komitetu Integracji Europejskiej o zorganizowanie i przeprowadzenie w terminie do 23 grudnia 2008 r. 3-dniowej wizyty studyjnej w Polsce dla 7 przedstawicieli administracji publicznej Ukrainy o tematyce „Praktyczne funkcjonowanie agencji płatniczej UE oraz systemu jednostek współpracujących przy wykonywaniu zadań agencji płatniczej Unii Europejskiej”.

Tabela 27. Poziom i struktura dotacji przyznanej oraz wykorzystanej w 2008 r.

Lp.	Wyszczególnienie	Ustawa budżetowa na 2008 r. i inne środki publiczne (tys. zł)	Wykonanie ustawy budżetowej na 2008 r. (tys. zł)	Różnica pomiędzy ustawą budżetową na 2008 r. a wykonaniem (tys. zł)	% (4:3)
1	2	3	4	5	6
	Ogółem, z tego:	809 642	569 829	239 813	70,4
1.	Wydatki bieżące	134 368	125 567	8 801	93,5
2.	Wydatki na realizację mechanizmów krajowych	126 132	86 959	39 173	68,9
3.	Wydatki na współfinansowanie, płatności uzupełniające, podatek VAT od WPR oraz projekt „Mołdowa”, z tego:	544 036	352 232	191 804	64,7
	– współfinansowanie,	x	12 047	x	x
	– płatności uzupełniające	x	325 896	x	x
	– podatek VAT od WPR	x	14 132	x	x
	– projekt „Mołdowa”	x	157	x	x
4.	Wydatki majątkowe	5 106	5 071	35	99,3

Na różnicę w wysokości 239 813 tys. zł powstałą pomiędzy środkami zapisanymi w ustawie budżetowej na 2008 r. i innymi środkami publicznymi w wysokości 809 642 tys. zł a wykonaniem ustawy w wysokości 569 829 tys. zł, składają się:

- środki w kwocie 156 739 tys. zł, które zostały zgłoszone do środków niewygasających w 2008 r. (środki do wydatkowania w 2009 r.),
- środki w kwocie 71 973 tys. zł, które stanowią zobowiązania wymagalne na dzień 31.12.2008 r., co do których Agencja nie uzyskała zasilenia w środki budżetowe z MRiRW, z tego: 37 320 tys. zł z tytułu rekompensat za zrzeczenie się IIR, 34 458 tys. zł z tytułu płatności uzupełniających dla producentów surowca tytoniowego oraz 195 tys. zł z tytułu podatku VAT od WPR,
- środki w kwocie 500 tys. zł, które nie zostały uruchomione przez MRiRW w ramach przyznanej dotacji celowej z uwagi na brak podstaw prawnych realizacji dopłat z tytułu zużytego do siewu lub sadzenia materiału siewnego kategorii „elitarny” lub „kwalifikowany” dla rodzin rolniczych z gospodarstw, w których powstały szkody spowodowane suszą w 2008 r.,
- środki w kwocie 8 638 tys. zł, które nie zostały uruchomione przez MRiRW w ramach przyznanej dotacji celowej na wydatki administracyjne,
- środki w kwocie 1 670 tys. zł, które nie zostały zapotrzebowane przez Agencję, z tego kwota 1 345 tys. zł z przeznaczeniem na realizację w 2008 r. mechanizmów krajowych (z uwagi na przesunięcie uregulowania zobowiązań na 2009 r., zobowiązania te nie były wymagalne na koniec 2008 r.) oraz kwota 325 tys. zł z przeznaczeniem na płatności uzupełniające, współfinansowanie oraz podatek VAT od WPR w 2008 r.,
- środki w kwocie 293 tys. zł, które zostały zwrócone przez Agencję na rachunek wydatków budżetu państwa, z tego: kwota 163 tys. zł niewykorzystanej dotacji celowej w ramach kwoty otrzymanej na wydatki administracyjne, kwota 8 tys. zł odzyskana od beneficjenta w ramach mechanizmów krajowych, kwota 35 tys. zł w ramach niewykorzystanej dotacji celowej otrzymanej na wydatki majątkowe, kwota 59 tys. zł w ramach uzyskanych w 2009 r. zwrotów dotyczących współfinansowania programów działań promocyjnych i informacyjnych dotyczących produktów rolnych na rynku wewnętrznym i w państwach trzecich oraz kwota 13 tys. zł (8 tys. zł zwrócone w 2008 r.

i 5 tys. zł w 2009 r.) w ramach płatności uzupełniających dla producentów surowca tytoniowego, a także kwota 15 tys. zł (11 tys. zł zwrócone w 2008 r. i 4 tys. zł w 2009 r.) niewykorzystanej dotacji celowej w ramach projektu w Republice Mołdowy „Wsparcie w zakresie ustanowienia założeń dla budowy instytucji realizującej interwencyjną politykę państwa w sektorze rolnym oraz w zakresie stosowania mechanizmów wsparcia dla tego sektora”.

Tabela 28. Obrót środkami finansowymi na działalności krajowej w 2008 r.

Lp.	Wyszczególnienie	Wartość (tys. zł)
I.	Stan środków na 01.01.2008 r.	127 908
II.	Wpływy, z tego:	550 743
1.	Dotacja celowa na działalność statutową	217 803
2.	Dotacja celowa na płatności uzupełniające	325 901
3.	Dotacja celowa na projekt - wsparcie MRIPS Republiki Mołdowy	172
4.	Umowy „Paryż”, „Chiny”, „Ukraina”	347
5.	Środki własne	6 086
6.	Wpływy z tytułu opłat cukrowych z lat ubiegłych (wraz z odsetkami)	105
7.	Zwroty od beneficjentów (mechanizmy krajowe i płatności uzupełniające)	329
III.	Wydatki, z tego:	672 643
1.	Płatności dla producentów surowca tytoniowego	299 664
2.	Płatności dla plantatorów ziemniaków skrobiowych	26 237
3.	Wsparcie finansowe z tytułu zużycia kwalifikowanego materiału siewnego	66 851
4.	Rekompensaty za zrzeczenie się IIR	2 540
5.	Dopłaty do spożycia mleka i przetworów mlecznych w szkołach podstawowych	121 488
6.	Dopłaty do plantacji trwałych	3 399
7.	Opłaty cukrowe z lat ubiegłych	2 385
8.	Wydatki administracyjne (łącznie z zapłatą zobowiązań 2007 r. oraz kwotą 569 tys. zł stanowiącą udział Agencji w programie „Ekologia”)	138 546
9.	Wydatki majątkowe (łącznie z zapłatą zobowiązań 2007 r.)	8 923
10.	Wydatki na wsparcie MRIPS Republiki Mołdowy	157
11.	Wydatki związane z Międzynarodowymi Targami Żywności SIAL CHINA w Szanghaju	192
12.	Wydatki związane z promocją polskiej żywności i dorobku kulinarnego (Święto Narodowe Trzeciego Maja w Paryżu)	129
13.	Wydatki dotyczące zorganizowania i przeprowadzenia 3-dniowej wizyty studyjnej w Polsce dla 7 przedstawicieli administracji publicznej Ukrainy	26
14.	Zwrot środków finansowych do MRiRW (w ramach rozliczeń 2007 r.)	2 052
15.	Środki niewykorzystane w 2008 r.	54
IV.	Saldo wpływów i wydatków - stan środków na 31.12.2008 r.	6 008

Wpływy Agencji w kwocie 329 tys. zł stanowiące zwroty od beneficjentów w ramach mechanizmów krajowych i płatności uzupełniających uwzględniają:

- zwroty środków finansowych w kwocie 320 tys. zł, wypłacone beneficjentom w 2007 r. w ramach rekompensat za zrzekanie się IIR, które Agencja przeznaczyła na finansowanie mechanizmów krajowych w 2008 r.,
- zwroty w 2008 r. dotacji celowej w kwocie 1 tys. zł, które pomniejszyły wydatki na wsparcie finansowe z tytułu zużycia kwalifikowanego materiału siewnego (jednocześnie w 2009 r. wpłynął zwrot dotacji celowej w kwocie 8 tys. zł, wobec tego łączna kwota zwrotów wsparcia finansowego z tytułu zużycia kwalifikowanego materiału siewnego wyniosła 9 tys. zł i pomniejszyła wydatki na tym mechanizmie w 2008 r.),
- zwroty w 2008 r. w kwocie 8 tys. zł dotyczące realizacji płatności dla producentów surowca tytoniowego (jednocześnie w 2009 r. wpłynął zwrot na kwotę 5 tys. zł, wobec tego łączna kwota zwrotów na tym mechanizmie wyniosła 13 tys. zł i pomniejszyła rozliczenia z tytułu wydatków na realizację płatności dla producentów surowca tytoniowego w 2008 r.).

W ramach wydatków wyszczególnionych w tabeli „Obrót środkami finansowymi na działalność krajowej w 2008 r.”:

- kwota 299 664 tys. zł dotycząca płatności uzupełniających dla producentów surowca tytoniowego nie uwzględnia zwrotów od beneficjentów w wysokości 5 tys. zł wpłaconych do Agencji w 2009 r., pomniejszających rozliczenie wydatków na tym mechanizmie w 2008 r.,
- kwota 66 851 tys. zł dotycząca wsparcia finansowego z tytułu zużycia kwalifikowanego materiału siewnego nie uwzględnia zwrotów środków w wysokości 9 tys. zł, na które składają się: zwrot 1 tys. zł wpłacony na rachunek Agencji w 2008 r. oraz zwrot 8 tys. zł stanowiący wpływ w 2009 r.,
- kwota 54 tys. zł środków niewykorzystanych w 2008 r. uwzględnia: 8 tys. zł zwrotu od beneficjenta w ramach płatności uzupełniających dla producentów surowca tytoniowego, 35 tys. zł zwrotu niewykorzystanej dotacji celowej otrzymanej na wydatki majątkowe oraz 11 tys. zł zwrotu niewykorzystanej dotacji celowej w ramach projektu „Mołdowa” (pozostałe 4 tys. zł w ramach projektu „Mołdowa” zwrócone były w 2009 r.).

Saldo wpływów i wydatków na rachunkach bankowych ARR na dzień 31.12.2008 r. stanowiło kwotę 6 008 tys. zł, na którą składały się: środki własne Agencji, środki pochodzące z rozliczeń dotacji celowych na 2008 r. oraz opłaty cukrowe wraz z naliczonymi od nich odsetkami. Na dzień 31.12.2008 r. kwota zaległych opłat cukrowych w wysokości 1 976 tys. zł stanowiła środki o ograniczonej możliwości dysponowania.

Dodatkowo Agencja na dzień 31.12.2008 r. posiadała środki finansowe o ograniczonej możliwości dysponowania oraz środki finansowe specjalnego przeznaczenia na wydzielonych rachunkach bankowych Agencji w wysokości 19 171 tys. zł, z tego:

	(tys. zł)
- zabezpieczenia umów i wadiów	2 304
- Fundusz Promocji Mleczarstwa	15 658
- dofinansowanie do spożycia mleka i przetworów mlecznych w placówkach oświatowych ze środków FPM	647
- Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych	336
- środki dotyczące projektów Phare	226

Stan środków na rachunkach bankowych w Banku Gospodarstwa Krajowego i w kasie Agencji na koniec 2008 r. zł wyniósł łącznie 25 179 tys. zł.

2.2. Rozliczenie środków finansowych na działalności krajowej w 2008 r.

2.2.1. Działalność administracyjna

Agencja w ramach przyznanych w 2008 r. środków budżetowych na realizację działalności bieżącej w kwocie 134 368 tys. zł, zgodnie z umową dotacji celowej, otrzymała środki finansowe w wysokości 125 730 tys. zł i w ramach realizacji ww. umowy poniosła wydatki na działalność administracyjną w łącznej kwocie 125 567 tys. zł z przeznaczeniem na:

	(tys. zł)
- materiały i energię, w tym: zakupy materiałów biurowych, materiałów eksploatacyjnych do samochodów, zużycie energii i paliwa,	3 340

- remonty środków trwałych, w tym: odnowienie powierzchni ścian oraz wymiana wykładzin podłogowych w Oddziałach Terenowych, adaptacja pomieszczeń antresoli na powierzchnię biurową w Centrali Agencji,	382
- pozostałe usługi obce, w tym: czynsze, opieka autorska programów komputerowych, usługi pocztowe, usługi łączności, ogłoszenia prasowe i publikacje, badania laboratoryjne, abonament za sieć i Internet, organizację targów i wystaw itp.,	33 634
- podatki i opłaty, w tym podatek PFRON,	1 063
- wynagrodzenia (osobowe i bezosobowe),	70 819
- składki od wynagrodzeń: emerytalne, rentowe, wypadkowe, fundusz pracy,	11 274
- pozostałe koszty, w tym: ubezpieczenia majątkowe, szkolenia pracowników, delegacje krajowe i zagraniczne, ochrona zdrowia, Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych, BHP itp.,	3 855
- środki trwałe oraz wartości niematerialne i prawne niskocenne, w ramach których zakupiono m.in.: drobne meble biurowe, sprzęt dla służb kontroli technicznych, sprzęt komputerowy,	631
- promocję dotyczącą udziału Agencji w programie „Ekologia” w ramach mechanizmu „Wsparcie działań promocyjnych i informacyjnych na rynkach wybranych produktów rolnych”.	569

Na dzień 01.01.2008 r. na rachunku bankowym Agencji, na finansowanie działalności administracyjnej pozostawała kwota 14 727 tys. zł stanowiąca pozostałość środków z dotacji 2007 r. W 2008 r. Agencja uzyskała wpływy w wysokości 125 730 tys. zł w ramach przyznanej dla ARR dotacji celowej oraz 3 654 tys. zł stanowiące środki własne (odsetki od rachunków bankowych i dywidenda). Z puli dostępnych środków finansowych w łącznej kwocie 144 111 tys. zł Agencja dokonywała w 2008 r. wydatków związanych z zadaniami z zakresu działalności bieżącej.

Tabela 29. **Obrót środkami finansowymi w 2008 r. w ramach wydatków administracyjnych**

Lp.	Wyszczególnienie	Wartość (tys. zł)
I.	Stan środków na 01.01.2008 r.	14 727
II.	Wpływy, z tego:	129 384
1.	Dotacja celowa na 2008 r.	125 730
2.	Środki własne	3 654
III.	Wydatki, z tego:	140 110
1.	Wydatki na działalność administracyjną, z tego: - dotacja celowa na 2008 r. - środki z 2007 r. - środki własne	137 977 125 117 10 318 2 542
2.	Wydatki administracyjne stanowiące udział Agencji w programie „Ekologia”	569
3.	Przekazanie środków własnych na wydatki majątkowe	1 564
IV.	Stan środków na 31.12.2008 r.	4 001

Na dzień 31.12.2008 r. Agencja na rachunku bankowym na finansowanie działalności administracyjnej posiadała kwotę 4 001 tys. zł, na którą składały się środki własne Agencji w wysokości 3 957 tys. zł oraz środki pochodzące z rozliczeń dotacji celowych na 2008 r. w wysokości 44 tys. zł. W 2009 r. Agencja w ramach rozliczeń dotacji celowej na 2008 r. zwróciła na rachunek wydatków budżetu państwa niewykorzystaną dotację na działalność bieżącą w kwocie 163 tys. zł.

2.2.2. Działalność w zakresie realizacji mechanizmów krajowych

Przyznane w 2008 r. (zgodnie z umową dotacji celowej) środki na realizację mechanizmów krajowych w kwocie 126 132 tys. zł Agencja przeznaczyła na:

	(tys. zł)
– wsparcie finansowe z tytułu zużycia kwalifikowanego materiału siewnego (de minimis oraz susza z 2006 r.)	23 504
– dopłaty do spożycia mleka i przetworów mlecznych w szkołach podstawowych (w ramach programu „Szklanka mleka”)	59 242
– rekompensaty za zrzekanie się indywidualnych ilości referencyjnych	40 000
– dopłaty do plantacji trwałych	3 386

W 2008 r. Agencja wydatkowała środki budżetowe na realizację mechanizmów krajowych w wysokości 86 967 tys. zł (kwota nie uwzględnia dokonanych w 2009 r.

zwrotów środków finansowych od beneficjentów w wysokości 8 tys. zł - faktyczne wydatki na realizację mechanizmów krajowych w 2008 r. wyniosły 86 959 tys. zł). Niewykorzystanie dotacji celowej w kwocie 39 173 tys. zł wynikało z:

- braku zasilenia Agencji w środki budżetowe na finansowanie mechanizmów krajowych w kwocie 37 320 tys. zł z przeznaczeniem na finansowanie rekompensat za zrzekanie się IIR. Niewykonane w 2008 r. płatności, na które Agencja nie otrzymała środków, zostały przez Agencję ujęte w księgach 2008 r. jako zobowiązania wymagalne - uregulowane w styczniu 2009 r.,
- niewykonania płatności w kwocie 500 tys. zł w związku z brakiem podstaw prawnych realizacji dopłat z tytułu zużytego do siewu lub sadzenia materiału siewnego kategorii „elitarny” lub „kwalifikowany” dla rodzin rolniczych z gospodarstw, w których powstały szkody spowodowane przez suszę w 2008 r.,
- niezgłoszenia zapotrzebowania na kwotę 1 353 tys. zł na realizację w 2008 r. mechanizmów krajowych, gdyż Agencja przesunęła uregulowania zobowiązań na 2009 r. (zobowiązania te nie były wymagalne na koniec 2008 r.).

Na dzień 01.01.2008 r. na rachunku bankowym Agencji na finansowanie działalności w zakresie realizacji mechanizmów krajowych pozostawała kwota 104 817 tys. zł (z tego: 102 509 tys. zł - pozostałości środków z dotacji 2007 r. oraz 2 308 tys. zł - środki własne). W 2008 r. Agencja uzyskała wpływy stanowiące środki własne w wysokości 2 173 tys. zł oraz wpływy z tytułu zwrotów środków w kwocie 321 tys. zł, które przeznaczyła na finansowanie mechanizmów krajowych w 2008 r. Dostępne w 2008 r. środki finansowe w wysokości 194 278 tys. zł na realizację mechanizmów krajowych, Agencja wydatkowała na:

	(tys. zł)
– wsparcie finansowe z tytułu zużycia kwalifikowanego materiału siewnego (de minimis oraz susza z 2006 r.),	66 851
– dopłaty do spożycia mleka i przetworów mlecznych w szkołach podstawowych (w ramach programu „Szkłanka mleka”),	121 488
– rekompensaty za zrzekanie się indywidualnych ilości referencyjnych,	2 540
– dopłaty do plantacji trwałych.	3 399

Tabela 30. **Obrót środkami finansowymi w ramach realizacji mechanizmów krajowych w 2008 r.**

Lp.	Wyszczególnienie	Wartość (tys. zł)
I.	Stan środków na 01.01.2008 r.	104 817
II.	Wpływy, z tego:	89 461
1.	Dotacja celowa	86 967
2.	Środki własne	2 173
3.	Zwroty od beneficjentów mechanizmów krajowych	321
III.	Wydatki, z tego:	194 278
1.	Wsparcie finansowe z tytułu zużycia kwalifikowanego materiału siewnego	66 851
2.	Rekompensaty za zrzeczenie się IIR	2 540
3.	Dopłaty do spożycia mleka i przetworów mlecznych w szkołach podstawowych	121 488
4.	Dopłaty do plantacji trwałych	3 399
IV.	Saldo wpływów i wydatków - stan środków na 31.12.2008 r.	0

Wpływy Agencji w kwocie 321 tys. zł, stanowiące zwroty od beneficjentów, uwzględniają:

- zwroty środków finansowych wypłaconych w 2007 r. w ramach rekompensat za zrzeczenie się IIR w wysokości 320 tys. zł, które Agencja przeznaczyła na finansowanie mechanizmów krajowych w 2008 r.,
- zwroty dotacji celowej na 2008 r. w kwocie 1 tys. zł, które pomniejszają wydatki na wsparcie finansowe z tytułu zużycia kwalifikowanego materiału siewnego.

Wydatki Agencji na wsparcie finansowe z tytułu zużycia kwalifikowanego materiału siewnego w kwocie 66 851 tys. zł nie uwzględniają zwrotów od beneficjentów środków finansowych w wysokości 9 tys. zł, z tego: kwota w wysokości 1 tys. zł wpłynęła w 2008 r., a 8 tys. zł w 2009 r. Zwroty od beneficjentów (9 tys. zł) pomniejszyły rozliczenie w ramach dotacji celowej na wsparcie finansowe z tytułu zużycia kwalifikowanego materiału siewnego w 2008 r. i zostały przekazane na rachunek wydatków budżetu państwa.

2.2.3. Działalność w zakresie płatności uzupełniających dla producentów surowca tytoniowego i plantatorów ziemniaków skrobiowych

W 2008 r. Agencja otrzymała z budżetu państwa środki finansowe w ramach dotacji celowej na płatności uzupełniające dla producentów rolnych w wysokości 325 901 tys. zł, które objęły:

	(tys. zł)
– płatności dla producentów surowca tytoniowego	299 664
– płatności dla plantatorów ziemniaków skrobiowych	26 237

Tabela 31. **Obrót środkami finansowymi w ramach płatności uzupełniających dla producentów rolnych w 2008 r.**

Lp.	Wyszczególnienie	Wartość (tys. zł)
I.	Stan środków na 01.01.2008 r.	238
II.	Wpływy, z tego:	325 909
1.	Dotacja celowa	325 901
2.	Zwroty od beneficjentów	8
III.	Wydatki, z tego:	326 147
1.	Płatności uzupełniające dla producentów surowca tytoniowego	299 664
2.	Płatności uzupełniające dla plantatorów ziemniaków skrobiowych	26 237
3.	Zwrot środków w 2008 r. w ramach rozliczeń 2007 r.	238
4.	Zwrot środków w 2008 r. w ramach rozliczeń 2008 r.	8
IV.	Saldo wpływów i wydatków - stan środków na 31.12.2008 r.	0

Wpływy Agencji w kwocie 8 tys. zł stanowią zwroty od beneficjentów w 2008 r., pomniejszające wydatki na płatności uzupełniające dla producentów surowca tytoniowego.

Wydatki poniesione przez Agencję w 2008 r. na płatności uzupełniające dla producentów surowca tytoniowego w wysokości 299 664 tys. zł nie uwzględniają, dokonanych w 2009 r., zwrotów od beneficjentów w kwocie 5 tys. zł, które zostały przekazane na rachunek wydatków budżetu państwa. Ogółem kwota zwrotów na płatnościach uzupełniających dla producentów surowca tytoniowego, pomniejszająca wydatki w 2008 r., wyniosła 13 tys. zł.

Agencja w 2008 r. nie uzyskała z MRiRW środków w kwocie 34 458 tys. zł na uregulowanie zobowiązań z tytułu płatności uzupełniających dla producentów surowca tytoniowego. Kwota ta została ujęta w księgach rachunkowych Agencji jako zobowiązania wymagalne na dzień 31.12.2008 r.

2.2.4. Działalność w zakresie realizacji projektu „Mołdowa”

W 2008 r. Agencja, zgodnie z zawartą umową dotacji celowej, realizowała zadanie dotyczące realizacji projektu w Republice Mołdowy „Wsparcie w zakresie ustanowienia założeń dla budowy instytucji realizujących interwencyjną politykę państwa w sektorze rolnym oraz w zakresie stosowania mechanizmów wsparcia dla tego sektora”. W ramach przyznanej na ten projekt dotacji celowej w kwocie 172 tys. zł, Agencja wydatkowała środki finansowe w wysokości 157 tys. zł na realizację trzech wizyt eksperckich z udziałem przedstawicieli strony polskiej w Ministerstwie Rolnictwa i Przemysłu Spożywczego Republiki Mołdowy w Kiszyniowie oraz trzech wizyt studyjnych przedstawicieli Republiki Mołdowy w Polsce. Ponadto Agencja poniosła koszty tłumaczeń pisemnych niezbędnych przy realizacji ww. działań.

Tabela 32. **Obrót środkami z tytułu realizacji projektu „Mołdowa” w ramach dotacji celowej w 2008 r.**

Lp.	Wyszczególnienie	Wartość (tys. zł)
I.	Stan środków na 01.01.2008 r.	14
II.	Wpływy, z tego:	172
1.	Dotacja celowa	172
III.	Wydatki, z tego:	182
1.	Wydatki w ramach projektu „Mołdowa”	157
2.	Zwrot środków w 2008 r. w ramach rozliczeń 2007 r.	14
3.	Zwrot środków w 2008 r. w ramach rozliczeń 2008 r.	11
IV.	Saldo wpływów i wydatków - stan środków na 31.12.2008 r.	4

Agencja w 2008 r. zwróciła na rachunek wydatków budżetu państwa niewykorzystaną dotację celową w kwocie 11 tys. zł, a w 2009 r. - 4 tys. zł.

Niewykorzystana dotacja celowa w kwocie 15 tys. zł wynika głównie z niższych kosztów realizacji projektu w zakresie skrócenia czasu pobytu delegatów mołdawskich na skutek korzystnego układu połączeń lotniczych, niższych kosztów biletów lotniczych, niższych kosztów tłumaczeń, niższych kosztów pochodnych od wynagrodzeń eksperckich, jak również z braku konieczności wnoszenia opłaty za wizy wydane członkom delegacji mołdawskich i niewypłacenia diety dojazdowej członkom delegacji, a także pokrycia kosztów w kwocie 4 tys. zł ze środków własnych Agencji.

2.2.5. Działalność w zakresie realizacji pozostałych projektów

- „Ukraina” - zgodnie z postanowieniami umowy zawartej pomiędzy UKIE a Agencją Rynku Rolnego została zrealizowana 3-dniowa wizyta studyjna 4 przedstawicieli Republiki Ukrainy, której celem było przedstawienie zagadnień związanych z praktycznym funkcjonowaniem agencji płatniczej UE. Koszty poniesione przez Agencję w związku z realizacją umowy dotyczącej projektu „Ukraina” wyniosły 26 tys. zł.
- „Chiny” - zgodnie z warunkami umowy zawartej pomiędzy MRiRW a Agencją, zorganizowano stoisko wystawiennicze na Międzynarodowych Targach Żywności SIAL CHINA. Koszty poniesione przez Agencję w związku z realizacją umowy, według należności brutto wyniosły 129 tys. zł (do kwoty netto 106 tys. zł doliczono podatek VAT 22%). Łączne wydatki Agencji na ten cel zostały zrefundowane przez MRiRW.
- „Paryż” - zgodnie z warunkami umowy zawartej pomiędzy MRiRW a Agencją, zorganizowano w Paryżu dwa spotkania, na których zaprezentowane zostały polskie produkty żywnościowe oraz produkty regionalne i tradycyjne zarejestrowane lub ubiegające się o rejestrację we wspólnotowym systemie oznaczeń produktów regionalnych i tradycyjnych. Koszty poniesione przez Agencję wyniosły 192 tys. zł (do kwoty netto 157 tys. zł doliczono podatek VAT 22%) i były zrefundowane przez MRiRW.

2.2.6. Zaległe dopłaty do eksportu cukru

Zgodnie z ustawą z dnia 21 czerwca 2001 r. o regulacji rynku cukru (Dz. U. Nr 76, poz. 810, z późn. zm.) na wydzielonym rachunku Agencji były zgromadzone środki z tytułu opłat cukrowych przeznaczone na dopłaty do eksportu cukru B/izoglukozy B oraz na dopłaty do przerobu cukru na cele niespożywcze. Zgodnie z powyższą ustawą rok rozliczeniowy 2003/2004 był ostatnim rokiem pobierania opłat cukrowych przeznaczonych na ww. dopłaty (działania krajowe).

Na dzień 01.01.2008 r. na ww. rachunku bankowym pozostawała kwota 4 256 tys. zł. W 2008 r. Agencja uzyskała wpływy z tytułu odsetek w wysokości 105 tys. zł oraz wypłaciła producentom cukru kwotę 2 385 tys. zł.

Tabela 33. Obrót środkami w 2008 r. z tytułu zaległych dopłat do eksportu cukru

Lp.	Wyszczególnienie	Wartość (tys. zł)
I.	Stan na 01.01.2008 r.	4 256
II.	Wpływy z tytułu odsetek	105
III.	Wydatki w 2008 r.	2 385
IV.	Stan na 31.12.2008 r.	1 976

Po dokonaniu rozliczeń i wypłacie należnych dopłat zasądzonych w latach ubiegłych prawomocnymi wyrokami Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie, saldo na wydzielonym rachunku bankowym Agencji na dzień 31.12.2008 r. wyniosło 1 976 tys. zł.

2.3. Wydatki majątkowe

W ramach środków dotacji celowej na 2008 r. z przeznaczeniem na inwestycje i zakupy inwestycyjne Agencja otrzymała kwotę 5 106 tys. zł.

Na dzień 01.01.2008 r. na rachunku bankowym Agencji dotyczącym działalności inwestycyjnej pozostawała kwota 3 856 tys. zł, z tego: 2 833 tys. zł - pozostałość środków na realizację zadań z 2007 r. oraz 1 023 tys. zł - środki własne.

W styczniu 2008 r. ARR dokonała zapłaty zobowiązań za zakupy dokonane w 2007 r. w łącznej kwocie 1 246 tys. zł (z tego: 1 033 tys. zł zostało sfinansowane z dotacji celowej na 2007 r. oraz 213 tys. zł ze środków własnych), natomiast pozostałą niewykorzystaną kwotę dotacji celowej na 2007 r. w wysokości 1 800 tys. zł Agencja zwróciła na rachunek wydatków budżetu państwa.

Dodatkowo w 2008 r. Agencja na rachunku inwestycyjnym uzyskała wpływy w wysokości 1 823 tys. zł, z tego 259 tys. zł stanowiły środki własne, zaś kwotę 1 564 tys. zł stanowił przelew środków własnych z rachunku dotyczącego działalności administracyjnej.

Z puli dostępnych środków sfinansowano następujące potrzeby inwestycyjne:

- zakup nowego i rozbudowa istniejącego oprogramowania oraz rozbudowa systemu obsługującego mechanizmy WPR i Systemu Finansowo-Księgowego. Wprowadzanie zmian i rozszerzeń do tych systemów, w tym wprowadzenie dwuwalutowości w rozliczeniach z UE oraz budowa i utrzymanie nowych podsystemów, wynikające ze zmian prawa unijnego i krajowego, było niezbędne

- do prawidłowego funkcjonowania systemów CAPS i Egeria, jak również wykonywania przez Agencję obowiązków nałożonych na agencje płatnicze,
- utrzymanie i rozwój infrastruktury technicznej, w tym: zakup macierzy dyskowej niezbędnej do uruchomienia wirtualnego środowiska informatycznego Agencji, zakup urządzenia wprowadzającego protekcję połączeń światłowodowych między urządzeniami oraz zwiększenie przepustowości w podsięci serwerowej, zakup oprogramowania, m.in.: użytkowego, systemowego, wspomagającego budowę, rozwój i wymianę informacji systemu informatycznego Agencji, zakup pamięci do serwerów w Centrali Agencji w związku z ich znacznym zużyciem moralnym i technicznym oraz osiągnięciem kresu wydajności produkcyjnej, jak również sfinansowanie wydatków związanych z rozbudową Centrum Zapasowego ARR,
 - zakup samochodów związany z koniecznością przeprowadzania dużej ilości kontroli u beneficjentów mechanizmów WPR, zgodnie z akceptacją Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Powyższe wydatki na kwotę 7 677 tys. zł zostały sfinansowane ze środków z dotacji celowej na 2008 r. w wysokości 5 071 tys. zł oraz ze środków własnych w wysokości 2 606 tys. zł.

Tabela 34. **Zestawienie wydatków majątkowych na inwestycje i zakupy inwestycyjne w 2008 r.**

Lp.	Wyszczególnienie	Wartość (tys. zł)
I.	Stan środków na dzień 01.01.2008 r.	3 856
II.	Wpływy, z tego:	6 929
1.	Dotacja celowa na 2008 r.	5 106
2.	Środki własne	1 823
III.	Wydatki, z tego:	10 758
1.	Zobowiązania 2007 r.	1 246
2.	Zwrot niewykorzystanej dotacji z 2007 r.	1 800
3.	Zakupy środków trwałych sfinansowane dotacją celową na 2008 r.	5 071
4.	Zakupy środków trwałych sfinansowane środkami własnymi	2 606
5.	Zwrot niewykorzystanej dotacji celowej na 2008 r.	35
IV.	Saldo wpływów i wydatków - stan na 31.12.2008 r.	27

Agencja w dniu 31.12.2008 r. zwróciła na rachunek MRiRW niewykorzystaną w 2008 r. dotację celową na inwestycje i zakupy inwestycyjne w kwocie 35 tys. zł. Pozostała na rachunku bankowym na dzień 31.12.2008 r. kwota 27 tys. zł stanowi środki własne uzyskane na działalności inwestycyjnej.

2.4. Wierzytelności ARR z tytułu działalności krajowej

Wierzytelności Agencji wg stanu na dzień 31.12.2008 r. wyniosły 72 408 tys. zł i w porównaniu ze stanem na koniec 2007 r. (103 827 tys. zł) zmniejszyły się o 30,3%, tj. o kwotę 31 419 tys. zł, przy czym należność główna uległa obniżeniu o 16 340 tys. zł.

Tabela 35. Wartość wierzytelności ARR w 2008 r. - ich dynamika i struktura

Lp.	Wyszczególnienie	Stan na dzień:		Dynamika w % 2007 = 100	Udział w %	
		31.12.2007 r. (tys. zł)	31.12.2008 r. (tys. zł)		31.12. 2007 r.	31.12. 2008 r.
I.	Wierzytelności ogółem, z tego:	103 827	72 408	69,7	100,0	100,0
	- należność główna	47 950	31 610	65,9	46,2	43,7
	- odsetki	55 877	40 798	73,0	53,8	56,3
1.	Wierzytelności Centrali, z tego:	60 788	36 188	59,5	100,0	100,0
	- należność główna	23 611	12 209	51,7	38,8	33,7
	- odsetki	37 177	23 979	64,5	61,2	66,3
2.	Wierzytelności OT ARR, z tego:	43 039	36 220	84,2	100,0	100,0
	- należność główna	24 339	19 401	79,7	56,6	53,6
	- odsetki	18 700	16 819	89,9	43,4	46,4
II.	Liczba wierzytelności ogółem (szt.), z tego:	92	82	89,1	100,0	100,0
	- w Centrali	23	29	126,1	25,0	35,4
	- w OT	69	53	76,8	75,0	64,6

Zmniejszenie wartości wierzytelności ogółem na dzień 31.12.2008 r., w porównaniu ze stanem na koniec 2007 r., nastąpiło w wyniku zakończonego postępowania upadłościowego oraz odzyskania i spisania należności z ewidencji księgowej w związku z wyczerpaniem czynności prawnych postępowania windykacyjnego.

Tabela 36. Okresy powstania wierzytelności ARR

Lp.	Okres powstania wierzytelności	Wartość wierzytelności (tys. zł)	Liczba wierzytelności	% udziału	
				Wg wartości	Wg liczby
1.	1990-1993	8 596	18	11,9	22,0
2.	1994	13 929	4	19,2	4,9
3.	1995	4 036	9	5,6	11,0
4.	1996	758	2	1,0	2,4
5.	1997	0	0	0,0	0,0
6.	1998	4 435	2	6,1	2,4
7.	1999	4 904	7	6,8	8,6
8.	2000	301	6	0,4	7,3
9.	2001	2 065	2	2,9	2,4
10.	2002	1 117	1	1,5	1,2
11.	2003	23 183	6	32,0	7,3
12.	2004	256	1	0,4	1,2
13.	2005	77	1	0,1	1,2
14.	2006	5 170	10	7,1	12,2
15.	2007	273	5	0,4	6,1
16.	2008	3 308	8	4,6	9,8
Ogółem		72 408	82	100,0	100,0

Według stanu na dzień 31.12.2008 r. w ARR było 48 wierzytelności o łącznej wartości 36 959 tys. zł, które powstały w latach 1990-2000, a ich udział w ogólnej kwocie wierzytelności wyniósł 51% oraz 34 wierzytelności o wartości 35 449 tys. zł powstałych w latach 2001-2008 (49%).

Tabela 37. Wierzytelności ARR wg postępowań - ich dynamika i struktura

Lp.	Kategoria postępowania	Stan na dzień:				Dynamika 2007=100	Struktura w % wg wartości	
		31.12.2007 r.		31.12.2008 r.			2007 r.	2008 r.
		Liczba	Wartość (tys. zł)	Liczba	Wartość (tys. zł)	Wartość		
1.	Postępowanie sądowe	21	26 939	20	26 037	96,7	25,9	36,0
2.	Postępowanie egzekucyjne	54	40 264	49	37 892	94,1	38,8	52,3
3.	Uгода przed sądem	1	120	1	70	58,3	0,1	0,1
4.	Postępowanie upadłościowe	8	34 744	7	6 761	19,5	33,5	9,3
5.	Postępowanie likwidacyjne	2	499	1	391	78,4	0,5	0,6
6.	Porozumienie	3	857	4	1 257	146,7	0,8	1,7
7.	Inne	3	404	0	0	0,0	0,4	0,0
Ogółem		92	103 827	82	72 408	69,7	100,0	100,0

Wierzytelności Agencji są przedmiotem systematycznych działań windykacyjnych, które decydują o zakwalifikowaniu ich do określonego postępowania:

- postępowania sądowe - objęły 20 dłużników ARR, których wartość zadłużenia wynosiła 26 037 tys. zł. Wniesienie powództwa sądowego ma na celu prawne zabezpieczenie długu, nie dopuszczając do przedawnienia roszczeń, a także pozwalając na kontynuowanie innych, przewidzianych prawem czynności wobec dłużników. Od szybkości procesów sądowych zależy powodzenie egzekucji komorniczej. Uzyskanie prawnego tytułu wykonawczego stanowi podstawę do wszczęcia i prowadzenia egzekucji komorniczej,
- postępowania egzekucyjne - objęły 49 dłużników ARR, a wartość wierzytelności dochodzonych wynosiła 37 892 tys. zł. W ramach tego postępowania Agencja prowadzi także czynności prawne związane z wyjawieniem majątku przez dłużników, a także wszystkie inne dozwolone prawem czynności, stosownie do statusu prawnego dłużników,
- postępowania upadłościowe - objęły 7 dłużników Agencji, a wartość wierzytelności wynosiła 6 761 tys. zł. W większości spraw objętych tym postępowaniem ARR przystępowała do toczących się postępowań upadłościowych, które są procesami długotrwałymi, a ściągальność kwot jest nieznaczna z uwagi na zakwalifikowanie wierzytelności ARR do VI i VII kategorii w kolejności zaspokajania z funduszy masy upadłości.

W strukturze wierzytelności udział postępowań windykacyjnych wyniósł 97,6% i dotyczył 76 dłużników. Postępowania wobec pozostałych 6 dłużników stanowiły 2,4%, z tego: 1 dłużnik został objęty likwidacją (0,6%), z 1 dłużnikiem zawarto ugodę przed sądem (0,1%), a z 4 dłużnikami zawarto porozumienia (1,7%).

Postępowania ugodowe i likwidacyjne prowadzone są pod nadzorem sądów. Spłata wierzytelności odbywa się stosownie do ustalonych terminów spłat.

Ponadto, w ramach nienależnie wypłaconych środków krajowych w zakresie mechanizmu: „Dopłaty z tytułu zużytego do siewu lub sadzenia materiału siewnego kategorii elitarny lub kwalifikowany”, wg stanu na dzień 31.12.2008 r. występuje należność w kwocie 695 zł dochodzona w postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

V. SYSTEM INFORMACYJNY

Jednym z ustawowych zadań realizowanych przez ARR jest pełnienie funkcji informacyjnej dla sektora rolno-żywnościowego. Dostęp do niezbędnych informacji określających aktualny stan i perspektywy rozwoju tego sektora ma duże znaczenie dla funkcjonowania rynku, a także w procesie podejmowania decyzji zarówno strategicznych, jak i operacyjnych. Wraz z przystąpieniem Polski do UE, istotnemu rozszerzeniu uległ zakres działań Agencji związany z wypełnianiem funkcji informacyjnej. Konieczne stało się dotarcie do potencjalnych beneficjentów z informacją o mechanizmach administrowanych przez ARR (m.in. o zasadach uczestnictwa w tych mechanizmach oraz terminach ich uruchamiania).

1. Cele systemu informacji

Zgodnie z ustawą o Agencji Rynku Rolnego i organizacji niektórych rynków rolnych, Agencja w 2008 r. wypełniała obowiązek opracowywania i upowszechniania informacji dotyczących warunków udziału w mechanizmach WPR realizowanych przez ARR, a także informacji popularyzujących wiedzę na temat tych mechanizmów. W oparciu o ww. ustawę prowadzono, podobnie jak w latach poprzednich, działalność informacyjną przygotowującą uczestników sektora rolno-spożywczego do korzystania z programów WPR, a także aktualizującą i pogłębiającą wiedzę beneficjentów uczestniczących w mechanizmach administrowanych przez ARR.

Agencja przygotowywała również opracowania analityczno-prognostyczne o bieżącej i przewidywanej sytuacji na rynku rolno-żywnościowym. Upowszechniane w tej formie informacje o popycie, podaży oraz cenach podstawowych produktów rolnych, a także o realizacji mechanizmów administrowanych przez Agencję były przedstawiane Kierownictwu ARR, MRiRW i uczestnikom rynku.

2. Formy działalności informacyjnej

W ramach działań podejmowanych przez Agencję informowanie uczestników rynku rolno-spożywczego oraz zainteresowanych środowisk o warunkach udziału w mechanizmach administrowanych przez ARR odbywało się przy użyciu różnych narzędzi komunikacji.

Targi i wystawy

W 2008 r. najpopularniejszą formą działań informacyjnych Agencji było organizowanie stoisk informacyjno-konsultacyjnych podczas targów, wystaw i innych wydarzeń. ARR wzięła udział w 232 imprezach targowo-wystawienniczych. Bezpośrednie kontakty, rozmowy i spotkania z obecnymi oraz potencjalnymi beneficjentami pełniły istotną rolę w komunikacji z grupami docelowymi działań ARR, służyły również budowaniu wizerunku Agencji i pozytywnemu postrzeganiu jej przez opinię publiczną. Zadania ARR były także prezentowane w katalogach targowych towarzyszących imprezom wystawienniczym, w których uczestniczyła Agencja. Ogółem zamieszczono 7 takich wpisów.

Konferencje

Innym sposobem komunikacji z grupami odbiorców był udział przedstawicieli ARR w konferencjach i spotkaniach organizowanych najczęściej przez podmioty sektora rolno-spożywczego, samorządy, związki i stowarzyszenia branżowe, a także placówki oświatowe. W 2008 r. odbyło się 2,6 tys. takich spotkań (Agencja była ich organizatorem bądź uczestnikiem). Były one poświęcone przede wszystkim dopłatom do materiału siewnego (713 spotkań), prezentacji mechanizmów administrowanych przez ARR (554), kwotowaniu produkcji mleka (499), dopłatom do spożycia mleka i przetworów mlecznych w placówkach oświatowych (364), interwencyjnemu zakupowi zbóż (91), a także kontroli wykorzystania roślin energetycznych (73).

W 2008 r. sześć Oddziałów Terenowych ARR (w Białymstoku, Bydgoszczy, Kielcach, Łodzi, Opolu i Rzeszowie) zorganizowało we współpracy z lokalnymi instytucjami i mediami konkursy plastyczne oraz literackie dla dzieci na temat spożywania przez nie mleka i przetworów mlecznych. Najlepsze prace plastyczne zostały umieszczone w kalendarzu na 2009 r., finansowanym z Funduszu Promocji Mleczarstwa. Agencja, we współpracy z Kancelarią Sejmu i partnerami społecznymi,

zorganizowała Dzień Mleka w Sejmie. W trakcie obrad XIV edycji Sejmu Dzieci i Młodzieży, propagowano zdrowe odżywianie wśród młodzieży gimnazjalnej i licealnej.

Audycje radiowe i telewizyjne

Przedstawiciele Agencji wzięli udział w 278 audycjach radiowych na antenie PR 1, Radia dla Ciebie, Radia Maryja oraz wielu innych ogólnopolskich i regionalnych rozgłośni radiowych. Problematyce dotyczącej działalności Agencji poświęcono również 270 audycji telewizyjnych w telewizji ogólnopolskiej, w programach regionalnych oraz sieciach kablowych, głównie w programach: „Agrobiznes”, „Tydzień”, „Dzień dobry w sobotę”, „Informacje”, „Biznes dzisiaj”, „Europa bez miedzy”, „Tak jak w Unii” oraz wszystkich magazynach informacyjnych regionalnych kanałów TVP, jak również programach lokalnych poruszających tematykę rolniczą. W programach tych przytaczane były wypowiedzi Kierownictwa ARR, a także Dyrektorów biur merytorycznych Centrali i Oddziałów Terenowych.

Prasa

Poza publikacjami powstającymi w wyniku kontaktów Rzecznika z mediami drukowanymi, ARR prowadziła działania informacyjne na łamach prasy branżowej i specjalistycznej (tygodniki, miesięczniki, periodyki). W wyniku współpracy w 2008 r. ukazały się 32 artykuły prasowe poświęcone kilkunastu tematom dotyczącym mechanizmów administrowanych przez Agencję. Ogółem ARR współpracowała z ponad 20 czasopismami branżowymi i specjalistycznymi.

W 2008 r. ogłoszenia dotyczące realizacji mechanizmów WPR administrowanych przez ARR zamieszczano również w ogólnopolskim dzienniku „Rzeczpospolita” oraz w najbardziej poczytnych dziennikach regionalnych w 16 województwach. W „Rzeczpospolitej” ukazały się dwa ogłoszenia dotyczące dostarczania żywności dla najuboższej ludności UE oraz wsparcia rynku produktów pszczelich. W dziennikach regionalnych w całej Polsce przeprowadzono także dwie kampanie informacyjne dotyczące działań ARR związanych z restrukturyzacją sektora cukrowniczego.

Strona internetowa

W procesie upowszechniania informacji o mechanizmach administrowanych przez ARR, podstawowym źródłem informacji były strony internetowe: Agencji (www.arr.gov.pl) oraz Biuletynu Informacji Publicznej ARR (www.bip.arr.gov.pl). W 2008 r. zanotowano ponad 1,3 mln odwiedzin strony internetowej ARR (4,7 mln odsłon), 248 tys. wizyt na podmiotowej stronie BIP-ARR (646 tys. odsłon) i 46 tys. wejść na stronę internetową w języku angielskim (85 tys. odsłon). W ramach codziennej aktualizacji serwisu internetowego Agencji zrealizowano ponad 2,6 tys. wniosków o uaktualnienie strony internetowej ARR.

Działalność wydawnicza

Ważną rolę w upowszechnianiu informacji na temat warunków uczestnictwa w mechanizmach administrowanych przez Agencję spełniały wydawnictwa - broszury i „Biuletyn Informacyjny ARR”. W 2008 r. wydano 23 broszury w łącznym nakładzie ponad 243 tys. egzemplarzy oraz formularz AGREX (3 tys. egz.), specjalnie zabezpieczony przed możliwością nieautoryzowanego kopiowania. Najwięcej z wydanych tytułów dotyczyło obrotu towarami rolno-spożywczymi z zagranicą oraz rynku mleka. Większość wydawnictw trafiła do beneficjentów oraz potencjalnych beneficjentów podczas imprez rolniczych, w których ARR brała udział (dożynki, targi rolno-spożywcze, wystawy, seminaria itp.). Ważnym odbiorcą broszur dotyczących obrotu towarami rolno-spożywczymi z zagranicą były izby celne. Wszystkie publikacje wydane w 2008 r. zostały udostępnione również na stronie internetowej Agencji w dziale „Wydawnictwa ARR”. Zanotowano ponad 7 tys. odsłon internetowych tego działu.

W 2008 r. ukazało się 12 numerów miesięcznika „Biuletyn Informacyjny ARR”, zawierających ogółem 83 publikacje. Łączny nakład tego wydawnictwa wyniósł 84 tys. egzemplarzy. Tematyka podejmowana na łamach miesięcznika była poświęcona m.in.: analizie sytuacji i przewidywanym zmianom na podstawowych rynkach rolnych (zbóż, mięsa, mleka i cukru), a także promocji i bezpieczeństwu żywności oraz przeglądowi WPR (health-check). „Biuletyn Informacyjny ARR” ukazywał się w średnim nakładzie 7 tys. egzemplarzy miesięcznie i był wysyłany bezpłatnie do odbiorców w całej Polsce, przede wszystkim do: urzędów administracji centralnej, urzędów marszałkowskich, starostw powiatowych i urzędów gminnych,

ośrodków doradztwa rolniczego, placówek naukowych, zespołów szkół rolniczych i ekonomicznych, redakcji prasowych i telewizyjnych, ambasad wszystkich państw - członków UE oraz oficjalnych przedstawicielstw innych krajów, bibliotek, instytucji i firm działających w sektorze rolno-spożywczym, a także do odbiorców indywidualnych. Elektroniczne wersje Biuletynu były zamieszczane na stronach internetowych ARR. W 2008 r. odnotowano ponad 45 tys. odsłon działu „Biuletyn Informacyjny”.

Telefoniczny Punkt Informacyjny

Konsultanci Telefonicznego Punktu Informacyjnego (TPI) odebrali w 2008 r. ponad 17,3 tys. połączeń telefonicznych. Najwięcej udzielonych informacji dotyczyło tematyki związanej z kwotowaniem produkcji mleka, dopłatami do materiału siewnego oraz z handlem zagranicznym z krajami trzecimi. Klienci kontaktujący się z TPI dzwonili głównie z województw: mazowieckiego, wielkopolskiego, lubelskiego, łódzkiego, kujawsko-pomorskiego i dolnośląskiego. Najczęściej zadawane pytania oraz odpowiedzi były publikowane na stronach internetowych ARR.

2.1. Informowanie uczestników rynku o udziale ARR w procesie decyzyjnym UE

Na podstawie dokumentów UE przesłanych do ARR drogą elektroniczną, a także w oparciu o treść sprawozdań przekazywanych przez przedstawicieli Agencji uczestniczących w posiedzeniach organów pomocniczych UE, jak również przez MRiRW, monitorowano proces decyzyjny Unii Europejskiej poprzez sporządzanie: informacji operacyjnych zawierających opis spraw dyskutowanych w ramach posiedzeń unijnych organów pomocniczych, tygodniowych kalendarzy posiedzeń organów pomocniczych UE oraz miesięcznych informacji dotyczących działań podejmowanych w ramach organów pomocniczych Wspólnoty.

Powyższe informacje były zamieszczane w serwisie internetowym ARR, w dziale poświęconym pracom organów UE, w celu bieżącego informowania podmiotów o zakresie tematycznym prac organów unijnych. Dotyczyły one również ustaleń proponowanych i dyskutowanych projektów aktów prawnych, wprowadzających zmiany w prawodawstwie wspólnotowym w ramach działań realizowanych bądź planowanych do realizacji przez ARR.

3. Analizy, prognozy i informacje o rynku rolno-żywnościowym

Istotną częścią systemu informacji ARR są opracowania analityczno-prognostyczne. Stanowią one podstawę do planowania działalności interwencyjnej oraz podejmowania decyzji operacyjnych przez Kierownictwo ARR. Służą również upowszechnianiu wśród uczestników rynku informacji przydatnej przy podejmowaniu decyzji o kierunkach i skali prowadzonej działalności rolniczej. Opracowania są przygotowywane w oparciu o szeroki zakres danych oraz wiedzę i doświadczenie zarówno pracowników Agencji, jak i współpracujących z nią ekspertów.

3.1. Pozyskiwanie informacji

Do podstawowych źródeł oraz kategorii informacji, z których ARR korzystała w 2008 r. należały:

- Główny Urząd Statystyczny - dane dotyczące pogłowia zwierząt gospodarskich, wielkości produkcji i skupu oraz średniomiesięcznych cen: skupu, targowiskowych, zbytu oraz detalicznych podstawowych produktów rolno-żywnościowych,
- Zintegrowany System Rolniczej Informacji Rynkowej Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi - dane o cenach skupu zbóż i żywca rzeźnego, cenach sprzedaży podstawowych produktów rolno-żywnościowych w zakładach produkcyjnych oraz na krajowych giełdach towarowych i targowiskach, monitorowane w cyklu tygodniowym,
- Ministerstwo Finansów - dane dotyczące obrotów w handlu zagranicznym produktami rolno-żywnościowymi (monitorowane w cyklu miesięcznym),
- FAMMU/FAPA - notowania cen podstawowych towarów rolnych na rynkach zagranicznych oraz wiadomości o sytuacji na tych rynkach (prezentowane w cyklu tygodniowym),
- Oddziały Terenowe Agencji Rynku Rolnego - bieżące informacje o kształtowaniu się cen zbóż i żywca wieprzowego oraz inne, na doraźne potrzeby ARR,
- giełdy towarowe - bieżące informacje o cenach zbóż, produktów mleczarskich i mięsa w obrocie giełdowym,
- Komisja Europejska - bieżące informacje o stanie realizacji działań interwencyjnych w UE oraz o kształtowaniu się cen referencyjnych.

Zakres danych oraz częstotliwość ich pozyskiwania uzależnione były od rynku, którego dotyczyły, kategorii informacji, a przede wszystkim dostępności źródeł. Uzyskiwanie informacji przez Agencję było w większości odpłatne (zamówienia kierowane do GUS, zakup publikacji, prenumerata czasopism).

Dane źródłowe dotyczące podstawowych rynków rolno-żywnościowych, w szczególności objętych działaniami interwencyjnymi ARR, były gromadzone i przechowywane w komputerowej bazie danych. Przepływ informacji pomiędzy Centralą a Oddziałami Terenowymi ARR odbywał się głównie za pomocą sieci teleinformatycznej.

3.2. Opracowania analityczno-prognostyczne

Opracowania analityczno-prognostyczne ukazywały się cyklicznie (zgodnie z ustalonym harmonogramem) lub okresowo (w zależności od doraźnych potrzeb). W 2008 r. należały do nich:

- tygodniowe raporty o bieżącej sytuacji na rynkach: zbóż, mięsa i produktów mleczarskich, przedstawiane Kierownictwu Agencji, przekazywane do MRiRW oraz zamieszczane na stronie internetowej ARR. Raporty zawierały informacje o cenach skupu i zbytu podstawowych produktów rolno-żywnościowych oraz realizacji działań interwencyjnych. Jednocześnie dla porównania przedstawiane były ich ceny na rynkach zagranicznych,
- miesięczne analizy sytuacji na rynkach: zbóż, mięsa, mleka i cukru wraz z elementami tendencji rozwojowej, opracowywane na potrzeby Agencji, a następnie zamieszczane na stronie internetowej ARR oraz w Biuletynie Informacyjnym. Prezentowano w nich dane o wielkości skupu i poziomie cen produktów rolnych, obrotach w handlu zagranicznym oraz okresowo szacunki zbiorów zbóż i wyniki badań stanu pogłowia zwierząt gospodarskich. Analizy te zawierały także informacje o realizacji przez ARR mechanizmów interwencyjnych oraz o cenach podstawowych produktów rolno-żywnościowych na rynkach zagranicznych,
- kwartalne prognozy cen skupu podstawowych produktów rolnych (pszenicy, żyta, żywca wieprzowego i wołowego oraz mleka), a także cen zbytu masła w blokach i mleka odtłuszczonego w proszku. Prognozy te były formułowane na podstawie

opinii niezależnych ekspertów wchodzących w skład zespołu ds. prognozowania cen powołanego przez Prezesa ARR, a następnie wykorzystywane dla potrzeb Agencji. Udostępniano je również zainteresowanym na stronie internetowej ARR oraz przekazywano bezpośrednio do urzędów centralnych (MRiRW, MF, MG, MPIPS, Kancelarii Prezesa Rady Ministrów), jak również do Sejmu, Senatu, Krajowej Rady Izb Rolniczych, urzędów wojewódzkich, ośrodków doradztwa rolniczego, związków zawodowych rolników itp., a także do prasy,

- dwukrotnie (edycja wiosenna i jesienna) opracowane były przez Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej - Państwowy Instytut Badawczy, przy udziale merytorycznym i finansowym ARR, analizy sytuacji podaży-popytu na rynkach rolnych oraz perspektywy rozwoju tych rynków. Analizy te charakteryzowały także stan i perspektywy handlu zagranicznego artykułami rolno-spożywczymi oraz popyt na żywność. W 2008 r. analizy zostały opracowane i wydane zgodnie z ustalonym harmonogramem. Przekazywano je ww. odbiorcom prognoz cen, a ponadto kierowano do szkół rolniczych, bibliotek naukowych, mediów oraz odbiorców indywidualnych,
- dwukrotnie opracowano na potrzeby wewnętrzne Agencji analizy przewidywanej koniunktury na rynkach: zbóż, mięsa, mleka i cukru na następny rok oraz tendencje rozwoju tych rynków w dwóch kolejnych latach.

Oprócz ww. cyklicznych prognoz i analiz, w 2008 r. w ARR opracowywano doraźne analizy oraz informacje o aktualnej, a także przewidywanej sytuacji na rynkach podstawowych produktów rolnych. Opracowania analityczno-prognostyczne przygotowywano zarówno dla Kierownictwa ARR, jak i dla MRiRW, Rządu oraz Parlamentu RP.

VI. WSPÓŁPRACA Z ZAGRANICĄ

Działania podejmowane w 2008 r. w ramach współpracy z zagranicą i związane z pełnieniem przez Agencję Rynku Rolnego funkcji unijnej agencji płatniczej, dotyczyły przygotowania i realizacji programów pomocowych, współpracy z instytucjami zewnętrznymi, a także udziału w pracach legislacyjnych oraz dystrybucji aktów prawnych UE.

1. Realizacja programów pomocowych

W 2008 r. działania prowadzone w zakresie projektów programów pomocowych skierowanych do instytucji krajów trzecich, jak również dotyczące pozyskania wsparcia na rzecz ARR, związane były z:

- uczestnictwem Agencji w programach pomocy instytucjonalnej w ramach realizacji lub inicjowania projektów współpracy bliźniaczej,
- realizacją przez ARR projektów wsparcia w ramach pomocy rozwojowej koordynowanej przez polskie Ministerstwo Spraw Zagranicznych, skierowanych do Republiki Mołdowy i Ukrainy,
- realizacją projektów wsparcia działań Agencji realizowanych ze środków bezzwrotnej pomocy zagranicznej, w tym środków UE,
- uczestnictwem pracowników ARR w działaniach z zakresu wsparcia technicznego udzielanego za pośrednictwem Biura TAIEX Komisji Europejskiej.

Przedstawiciele Agencji zaangażowani byli również w opiniowanie oraz analizę dokumentów opracowywanych w ramach prac Komisji Międzyrządowych ds. Współpracy Gospodarczej z krajami trzecimi oraz uczestniczyli w pracach grup eksperckich mających na celu rozwój współpracy z tymi krajami.

1.1. Projekty współpracy bliźniaczej

ARR w 2008 r. zakończyła działania wynikające z podpisanej w 2006 r. umowy o współpracy bliźniaczej projektu Phare 2004 nr RO/2004/IB/AG/11 pt. „Budowa

zdolności instytucjonalnej nowej agencji płatniczej w Rumunii”, które prowadziła przy współudziale ARiMR w ramach porozumienia konsorcyjnego podpisanego z brytyjskim Ministerstwem Środowiska, Żywności i Spraw Rolnych (DEFRA). Celem projektu było udzielenie pomocy w zakresie wzmocnienia instytucjonalnego oraz budowy rumuńskiej Agencji Płatniczej i Interwencyjnej ds. Rolnych (APIA).

W 2008 r. zrealizowano łącznie 7 wizyt eksperckich z udziałem pracowników ARR i ARiMR w Rumunii. Tematem spotkań było omówienie procedur dotyczących: programów pomocy żywnościowej i promocji, działań na rynku biopaliw (rośliny energetyczne), restrukturyzacji przemysłu cukrowniczego, programu wsparcia rynku produktów pszczelich, uzupełniających krajowych płatności bezpośrednich (CNDP) dla lnu i konopi oraz akredytacji agencji płatniczej z uwzględnieniem systemu IT oraz bezpieczeństwa informacji. Przygotowano również sprawozdanie z wykonania projektu wraz z jego rozliczeniem finansowym, co było niezbędne do przeprowadzenia w DEFRA audytu końcowego projektu.

W ARR były podejmowane starania o uczestnictwo w nowych projektach współpracy bliźniaczej. W tym celu przygotowano dokumentację konkursową i oferty współpracy bliźniaczej dla dwóch projektów skierowanych do łotewskiej agencji płatniczej oraz do Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Obszarów Wiejskich Republiki Rumunii. Podobne działania prowadzono w zakresie opracowania dokumentów związanych z udziałem pracowników ARR jako ekspertów krótkoterminowych dla projektów dotyczących systemu jakości żywności oraz kontroli ex-post skierowanych do Ministerstwa Rolnictwa Republiki Rumunii.

1.2. Projekty polskiej pomocy rozwojowej

W ramach środków finansowych przyznanych na realizację polskiej pomocy zagranicznej, Agencja Rynku Rolnego w 2008 r. uczestniczyła w realizacji projektów koordynowanych przez Ministerstwo Spraw Zagranicznych na rzecz Republiki Mołdowy i Ukrainy. Projekt pt. „Wsparcie w zakresie ustanowienia założeń dla budowy instytucji realizującej interwencyjną politykę państwa w sektorze rolnym oraz w zakresie stosowania mechanizmów wsparcia dla tego sektora” skierowany był do Ministerstwa Rolnictwa i Przemysłu Spożywczego Republiki Mołdowy i stanowił kontynuację współpracy z tym ministerstwem, rozpoczętej w 2006 r. Podejmowane

działania skoncentrowane były na dostarczeniu wsparcia merytorycznego w celu opracowania dokumentacji programowej umożliwiającej utworzenie instytucji interwencyjnej w sektorze rolnym Republiki Mołdowy. W wyniku realizacji ww. działań został przygotowany projekt rozporządzenia uwzględniający założenia organizacyjno-prawne dla utworzenia instytucji odpowiedzialnej za prowadzenie interwencji w sektorze rolnym w tym kraju. Projekt był realizowany w postaci bezpośredniego wsparcia eksperckiego podczas 3 wizyt przedstawicieli ARR, MRiRW i IERiGŻ w Republice Mołdowy oraz 3 wizyt szkoleniowych przedstawicieli strony mołdowskiej w Polsce w okresie listopad-grudzień 2008 r.

Ponadto Agencja uczestniczyła w projekcie skierowanym do Republiki Ukrainy pt. „Wsparcie reform sektorowych na Ukrainie” koordynowanym przez Urząd Komitetu Integracji Europejskiej. W części projektu realizowanej przez ARR, partnerem i zarazem beneficjentem projektu było Ministerstwo Polityki Rolnej Republiki Ukrainy oraz Fundusz Rolny. W ramach realizacji projektu przygotowano i przeprowadzono wizytę studyjną w Polsce dla 4 przedstawicieli strony ukraińskiej (2 przedstawicieli Ministerstwa Polityki Rolnej oraz 2 przedstawicieli Funduszu Rolnego Ukrainy), w trakcie której zaprezentowano zagadnienia związane z działalnością Agencji przed i po akcesji do UE, ze szczególnym uwzględnieniem działań z zakresu interwencji na rynkach rolnych.

1.3. Projekty wsparcia w ramach środków bezzwrotnej pomocy zagranicznej, w tym środków Unii Europejskiej

W 2008 r. ARR zrealizowała projekt pomocy technicznej pt. „Wsparcie ARR w dostosowaniu do wymagań określonych w Załączniku 1 do rozporządzenia Komisji (WE) nr 885/2006 w zakresie zarządzania bezpieczeństwem informacji”, który finansowany był w ramach Środków Przejściowych 2005 (ang. Transition Facility). Przedmiotem wsparcia ARR przy wdrażaniu systemu bezpieczeństwa informacji były: analiza dokumentacji opracowanej w Agencji w zakresie zasad bezpieczeństwa informacji zgodnie z normą PN-ISO/IEC 17799:2007, współpraca przy przeprowadzaniu testów planów ciągłości działania, przeprowadzenie szkoleń dla pracowników ARR w tym zakresie, jak również dostosowanie istniejącej w Agencji platformy e-learningowej przeznaczonej do samokształcenia w zakresie systemu zarządzania bezpieczeństwem informacji.

W ARR został opracowany wstępny zarys projektu pt. „Rozwój łańcucha produkcyjnego i logistycznego żywności ekologicznej w południowo-wschodniej Polsce” w ramach Szwajcarsko-Polskiego Programu Współpracy. Dokument zakłada, że Agencja jako Instytucja Realizująca, będzie dysponować środkami finansowymi niezbędnymi do realizacji projektów składanych przez beneficjentów oraz prowadzić koordynację, kontrolę i monitoring realizowanych projektów. Program dotyczący sektora żywności ekologicznej (obejmujący produkcję, dystrybucję, zasoby ludzkie oraz promocję) przygotowany w ARR został przekazany do weryfikacji przez Władzę Wdrażającą Programy Europejskie.

Ponadto w 2008 r. ARR zgłosiła wniosek o dofinansowanie z budżetu wspólnotowego programu pt. „Zwiększanie świadomości społecznej w zakresie budowania zdrowych nawyków żywieniowych w ramach mechanizmów WPR” na mocy rozporządzenia Rady (WE) nr 814/2000. Celem programu jest przekazywanie informacji o mechanizmach Wspólnej Polityki Rolnej sprzyjających kreowaniu zdrowych nawyków żywieniowych. W ramach działań informacyjnych planowane jest m.in.: uruchomienie serwisu internetowego dotyczącego programów „Szkłanka mleka” oraz „Owoce w szkole”, zorganizowanie konkursów, badań i akcji promocyjnych wspomagających te działania oraz wydanie i dystrybucja broszur informacyjnych z tego zakresu.

1.4. Wsparcie techniczne Biura KE TAIEK

ARR w 2008 r. aktywnie uczestniczyła w działaniach o charakterze wsparcia technicznego udzielanego za pośrednictwem Biura KE TAIEK (Biuro Wymiany Informacji nt. Pomocy Technicznej Komisji Europejskiej). W ramach działań pomocowych na rzecz Agencji zrealizowano:

- 2 wizyty ekspertów, z tego: 1 wizytę przedstawiciela Agencji Płatniczej ds. Rolnych w Wielkiej Brytanii dotyczącą procesu doskonalenia struktur audytu wewnętrznego ARR, a w szczególności poświadczania wiarygodności rachunków EFRG oraz 1 wizytę eksperta z holenderskiej Rady Mleczarskiej, w ramach której omówiono zagadnienia z zakresu sprawozdawczości finansowej oraz raportowania nieprawidłowości do Komisji Europejskiej,

- 5 wizyt studyjnych pracowników ARR, z tego: 3 dotyczące rynku cukru (systemu monitorowania produkcji cukru, pobierania opłat cukrowych, przetwórstwa cukru przemysłowego oraz procesu restrukturyzacji), 1 wizytę pracowników ARR i Ministerstwa Finansów w Duńskiej Agencji Płatniczej DFE w ramach zagadnień implementacji przepisów UE dotyczących wypłat refundacji oraz 1 wizytę studyjną pracowników ARR we Francji w zakresie systemu znakowania produktów żywnościowych wysokiej jakości.

2. Współpraca z instytucjami zewnętrznymi

2.1. Udział ARR w konferencjach i spotkaniach przedstawicieli państw członkowskich Unii Europejskiej

W 2008 r. przedstawiciele Agencji uczestniczyli w niżej wymienionych międzynarodowych konferencjach oraz seminariach, podczas których dokonano wymiany doświadczeń związanych z realizacją Wspólnej Polityki Rolnej:

- Konferencji Dyrektorów Agencji Płatniczych w Lublanie, podczas której omówione zostały zagadnienia związane z: poświadczeniem wiarygodności rachunków, realizacją kontroli w ramach unijnej polityki rolnej, mechanizmami interwencyjnymi WPR, nowymi wytycznymi dotyczącymi certyfikacji agencji płatniczych oraz prawodawstwem wspólnotowym w zakresie WPR,
- Konferencji Dyrektorów Agencji Płatniczych UE w Bordeaux, na której omówiono m.in. bieżące osiągnięcia w pracy grupy Panta Rhei dotyczące kwestii związanych z informatyzacją pracy agencji płatniczych oraz przepływem informacji między agencjami a beneficjentami mechanizmów WPR oraz Programów Rozwoju Obszarów Wiejskich. Ponadto przedmiotem dyskusji były: procedury pojednawcze prowadzone w Komisji Europejskiej, doświadczenia pierwszego roku wdrażania i realizacji Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007-2013, ocena wpływu wdrożenia e-administracji na redukcję kosztów związanych z przyjmowaniem i obsługą (w tym kontrolą) wniosków,
- Międzynarodowej Konferencji Grupy Panta Rhei w Wyszehradzie na Węgrzech, poświęconej problematyce elektronicznego składania wniosków i dostarczania informacji do agencji płatniczych, architektury IT, przekazywania danych, procedur

- audytu bezpieczeństwa systemów teleinformatycznych, publikowania danych beneficjentów oraz systemu oceny osiąganych rezultatów,
- Międzynarodowej Konferencji Grupy Panta Rhei w Amsterdamie w Holandii, podczas której przedmiotem dyskusji były m.in. zagadnienia z zakresu elektronicznej obsługi mechanizmów WPR,
 - Konferencji Dyrektorów Agencji Płatniczych i Jednostek Koordynujących w Brukseli, poświęconej zagadnieniom związanym z Wytycznymi Komisji Europejskiej w sprawie poświadczenia wiarygodności w zakresie wydatków ze środków EFRG i EFRROW w sektorze rolnym (zgodnie z rozporządzeniem Rady (WE) nr 1290/2005 oraz rozporządzeniem Komisji (WE) nr 885/2006),
 - Konferencji Agencji Płatniczych Nowych Państw Członkowskich UE w Wilnie, podczas której omówiono zagadnienia dotyczące m.in.: elektronicznych systemów obsługi klienta w administracji publicznej, nieprawidłowości i sposobów zapobiegania im, przejrzystości procedur instytucji publicznych, a także tematyki związanej z Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich w okresie 2007-2013 oraz z wdrażaniem wymogów wzajemnej zgodności (cross-compliance),
 - Dorocznej Konferencji Dyrektorów Biur Audytu w Agencjach Płatniczych oraz służb Unii Europejskiej (AMADEUS) w Edynburgu, której tematem były m.in. zagadnienia związane z krajową pomocą de minimis, kontrolą zgodności działania agencji płatniczych z wymogami akredytacyjnymi oraz zarządzaniem ryzykiem,
 - Konferencji w Krakowie, której tematem było omówienie sytuacji i przyszłości sektora mleczarskiego w kontekście oceny funkcjonowania WPR (health check),
 - Konferencji „Owoce w szkole: zdrowy start dla naszych dzieci” w Brukseli, poświęconej nowemu programowi UE,
 - Seminarium „Doświadczenia polskie i rumuńskie z uczestnictwa we Wspólnej Polityce Rolnej” w Bukareszcie, podczas którego przedstawiciele ARR zaprezentowali sposoby dystrybucji unijnych funduszy na rolnictwo w Polsce,
 - Konferencji zorganizowanej przez Komisję Europejską w Limassol, dotyczącej rozwoju obszarów wiejskich, poświęconej założeniom i bieżącym pracom prowadzonym w zakresie systemu wsparcia obszarów wiejskich we Wspólnocie.

ARR była także organizatorem spotkań dla przedstawicieli państw członkowskich UE, państw trzecich oraz organów unijnych. Przy współpracy

z ARiMR przygotowano w Białowieży spotkanie przedstawicieli agencji płatniczych nowych krajów UE w ramach VII Konferencji Agencji Płatniczych Państw Bałtyckich i Polski. Podczas tej konferencji przeprowadzono dyskusje dotyczące: sektora mleka, projektów inwestycyjnych realizowanych w ramach Programów Rozwoju Obszarów Wiejskich, wdrożenia wymogów cross-compliance oraz programów promocyjnych realizowanych na rynku produktów rolno-spożywczych finansowanych ze środków unijnych i funduszy krajowych. Ponadto zorganizowano w Krakowie spotkanie techniczne agencji płatniczych - polskiej, węgierskiej i słowackiej, które miało na celu wymianę bieżących doświadczeń w zakresie m.in.: naliczania sankcji, nieprawidłowości w rozliczaniu refundacji wywozowych, a w szczególności realizacji krajowych programów wsparcia, w tym w ramach pomocy de minimis.

2.2. Organizacja wizyt delegacji zagranicznych w ARR

W 2008 r. Agencja podejmowała przedstawicieli organów Wspólnoty, instytucji państw członkowskich UE oraz krajów trzecich, tj.:

- delegacji Cypryjskiej Organizacji ds. Płatności Rolnych - na spotkaniu omówiono m.in. zagadnienia związane z procesem sporządzania poświadczeń wiarygodności oraz ze zmianami rozporządzenia Komisji (WE) nr 1290/2005 (w zakresie publikacji danych beneficjentów, redukcji i zawieszenia płatności miesięcznych). Przekazano doświadczenia związane z audytami Komisji Europejskiej, kontrolą w ramach mechanizmów WPR, postępowaniem z nieprawidłowościami, kwestiami dotyczącymi systemów teleinformatycznych, a także interwencją na rynku zbóż,
- delegacji przedstawicieli francuskiego Parlamentu - tematem spotkania były m.in. instrumenty rynkowe (w tym interwencyjne) oraz działania promocyjne w kontekście kontynuacji inicjatywy Komisji Europejskiej dotyczącej przeglądu WPR (health check),
- Attachés ds. rolnych ambasad państw członkowskich UE, dla których Agencja we współpracy z Ambasadą Francji zorganizowała spotkanie informacyjne poświęcone sytuacji na rynku rolnym w Polsce, podczas którego omówiono również działania informacyjno-promocyjne w zakresie produktów rolnych,

- przedstawicieli Dyrekcji Generalnej ds. Rolnictwa i Rozwoju Obszarów Wiejskich UE z Departamentu Audytu Wydatków w ramach mechanizmów rynkowych oraz z Departamentu Prawnego - podczas spotkania omówione zostały m.in. wewnętrzne procedury KE dotyczące realizacji procesu audytu, a także kwestie związane z pomocą de minimis do materiału siewnego,
- przedstawicieli Autonomicznej Republiki Krymu w celu zaprezentowania zadań i działań ARR jako agencji płatniczej, a także zasad prowadzenia interwencji na krajowym i unijnym rynku rolnym,
- delegacji przedstawicieli Chorwackiej Dyrekcji Weterynaryjnej - celem wizyty było przedstawienie gościom wymagań dotyczących pozyskiwania mleka zgodnie z pakietem higienicznym UE oraz regulacji krajowych w odniesieniu do produkcji mleka,
- przedstawicieli rumuńskiej Centralnej Jednostki Harmonizacji Krajowego Audytu Wewnętrznego (CHUIA) - przedstawiciele ARR zaprezentowali m.in. cele i zadania audytu w Agencji, a także kwestie związane z prowadzeniem sprawozdawczości oraz przygotowaniem poświadczenia wiarygodności rachunków dla wpływów i wydatków ze środków EFRG,
- delegacji macedońskiego Ministerstwa Rolnictwa - spotkanie w Agencji poświęcone było systemowi informacji rynkowej w sektorze rolnym,
- przedstawicieli Ministerstwa Rolnictwa i Przemysłu Spożywczego oraz Krajowej Agencji dla Rozwoju Rolnictwa ACSA Republiki Mołdowy - omówiono najważniejsze aspekty związane z funkcjonowaniem systemu informacji rynkowej w ARR obejmujące źródła pozyskiwania informacji, gromadzenia danych oraz metody prognozowania zmian na rynkach rolnych,
- delegacji Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi Republiki Rumunii w zakresie funkcjonowania agencji płatniczej w obszarze audytu i kontroli.

3. Udział ARR w pracach związanych ze stanowieniem prawa Unii Europejskiej

3.1. Udział przedstawicieli ARR w pracach organów pomocniczych UE

W ramach udziału w procesie decyzyjnym Unii Europejskiej przedstawiciele ARR, wchodzący w skład polskiej delegacji, uczestniczyli okresowo w posiedzeniach:

- Komitetu Zarządzającego ds. Wspólnej Organizacji Rynków Rolnych Komisji Europejskiej oraz komitetów zarządzających ds.: zbóż, mleka i przetworów mlecznych, cukru, wołowiny i cielęciny, wieprzowiny oraz drobiu i jaj, a także ds. mechanizmów handlowych¹⁴ oraz Komitetu Zarządzającego ds. horyzontalnych w kwestiach dotyczących handlu przetworzonymi produktami rolnymi niewymienionymi w Załączniku I do Traktatu Amsterdamskiego,
- grup eksperckich Komisji, w tym m.in.: Grupy Ekspertów ds. Wdrożenia Systemu ISAMM¹⁵, Grupy Ekspertów ds. Promocji Rolnictwa Ekologicznego, Grupy Ekspertów w sprawie Roczego Rozliczenia Rachunków EFRG i EFRROW oraz Grupy 308 ds. Horyzontalnych Związanych z Handlem Produktami Przetworzonymi Non-Annex.

Łącznie w 2008 r. przedstawiciele ARR wzięli udział w 71 posiedzeniach organów pomocniczych KE, na których omawiane były projekty aktów prawnych UE oraz sprawy związane z działaniami Agencji.

W ramach udziału ARR w procesie decyzyjnym UE na adres poczty elektronicznej Agencji w 2008 r. przekazanych zostało do analizy około 1,2 tys. dokumentów unijnych z zakresu rolnictwa. Były to m.in.: projekty aktów prawnych UE, porządki obrad, sprawozdania z obrad poszczególnych organów Wspólnoty, stanowiska poszczególnych państw dotyczące spraw omawianych na forum organów unijnych, komunikaty wydawane przez organy UE oraz wykazy przyjętych aktów prawnych. Po rejestracji oraz szczegółowej analizie dokumenty poddawano dalszym czynnościom i działaniom ze strony Agencji, w tym tłumaczeniu na język polski lub sporządzaniu do nich notek, udostępnianych do wewnętrznego użytku kierownictwa oraz komórek organizacyjnych ARR. Spośród otrzymywanych dokumentów ok. 320 uznano za dokumenty przydatne do bieżącej realizacji działań, sporządzono do nich notki i wprowadzono je do bazy intranetowej Agencji.

¹⁴ Na mocy rozporządzenia Rady (WE) nr 1234/2007 z dnia 22 października 2007 r. ustanawiającego wspólną organizację rynków rolnych oraz przepisy szczegółowe dotyczące niektórych rynków rolnych (rozporządzenie o jednolitej wspólnej organizacji rynku), wspólne organizacje różnych rynków rolnych zostały zastąpione w 2008 r. jednolitą, wspólną organizacją rynków. Jednocześnie komitety zarządzające KE dla poszczególnych rynków zastąpione zostały jednym Komitetem Zarządzającym ds. Wspólnej Organizacji Rynków Rolnych,

¹⁵ ISAMM - ang. Information System for Agriculture Management and Monitoring - System Informatyczny Zarządzający i Monitorujący Rynek Rolny.

W związku z pracami organów pomocniczych Rady UE, ARR uczestniczyła w 9 spotkaniach grup roboczych, m.in.: Grupy Roboczej ds. Mleka i Przetworów Mlecznych, Grupy Roboczej ds. Owoców i Warzyw oraz Grupy Roboczej ds. Rozwoju Projektu AMIS Quota. Jednocześnie poza udziałem w posiedzeniach organów wspomagających prace Komisji Europejskiej i Rady UE, Agencja na bieżąco brała udział w przygotowywaniu stanowisk do projektów rozporządzeń i innych dokumentów unijnych, będących przedmiotem prac organów pomocniczych Wspólnoty. Znaczna część działań ARR w tym zakresie dotyczyła przygotowania wkładu do polskiego stanowiska oraz opiniowania projektów instrukcji wyjazdowych związanych z projektami aktów prawnych wprowadzających zmiany w WPR.

W 2008 r. w Agencji kontynuowane były prace na rzecz wdrożenia Europejskiego Systemu Wymiany i Archiwizacji Dokumentów UE. W związku z powyższym przedstawiciele Agencji uczestniczyli okresowo w pracach międzyresortowego Zespołu ds. Wdrożenia Systemu EWD-P koordynującego prace wdrożeniowe.

3.2. Udział ARR w pracach legislacyjnych, w tym obsługa tłumaczeniowa

W 2008 r. ARR opracowywała i zgłaszała projekty sprostowań aktów prawnych UE do Urzędu Komitetu Integracji Europejskiej (dla aktów prawnych opublikowanych przed 1 maja 2004 r.) i do MRiRW (dla aktów prawnych opublikowanych po 1 maja 2004 r.). Ponadto Agencja na potrzeby bieżącej realizacji mechanizmów WPR oraz innych działań zapewniała obsługę w zakresie:

- pisemnych tłumaczeń dokumentów - w większości były to tłumaczenia na/z języka angielskiego, francuskiego, niemieckiego, łotewskiego, greckiego, litewskiego, duńskiego, niderlandzkiego, węgierskiego, ukraińskiego, mołdawskiego, czeskiego oraz bułgarskiego,
- tłumaczeń konsekutywnych podczas konferencji i międzynarodowych spotkań roboczych w kraju i za granicą dla przedstawicieli ARR oraz dla delegacji z innych państw biorących w nich udział,
- udzielania bieżących konsultacji terminologicznych dotyczących mechanizmów WPR administrowanych przez ARR w ramach współpracy roboczej ze służbami tłumaczeniowymi Komisji Europejskiej.

VII. SYSTEM KONTROLI

1. Audyt wewnętrzny

W 2008 r. zadania i czynności audytowe były realizowane na podstawie „Planu audytu wewnętrznego na rok 2008”, zatwierdzonego przez Prezesa ARR zgodnie z ustawą o finansach publicznych z dnia 30 czerwca 2005 r. (Dz. U. Nr 249, poz. 2104, z późn. zm.) i obejmowały następujące obszary:

- kwotowanie produkcji mleka,
- rozliczanie refundacji w ramach mechanizmami handlu zagranicznego,
- dopłaty do materiału siewnego,
- działania promocyjne i informacyjne w ramach PROW,
- restrukturyzacja przemysłu cukrowniczego,
- wydawanie i rozliczanie pozwoleń w ramach mechanizmów handlu zagranicznego,
- planowanie środków na działania ARR finansowane z budżetu UE i krajowych,
- wsparcie działań promocyjnych i informacyjnych na rynkach wybranych produktów rolnych,
- bezpieczeństwo i higiena pracy - regulamin pracy,
- wybór wykonawców,
- obsługa prawna,
- zarządzanie informacją,
- najem i eksploatacja lokali,
- inwentaryzacja stanu majątku serwerowni i centrum zapasowego,
- zarządzanie wierzytelnościami,
- spełnianie kryteriów akredytacyjnych z uwzględnieniem realizacji sprawozdawczości w systemie dwuwalutowym,
- zarządzanie IT,
- ewidencja księgowa w działalności ARR niezwiązanej bezpośrednio z realizacją mechanizmów Wspólnej Polityki Rolnej,
- zarządzanie bezpieczeństwem informacji,

- zarządzanie aplikacjami wspomagającymi procesy finansowo-księgowe,
- raportowanie i sprawozdawczość krajowa.

Poza ww. zadaniami w ramach audytu wewnętrznego na bieżąco realizowano planowe i pozaplanowe czynności doradcze w obszarach:

- zabezpieczeń kryptograficznych,
- budżetu zadaniowego,
- porównania rozwiązań zabezpieczających mienie stanowiące własność Agencji, w związku z prowadzoną działalnością interwencyjną i przechowywaniem w magazynach zapasów interwencyjnych,
- oceny stanu zaawansowania prac nad budową platformy integracyjnej umożliwiającej automatyczną wymianę danych pomiędzy Agencją Rynku Rolnego oraz Agencją Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa,
- oceny stanu wdrożenia projektu „e-wnioski” pod kątem przygotowania ARR do umożliwienia beneficjentom składania wniosków w postaci elektronicznej, przy wykorzystaniu podpisu elektronicznego

oraz bieżące czynności związane z opiniowaniem: ksiąg procedur, uregulowań wewnętrznych oraz ustaw regulujących działalność Agencji.

W 2008 r. Agencja realizowała również czynności sprawdzające wdrożenie zaleceń audytu certyfikującego Ministerstwa Finansów oraz audytów wewnętrznych przeprowadzonych w latach 2006-2007, dotyczących:

- wykonania umów zawartych przez ARR w zakresie obsługi systemów informatycznych,
- procesów finansowo-księgowych (Tabela X oraz realizacja wypłat),
- handlu zagranicznego na rynku produktów przetworzonych non-aneks I - autoryzacja producentów produktów przetworzonych oraz rejestracja receptur,
- handlu zagranicznego na rynku cukru,
- handlu zagranicznego na rynku świeżych owoców i warzyw,
- audytu ksiąg procedur w obszarze: „Handel zagraniczny na rynku baraniny i koziny”, „Handel zagraniczny na rynku nasion”, „Handel zagraniczny na rynku alkoholu etylowego pochodzenia rolniczego”,
- kontroli technicznych,
- programów pomocowych i koordynacji współpracy ARR z UE,
- wyboru dostawców i usługodawców,

- ochrony danych,
- zarządzania zasobami ludzkimi,
- spełniania kryteriów akredytacyjnych z uwzględnieniem realizacji sprawozdawczości w systemie dwuwalutowym,
- wsparcia działań promocyjnych i informacyjnych na rynkach wybranych produktów rolnych,
- kwotowania produkcji mleka,
- rozliczania refundacji wywozowych w ramach administrowania mechanizmami handlu zagranicznego,
- rejestracji przedsiębiorców uczestniczących w mechanizmach administrowanych przez ARR,
- oceny zagrożeń wynikających z braku wsparcia Biura Teleinformatyki przez serwis ORACLE,
- oceny ciągłości procesów realizowanych przez ARR w sytuacji wystąpienia awarii sieci informatycznej.

Agencja współpracowała także z zespołami audytowymi i kontrolnymi jednostek zewnętrznych, tj.:

- Komisją Europejską - w ramach refundacji wywozowych i wspólnej organizacji rynku cukru,
- Europejskim Trybunałem Obrachunkowym - w obszarach: dostarczania nadwyżek żywności najuboższej ludności UE, realizacji reformy przemysłu cukrowniczego i związanej z nią unijnej pomocy i poświadczania wiarygodności rachunków KE,
- Ministerstwem Finansów - w zakresie audytu certyfikującego przeprowadzonego przez Departament Ochrony Interesów Finansowych UE.

W 2008 r. w wyniku przeprowadzonych zadań audytowych zalecono wdrożenie działań naprawczych i usprawniających, które dotyczyły w szczególności:

- rozwiązań przyjętych w księgach procedur oraz innych dokumentach wewnętrznych ARR opisujących dany proces oraz niezbędne zmiany, jakie należy wprowadzić,
- praktycznego funkcjonowania danego procesu/systemu - zalecenia mające na celu podjęcie działań usprawniających realizację procesu,

- przestrzegania zaprojektowanego w księgach procedur oraz innych dokumentach wewnętrznych systemu kontroli wewnętrznej - zalecenia dotyczące zwiększenia nadzoru nad realizacją działań przez pracowników,
- poprawy funkcjonalności systemów informatycznych,
- bezpieczeństwa informacji - zalecenia dotyczące zgodności z normą bezpieczeństwa dokumentacji przyjętej w Agencji.

Przeprowadzone audyty wewnętrzne potwierdziły spełnianie przez ARR kryteriów akredytacyjnych dla agencji płatniczych w obszarach, które były poddane badaniu.

2. Kontrola wewnętrzna

W 2008 r. zadania i czynności kontrolne realizowane były w oparciu o polecenia Prezesa ARR oraz na podstawie wniosków o przeprowadzenie kontroli doraźnych kierowanych przez Dyrektorów komórek organizacyjnych Centrali ARR. Kontrole przeprowadzane były w oparciu o postanowienia „Regulaminu Organizacyjnego ARR” oraz znowelizowaną księgę procedur „Kontrola Wewnętrzna” i miały na celu zbadanie prawidłowości realizacji podejmowanych zadań oraz wyeliminowanie nieprawidłowości w funkcjonowaniu kontrolowanych jednostek, a także usprawnienie ich działalności poprzez realizację zaleceń pokontrolnych. Postępowania kontrolne i pokontrolne pozwoliły na ustalenie faktycznego stanu realizacji poleceń i zarządzeń Prezesa ARR oraz przyczyniły się do poprawy:

- przestrzegania warunków uczestnictwa w mechanizmach WPR określonych prawodawstwem unijnym i krajowym oraz zasad realizacji procedur procesów operacyjnych i wspomagających,
- przeprowadzania kontroli funkcjonalnej na każdym z etapów realizacji mechanizmów operacyjnych oraz wspomagających funkcjonowanie ARR,
- sposobu organizacji pracy komórek organizacyjnych i efektywności w zakresie wydatków administracyjnych,
- egzekwowania postanowień instrukcji kancelaryjnej, regulaminu organizacyjnego oraz zakładowej instrukcji inwentaryzacyjnej,
- obsługi beneficjentów mechanizmów WPR.

Tabela 38. Kontrole doraźne przeprowadzone przez ARR w 2008 r.

Lp.	Zadania kontrolne w podziale na rynki produktów rolno-żywnościowych	Liczba kontroli
1.	Rynek produktów pszczelich - beneficjent	1
2.	Rynek mleka i produktów mleczarskich - OT ARR	1
3.	Pozostałe zadania kontrolne:	5
	- OT ARR	3
	- biura Centrali ARR	2
Ogółem		7

Przeprowadzono 2 kontrole dotyczące oceny realizacji zadań na wybranych rynkach rolno-żywnościowych, w tym 1 na rynku produktów pszczelich (związaną z wykonaniem przez beneficjenta zapisów umowy na realizację projektu zakupu specjalistycznych przyczep-lawet w ramach mechanizmu WPR "Wsparcie rynku produktów pszczelich" realizowanego w sezonie 2005/2006) oraz 1 na rynku mleka i produktów mleczarskich (dotyczącą okoliczności wydania decyzji przez Dyrektora OT ARR o odmowie cofnięcia kwoty indywidualnej i nieprzyznania rekompensaty dla producenta mleka). Ponadto, w zakresie pozostałych zadań kontrolnych, przeprowadzono 5 kontroli doraźnych dotyczących: kierowania pracą OT ARR w związku z realizacją działań windykacyjnych, oceny prawidłowości realizacji zadań wynikających z księgi procedur „Zarządzanie Infrastrukturą i Logistyką” oraz realizacji procesu rekrutacji (kontrole w Centrali i OT ARR). Łącznie w 2008 r. przeprowadzono 7 kontroli doraźnych, w tym 2 w biurach Centrali, 4 w OT ARR oraz 1 u beneficjenta.

W 2008 r. rozpatrywano skargi i wnioski kierowane do Prezesa ARR, które dotyczyły zagadnień związanych z funkcjonowaniem mechanizmu WPR „Kwotowanie produkcji mleka” (5 spraw), natomiast w pozostałych przypadkach zakres merytoryczny sprawy znajdował się poza właściwością ARR (4 sprawy). Otrzymane skargi i wnioski poddano wnikliwej analizie merytorycznej i formalnej. W uzasadnionych przypadkach podejmowano działania w celu ograniczenia ewentualnych zagrożeń dla funkcjonowania ARR, w tym działania kontrolne. Sprawy wykraczające poza właściwość Agencji przekazano stosownym instytucjom. Na wniosek MRiRW opracowano analizę skarg i wniosków załatwionych w 2007 r.

Ponadto krajowe jednostki kontroli zewnętrznej przeprowadziły w 2008 r. w Centrali ARR 6 kontroli oraz zakończyły realizację 2 kontroli rozpoczętych w 2007 r., z tego:

- Najwyższa Izba Kontroli - kontrola wykonania planu finansowego ARR w 2007 r. (kontrola rozpoczęta w 2007 r.) oraz realizacji płatności uzupełniających dla producentów surowca tytoniowego w okresie od 1.01.2004 r. do 20.06.2008 r.,
- Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi - kontrole: wniosku Krajowej Spółki Cukrowej S.A. w Toruniu o przyznanie pomocy restrukturyzacyjnej w związku z zaprzestaniem produkcji w „Cukrowni Lublin”, zakresu działań i pełnomocnictw Zastępców Prezesa ARR, wprowadzenia nowego regulaminu organizacyjnego ARR oraz wykonywania zadań obronnych,
- Kancelaria Prezesa Rady Ministrów - kontrola informacji zawartych w piśmie członków Kierownictwa ARR do Prezesa Rady Ministrów,
- Archiwum Akt Nowych - kontrola funkcjonowania archiwum zakładowego,
- Urząd Kontroli Skarbowej - kontrola celowości i zgodności z prawem gospodarowania przez ARR środkami z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji w roku finansowym 2007 (kontrola rozpoczęta w 2007 r.).

Ponadto Urząd Kontroli Skarbowej rozpoczął w 2008 r. przeprowadzanie kontroli celowości i zgodności z prawem gospodarowania przez Agencję środkami z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji w roku finansowym 2008, a Najwyższa Izba Kontroli - kontroli wykonania planu finansowego Agencji w 2008 r.

ARR współpracowała również z Biurem Kontroli MRiRW, Departamentem Ochrony Interesów Finansowych UE oraz Departamentami Kontroli Celno-Akcyzowej i Kontroli Gier Ministerstwa Finansów, a także z IJHARS i Służbą Celną, w zakresie realizacji zadań związanych z postanowieniami rozporządzenia Rady (WE) nr 485/2008 oraz rozporządzenia Komisji (WE) nr 1848/2006, które dotyczyły:

- udostępniania informacji o płatnościach dotyczących mechanizmów WPR na potrzeby planowania i przeprowadzania kontroli transakcji finansowanych EFRG,
- realizacji zapisów dokumentu pt. „System informowania o nieprawidłowościach w zakresie wykorzystania środków z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji” (przygotowywanie i przekazywanie informacji o nieprawidłowościach zidentyfikowanych w mechanizmach WPR),
- wymiany informacji na temat stosowania rozporządzenia Rady (WE) nr 485/2008 oraz rozporządzenia Komisji (WE) nr 1848/2006, w tym uczestnictwa w warsztatach szkoleniowych zorganizowanych przez Służbę Celną oraz przygotowania projektu porozumienia pomiędzy Ministrem Finansów i Prezesem

ARR o współdziałaniu Służby Celnej i Agencji, w zakresie stosowania mechanizmów WPR w ramach współpracy przy realizacji kontroli ex-post,

- uczestnictwa w pracach Międzyresortowej Grupy Roboczej do spraw przeciwdziałania nieprawidłowościom w związku z finansowaniem WPR,
- przekazywania informacji na zapytania kierowane do Agencji przez Europejski Urząd ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych (OLAF).

W 2008 r. do Agencji wpłynęły łącznie 124 protokoły z kontroli przeprowadzonych na podstawie rozporządzenia Rady (WE) nr 485/2008 u beneficjentów korzystających w latach poprzednich ze środków finansowych Sekcji Gwarancji EFOGR, z tego 64 protokoły przekazało MRiRW, a 60 protokołów - MF.

W omawianym roku nie przekazano do KE informacji w ramach systemu OWNRES, w związku z brakiem nieprawidłowości w obszarze poboru tradycyjnych środków własnych pochodzących z opłat cukrowych.

3. Służby techniczne

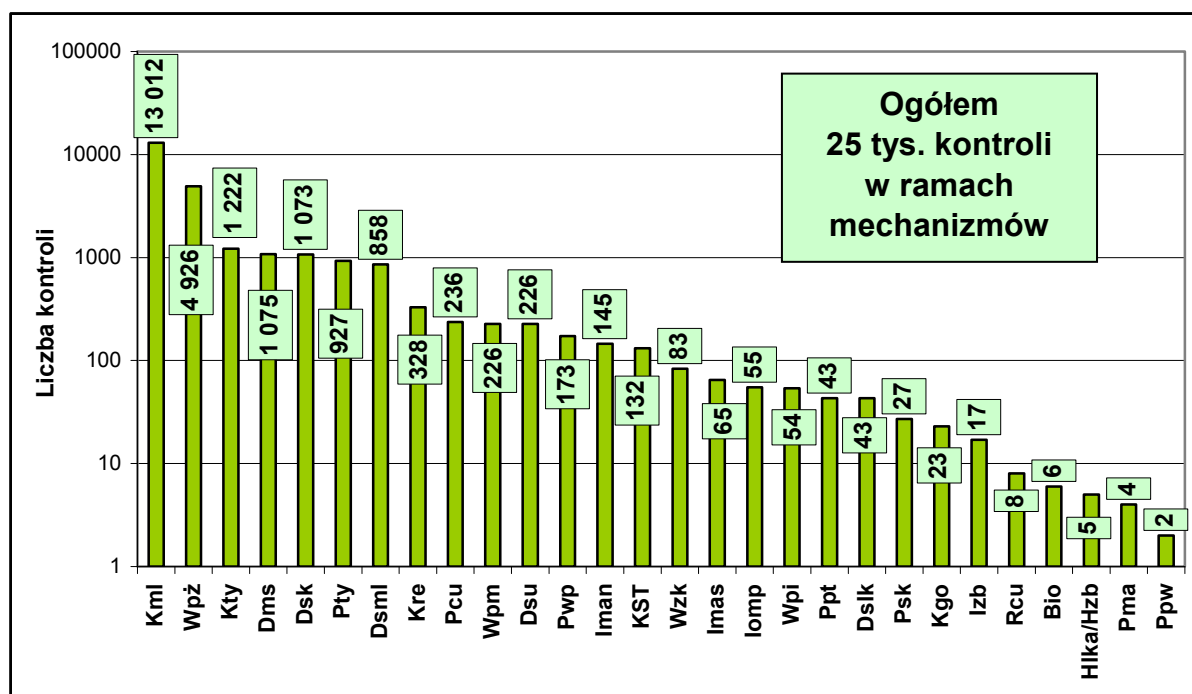
W ARR funkcjonuje dwustopniowa struktura organizacyjna służb technicznych, a w jej skład wchodzi: Biuro Kontroli Technicznych (BKT) w Centrali oraz Sekcje Kontroli Technicznych (SKT) w OT ARR. SKT są bezpośrednimi wykonawcami kontroli, natomiast Biuro Kontroli Technicznych koordynuje i monitoruje ich pracę. Zadaniem służb technicznych jest prawidłowe wykonywanie kontroli w celu zapewnienia biur operacyjnym/OT ARR wiarygodnych danych, stanowiących podstawę podejmowania stosownych decyzji w ramach mechanizmów administrowanych przez Agencję. Kontrole przeprowadzane są w oparciu o polecenia kontroli otrzymywane z biur operacyjnych lub OT ARR.

Tabela 39. **Kontrole techniczne przeprowadzone w 2008 r. na zlecenie biur ARR**

Lp.	Wyszczególnienie	Liczba kontroli
1.	Biuro Kwotowania Produkcji Mleka	13 012
2.	Biuro Wspierania Konsumpcji	5 929
3.	Biuro Produktów Roślinnych	4 635
4.	Biuro Cukru i Biopaliw	621
5.	Biuro Produktów Zwierzęcych	606
6.	Biuro Promocji Żywności	54
7.	Biuro Administrowania Obrotem Towarowym z Zagranicą	5
8.	Kontrole dodatkowe	132
Ogółem		24 994

W 2008 r. kontrolerzy służb technicznych przeprowadzili blisko 25 tys. kontroli (najwięcej od akcesji Polski do UE) w obszarze mechanizmów administrowanych przez ARR. Najwięcej kontroli przeprowadzono na rynku mleka (14 222 kontroli, w tym: 13 012 - w ramach administrowania systemem kwotowania produkcji mleka) oraz w zakresie pomocy żywnościowej (4 926). Pozostałe kontrole dotyczyły m.in.: rynku tytoniu (2 149), dopłat do materiału siewnego (1 075), rynku skrobi ziemniaczanej (1 100) oraz mechanizmu „Kontrola wykorzystania roślin energetycznych” (328).

Wykres 39. Kontrole techniczne przeprowadzone w 2008 r. przez służby techniczne ARR w ramach administrowanych mechanizmów

Wyjaśnienie zastosowanych skrótów:

Kml - Kwotowanie produkcji mleka, **Wpż** - Dostarczanie nadwyżek żywności najuboższej ludności Unii Europejskiej, **Kty** - Kontraktacja, odbiór i przetwórstwo surowca tytoniowego, **Dms** - Dopłaty do materiału siewnego, **Dsk** - Dopłaty w ramach kwotowania produkcji skrobi ziemniaczanej, **Pty** - Płatności dla producentów surowca tytoniowego, **Dsml** - Dopłaty do spożycia mleka i przetworów mlecznych w placówkach oświatowych, **Kre** - Kontrola wykorzystania roślin energetycznych, **Pcu** - Przetwarzanie cukru przemysłowego, **Wpm** - Wsparcie rynku produktów pszczelich, **Dsu** - Dopłaty do produkcji suszu paszowego, **Pwp** - Dopłaty do prywatnego przechowywania wieprzowiny, **Iman** - Dopłaty do zakupu masła przez instytucje i organizacje niedochodowe, **KST** - Kontrole techniczne uzupełniające/dodatkowe, **Wzk** - Wydawanie zezwoleń na wykorzystanie kazeiny i kazeinianów do produkcji serów, **Imas** - Interwencyjny zakup i sprzedaż masła, **Iomp** - Interwencyjny zakup i sprzedaż odtłuszczonego mleka w proszku, **Wpi** - Wsparcie działań promocyjnych i informacyjnych na rynkach wybranych produktów rolnych, **Ppt** - Pomoc do plantacji trwałych, **Dslk** - Dopłaty do przetwórstwa słomy lnianej i konopnej na włókno, **Psk** - Płatności dla plantatorów ziemniaków w ramach kwotowania produkcji skrobi ziemniaczanej, **Kgo** - Kontrola wykorzystania surowców uprawianych na gruntach odłogowanych z przeznaczeniem do wytworzenia produktów nieżywnościowych, **Izb** - Interwencyjny zakup i sprzedaż zbóż, **Rcu** - Restrukturyzacja przemysłu cukrowniczego, **Bio** - Monitorowanie rynku biokomponentów i biopaliw ciekłych, **Hlka/Hzb** - Handel zagraniczny na rynku lnu i konopi/Handel zagraniczny na rynku zbóż, **Pma** - Dopłaty do prywatnego przechowywania masła, **Ppw** - Administrowanie potencjałem produkcyjnym winorośli i wina.

Najwięcej kontroli w 2008 r. przeprowadziły Sekcje Kontroli Technicznych OT ARR w Poznaniu (3 896 kontroli), Warszawie (2 619), Szczecinie (2 042) i Bydgoszczy (2 029). Część zadań kontrolnych ARR zostało oddelegowanych do instytucji zewnętrznej, tj. Inspekcji Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych (IJHARS). Były to 232 kontrole fizyczne w mechanizmie „Monitorowanie produkcji oraz opłaty na rynku cukru” oraz kontrole dotyczące przebadania 1 268 próbek laboratoryjnych, pobranych głównie w ramach mechanizmów WPR „Dostarczanie nadwyżek żywności najuboższej ludności Unii Europejskiej” (1 001 próbek) i „Dopłaty do produkcji suszu paszowego” (238).

Rozliczania zadań delegowanych dokonywano w oparciu o wnioski sporządzone przez Głównego Inspektora oraz Wojewódzkich Inspektorów Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych, na podstawie comiesięcznej merytorycznej i finansowej weryfikacji dokumentów księgowych przedłożonych przez IJHARS. Całkowity koszt zadań delegowanych wykonanych przez IJHARS w 2008 r. na rzecz ARR wyniósł 391 tys. zł, z tego: 288 tys. zł stanowiły koszty analiz laboratoryjnych, a 103 tys. zł - koszty kontroli fizycznych.

W 2008 r. przeprowadzono również szereg czynności, których celem był nadzór nad poprawnością wykonywania i dokumentowania kontroli technicznych przez Sekcje Kontroli Technicznych OT ARR oraz jednostki wykonujące zadania delegowane. Monitorowanie czynności kontrolnych wykonywanych przez SKT OT ARR realizowane było poprzez: wizytacje, w ramach których prowadzono kontrole powtarne i wspólne z kontrolerami SKT, weryfikowanie elektronicznych rejestrów kontroli dotyczących prawidłowości przebiegu i dokumentowania kontroli prowadzonych przez poszczególne SKT, a także wizytacje w siedzibie Głównego Inspektoratu Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych oraz laboratoriach realizujących zadania delegowane. W ramach zadań monitorujących przeprowadzono 19 kontroli powtarznych oraz 42 kontrole wspólne. Prowadzone zadania monitorujące zapewniały wypełnienie wymogów stawianych dla agencji płatniczej w zakresie funkcjonowania służb technicznych oraz były gwarantem właściwej pracy wszystkich kontrolerów zatrudnionych w ARR. Wyniki zadań monitorujących potwierdziły pozytywną ocenę pracy zarówno SKT OT ARR, jak i jednostek wykonujących zadania delegowane.

VIII. ZAGADNIENIA ORGANIZACYJNE

1. Dostosowania legislacyjne

Agencja Rynku Rolnego działa w oparciu o przepisy prawa wspólnotowego i krajowego oraz podlega ministrowi właściwemu do spraw rynków rolnych, natomiast w zakresie gospodarki finansowej - ministrowi właściwemu do spraw finansów publicznych.

1.1. Akty prawne regulujące organizację i zadania ARR

Organizację i zadania Agencji Rynku Rolnego jako agencji płatniczej w 2008 r. regulowały następujące akty prawne:

1. ustawa z dnia 11 marca 2004 r. o Agencji Rynku Rolnego i organizacji niektórych rynków rolnych (tekst jedn. Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1702, z 2008 r. Nr 227, poz. 1505),
2. rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 7 lutego 2008 r. w sprawie nadania statutu Agencji Rynku Rolnego (Dz. U. Nr 30, poz. 181),
3. rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 19 kwietnia 2004 r. w sprawie ustanowienia Agencji Rynku Rolnego agencją płatniczą (Dz. U. Nr 76, poz. 713) oraz rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 10 października 2006 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie ustanowienia Agencji Rynku Rolnego agencją płatniczą (Dz. U. Nr 186, poz. 1368),
4. rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 9 listopada 2006 r. w sprawie przyznania Agencji Rynku Rolnego akredytacji jako agencji płatniczej w zakresie uruchamiania środków pochodzących z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (Dz. U. Nr 204, poz. 1507, z 2007 r. Nr 128, poz. 891),
5. ustawa z dnia 22 września 2006 r. o uruchamianiu środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej przeznaczonych na finansowanie wspólnej polityki rolnej (Dz. U. Nr 187, poz. 1381) oraz ustawa z dnia 29 lutego 2008 r. o zmianie ustawy o uruchamianiu środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej

przeznaczonych na finansowanie wspólnej polityki rolnej (Dz. U. Nr 52, poz. 304 i Nr 214, poz. 1349),

6. rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 22 stycznia 2007 r. w sprawie warunków i trybu przekazywania na rachunek bankowy agencji płatniczej środków na realizację wspólnej polityki rolnej (Dz. U. Nr 14, poz. 87),
7. ustawa z dnia 30 lipca 2003 r. o uruchamianiu środków pochodzących z Sekcji Gwarancji Europejskiego Funduszu Orientacji i Gwarancji Rolnej (Dz. U. Nr 166, poz. 1611, z 2004 r. Nr 42, poz. 386 i Nr 93, poz. 890).

1.2. Akty prawne regulujące działania ARR na rynkach rolnych

W 2008 r. Agencja Rynku Rolnego realizowała swoje zadania statutowe w zakresie działań na wybranych rynkach rolnych w oparciu o regulacje prawne zawarte w poniższych aktach prawa krajowego¹⁶:

1. ustawa z dnia 11 marca 2004 r. o Agencji Rynku Rolnego i organizacji niektórych rynków rolnych (tekst jedn. Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1702, z 2008 r. Nr 227, poz. 1505),
2. ustawa z dnia 20 grudnia 2002 r. o organizacji niektórych rynków rolnych (Dz. U. Nr 240, poz. 2059, z 2004 r. Nr 6, poz. 40 i Nr 96, poz. 959, z 2005 r. Nr 14, poz. 115 i Nr 141, poz. 1182, z 2008 r. Nr 52, poz. 303),
3. ustawa z dnia 19 grudnia 2003 r. o organizacji rynków owoców i warzyw, rynku chmielu, rynku tytoniu oraz rynku suszu paszowego (tekst. jedn. Dz. U. z 2008 r. Nr 11, poz. 70, Nr 52, poz. 303, Nr 158, poz. 989),
4. ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o organizacji rynku mleka i przetworów mlecznych (tekst jedn. Dz. U. z 2005 r. Nr 244, poz. 2081, Dz. U. z 2006 r. Nr 50, poz. 363 i Nr 208, poz. 1541 oraz z 2007 r. Nr 115, poz. 794, z 2008 r. Nr 127, poz. 816 i Nr 214, poz. 1346),
5. ustawa z dnia 22 stycznia 2004 r. o wyrobie i rozlewie wyrobów winiarskich, obrocie tymi wyrobami i organizacji rynku wina (Dz. U. Nr 34, poz. 292, Nr 96, poz. 959, Nr 173, poz. 1808, z 2006 r. Nr 171, poz. 1225, Nr 208, poz. 1541, z 2008 r. Nr 145, poz. 915),

¹⁶ Metryki aktów prawnych uwzględniają jedynie zmiany wprowadzone do końca 2008 r.

6. ustawa z dnia 25 sierpnia 2006 r. o biokomponentach i biopaliwach ciekłych (Dz. U. Nr 169, poz. 1199, z 2007 r. Nr 35, poz. 217 i Nr 99, poz. 666),
7. ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o administrowaniu obrotem towarowym z zagranicą (Dz. U. Nr 97, poz. 963, z 2005 r. Nr 14, poz. 115, z 2006 r. Nr 79, poz. 546),
8. ustawa z dnia 26 stycznia 2007 r. o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego (tekst jedn. Dz. U. z 2008 r. Nr 170, poz. 1051 i Nr 214, poz. 1349).

Z uwagi na nowelizację aktów prawa wspólnotowego oraz w związku ze zmianami zachodzącymi na krajowych rynkach produktów rolno-spożywczych, w 2008 r. zmianom podlegały krajowe akty prawne zawierające przepisy regulujące mechanizmy administrowane przez Agencję.

Ustawa z dnia 11 marca 2004 r. o Agencji Rynku Rolnego i organizacji niektórych rynków rolnych była nowelizowana jednokrotnie, a wprowadzone zmiany (obowiązujące od 24 marca 2009 r.) dotyczyły określenia nowych kryteriów, jakie muszą spełniać kandydaci na stanowisko Prezesa ARR i jego Zastępcę, jak również nowych zasad naboru kandydatów na te stanowiska.

W 2008 r. dwukrotnie była nowelizowana ustawa z dnia 19 grudnia 2003 r. o organizacji rynków owoców i warzyw, rynku chmielu, rynku tytoniu oraz rynku suszu paszowego w zakresie:

- wyodrębnienia w ramach płatności uzupełniających dwóch części: związanej i niezwiązanej z produkcją surowca tytoniowego, zgodnie z wytycznymi określonymi przez Komisję Europejską,
- ustanowienia podstawy prawnej do wypłaty części krajowych płatności uzupełniających dla producentów surowca tytoniowego w formie płatności niezwiązanej z produkcją,
- określenia sposobu postępowania przy realizacji płatności niezwiązanej z produkcją surowca tytoniowego „na gospodarstwo” dla podmiotów zatwierdzonych w rejestrze (prowadzonym przez Dyrektorów OT ARR) posiadających prawo do uzyskania płatności niezwiązanej oraz spełniających warunki do przyznania jednolitej płatności obszarowej, określone w przepisach o płatnościach do gruntów rolnych i płatności cukrowej,

- opracowania zasad odbierania surowca tytoniowego podlegającego płatnościom związanym z produkcją w obecności uprawnionego pracownika ARR w celu zmniejszenia ryzyka wystąpienia nieprawidłowości,
- podania sposobu naliczania ewentualnej płatności wyrównawczej powstającej w przypadku, gdy produkcja surowca tytoniowego jest niższa niż ilość objęta umowami na uprawę tytoniu w danym roku zbioru,
- doprecyzowania przepisów dotyczących pobierania próbek suszu paszowego do wykonywania badań jakościowych, jak również wprowadzenia zmian związanych z koniecznością przeciwdziałania naruszeniom przepisów wspólnotowych w tym zakresie,
- wprowadzenia zmian na rynku owoców i warzyw, będących wynikiem dostosowania prawa krajowego do legislacji unijnej.

W odniesieniu do rynku mleka w 2008 r. dwukrotnie wprowadzano zmiany w ustawie z dnia 20 kwietnia 2004 r. o organizacji rynku mleka i przetworów mlecznych, dotyczące:

- określenia zasad rozdysponowania krajowej rezerwy krajowej ilości referencyjnej mleka, zwiększonej dla Polski od roku kwotowego 2008/2009 o 2% rozporządzeniem Rady (WE) nr 248/2008 z dnia 17 marca 2008 r.,
- odstąpienia od potrącania przez podmioty skupujące zaliczek na poczet opłaty z tytułu przekraczania przez producentów mleka indywidualnych ilości referencyjnych w latach kwotowych 2008/2009 i 2009/2010 (zawieszenie czasowe),
- doprecyzowania warunków, jakie musi spełniać podmiot skupujący, żeby mógł być wpisany do rejestru prowadzonego przez ARR.

Zmiana w 2008 r. ustawy z dnia 20 grudnia 2002 r. o organizacji niektórych rynków rolnych, wprowadziła zmniejszenie obciążeń administracyjnych ciążących na przetwórcy, który jest wpisany do rejestru uznanych przetwórców słomy lnianej lub konopnej na włókno, jak również nałożyła na ww. przetwórcę oraz osobę traktowaną jako przetwórcę obowiązek oznaczania zawartości zanieczyszczeń dla każdej partii krótkiego włókna lnianego lub konopnego, do której dany beneficjent ubiega się o przyznanie dopłaty do przetwarzania.

Agencja w 2008 r. realizowała działania interwencyjne na poszczególnych rynkach rolnych w oparciu o wydane przez Prezesa ARR zarządzenia. Listę zagadnień uregulowanych ww. zarządzeniami zawiera Aneks 4.

1.3. Monitorowanie regulacji prawnych UE

Agencja w celu spełnienia wymogu akredytacyjnego, jakim jest monitorowanie każdej zmiany w przepisach Wspólnoty, dokonywała w 2008 r. rejestracji aktów prawnych UE pozyskiwanych na bieżąco ze strony Eur-Lex, które następnie były dystrybuowane do odpowiednich komórek organizacyjnych ARR. W intranetowej bazie aktów prawnych były zamieszczane pozyskane dokumenty legislacyjne Wspólnoty, jak również otrzymywane z MRiRW niepublikowane akty prawne UE zawierające przepisy unijne regulujące działania ARR. Przygotowana broszura dotycząca mechanizmów WPR administrowanych przez Agencję wraz z aktami prawnymi Unii Europejskiej z zakresu realizowanych działań, była w celach informacyjnych nieodpłatnie dystrybuowana wśród beneficjentów za pośrednictwem OT ARR oraz na targach i imprezach wystawienniczych.

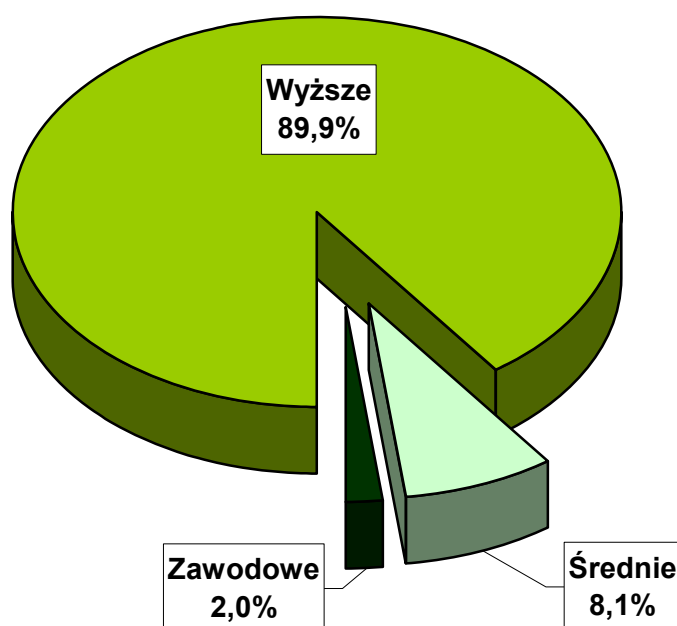
Jednocześnie, w związku z opracowaniem procedury postępowania Polski w zakresie spraw toczących się przed Europejskim Trybunałem Sprawiedliwości (ETS), Agencja otrzymywała z Urzędu Komitetu Integracji Europejskiej (UKiE) oraz z MRiRW dokumenty dotyczące postępowań prowadzonych przed ETS lub wyroków w sprawach ważnych z punktu widzenia działalności ARR.

2. Zarządzanie kadrami

Głównym celem polityki kadrowej w Agencji Rynku Rolnego w 2008 r. było pozyskiwanie i utrzymanie wysoko wykwalifikowanego kapitału ludzkiego oraz jego dalszy rozwój poprzez realizowanie nowoczesnej strategii personalnej, której priorytetem było podnoszenie kwalifikacji zawodowych pracowników i wdrożenie efektywnego systemu ocen okresowych. Polityka kadrowa Agencji była realizowana na podstawie procedur opracowanych w dostosowaniu do wymagań Systemu Zarządzania Jakością wdrażanego w ARR w oparciu o normy ISO.

Zatrudnienie w ARR według stanu na dzień 31.12.2008 r. wynosiło 1 264 osoby, z tego: w Centrali - 575 osób i w OT ARR - 689 osób. Średni stan zatrudnienia w Agencji w 2008 r. wynosił 1 276,21 osób. Najliczniejszą grupę w strukturze zatrudnienia stanowili pracownicy ze stażem pracy w ARR od 5 do 10 lat (50%). Około 60% zatrudnionych pracowników należało do grupy wiekowej w przedziale do 35 roku życia. Wśród zatrudnionych 60% stanowiły kobiety. Prawie 90% ogółu pracowników ARR posiadało wykształcenie wyższe.

Wykres 40. **Struktura zatrudnienia w ARR w 2008 r. wg wykształcenia**

Nabór kandydatów do zatrudnienia na wolne stanowiska pracy w Agencji był otwarty i konkurencyjny oraz odbywał się zgodnie z zasadami określonymi w procedurze opracowanej na podstawie obowiązujących przepisów prawnych. Informacje o wolnych stanowiskach pracy były zamieszczane w miejscu powszechnie dostępnym w siedzibach jednostek organizacyjnych Agencji, w których prowadzono nabór, a także w Biuletynie Informacji Publicznej ARR oraz na stronie internetowej Agencji Rynku Rolnego www.arr.gov.pl. W 2008 r. aplikacje w Agencji złożyło 1 689 osób na 151 wolnych stanowisk pracy. Przeprowadzono 141 procesów rekrutacyjnych, w wyniku których zatrudniono 133 osoby, z tego: 36 w Centrali i 97 w OT ARR.

3. Szkolenia

ARR w ramach podnoszenia kwalifikacji swoich pracowników kierowała ich na kursy, szkolenia, konferencje oraz warsztaty m.in. z zakresu: procesów finansowo-księgowych, realizacji procedur prawnych, Systemu Zarządzania Jakością (SZJ), bezpieczeństwa informacji (BI) oraz teleinformatyki (IT). Pracownicy uczestniczyli w szkoleniach grupowych organizowanych przez Agencję lub byli indywidualnie kierowani na szkolenia specjalistyczne. W szkoleniach w 2008 r. wzięło udział 856 pracowników ARR, a wydatki związane z ich organizacją wyniosły 250 tys. zł.

Szkolenia z zakresu Bezpieczeństwa i Higieny Pracy odbywały się w podziale na cztery grupy programowe dla pracowników: administracyjno-biurowych, kontroli technicznych, na stanowiskach robotniczych oraz dla kadry kierowniczej. W 2008 r. w cyklicznych szkoleniach z zakresu BHP uczestniczyło 369 pracowników ARR.

W szkoleniach z zakresu Polityki Bezpieczeństwa Informacji (PBI) prowadzonych przez konsultantów firmy DGA (Doradztwo Gospodarcze i Audyt) w ramach projektu Transition Facility 2005 „Rezerwa Elastyczna - Wsparcie Agencji Rynku Rolnego w dostosowaniu do wymagań określonych w załączniku 1 do rozporządzenia 885/2006” uczestniczyło 172 pracowników ARR. Szkolenia te odbywały się dla czterech grup odbiorców: wyższego kierownictwa i kadry zarządzającej, personelu administrującego PBI, pracowników ARR oraz trenerów.

Pracownicy Agencji podejmowali oraz kontynuowali naukę na różnego rodzaju kursach (m.in. językowych) oraz na studiach wyższych i podyplomowych, korzystając z dofinansowania ARR. Zawarto 78 umów szkoleniowych: z tego 11 na uzupełniające studia magisterskie, 35 na studia podyplomowe, 20 na kursy językowe oraz 12 na szkolenia specjalistyczne. W 2008 r. z dofinansowania (161 tys. zł) skorzystało 135 pracowników Agencji. Na rozwój, szkolenia oraz dofinansowanie nauki na studiach i kursach językowych ARR wydatkowała ogółem 411 tys. zł.

4. Realizacja programu informatyzacji

Agencja Rynku Rolnego w ramach realizacji programu informatyzacji zarządza swoimi zasobami teleinformatycznymi (serwery, stacje robocze, urządzenia sieciowe, zabezpieczenia, oprogramowanie), zapewnia sprawne funkcjonowanie systemu

informatycznego, realizuje politykę bezpieczeństwa danych przetwarzanych w systemie teleinformatycznym, współpracuje przy opracowywaniu wymagań dla systemów teleinformatycznych, wspiera działania użytkowników, a także organizuje systemy wymiany informacji drogą elektroniczną. Infrastruktura techniczna, którą administruje ARR od strony informatycznej, zapewnia poprawne funkcjonowanie wszystkich komórek organizacyjnych Agencji.

W 2008 r. ARR prowadziła działania mające na celu utrzymanie ciągłości produkcyjnej i rozbudowę Zintegrowanego Systemu Informatycznego (ZSI), którego zadaniem jest: wspomaganie realizacji założeń Wspólnej Polityki Rolnej, administrowanie mechanizmami krajowymi, zarządzanie systemami budowanymi przez zespół projektowo-programistyczny Agencji oraz obsługa zbudowanych przez firmy zewnętrzne dwóch systemów, tj.:

1. CAPS (Common Agricultural Policy Support) - system teleinformatyczny wspomagający w szczególności: obsługę ewidencji uczestników WPR (podsystem RCP), obsługę systemu zabezpieczeń finansowych składanych przez przedsiębiorców uczestniczących w mechanizmach wraz z ewidencją gwarantów uznanych przez ARR (podsystem FSS), zarządzanie mechanizmami WPR w zakresie regulacji handlu zagranicznego zgodnie z wymogami UE (podsystem TRA), zarządzanie mechanizmami w zakresie interwencyjnych zakupów i sprzedaży zgodnie z wymogami UE (podsystem IPS), zarządzanie mechanizmami WPR w zakresie systemu dopłat do prywatnego przechowywania zgodnie z wymogami UE (podsystem SPS), wspomaganie mechanizmów WPR i krajowych na rynkach: skrobi ziemniaczanej, tytoniu, nasion oraz cukru (restrukturyzacja przemysłu cukrowniczego). System CAPS jest zintegrowany z systemem finansowo-księgowym Egeria, do którego dostarcza dane operacyjne,
2. Egeria - system klasy ERP II definiujący, dokumentujący i optymalizujący głównie procesy finansowo-księgowe zachodzące w Agencji, a także wspomagający zarządzanie zasobami ludzkimi.

Prowadzono także prace analityczne, projektowe i wdrożeniowe nowych elementów systemów zbudowanych przez firmy zewnętrzne. Prace te polegały na: uszczegółowieniu zapisów analitycznych, zweryfikowaniu modyfikacji zaprojektowanych przez wykonawcę systemu i przeprowadzeniu testów

akceptacyjnych rozbudowanych i/lub zmodyfikowanych części systemów. Głównym zadaniem w ramach tych działań była realizacja projektu budowy obsługi wniosków elektronicznych, w tym m.in.: uruchomienie elektronicznej skrzynki podawczej ARR, budowa portalu pozwalającego beneficjentom WPR na wypełnianie i przysyłanie wniosków podpisanych elektronicznie oraz automatyzacja przenoszenia danych z wniosków elektronicznych do systemu informatycznego ARR.

Kontynuowano także prace nad systemami informatycznymi budowanymi przez Agencję, wspomagającymi następujące mechanizmy WPR: „Kwotowanie produkcji mleka”, „Kontraktacja, odbiór i przetwórstwo surowca tytoniowego”, „Dopłaty do spożycia mleka i przetworów mlecznych w placówkach oświatowych” oraz „Monitorowanie rynku biokomponentów i biopaliw ciekłych”. Zakończono prace nad kolejnymi modułami ww. systemów oraz realizowano wnioski o zmianę eksploatowanych modułów tych systemów. Stworzono aplikację e-Szklanka (dostępną na stronie internetowej Agencji) wspomagającą beneficjentów korzystających z programu „Szklanka mleka” w zakresie uzupełniania i weryfikacji składanych wniosków o dopłaty.

Rozpoczęto prace analityczne nad dwoma pionierskimi projektami, wykorzystującymi narzędzia Oracle Business Process Architekt - Procesy biznesowe BPMN, mającymi na celu utworzenie nowego oprogramowania, opartego o nowe technologie, wspomagającego mechanizmy WPR w zakresie dostarczania nadwyżek żywności najuboższej ludności Unii Europejskiej oraz przyznania i wypłaty pomocy na modernizację gospodarstw rolnych w ramach Krajowego Programu Restrukturyzacji.

W 2008 r. Agencja prowadziła działania zmierzające do podniesienia poziomu bezpieczeństwa informatycznego, uaktualniła dokumenty potrzebne do utrzymania akredytacji oraz wspomagała realizację bieżących zadań. Wdrożono także system wykrywania i przeciwdziałania zewnętrznym zagrożeniom sieciowym, rozbudowano wewnętrzny system antywirusowy o nowe funkcje, dostosowane do ewolucji obszaru bezpieczeństwa IT. W 2008 r. przeprowadzono również działania polegające na podniesieniu wydajności systemów produkcyjnych poprzez przebudowę infrastruktury w centrum podstawowym i zapasowym, dokonując migracji systemu na nowe, wydajniejsze i pojemniejsze środowisko sprzętowe i nowsze wersje oprogramowania baz danych.

5. Polityka Bezpieczeństwa Informacji

W 2008 r. w ARR został przeprowadzony przegląd dokumentów związanych z bezpieczeństwem informacji, które funkcjonują w oparciu o wymogi normy PN-ISO/IEC 17799:2007, zawierającej praktyczne zasady zarządzania bezpieczeństwem informacji. W wyniku przeglądu dokonano aktualizacji dokumentów: Zasady Zarządzania Bezpieczeństwem Informacji oraz Wytyczne Bezpieczeństwa Informacji, a wprowadzone w nich zmiany obejmowały m.in.:

- uzupełnienie uregulowań w kwestii użytkowania komputerów przenośnych w ARR oraz uszczegółowienie zasad niszczenia nośników informacji,
- wskazanie komórek organizacyjnych odpowiedzialnych za promowanie świadomości w zakresie bezpieczeństwa informacji w Agencji,
- określenie zasad obowiązujących stażystów, praktykantów oraz osoby fizyczne zatrudnione na podstawie umowy-zlecenia lub umowy o dzieło,
- wprowadzenie uregulowania w zakresie przestrzegania bezpieczeństwa informacji przez kontrahentów oraz wymogów dotyczących zachowania tajemnicy informacji i ochrony zasobów Agencji Rynku Rolnego.

W oparciu o wymogi normy przeprowadzono klasyfikację aktywów dla całej Agencji, stanowiącą element analizy ryzyka bezpieczeństwa informacji. Klasyfikacja uwzględniała: typ i ważność aktywów, ich podatność na zagrożenia, prawdopodobieństwo wystąpienia zagrożenia i jego wpływ na realizowanie procesów w Agencji oraz sposób zabezpieczenia i ochrony. Analiza ryzyka objęła wszystkie procesy realizowane w ARR w powiązaniu z aktywami. Określono w niej również działania niestandardowe, tj. nieobjęte procedurami.

W Agencji prowadzony był rejestr incydentów naruszenia Polityki Bezpieczeństwa Informacji. Żadne z odnotowanych zagrożeń nie miało wpływu na prawidłowe funkcjonowanie ARR. W celu podniesienia świadomości pracowników Agencji z zakresu bezpieczeństwa informacji, przeprowadzano cykliczne szkolenia oraz testy ze znajomości przepisów, wykorzystując znajdującą się na stronie intranetowej ARR „Platformę edukacyjną”. W celu dostosowania procesu szkolenia z bezpieczeństwa informacji do zaleceń normy, opracowano dokument „Metodyka szkoleń pracowników ARR z zakresu Polityki Bezpieczeństwa Informacji”, wyznaczający zakres i obszar szkoleń w 2009 r.

- W 2008 r. w obszarze bezpieczeństwa informacji przeprowadzono dwa audyty:
- badanie w obszarze „Zarządzanie bezpieczeństwem informacji” przeprowadzone przez Biuro Audytu Wewnętrznego i obejmujące głównie sprawdzenie wdrożenia wymogów normy PN-ISO/IEC 17799:2007 w dokumentach ARR oraz
 - zadanie audytowe „Czynności sprawdzające w zakresie audytu systemów informatycznych Agencji Rynku Rolnego za rok finansowy kończący się 15 października 2008” przeprowadzone przez Ministerstwo Finansów. Przedstawione zalecenia audytowe w tym obszarze ograniczały się głównie do uporządkowania funkcjonujących przepisów i rozwiązań.

6. Plan Zachowania Ciągłości Działania

Agencja Rynku Rolnego, w związku z wymaganiami zawartymi w normie PN - ISO/IEC 17799:2007 „Praktyczne zasady zarządzania bezpieczeństwem informacji”, posiada Plan Zachowania Ciągłości Działania (PZCD).

W 2008 r. Agencja aktualizowała i dostosowywała elementy Planu do zmieniających się warunków organizacyjnych oraz posiadanych zasobów ludzkich. Przeprowadzono m.in. aktualizację procedur awaryjnych we wszystkich biurach Centrali ARR oraz sporządzono listy osób kluczowych, odpowiedzialnych za realizację procesów w sytuacjach awaryjnych, zarówno w Centrali, jak i we wszystkich OT ARR. Zgodnie z opracowanym na 2008 r. „Harmonogramem Testów PZCD”, zostały przeprowadzone testy w obszarach organizacji i komunikacji Sztabu Zachowania Ciągłości Działania (ZCD) oraz Zespołów Wykonawczych ZCD. Przetestowano również sytuację rzeczywistego przeniesienia realizacji procesów z jednego OT ARR do lokalizacji zapasowej, którą w oparciu o aktualne procedury awaryjne stanowił inny OT ARR. Przeprowadzone testy potwierdziły wysoki stopień skuteczności obowiązującego Planu Zachowania Ciągłości Działania oraz zasadność wprowadzonych zmian, dzięki którym m.in. będzie zapewniona ciągłość realizacji strategicznych procesów Agencji w przypadku wystąpienia sytuacji kryzysowych.

W 2008 r. w oparciu o przyjęte normy i standardy został opracowany (w formie załącznika do PZCD) wykaz wszystkich obszarów niezbędnych do przetestowania, zawierający 52 zidentyfikowane obszary. W latach 2007-2008 zostało przetestowanych 26 obszarów (co stanowi 50% wszystkich obszarów ARR),

natomiast pozostałe 26 obszarów będzie przetestowanych w latach 2009-2011 (zgodnie z wymogami określającymi, że wszystkie obszary powinny być przetestowane przynajmniej raz na pięć lat).

7. Działania związane z wdrażaniem Systemu Zarządzania Jakością

W 2008 r. dokumentacja Systemu Zarządzania Jakością (SZJ) została poddana analizie i weryfikacji w celu uproszczenia oraz optymalizacji procesów realizowanych w ARR. W ramach tych prac powołano „Zespół horyzontalny ds. przeglądu i uproszczenia procesów w Agencji Rynku Rolnego”. Do głównych zadań Zespołu należało m.in.: dokonanie przeglądu procesów operacyjnych, zarządczych i wspomagających realizowanych w ARR, wskazanie możliwości redukcji obciążeń administracyjnych i kontrolnych, przedstawienie propozycji usprawnień funkcjonującego Systemu Zarządzania Jakością oraz wskazanie działań, jakie powinny zostać zrealizowane w celu poddania się ocenie niezależnej jednostki certyfikującej potwierdzającej zgodność wdrożonego Systemu Zarządzania Jakością z normą PN-EN ISO 9001:2009.

W sierpniu 2008 r. został przeprowadzony przegląd stosowanych w ARR procedur i instrukcji, w wyniku którego zostały podjęte działania zmierzające do optymalizacji realizowanych procesów oraz dokumentów opisujących te procesy (w celu redukcji obciążeń administracyjnych zarówno dla beneficjentów jak i dla pracowników, a także w celu racjonalnego wykorzystania zasobów ludzkich ARR). W ramach przeglądu podjęto następujące działania:

- zaktualizowano Księgę Procedur „Zarządzanie dokumentami i zapisami”, określającą tryb i sposób postępowania z dokumentacją SZJ Agencji w zakresie opracowywania, aktualizacji, nadzoru, dystrybucji i archiwizacji,
- wprowadzono nową strukturę dokumentów, uchylając tzw. procedury główne, które zawierały ogólną charakterystykę i opis procesu oraz uproszczono ścieżkę obiegu i akceptacji dokumentów SZJ,
- sukcesywnie uchylano lub konsolidowano powielające się dokumenty, zapisy i opisy czynności, które nie były realizowane. W wyniku tych działań księgi procedur, które zostały do końca 2008 r. przeredagowane, zmniejszyły liczbę stron oraz liczbę dokumentów wchodzących w ich skład,

- wdrożono nowe procedury, wynikające z normy PN-EN ISO 9001:2009 „Audyty wewnętrzne Systemu Zarządzania Jakością”, „Przeglądy zarządzania”, „Nadzór nad niezgodnościami”, „Realizacja działań korygujących, zapobiegawczych i doskonalących”, a także opracowano projekt Księgi Jakości, dokumentu opisującego System Zarządzania Jakością.

Przeprowadzone zostały szkolenia wewnętrzne dla 320 pracowników Agencji dotyczące budowy dokumentacji Systemu Zarządzania Jakością. Prowadzono również nadzór nad egzemplarzami ksiąg procedur i instrukcji technicznych oraz nad ich dystrybucją w celu udostępniania pracownikom aktualnych dokumentów, co stanowi jedno z podstawowych wymagań akredytacji agencji płatniczych.

8. Tryb udzielania zamówień publicznych

W 2008 r. ARR dokonywała zamówień publicznych w trybie ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2007 r. Nr 223, poz. 1655, z późn. zm.). W okresie sprawozdawczym 132 postępowania zakończono zawarciem umowy, 11 postępowania anulowano, 6 zakończono unieważnieniem, a 2 były w toku. Szacunkowa wartość wszystkich rodzajów postępowania w 2008 r. wyniosła 21 078 tys. zł netto.

Tabela 40. **Zamówienia publiczne udzielone przez ARR w 2008 r.**

Lp.	Tryb zamówienia	Liczba postępowań zakończonych zawarciem umowy	Liczba postępowań zakończonych unieważnieniem	Liczba postępowań w toku	Liczba postępowań anulowanych	Szacunkowa wartość wszystkich postępowań (tys. zł netto)	Wartość udzielonych zamówień publicznych (tys. zł brutto)
1.	Przetarg nieograniczony	19	5	1	5	5 243	3 435
2.	Zapytanie o cenę	2	1	0	0	640	351
3.	Zamówienie z wolnej ręki	111	0	1	6	15 195	9 916
Ogółem		132	6	2	11	21 078	13 702

W 2008 r. w wyniku prowadzonych postępowań ARR udzieliła zamówień (tj. zawarła umowy) na kwotę 13 702 tys. zł (brutto). Ponadto, na podstawie art. 4 ustawy Prawo zamówień publicznych, Agencja udzieliła zamówień na kwotę 14 673 tys. zł netto.

9. Zaangażowanie ARR w spółkach prawa handlowego

W 2008 r. Agencja Rynku Rolnego była zaangażowana kapitałowo w spółce prawa handlowego ELEWARR Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie, w której posiadała 100% udziałów. Wartość udziałów Agencji w 2008 r. wyniosła 139,4 mln zł, co stanowiło ponad 85% wartości aktywów trwałych w bilansie ARR.

ELEWARR Sp. z o.o. zajmuje się obrotem i przechowywaniem zbóż, a jej kapitał zakładowy na koniec 2008 r. wyniósł 143 mln zł. Spółka tworzy z czterema innymi spółkami Grupę Kapitałową ELEWARR, w której skład na koniec 2008 r. wchodziły następujące przedsiębiorstwa:

- ELEWARR Sp. z o.o. (podmiot dominujący),
- Towarowy Dom Maklerski ARRTRANS S.A. w Łodzi (100% akcji w posiadaniu spółki ELEWARR),
- Zamojskie Zakłady Zbożowe Sp. z o.o. w Zamościu (100% udziałów w posiadaniu ELEWARR Sp. z o.o.),
- Elewator w Koronowie Sp. z o.o. (30% udziałów w kapitale zakładowym należało do ELEWARR Sp. z o.o.),
- Elewator Sieradz Sp. z o.o. w Sieradzu (26,7% udziałów w posiadaniu ELEWARR Sp. z o.o.).

Potencjał przechowalniczy Grupy Kapitałowej ELEWARR w 2008 r. nie zmienił się zasadniczo w stosunku do roku poprzedniego i na koniec roku wynosił 785 tys. ton, przy czym spółka ELEWARR posiadała magazyny zbożowe o pojemności 655 tys. ton. Pojemność magazynów ELEWARR Sp. z o.o. na koniec 2008 r. stanowiła ponad 20% pojemności wszystkich magazynów zbożowych w kraju, posiadających ważne świadectwa autoryzacji. Wykorzystanie magazynów ELEWARR Sp. z o.o. na koniec 2008 r. wyniosło średnio 64%.

10. Rejestracja przedsiębiorców

Przedsiębiorcy uczestniczący w mechanizmach WPR, na podstawie art. 22 ustawy o Agencji Rynku Rolnego i organizacji niektórych rynków rolnych, zobowiązani byli do zarejestrowania się w Centralnym Rejestrze Przedsiębiorców (CRP) prowadzonym przez ARR.

Agencja prowadziła działania dotyczące rejestracji przedsiębiorców uczestniczących w mechanizmach administrowanych przez ARR poprzez: prowadzenie Centralnego Rejestru Przedsiębiorców, nadawanie Numeru Rejestracyjnego przedsiębiorcom spełniającym wymogi niezbędne do zarejestrowania, wydawanie zarejestrowanym przedsiębiorstwom Świadectw Rejestracji i Nalepek Identyfikacyjnych oraz aktualizację danych w CRP. Zarówno Centrala, jak i OT ARR rejestrowały przedsiębiorców i grupy producentów w rejestrze z wykorzystaniem komputerowego systemu CAPS.

W 2008 r. w CRP zarejestrowano ponad 25 tys. nowych przedsiębiorców. Łącznie od akcesji do dnia 31.12.2008 r. zarejestrowano ponad 524 tys. beneficjentów biorących udział w mechanizmach administrowanych przez ARR.

W przypadku zaistnienia zmian w podstawowych danych rejestracyjnych, przedsiębiorca był zobowiązany do niezwłocznej ich aktualizacji. Od 1 maja 2004 r. do końca 2008 r. do Agencji wpłynęło ponad 217 tys. dokumentów rejestracyjnych aktualizujących dane przedsiębiorców (w tym ponad 71 tys. w 2008 r.). Przyjmowano i rejestrowano wnioski merytoryczne składane w ramach wszystkich mechanizmów administrowanych przez ARR. Agencja sprawdzała również zgodność danych rejestracyjnych we wnioskach merytorycznych składanych przez przedsiębiorców z danymi znajdującymi się w bazie danych CAPS. W 2008 r. wprowadzono do systemu informatycznego CAPS i zweryfikowano poprawność ponad 434 tys. wniosków, a w okresie od 1 maja 2004 r. do końca 2008 r. wprowadzono i zweryfikowano ponad 2 790 tys. wniosków.

ARR weryfikowała podstawowe dane rejestracyjne znajdujące się we wnioskach merytorycznych składanych przez przedsiębiorców już zarejestrowanych w poszczególnych mechanizmach. W przypadku stwierdzenia jakichkolwiek rozbieżności między danymi znajdującymi się we wnioskach merytorycznych i CRP, prowadzono postępowania weryfikacyjne i kierowano do przedsiębiorców pisma o konieczności uaktualnienia bądź uzupełnienia danych w celu wyjaśnienia ich niezgodności. Od przystąpienia Polski do Unii Europejskiej do końca 2008 r. przeprowadzono ogółem ponad 46 tys. postępowań weryfikacyjnych (w tym ponad 8,7 tys. w 2008 r.).

SPIS TABEL

- Tabela 1. Realizacja dopłat do prywatnego przechowywania wieprzowiny w 2008 r. w podziale na rodzaje produktów,
- Tabela 2. Dopłaty w ramach kwotowania produkcji skrobi ziemniaczanej w 2008 r.,
- Tabela 3. Płatności dla plantatorów ziemniaków skrobiowych w 2008 r. wg OT ARR,
- Tabela 4. Płatność związana z produkcją dla producentów surowca tytoniowego w 2008 r. wg OT ARR,
- Tabela 5. Płatność niezwiązana z produkcją dla producentów surowca tytoniowego w 2008 r. wg OT ARR,
- Tabela 6. Płatności dla producentów surowca tytoniowego w podziale na związaną i niezwiązaną z produkcją w 2008 r. wg OT ARR,
- Tabela 7. Dopłaty do materiału siewnego, mające charakter pomocy de minimis w rolnictwie w 2008 r. wg OT ARR,
- Tabela 8. Projekty działań wspierające pszczelarstwo zgłoszone i objęte umowami w 2008 r.,
- Tabela 9. Wykorzystanie środków przyznanych Polsce przez KE w ramach programu wsparcia pszczelarstwa na rok 2007/2008,
- Tabela 10. Dopłaty do produkcji suszu paszowego w 2008 r.,
- Tabela 11. Wypłaty refundacji do wywozu świeżych owoców i warzyw w 2008 r.,
- Tabela 12. Areał uprawy winorośli, zbiory winogron, produkcja wina gronowego w Polsce w 2008 r. w podziale na województwa,
- Tabela 13. Powierzchnia oraz kwota przyznanej pomocy do plantacji trwałych w 2008 r.,
- Tabela 14. Produkcja biokomponentów w 2008 r. wg danych ze sprawozdań złożonych do ARR,
- Tabela 15. Liczba umów zawartych w 2008 r. na dostawę roślin energetycznych oraz areał objęty tymi umowami,

- Tabela 16. Wydatki ARR w 2008 r.,
- Tabela 17. Pozwolenia wydane w 2008 r. na przywóz poza kontyngentem czosnku i innych produktów będących pochodną czosnku,
- Tabela 18. Pozwolenia wydane w 2008 r. na przywóz jabłek (kod CN 0808 10),
- Tabela 19. Główne kierunki wywozu towarów z refundacjami w 2008 r.,
- Tabela 20. Wydatki na realizację działań ARR oraz źródła ich finansowania w 2008 r.,
- Tabela 21. Wydatki poniesione przez ARR w 2008 r. na realizację mechanizmów WPR w ramach prefinansowania,
- Tabela 22. Wydatki poniesione przez ARR w 2008 r., w ramach grup mechanizmów, prefinansowane z WPR,
- Tabela 23. Obrót środkami finansowymi na działalności WPR w 2008 r.,
- Tabela 24. Wartość wierzytelności, ich dynamika i struktura,
- Tabela 25. Okresy powstania wierzytelności Agencji Rynku Rolnego,
- Tabela 26. Wierzytelności ARR wg postępowań, ich struktura i dynamika,
- Tabela 27. Poziom i struktura dotacji przyznanej oraz wykorzystanej w 2008 r.,
- Tabela 28. Obrót środkami finansowymi na działalności krajowej w 2008 r.,
- Tabela 29. Obrót środkami finansowymi w 2008 r. w ramach wydatków administracyjnych,
- Tabela 30. Obrót środkami finansowymi w ramach realizacji mechanizmów krajowych w 2008 r.,
- Tabela 31. Obrót środkami finansowymi w ramach płatności uzupełniających dla producentów rolnych w 2008 r.,
- Tabela 32. Obrót środkami z tytułu realizacji projektu „Mołdowa” w ramach dotacji celowej w 2008 r.,
- Tabela 33. Obrót środkami w 2008 r. z tytułu zaległych dopłat do eksportu cukru,
- Tabela 34. Zestawienie wydatków majątkowych na inwestycje i zakupy inwestycyjne w 2008 r.,
- Tabela 35. Wartość wierzytelności ARR w 2008 r. - ich dynamika i struktura,

Tabela 36. Okresy powstania wierzytelności ARR,

Tabela 37. Wierzytelności ARR wg postępowań - ich dynamika i struktura,

Tabela 38. Kontrole doraźne przeprowadzone przez ARR w 2008 r.,

Tabela 39. Kontrole techniczne przeprowadzone w 2008 r. na zlecenie biur ARR,

Tabela 40. Zamówienia publiczne udzielone przez ARR w 2008 r.

SPIS WYKRESÓW

- Wykres 1. Średniomiesięczne ceny skupu zbóż w kraju w latach 2006-2008,
- Wykres 2. Notowania euro w złotych wg Europejskiego Banku Centralnego,
- Wykres 3. Pogłowie trzody chlewnej i podaż żywca wieprzowego w Polsce w latach 2002-2008,
- Wykres 4. Miesięczny skup i ceny skupu żywca wieprzowego w Polsce w latach 2006-2008,
- Wykres 5. Ceny referencyjne wieprzowiny w UE w latach 2006-2008,
- Wykres 6. Miesięczny skup i ceny skupu żywca wołowego w Polsce w latach 2006-2008,
- Wykres 7. Ceny referencyjne wołowiny w UE w latach 2006-2008,
- Wykres 8. Struktura wydatków ARR na rynku mięsa w 2008 r.,
- Wykres 9. Miesięczny skup i ceny skupu żywca drobiowego w Polsce w latach 2006-2008,
- Wykres 10. Ceny zbytu tuszek kurcząt w UE w latach 2006-2008,
- Wykres 11. Struktura wydatków ARR na rynku drobiu i jaj w 2008 r.,
- Wykres 12. Miesięczny skup mleka w kraju w latach 2006-2008,
- Wykres 13. Miesięczne ceny skupu mleka w kraju w latach 2005-2008,
- Wykres 14. Liczba placówek oświatowych, które korzystały z programu „Szkłanka mleka” w latach szkolnych 2006/2007 i 2007/2008,
- Wykres 15. Liczba uczniów, którzy korzystali z programu „Szkłanka mleka”,
- Wykres 16. Wydatki ARR i FPM na program „Szkłanka mleka”,
- Wykres 17. Miesięczna produkcja masła w Polsce w latach 2006-2008,
- Wykres 18. Miesięczne krajowe i światowe ceny zbytu masła w latach 2006-2008,
- Wykres 19. Miesięczna produkcja OMP w Polsce w latach 2006-2008,

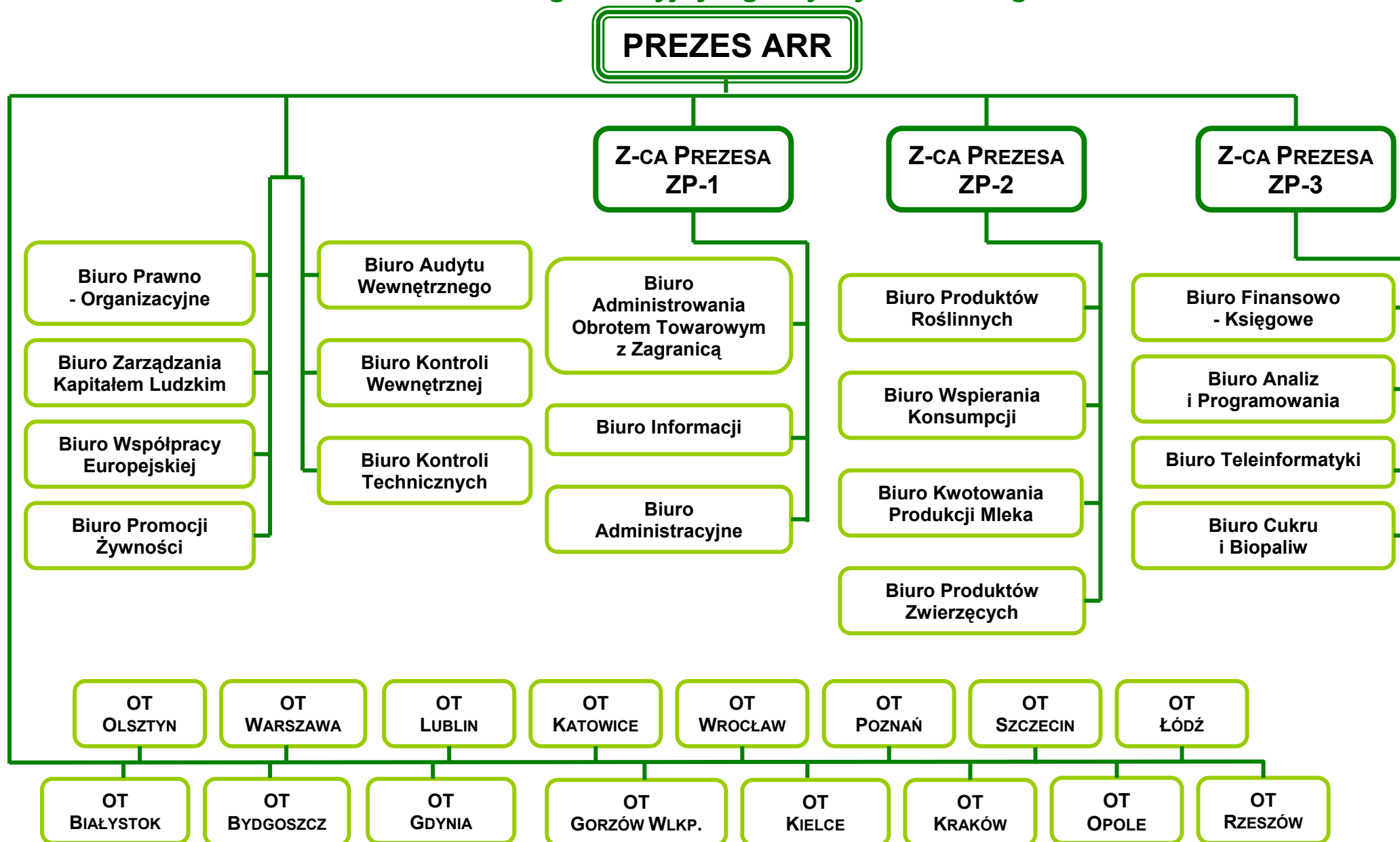
- Wykres 20. Miesięczne krajowe i światowe ceny zbytu OMP w latach 2006-2008,
- Wykres 21. Ilość mleka skupionego od dostawców hurtowych (po przeliczeniu na mleko o referencyjnej zawartości tłuszczu) wg OT ARR,
- Wykres 22. Kwoty mleczne, których zrzekli się producenci mleka w 2008 r.,
- Wykres 23. Struktura wydatków na rynku mleka w 2008 r.,
- Wykres 24. Miesięczne krajowe ceny zbytu cukru białego w latach 2006-2008,
- Wykres 25. Płatności dla plantatorów ziemniaków skrobiowych w 2008 r.,
- Wykres 26. Struktura wydatków ARR na rynku skrobi ziemniaczanej w 2008 r.,
- Wykres 27. Płatności dla producentów surowca tytoniowego w 2008 r.,
- Wykres 28. Wnioski złożone z tytułu dopłat do materiału siewnego, mających charakter pomocy de minimis w rolnictwie, w podziale na OT ARR,
- Wykres 29. Wydatki ARR w 2008 r. w podziale na grupy działań,
- Wykres 30. Struktura wydatków ARR w 2008 r. w podziale na grupy działań,
- Wykres 31. Struktura wydatków ARR w 2008 r.,
- Wykres 32. Liczba pozwoleń wydanych w 2008 r. na przywóz/wywóz towarów do/z Polski,
- Wykres 33. Wyплаты refundacji wywozowych w 2008 r. w podziale na produkty,
- Wykres 34. Struktura wypłat refundacji wywozowych w 2008 r.,
- Wykres 35. Struktura przedsiębiorców korzystających z refundacji wywozowych w 2008 r. (w podziale na województwa),
- Wykres 36. Struktura wydatków ARR w ramach WPR w 2008 r.,
- Wykres 37. Struktura wpływów ARR w zakresie obrotu środkami finansowymi w ramach WPR w 2008 r.,
- Wykres 38. Struktura wydatków ARR w zakresie obrotu środkami finansowymi w ramach WPR w 2008 r.,
- Wykres 39. Kontrole techniczne przeprowadzone w 2008 r. przez służby techniczne ARR w ramach administrowanych mechanizmów,
- Wykres 40. Struktura zatrudnienia w ARR w 2008 r. wg wykształcenia.

A N E K S

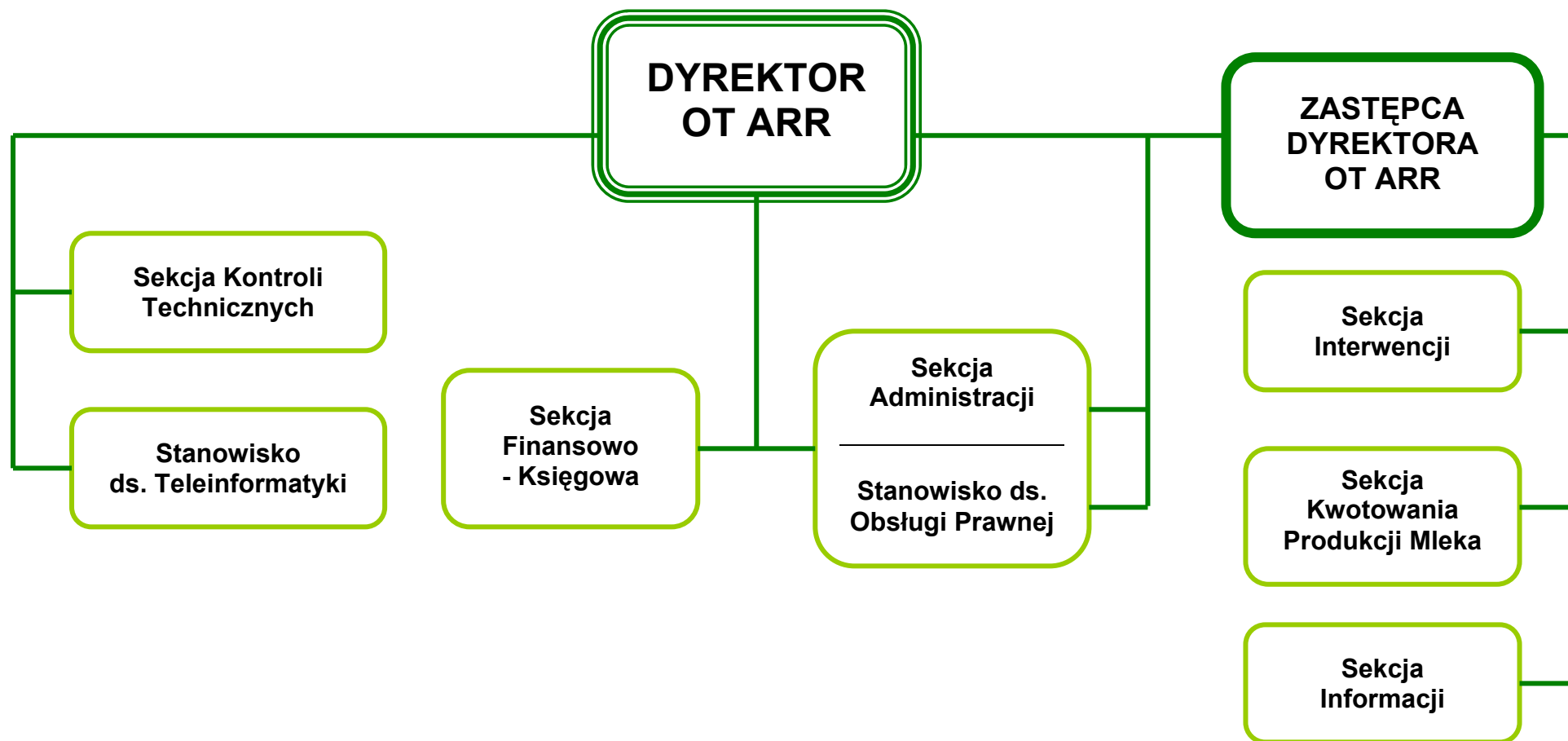

1. Schemat organizacyjny Agencji Rynku Rolnego,
2. Schemat organizacyjny Oddziału Terenowego Agencji Rynku Rolnego,
3. Rejestr gwarantów,
4. Zagadnienia uregulowane zarządzeniami Prezesa Agencji Rynku Rolnego.

Schemat organizacyjny Agencji Rynku Rolnego

Schemat organizacyjny Oddziału Terenowego Agencji Rynku Rolnego

Rejestr gwarantów*

Lista instytucji finansowych, które podpisały z Agencją Rynku Rolnego umowę, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 21 kwietnia 2004 r. w sprawie współpracy pomiędzy instytucjami finansowymi upoważnionymi do gwarantowania długów celnych a Agencją Rynku Rolnego (Dz. U. Nr 78, poz. 733, z późn. zm.):

1. RABOBANK POLSKA S.A.
2. DEUTSCHE BANK POLSKA S.A.
3. BANK BPH S.A.
4. FORTIS BANK POLSKA S.A.
5. TOWARZYSTWO UBEZPIECZEŃ I REASEKURACJI CIGNA STU S.A.
6. ABN AMRO BANK (POLSKA) S.A.
7. RAIFFEISEN BANK POLSKA S.A.
8. BANK MILLENNIUM S.A.
9. TOWARZYSTWO UBEZPIECZEŃ ALLIANZ POLSKA S.A.
10. ING BANK ŚLĄSKI S.A.
11. BRE BANK S.A.
12. SOCIETE GENERALE S.A. ODDZIAŁ W POLSCE
13. BANK HANDLOWY W WARSZAWIE S.A.
14. POWSZECHNY ZAKŁAD UBEZPIECZEŃ SPÓŁKA AKCYJNA
15. BANK GOSPODARKI ŻYWNOŚCIOWEJ S.A.
16. NORDEA BANK POLSKA S.A.
17. SOPOCKIE TOWARZYSTWO UBEZPIECZEŃ ERGO HESTIA S.A.
18. GOSPODARCZY BANK WIELKOPOLSKI S.A.
19. DZ BANK POLSKA S.A.
20. KREDYT BANK S.A.
21. BANK ZACHODNI WBK S.A.
22. BANK POLSKIEJ SPÓŁDZIELCZOŚCI SPÓŁKA AKCYJNA
23. BANK OCHRONY ŚRODOWISKA S.A.
24. GETIN BANK S.A.
25. POWSZECHNA KASA OSZCZĘDNOŚCI BANK POLSKI S.A.
26. BANK POLSKA KASA OPIEKI S.A.
27. BNP PARIBAS S.A. ODDZIAŁ W POLSCE
28. CALYON S.A. ODDZIAŁ W POLSCE
29. DANSKE BANK A/S S.A. ODDZIAŁ W POLSCE

*Wg stanu na dzień 31.12.2008 r.

Zagadnienia uregulowane zarządzeniami Prezesa Agencji Rynku Rolnego

W 2008 r. zarządzeniami Prezesa Agencji Rynku Rolnego uregulowano następujące zagadnienia dotyczące działalności Agencji:

1. w zakresie działalności interwencyjnej:

a) na rynku zbóż:

- procedury i instrukcje techniczne dotyczące interwencyjnego zakupu i sprzedaży zbóż,
- warunki uczestnictwa przedsiębiorców w świadczeniu usług przechowalniczych,
- warunki uczestnictwa przedsiębiorców w mechanizmie interwencyjnego zakupu zbóż,

b) na rynku ziemniaków i skrobi ziemniaczanej:

- procedury udzielania dopłat do skrobi wykorzystywanej na cele niespożywcze,
- procedury płatności dla plantatorów ziemniaków w ramach kwotowania produkcji skrobi ziemniaczanej,
- warunki udzielania dopłat w ramach kwotowania produkcji skrobi ziemniaczanej,
- warunki udzielania dopłat do skrobi wykorzystywanej na cele niespożywcze,

c) na rynku suszu paszowego:

- procedury i instrukcje techniczne udzielania dopłat do produkcji suszu paszowego,
- warunki uczestnictwa w mechanizmie dopłat do produkcji suszu paszowego,

d) na rynku tytoniu:

- procedury i instrukcje techniczne dotyczące kontraktacji, odbioru i przetwórstwa surowca tytoniowego,
- procedury i instrukcje techniczne płatności dla producentów surowca tytoniowego,
- warunki przyznania płatności związanej i niezwiązanej z produkcją dla

- producentów surowca tytoniowego,
- warunki stwierdzenia nabycia prawa do uzyskania płatności związanej oraz przeniesienia tego prawa,
 - warunki stwierdzenia nabycia prawa do uzyskania płatności niezwiązanej oraz przeniesienia tego prawa,
 - warunki uzyskania zatwierdzenia i prowadzenia punktu odbioru surowca tytoniowego,
 - warunki uzyskania wpisu do rejestru pierwszych przetwórców surowca tytoniowego oraz zawierania umów na uprawę tytoniu,

e) na rynku wina:

- procedury i instrukcje techniczne administrowania potencjałem produkcyjnym winorośli i wina,
- procedury i instrukcje techniczne dotyczące pomocy do destylacji wina oraz produktów ubocznych pochodzących z wyrobu wina,
- warunki uczestnictwa podmiotów wyrabiających wino i moszcze gronowe oraz podmiotów prowadzących handel hurtowy w mechanizmie „Administrowanie potencjałem produkcyjnym winorośli i wina”,

f) na rynku innych produktów nieżywnościowych:

- procedury i instrukcje techniczne dotyczące dopłat do przetwórstwa słomy lnianej i konopnej na włókno,
- procedury kontroli wykorzystania surowców uprawianych na gruntach odłogowanych z przeznaczeniem do wytworzenia produktów nieżywnościowych,
- procedury dotyczące dopłat do materiału siewnego,
- procedury i instrukcje techniczne kontroli wykorzystania roślin energetycznych,
- procedury i instrukcje techniczne dotyczące pomocy do plantacji trwałych,
- warunki uczestnictwa w mechanizmie dopłat do przetwórstwa słomy lnianej i konopnej na włókno,
- warunki i instrukcje techniczne uczestnictwa w mechanizmie kontroli wykorzystania surowców uprawianych na gruntach odłogowanych z przeznaczeniem do wytworzenia produktów nieżywnościowych,
- warunki uzyskania pomocy do plantacji trwałych,
- warunki uczestnictwa w mechanizmie dopłat z tytułu zużytego do siewu lub

sadzenia materiału siewnego kategorii elitarny lub kwalifikowany w ramach pomocy de minimis w rolnictwie,

g) na rynku mięsa:

- procedury i instrukcje techniczne udzielania dopłat do prywatnego przechowywania wieprzowiny,
- warunki udzielania dopłat do prywatnego przechowywania wieprzowiny,

h) na rynku miodu:

- procedury i instrukcje techniczne dotyczące wsparcia rynku produktów pszczelich,
- warunki ubiegania się o refundację kosztów poniesionych w ramach realizacji mechanizmu „Wsparcie rynku produktów pszczelich”,
- wzory umów na realizację projektów w ramach mechanizmu „Wsparcie rynku produktów pszczelich”,

i) na rynku cukru:

- procedury dotyczące interwencyjnego zakupu i sprzedaży cukru,
- procedury monitorowania produkcji oraz opłat na rynku cukru,
- procedury i instrukcje techniczne restrukturyzacji przemysłu cukrowniczego,
- procedury i instrukcje techniczne przetwarzania cukru przemysłowego,
- warunki przyznania i wypłaty pomocy restrukturyzacyjnej dla usługodawców,
- zasady monitorowania produkcji kwotowej i pozakwotowej oraz pobierania opłat na rynku cukru,
- zasady przetwarzania cukru przemysłowego,
- warunki przyznania i wypłaty pomocy restrukturyzacyjnej,

j) na rynku mleka i przetworów mlecznych:

- procedury i instrukcje techniczne udzielania dopłat do prywatnego przechowywania masła,
- procedury i instrukcje techniczne dotyczące interwencyjnego zakupu i sprzedaży masła,
- procedury i instrukcje techniczne udzielania dopłat do zakupu masła przez instytucje i organizacje niedochodowe,
- procedury wydawania zezwoleń na wykorzystanie kazeiny i kazeinianów do produkcji serów,
- procedury i instrukcje techniczne udzielania dopłat do spożycia mleka i przetworów mlecznych w placówkach oświatowych,

- procedury i instrukcje techniczne udzielania dopłaty krajowej do spożycia mleka i przetworów mlecznych w szkołach podstawowych,
- procedury i instrukcje techniczne dotyczące kwotowania produkcji mleka,
- procedury administrowania środkami Funduszu Promocji Mleczarstwa,
- warunki udzielania dopłat do spożycia mleka i przetworów mlecznych w placówkach oświatowych,
- warunki udzielania dopłaty krajowej do spożycia mleka i przetworów mlecznych w szkołach podstawowych,
- warunki zakupu masła na zapasy interwencyjne,
- warunki przechowywania masła stanowiącego zapasy interwencyjne,
- warunki udzielania dopłat do prywatnego przechowywania masła,
- warunki udzielania dopłat do zakupu masła przez instytucje i organizacje niedochodowe,
- warunki wystawiania certyfikatów jakości masła przeznaczonego do wykorzystania w ramach mechanizmów WPR w innych państwach członkowskich UE,
- warunki udzielania dopłat do prywatnego przechowywania serów,

2. procedura „Handel zagraniczny” dotycząca:

- handlu zagranicznego na rynku zbóż,
- handlu zagranicznego na rynku przetworów owocowych i warzywnych,
- handlu zagranicznego na rynku świeżych owoców i warzyw,
- handlu zagranicznego na rynku bananów,
- handlu zagranicznego na rynku ryżu,
- handlu zagranicznego na rynku drobiu, jaj oraz albumin,
- handlu zagranicznego na rynku mleka,
- handlu zagranicznego na rynku wina,
- handlu zagranicznego na rynku cukru,
- handlu zagranicznego na rynku olejów i tłuszczów,
- handlu zagranicznego na rynku wieprzowiny,
- handlu zagranicznego na rynku wołowiny i cielęciny,
- handlu zagranicznego na rynku baraniny i koziny,
- handlu zagranicznego w zakresie produktów przetworzonych non-aneks I,
- handlu zagranicznego na rynku alkoholu etylowego pochodzenia rolniczego,

3. w zakresie promocji produktów rolnych i pomocy żywnościowej:

- procedury, warunki i instrukcje techniczne dotyczące wsparcia działań promocyjnych i informacyjnych na rynkach wybranych produktów rolnych,
- powołanie Grupy Monitorującej oceniającej oferty programów promocyjno-informacyjnych,
- dokumentację przetargową, wzory umów oraz procedury i instrukcje techniczne dla mechanizmu „Dostarczanie nadwyżek żywności najuboższej ludności UE”,

4. w zakresie spraw organizacyjnych wprowadzono/ustalono:

- Regulamin Organizacyjny,
- Regulamin Pracy,
- System Zarządzania Jakością,
- wielkość zatrudnienia,
- zakres kompetencji osób pełniących funkcje kierownicze,
- zasady realizacji ustawy o ograniczeniu prowadzenia działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne w ARR,
- organizację służby bezpieczeństwa i higieny pracy w Agencji,
- procedury dotyczące zarządzania kapitałem ludzkim,
- zasady gospodarowania środkami ochrony indywidualnej oraz odzieżą i obuwem roboczym,
- instrukcję dotyczącą gospodarowania samochodami stanowiącymi własność ARR,
- instrukcję korzystania przez pracowników Agencji ze służbowych kart płatniczych,
- zasady przydziału telefonów stacjonarnych oraz limity na rozmowy telefoniczne z telefonów komórkowych,
- zasady zaopatrzenia pracowników ARR w okulary korygujące wzrok,
- procedury dotyczące przeprowadzania kontroli technicznych i audytu wewnętrznego,
- procedury dotyczące zarządzania dokumentami i zapisami,
- Wytyczne Bezpieczeństwa Informacji,
- procedury dotyczące działań doskonalących,
- procedury dotyczące rejestracji przedsiębiorców uczestniczących w mechanizmach administrowanych przez Agencję,
- procedury finansowo-księgowe,

- zasady rachunkowości w zakresie Wspólnej Polityki Rolnej,
- podział zysku netto ARR za rok 2007,
- powołanie Zespołu ds. wiarytelności Agencji,
- zasady i warunki podnoszenia kwalifikacji zawodowych przez pracowników ARR,
- zasady udziału przedstawicieli Agencji w pracach Komitetów i Grup Roboczych Rady UE oraz Komitetów Zarządzających Komisji Europejskiej,
- procedury dotyczące wyboru wykonawców,
- zasady przeprowadzenia spisu z natury składników majątku ARR znajdujących się w magazynach budynku Centrum Bankowo-Finansowego,
- zasady gospodarowania środkami zgromadzonymi na bezosobowym funduszu wynagrodzeń w Agencji,
- Politykę Bezpieczeństwa Informacji oraz Zasady Zarządzania Bezpieczeństwem Informacji w ARR,
- Regulamin Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych,
- Zakładowy Regulamin Wynagradzania Pracowników ARR,
- Plan Zachowania Ciągłości Działania Agencji,
- powołanie Sztabu Zachowania Ciągłości Działania oraz Zespołów Wykonawczych,
- powołanie Zespołu ds. wdrożenia w ARR systemu antykorupcyjnego,
- Strategię Przeciwdziałania Zagrożeniom Korupcyjnym,
- system stałych dyżurów w Centrali i Oddziałach Terenowych Agencji na potrzeby podwyższania gotowości obronnej państwa,
- Zakładową Instrukcję Inwentaryzacyjną,

5. w zakresie spraw teleinformatycznych ustalono:

- zasady organizacji, nadzoru i oceny wyników prac przy realizacji projektu budowy systemu informatycznego Tytoń,
- zasady organizacji, nadzoru i oceny wyników prac przy realizacji projektu budowy systemu informatycznego Rośliny Energetyczne,
- zasady organizacji, nadzoru i oceny wyników prac przy realizacji projektu budowy obsługi wniosków elektronicznych,
- zasady organizacji, nadzoru i oceny wyników prac przy realizacji projektu budowy systemu informatycznego Biopaliwa,
- zasady organizacji, nadzoru i oceny wyników prac przy realizacji projektu

budowy systemu informatycznego wspomagającego dostarczanie nadwyżek żywności najuboższej ludności UE,

- zasady organizacji, nadzoru i oceny wyników prac przy realizacji projektu budowy systemu informatycznego wspomagającego mechanizm przyznania i wypłaty pomocy na modernizację gospodarstw rolnych w ramach Krajowego Programu Restrukturyzacji na rynku cukru,
- zakres korzystania z internetu przy użyciu sprzętu komputerowego należącego do ARR.

Opracowano:

w Biurze Analiz i Programowania

na podstawie informacji z Biur ARR

CENTRALA ARR

Warszawa

00-400 Warszawa
ul. Nowy Świat 6/12
tel. 022 661 72 72

ODDZIAŁY TERENOWE ARR

Białystok

15-102 Białystok
ul. Kombatantów 4
tel. 085 664 31 50

Gdynia

81-332 Gdynia
ul. Kołłątaja 1
tel. 058 669 43 00

Katowice

40-476 Katowice
Plac pod Lipami 5
tel. 032 359 49 00

Kraków

31-546 Kraków
ul. Mogilska 104
tel. 012 424 09 40

Łódź

93-578 Łódź
ul. Wróblewskiego 18
tel. 042 685 52 18

Opole

45-301 Opole
ul. Horoszkiewicza 6
tel. 077 441 70 00

Rzeszów

35-001 Rzeszów
ul. Piłsudskiego 32
tel. 017 864 20 27÷28

Warszawa

04-076 Warszawa
ul. Waszyngtona 146
tel. 022 515 81 31÷33

Bydgoszcz

85-605 Bydgoszcz
ul. Kasztanowa 57
tel. 052 584 92 92

Gorzów Wlkp.

66-400 Gorzów Wlkp.
ul. Gen. Sikorskiego 20c
tel. 095 728 26 58

Kielce

25-323 Kielce
ul. Piaskowa 18
tel. 041 343 31 90

Lublin

20-126 Lublin
ul. Unicka 4
tel. 081 444 45 33

Olsztyn

10-959 Olsztyn
ul. Partyzantów 1/2
tel. 089 527 74 58

Poznań

60-324 Poznań
ul. Marcelińska 90
tel. 061 852 14 33

Szczecin

71-410 Szczecin
ul. Niedziałkowskiego 21
tel. 091 464 82 00

Wrocław

53-333 Wrocław
ul. Powstańców Śląskich 28/30
tel. 071 335 01 51